

Gdzie żyje się najlepiej? Ocena jakości życia w gminach i przewodnik po location intelligence dla biznesu i samorządów

Strona tytułowa

Spis treści

Wprowadzenie

Znaczenie jakości życia

Pojęcie jakości życia coraz częściej staje się kluczowym punktem odniesienia w analizach rozwoju lokalnego. Współczesne podejścia do oceny dobrostanu społecznego wykraczają daleko poza wskaźniki ekonomiczne, uwzględniając także aspekty społeczne, środowiskowe i instytucjonalne. Jednym z najbardziej uznanych międzynarodowych narzędzi mierzenia jakości życia jest OECD Better Life Index, który porównuje kraje na podstawie szeregu wskaźników takich jak edukacja, zdrowie, środowisko, bezpieczeństwo czy zaangażowanie obywatelskie.

W Polsce od kilku dekad obserwujemy wzrost gospodarczy, który nabrał dodatkowego rozpędu po 1989 roku i po wejściu do Unii Europejskiej w 2004 roku. Naturalną pozytywną konsekwencją tych zdarzeń jest poprawa warunków życia mieszkańców. Wg ostatniego rankingu OECD Better Life Index z 2020 roku Polska zajmuje 27. miejsce spośród 40 badanych krajów.

Pomimo tego rozwoju, jakość życia w Polsce cechuje się znacznym zróżnicowaniem przestrzennym. Wciąż widoczne są dysproporcje między dużymi miastami a mniejszymi ośrodkami oraz obszarami wiejskimi – zarówno pod względem dostępności usług publicznych, jak i warunków środowiskowych czy infrastruktury. Procesy demograficzne, takie jak starzenie się społeczeństwa i migracje wewnętrzne, dodatkowo pogłębiają te różnice. W tym kontekście rośnie potrzeba rzetelnego i porównywalnego pomiaru jakości życia na poziomie lokalnym, który uwzględnia zarówno złożoność czynników wpływających na dobrostan mieszkańców, jak i specyfikę poszczególnych typów gmin.

Powstaje jednak pytanie jak mierzyć jakość życia lokalnie?

Cel badania

Celem niniejszego badania jest kompleksowa ocena jakości życia w polskich gminach z uwzględnieniem różnorodnych aspektów społecznych, ekonomicznych i środowiskowych. Wyniki mają na celu dostarczenie rzetelnej i użytecznej informacji, która pozwoli decydentom na poziomie lokalnym i regionalnym lepiej rozumieć zróżnicowanie warunków życia oraz identyfikować obszary wymagające interwencji.

Dzięki temu badanie może wspierać skuteczne planowanie i realizację polityk rozwojowych, które promują zrównoważony rozwój oraz ograniczają regionalne nierówności społeczne i ekonomiczne. Takie podejście umożliwia bardziej precyzyjne kierowanie środków i działań tam, gdzie są najbardziej potrzebne, co ma kluczowe znaczenie dla poprawy dobrostanu mieszkańców w różnych obszarach kraju.

Partnerzy raportu

Eksperci

Metodologia i konstrukcja rankingu

Podejście do pomiaru jakości życia na poziomie lokalnym

W niniejszym raporcie podejmujemy próbę przełożenia idei kompleksowego pomiaru jakości życia na poziom lokalny – w skali gmin w Polsce. Zamiast skupiać się wyłącznie na dochodach mieszkańców czy wydatkach inwestycyjnych, analizujemy wielowymiarowy obraz warunków życia w różnych częściach kraju. Taka perspektywa pozwala nie tylko na sprawiedliwsze porównania, ale także na identyfikację obszarów wymagających wsparcia oraz gmin, które mogą stanowić wzór wysokiego poziomu dobrostanu społecznego.

Struktura rankingu jakości życia

Opracowany przez nas ranking uwzględnia aż 90 wskaźników cząstkowych, pogrupowanych w 10 kategorii tematycznych. Szczególnie warto zwrócić uwagę na fakt, że dla 66 spośród 90 wskaźników cząstkowych (niemal 75%) źródłem danych do obliczeń są dane o wysokiej szczegółowości przestrzennej – poziom punktu adresowego. Oznacza to, że wartość danego wskaźnika cząstkowego w pierwszym kroku obliczana jest dla każdego punktu adresowego w danej gminie, a dopiero w kolejnym kroku uśredniana (na poziom gminy). W praktyce oznacza to, że dla tych cech odzwierciedlamy bardzo lokalne zmiany w charakterystyce obszaru gminy (np. różny dostęp do usług na dwóch sąsiednich osiedlach, kontrasty między starą i nową zabudową, lokalne wyspy zieleni). Pozostałe ~25% wskaźników opiera się na statystyce dostępnej już tylko na poziomie całej gminy. Te miary są potrzebne, ale nie pokażą niuansów wewnątrz gminy — nie rozróżnią np. miejscowości w których mieszkańcy otrzymują wysokie wynagrodzenia od tych gdzie są one przeciętne. Można metaforycznie powiedzieć, że większość wskaźnika „widzi” gminę w wysokiej rozdzielczości, a mniejsza część — w obiektywie szerokokątnym. Taka konstrukcja wskaźnika łączy szczegół lokalny z obrazem ogólnym i sprawia, że ranking lepiej oddaje realne różnice w jakości życia.

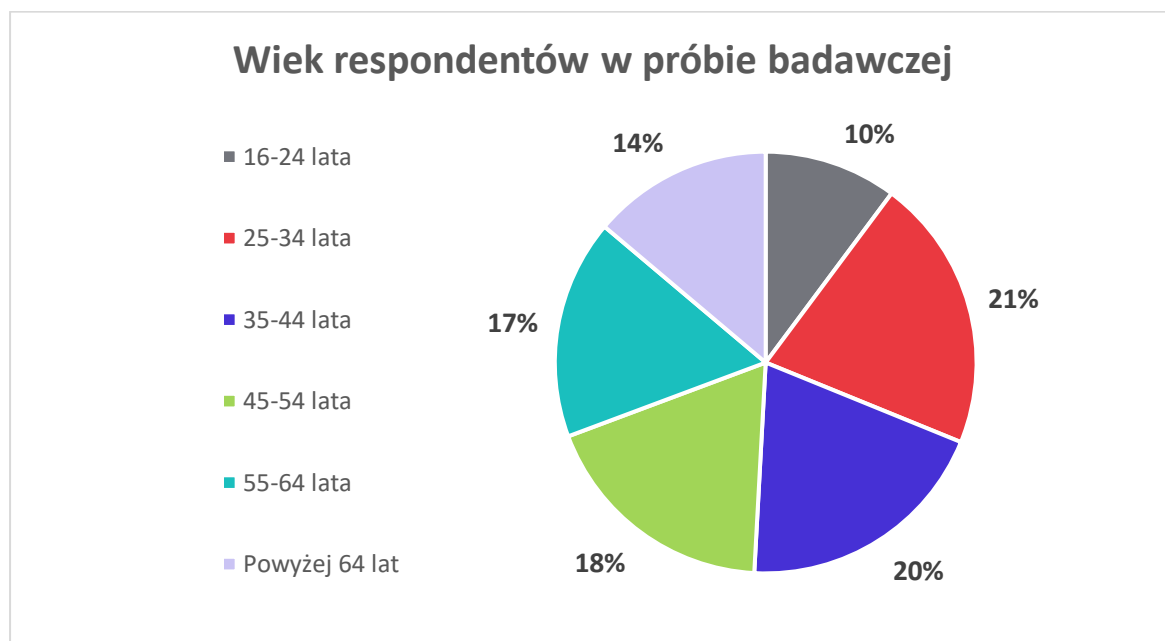
Warto również zwrócić uwagę na podejścia, które zastosowaliśmy do wagowania wskaźników częściowych w celu obliczenia syntetycznego wskaźnika jakości życia. Problem doboru wag w tego rodzaju opracowaniach związany jest z kilkoma aspektami, które przy tak dużej liczbie wskaźników częściowych dodatkowo komplikują proces.

- Pierwszy z nich polega na tym, że w różnym wieku człowiek ma różne potrzeby, związane z codziennym funkcjonowaniem.
- Drugi aspekt związany jest ze zróżnicowaniem gospodarstw domowych w obliczu ostatnich dynamicznych zmian społecznych (np. niska dzietność).
- Trzeci aspekt związany jest z ogólnym zróżnicowaniem społeczeństwa a w szczególności występowaniem w nim grupy wrażliwych np. osoby z niepełnosprawnościami.

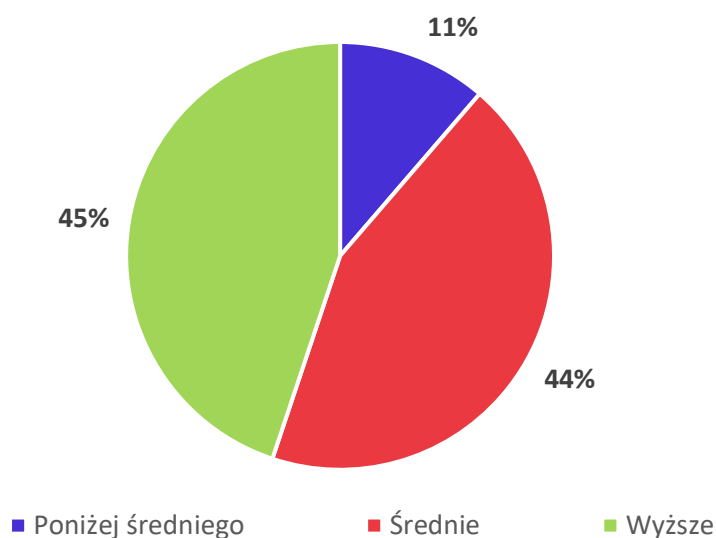
Dobór wag i metodologia ważenia wskaźników

Biorąc pod uwagę te aspekty zaproponowaliśmy dwa rodzaje wag dla wskaźników częściowych:

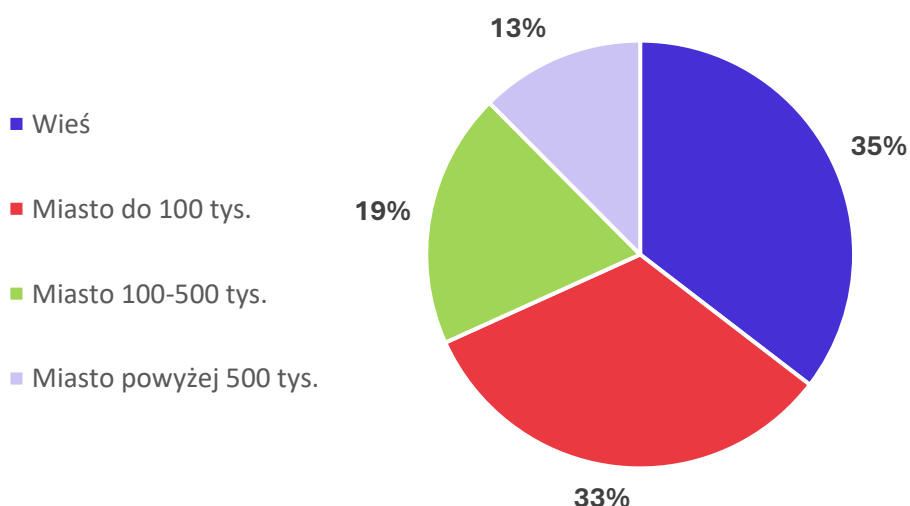
- wagi eksperckie – dobrane w taki sposób, aby reprezentowały potrzeby „typowej” polskiej rodziny, składającej się z pracujących rodziców i dzieci w trakcie edukacji wczesnoszkolnej i szkolnej
- wagi z badania ankietowego – wagi zostały obliczone na podstawie wskazań respondentów w reprezentatywnym badaniu ankietowym przeprowadzonym na próbie 1502 osób w maju 2025. Struktura próby badawczej została przedstawiona na poniższych wykresach.

Poziom wykształcenia respondentów

Miejsce zamieszkania respondentów

Aby zapewnić zgodność struktury próby z profilem ludności Polski, odpowiedzi zostały poddane ważeniu (post-stratyfikacji). Zastosowano wagi korygujące rozkłady według wieku, wykształcenia oraz miejsca zamieszkania (wieś/miasto i klasy wielkości miast) do wartości obserwowanych w statystyce publicznej. W praktyce oznacza to, że grupy nadreprezentowane w próbie (np. osoby z wyższym wykształceniem) otrzymują nieco niższe wagi, a niedoreprezentowane (np. osoby 65+) – wyższe. Zastosowana procedura zachowuje łączną liczebność badania i nie zmienia treści odpowiedzi; koryguje jedynie ich „siłę głosu” tak, aby łączny obraz był możliwie reprezentatywny dla populacji. W efekcie uzyskane wagi ankietowe odzwierciedlają preferencje społeczne w sposób oddający realną strukturę demograficzno-społeczną kraju.

Wagi eksperckie

Wagi eksperckie były wyznaczane z wykorzystaniem metody AHP (Analytic Hierachy Process), która zakłada dekompozycję złożonych problemów decyzyjnych na prostsze elementy, co ułatwia ich analizę i ocenę. W pierwszym kroku wagi zostały przypisane do ogólnych kategorii tematycznych. Ważność każdej kategorii była oceniana względem pozostałych, co umożliwiło stworzenie rankingu i przypisanie ostatecznych wag. Zostały one przedstawione w poniższej tabeli:

Kategoria	Waga kategorii
Zdrowie	0,2547
Środowisko przyrodnicze	0,2015
Bezpieczeństwo	0,1613
Edukacja	0,1275
Transport	0,0990
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	0,0717
Infrastruktura techniczna i cyfrowa	0,0432
Kultura i rekreacja	0,0211
Warunki ekonomiczne	0,0196
Spójność społeczna	0,0004

Następnie w ramach każdej kategorii tematycznej był tworzony ranking ważności wskaźników częściowych do niej należących, co umożliwiło obliczenie wag poszczególnych wskaźników. Na końcu wagi te były mnożone przez wagę kategorii tematycznej do której należy dany wskaźnik częściowy. Ostateczne wartości wag przedstawiono w tabeli **X**.

Najwyższe wartości wag, a co za tym idzie największy wpływ na wskaźnik jakości życia mają wskaźniki częściowe dotyczące dostępności obiektów związanych ze zdrowiem, czasem reakcji służb ratowniczych i ich bliskością, a także kwestie związane z bliskością występowania obiektów uciążliwych, zagrożeniami naturalnymi i zanieczyszczeniami środowiska.

Wagi ankietowe

Drugi zestaw wag wskaźników częściowych został obliczony na podstawie odpowiedzi, których udzielili respondenci badania ankietowego przeprowadzonego przez SW Research na reprezentatywnej próbie Polaków. Ten zestaw wag odzwierciedla preferencje „statystycznego” Polaka w odniesieniu do pomiaru obiektywnej jakości życia. W pierwszym etapie respondenci byli poproszeni o ułożenie rankingu kategorii tematycznych (każda z nich była krótko opisana) wg ważności w kontekście jakości życia. Na podstawie uzyskanych odpowiedzi obliczyliśmy wagi, które przedstawia poniższa tabela.

Kategoria	Waga kategorii
Zdrowie	0,185
Bezpieczeństwo	0,166
Warunki ekonomiczne	0,148
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	0,129
Infrastruktura techniczna i cyfrowa	0,111
Edukacja	0,092

Transport	0,074
Środowisko przyrodnicze	0,055
Kultura i rekreacja	0,037
Spójność społeczna	0,004

Następnie w ramach kategorii tematycznych poproszono respondentów o wskazanie 3 najważniejszych wskaźników częściowych, które mierzyliśmy z wykorzystaniem danych szczegółowych, czyli na poziomie punktu adresowego. Ze względu na fakt, że dwie kategorie tematyczne („Warunki ekonomiczne” i „Spójność społeczna”) nie posiadały wskaźników częściowych opartych o dane szczegółowe, nie były one oceniane przez respondentów. Następnie w każdej kategorii tematycznej na podstawie wskazań respondentów został ułożony ranking wskaźników częściowych, co pozwoliło na obliczenie wag. Ostateczne wartości wag przedstawiono w tabeli X.

Najwyższe wartości wag, a co za tym idzie największy wpływ na wskaźnik jakości życia mają wskaźniki częściowe dotyczące dostępności obiektów związanych ze zdrowiem, bliskością obiektów stwarzających zagrożenie wystąpienia awarii przemysłowej, czasem reakcji służb ratowniczych i ich bliskością, a także kwestie związane z bezrobociem i wydatkami gmin na mieszkańca.

Porównanie obu metod wagowania

Zestawienie obu sposobów ważenia pokazuje różnice akcentów między perspektywą ekspercką a ocenami respondentów. W obu ujęciach najwyżej plasuje się kategoria „Zdrowie” oraz „Bezpieczeństwo” – to obszary o jednoznacznie kluczowym znaczeniu, niezależnie od metody. Zgodność panuje także na dole rankingu: „Kultura i rekreacja” oraz „Spójność społeczna” otrzymują relatywnie niskie wagi w obu podejściach.

Największe rozbieżności dotyczą „Środowiska przyrodniczego” i „Warunków ekonomicznych”. W ujęciu eksperckim środowisko ma bardzo wysoką wagę, co odzwierciedla długofalowe, systemowe znaczenie jakości środowiska dla zdrowia, dobrostanu i kosztów życia. Respondenci „wycenili” je wyraźnie niżej - prawdopodobnie dlatego, że w codziennym odbiorze wpływ środowiska jest pośredni i rozłożony w czasie.

Odwrotny obraz widać przy „Warunkach ekonomicznych”: w ujęciu eksperckim otrzymała ona niską wagę, podczas gdy w badaniu społecznym – jedną z najwyższych. Tę różnicę dobrze tłumaczy natura samych wskaźników oraz sposób, w jaki kategoria została zrozumiana przez respondentów.

Po pierwsze „Warunki ekonomiczne” w naszym wskaźniku opisują sytuację gospodarczą jednostki terytorialnej (gminy), a nie sytuację finansową pojedynczego gospodarstwa domowego. Składają się na nie wskaźniki pochodzące z oficjalnej statystyki (m.in. mediany płac na poziomie gminy, wydatki budżetów gmin w przeliczeniu na mieszkańca, saldo rejestracji firm, natężenie inwestycji w gminie itp.), które nie uwzględniają lokalnej zmienności tych cech. Są to więc miary pośrednie, silnie zagregowane, uśredniające bardzo różne sytuacje w obrębie gminy. Świadomość tych ograniczeń przełożyła się na niższą wagę dla tej kategorii tematycznej w ujęciu eksperckim. Z dużym prawdopodobieństwem respondenci badania ankietowego nie mieli tej świadomości, gdyż - mimo opisu każdej kategorii tematycznej w panelu ankietowym - nie uwzględniał on takich niuansów technicznych. Ponadto u części osób sama etykieta „Warunki ekonomiczne” mogła zostać zinterpretowana jako „moje finanse” – dochody gospodarstwa domowego, koszty życia czy poczucie bezpieczeństwa finansowego. Taki odczyt

naturalnie winduje ważność tej kategorii w oczach respondentów, bo odczuwa się ją bezpośrednio. Stąd wysoka waga tej kategorii w badaniu ankietowym.

Analiza różnic w zastosowanych wagach na poziomie poszczególnych wskaźników częściowych pozwala na zajrzenie „w głębię” każdej kategorii tematycznej. Można zauważyć, że mimo priorytetyzacji kategorii „Zdrowie” w obu sposobach wagowania, wagi poszczególnych wskaźników częściowych potrafią znacząco się różnić. Najlepiej widać to w poniższej tabeli, gdzie wartości wag w obu podejściach i bezwzględne różnice między nimi zostały zaprezentowane w postaci map ciepła.

Tabela 1 Wagi eksperckie i z badania ankietowego przypisane do wskaźników częściowych. Wagi zaprezentowane za pomocą map ciepłych zielony (niska wartość)-czerwony (wysoka wartość). Różnica wag zaprezentowana za pomocą mapy ciepła biały (mała różnica)-czerwony (duża różnica).

Kategoria danych	Szczegółowy opis zmiennej	Wagi eksperckie	Wagi ankietowe	Moduł różnicy wag
Infrastruktura techniczna i cyfrowa	Długość sieci wodociągowej (przesyłowej i rozdzielczej) w kilometrach na km2 powierzchni terenów zabudowanych położonych obszarze gminy	0,00494	0,01281	0,00787
Infrastruktura techniczna i cyfrowa	Długość sieci kanalizacyjnej w kilometrach na km2 powierzchni terenów zabudowanych położonych obszarze gminy	0,00453	0,01189	0,00737
Infrastruktura techniczna i cyfrowa	Długość dystrybucyjnej sieci gazowej w kilometrach na km2 powierzchni terenów zabudowanych położonych obszarze gminy	0,00411	0,00274	0,00137
Infrastruktura techniczna i cyfrowa	Długość sieci ciepłowniczej (przesyłowej i rozdzielczej) w kilometrach na km2 powierzchni terenów zabudowanych położonych obszarze gminy	0,00165	0,00183	0,00018
Infrastruktura techniczna i cyfrowa	Procent budynków w gminie dla których nie jest dostępny Internet w technologii kablowej (światłowod, kablowe parowe miedziane itp.) z prędkością powyżej 100Mb/s	0,00576	0,00640	0,00064
Infrastruktura techniczna i cyfrowa	Procent budynków w gminie dla których Internet dostępny jest w technologii kablowej (światłowod, kablowe parowe miedziane itp.) z prędkością powyżej 100Mb/s od jednego operatora	0,00206	0,00640	0,00435
Infrastruktura techniczna i cyfrowa	Procent budynków w gminie dla których Internet dostępny jest w technologii kablowej (światłowod, kablowe parowe miedziane itp.) z prędkością powyżej 100Mb/s od dwóch do pięciu operatorów	0,00247	0,00640	0,00394
Infrastruktura techniczna i cyfrowa	Procent budynków w gminie dla których Internet dostępny jest w technologii kablowej (światłowod, kablowe parowe miedziane itp.) z prędkością powyżej 100Mb/s od więcej niż pięciu operatorów	0,00288	0,00640	0,00352
Infrastruktura techniczna i cyfrowa	Procent budynków w gminie dla których najbliższa droga nie ma nawierzchni utwardzonej	0,00535	0,01098	0,00563
Infrastruktura techniczna i cyfrowa	Procent budynków mieszkalnych w gminie dla których najbliższa droga ma utwardzoną nawierzchnię i klasę negatywnie wpływającą na	0,00370	0,01098	0,00728

	jakość życia (autostrada, droga ekspresowa, droga główna ruchu przyspieszonego, droga główna)			
Infrastruktura techniczna i cyfrowa	Procent budynków mieszkalnych w gminie dla których najbliższa droga ma utwardzoną nawierzchnię i klasę pozytywnie wpływającą na jakość życia (inne klasy niż autostrada, droga ekspresowa, droga główna ruchu przyspieszonego, droga główna)	0,00329	0,01098	0,00769
Infrastruktura techniczna i cyfrowa	Procent budynków niemieszkalnych w gminie dla których najbliższa droga ma utwardzoną nawierzchnię i klasę pozytywnie wpływającą na łatwość dojazdu (autostrada, droga ekspresowa, droga główna ruchu przyspieszonego, droga główna)	0,00123	0,01098	0,00974
Infrastruktura techniczna i cyfrowa	Procent budynków niemieszkalnych w gminie dla których najbliższa droga ma utwardzoną nawierzchnię i klasę mogącą utrudniać/ograniczać łatwość dojazdu (inne klasy niż autostrada, droga ekspresowa, droga główna ruchu przyspieszonego, droga główna)	0,00082	0,01098	0,01016
Infrastruktura techniczna i cyfrowa	Długość grafu MST (minimalne drzewo rozpinające) w przeliczeniu na mieszkańca gminy w metrach	0,00041	0,00091	0,00050
Środowisko przyrodnicze	Średnia roczna wartość stężenia PM _{2,5} dla budynków położonych na obszarze gminy	0,02931	0,00720	0,02211
Środowisko przyrodnicze	Średnia roczna wartość stężenia PM ₁₀ dla budynków położonych na obszarze gminy	0,00733	0,00720	0,00013
Środowisko przyrodnicze	Średnia roczna wartość stężenia NO ₂ dla budynków położonych na obszarze gminy	0,00366	0,00720	0,00353
Środowisko przyrodnicze	Procent budynków w gminie narażonych na hałas w ciągu całej doby (z dowolnego źródła)	0,02564	0,00573	0,01991
Środowisko przyrodnicze	Procent budynków w gminie narażonych na hałas w porze nocnej (z dowolnego źródła)	0,01099	0,00573	0,00526
Środowisko przyrodnicze	Średnia odległość budynków położonych na obszarze gminy do najbliższego obiektu uciążliwego raportującego do PRTR lub Krajowej Bazy [w metrach]	0,03663	0,01260	0,02403
Środowisko przyrodnicze	Procent budynków położonych w odległości do 1km od obszarów zagrożonych zalaniem w przypadku zniszczenia budowli piętrzących lub wałów przeciwpowodziowych	0,02198	0,00242	0,01956
Środowisko przyrodnicze	Procent budynków położonych w odległości do 1km od obszarów zagrożonych zalaniem w przypadku wystąpienia powodzi raz na 10lat lub raz na 100 lat	0,03297	0,00242	0,03055
Środowisko przyrodnicze	Procent budynków położonych w odległości do 300m od aktywnego osuwiska	0,01832	0,00242	0,01589
Środowisko przyrodnicze	Procent budynków położonych w odległości do 500m od obszarów zagrożonych ruchami masowymi	0,01465	0,00242	0,01223

Bezpieczeństwo	Procent budynków położonych w odległości do 500m od obszarów górniczych	0,01729	0,00554	0,01175
Bezpieczeństwo	Procent budynków położonych w odległości do 2000m od zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej	0,02305	0,03875	0,01570
Bezpieczeństwo	Procent zdarzeń wymagających interwencji straży pożarnej, dla których czas dojazdu służb był krótszy niż 5 minut	0,04034	0,03321	0,00713
Bezpieczeństwo	Średnia odległość budynków położonych na obszarze gminy do najbliższego posterunku lub komendy policji	0,02881	0,01107	0,01774
Bezpieczeństwo	Średnia odległość budynków położonych na obszarze gminy do najbliższej komendy/jednostki gaśniczej Powiatowej Straży Pożarnej lub Ochotniczej Straży Pożarnej	0,03457	0,03321	0,00136
Bezpieczeństwo	Średnia odległość budynków położonych na obszarze gminy do najbliższego schronu	0,01152	0,02214	0,01062
Bezpieczeństwo	Średnia odległość budynków położonych na obszarze gminy do najbliższego miejsca doraźnego schronienia	0,00576	0,02214	0,01638
Warunki ekonomiczne/Rachunki inwestycyjne i dobrobyt	Mediana wynagrodzeń osób zamieszkujących daną gminę (dla gmin miejsko-wiejskich liczona jako średnia median dla części miejskiej i wiejskiej)	0,00305	0,02296	0,01991
Warunki ekonomiczne/Rachunki inwestycyjne i dobrobyt	Dochody ogółem gmin (w tym miast na prawach powiatu) w przeliczeniu na jednego mieszkańca	0,00087	0,00656	0,00569
Warunki ekonomiczne/Rachunki inwestycyjne i dobrobyt	Liczba inwestycji z wydanymi w latach 2022-2024 pozwoleniami na budowę/zgłoszeniami budowy z zakresu budowy sieci ciepłowniczej, elektrycznej, gazowej, kanalizacyjnej, wodociągowej, oświetleniowej, budowy lub modernizacji dróg, budowy obiektów przemysłowych, komercyjnych i mieszkalnych w przeliczeniu na 1km2 powierzchni gminy	0,00174	0,01312	0,01138
Warunki ekonomiczne/Rachunki inwestycyjne i dobrobyt	Procent pokrycia powierzchni gminy obowiązującym planem zagospodarowania przestrzennego	0,00044	0,00328	0,00284
Warunki ekonomiczne/Rachunki inwestycyjne i dobrobyt	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania 1 osobę	0,00261	0,01968	0,01707
Warunki ekonomiczne/Rachunki inwestycyjne i dobrobyt	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	0,00392	0,02952	0,02560
Warunki ekonomiczne/Rachunki inwestycyjne i dobrobyt	Bilans nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych firm w REGON w ciągu danego roku	0,00218	0,01640	0,01422
Warunki ekonomiczne/Rachunki inwestycyjne i dobrobyt	Powierzchnia mieszkań oddanych do użytkowania na 1 mieszkańca	0,00131	0,00984	0,00853

Warunki ekonomiczne/Rachunki inwestycyjne i dobrobyt	Wydatki budżetów gmin (w tym miast na prawach powiatu) w przeliczeniu na jednego mieszkańca	0,00348	0,02624	0,02276
Edukacja	Średnia odległość budynków mieszkalnych położonych na obszarze gminy do najbliższego żłobka	0,01366	0,00729	0,00637
Edukacja	Średnia odległość budynków mieszkalnych położonych na obszarze gminy do najbliższego przedszkola publicznego	0,03188	0,00565	0,02622
Edukacja	Średnia odległość budynków mieszkalnych położonych na obszarze gminy do najbliższego przedszkola niepublicznego	0,01822	0,00565	0,01256
Edukacja	Średnia odległość budynków mieszkalnych położonych na obszarze gminy do najbliższej szkoły podstawowej (publicznej)	0,02277	0,01424	0,00852
Edukacja	Średnia ważona z egzaminu 8klasisty (0,35 z języka polskiego, 0,35 z matematyki, 0,3 z angielskiego) uzyskana w szkołach położonych na obszarze gminy	0,02732	0,02267	0,00466
Edukacja	Średnia odległość budynków mieszkalnych położonych na obszarze gminy do trzech najbliższych szkół średnich	0,00455	0,01158	0,00703
Edukacja	Średni wynik (liczony jako średnia ważona 0,35 z języka polskiego, 0,35 z matematyki i 0,3 z angielskiego) z egzaminu dojrzałości w trzech najbliższych szkołach średnich	0,00911	0,02516	0,01606
Zdrowie	Średnia odległość budynków położonych na obszarze gminy do najbliższego Szpitalnego Oddziału Ratunkowego	0,08489	0,02460	0,06029
Zdrowie	Średnia odległość budynków położonych na obszarze gminy do najbliższego szpitala posiadającego umowę z NFZ	0,03396	0,04920	0,01524
Zdrowie	Średnia odległość budynków położonych na obszarze gminy do najbliższej placówki medycznej	0,06791	0,06150	0,00641
Zdrowie	Średnia odległość budynków położonych na obszarze gminy do najbliższej apteki	0,05093	0,03690	0,01403
Zdrowie	Liczba porad lekarza podstawowej opieki zdrowotnej który świadczy usługi na terenie gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca	0,01698	0,01230	0,00468
Kultura i rekreacja	Średnia odległość budynków mieszkalnych położonych na obszarze gminy do wybranych obiektów sportowych (siłownia, siłownia zewnętrzna, hala sportowa, boisko, basen, kort tenisowy)	0,00281	0,00401	0,00120
Kultura i rekreacja	Średnia liczba różnych rodzajów obiektów sportowych znajdujących się w promieniu 2km od budynków mieszkalnych położonych na obszarze gminy	0,00328	0,00481	0,00153
Kultura i rekreacja	Liczba imprez artystyczno-rozrywkowych i sportowych organizowanych przez jednostki	0,00234	0,00562	0,00327

	publiczne i prywatne w przeliczeniu na 10000 mieszkańców gminy			
Kultura i rekreacja	Liczba imprez organizowanych przez muzea (publiczne i prywatne) w przeliczeniu na 10000 mieszkańców gminy	0,00141	0,00160	0,00020
Kultura i rekreacja	Liczba ludności na 1 miejsce w kinach stałych	0,00188	0,00321	0,00133
Kultura i rekreacja	Liczba widowisk teatralnych w przeliczeniu na 10000 mieszkańców gminy	0,00094	0,00241	0,00147
Kultura i rekreacja	Liczba imprez organizowanych przez instytucje muzyczne w przeliczeniu na 10000 mieszkańców gminy	0,00047	0,00080	0,00033
Kultura i rekreacja	Średnia odległość budynków mieszkalnych położonych na obszarze gminy do najbliższego parku [w metrach]	0,00422	0,00722	0,00300
Kultura i rekreacja	Średnia odległość budynków mieszkalnych położonych na obszarze gminy do najbliższego lasu [w metrach]	0,00375	0,00722	0,00347
Transport	Średnia odległość budynków mieszkalnych od najbliższej stacji kolejowej	0,00720	0,01001	0,00280
Transport	Średnia odległość budynków mieszkalnych od najbliższego przystanku komunikacji publicznej	0,01261	0,01001	0,00260
Transport	Średnia liczba różnych środków transportu dostępnych w promieniu 2km od budynków położonych na obszarze gminy (rodzaje transportu: autobus, trolejbus, tramwaj, prom, kolej, metro)	0,01801	0,01251	0,00550
Transport	Średnia liczba przystanków w promieniu 2km od budynków położonych na obszarze gminy (rodzaje transportu: autobus, trolejbus, tramwaj, prom, kolej, metro)	0,01621	0,01251	0,00370
Transport	Długość dróg dla rowerów na 100 km2 powierzchni gminy	0,01441	0,00751	0,00690
Transport	Średnia odległość budynków do najbliższej stacji paliw	0,00540	0,00625	0,00085
Transport	Średnia liczba stacji paliw w promieniu 5km od budynków położonych na obszarze gminy	0,01080	0,00625	0,00455
Transport	Średnia odległość budynków do najbliższego punktu ładowania prądem	0,00360	0,00375	0,00015
Transport	Średnia liczba punktów ładowania prądem w promieniu 5km od budynków położonych na obszarze gminy	0,00900	0,00375	0,00525
Transport	Wskaźnik spójności sieci osadniczej liczony jako długość minimalnego drzewa rozpinającego (MDR) w przeliczeniu na gęstość zabudowy w kilometrach	0,00180	0,00125	0,00055
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	Średnia odległość budynków do najbliższej placówki poczty polskiej	0,00461	0,01004	0,00542

Dostępność usług publicznych i komercyjnych	Średnia odległość budynków do właściwego miejscowo urzędu skarbowego	0,00419	0,01004	0,00584
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	Średnia odległość budynków do właściwego miejscowo ZUSu	0,00377	0,01004	0,00626
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	Średnia odległość budynków do właściwego urzędu gminy	0,00336	0,01004	0,00668
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	Średnia odległość budynków do właściwego starostwa powiatowego	0,00294	0,01004	0,00710
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	Średnia odległość budynków do najbliższego sklepu spożywczego (wybranych sieci handlowych)	0,00252	0,01205	0,00953
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	Średnia liczba sklepów spożywczych położonych w promieniu 2km od budynków położonych na obszarze gminy	0,00713	0,01205	0,00492
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	Średnia liczba różnych sieci handlowych, których sklepy spożywcze znajdują się w promieniu 2km od budynków położonych na obszarze gminy	0,00755	0,01205	0,00450
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	Średnia odległość budynków położonych na obszarze gminy do najbliższego paczkomatu	0,00671	0,00669	0,00002
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	Średnia liczba paczkomatów dostępnych w promieniu 1km od budynków położonych na obszarze gminy	0,00210	0,00669	0,00459
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	Średnia odległość budynków położonych na obszarze gminy do najbliższego lokalu gastronomicznego	0,00168	0,00535	0,00368
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	Średnia liczba lokali gastronomicznych w promieniu 2km od budynków położonych na obszarze gminy	0,00629	0,00535	0,00094
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	Średnia odległość budynków położonych na obszarze gminy do najbliższego salonu kosmetycznego	0,00084	0,00268	0,00184
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	Średnia liczba salonów kosmetycznych w promieniu 2km od budynków położonych na obszarze gminy	0,00545	0,00268	0,00278
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	Średnia odległość budynków położonych na obszarze gminy do najbliższego zakładu leczenia zwierząt	0,00042	0,00402	0,00360
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	Średnia liczba zakładów leczenia zwierząt dostępnych w promieniu 2km od budynków położonych na obszarze gminy	0,00503	0,00402	0,00102
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	Średnia odległość budynków położonych na obszarze gminy do najbliższego zakładu fryzjerskiego	0,00126	0,00268	0,00142
Dostępność usług publicznych i komercyjnych	Średnia liczba zakładów fryzjerskich w promieniu 2km od budynków położonych na obszarze gminy	0,00587	0,00268	0,00319

Spójność społeczna	Frekwencja wyborcza w wyborach na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w wyborach samorządowych 2024 w pierwszej turze wyborów	0,00035	0,00369	0,00334
--------------------	---	---------	---------	---------

Podsumowując, metoda AHP zastosowana do wyznaczenia wag eksperckich preferuje czynniki o silnych, długookresowych skutkach systemowych (zdrowie, środowisko, bezpieczeństwo, edukacja), natomiast wagi ankietowe przesuwają akcent ku aspektom bezpośrednio odczuwalnym w codzienności (warunki ekonomiczne, dostępność usług). Z punktu widzenia konstrukcji wskaźnika obiektywnej jakości życia oznacza to, że wynik końcowy będzie wrażliwy na wybór schematu wag. W związku z czym w dalszej części raportu i rankingach będziemy prezentować wyniki dwóch wariantów wskaźnika jakości życia – dla wag eksperckich i wag z badania ankietowego.

Można się jednak spodziewać, że pomimo zbieżności ogólnego układu rankingu, metoda bazująca na wagach ankietowych będzie premiowała większe aglomeracje i ich otoczenie, głównie ze względu na wysoką istotność kategorii „Warunki ekonomiczne” i „Dostępność usług publicznych i komercyjnych”. Podczas gdy metoda oparta na wagach eksperckich będzie doceniała gminy z zaopiekowanymi aspektami środowiskowymi i dobrym dostępem do edukacji, które to cechy mogą posiadać również gminy mniej zurbanizowane.

Dziesięć wymiarów jakości życia

Nasz ranking jest prawdopodobnie najbardziej kompleksowym opracowaniem tego rodzaju dostępnym w Polsce – obejmuje wszystkie najważniejsze sfery życia, które przekładają się na jego jakość. Poszczególne wskaźniki zostały pogrupowane w dziesięć kategorii tematycznych, z których każda odzwierciedla inny aspekt dobrostanu mieszkańców.

Infrastruktura techniczna

Pierwszą kategorią jest infrastruktura techniczna, która stanowi fundament codziennego funkcjonowania. Uwzględniliśmy tu dostępność podstawowych sieci przesyłowych: wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, ciepłowniczej, światłowodowej oraz drogowej. Dobrze rozwinięta infrastruktura nie tylko wpływa na komfort życia, ale także umożliwia rozwój innych usług oraz przyciąga inwestycje.

Środowisko przyrodnicze

W kategorii środowisko przyrodnicze skupiliśmy się na obiektywnych zagrożeniach i uciążliwościach środowiskowych, takich jak jakość powietrza, hałas, bliskość zakładów przemysłowych, a także ryzyka naturalne (np. powódzie czy osuwiska). Ujęcie środowiskowe odgrywa kluczową rolę w postrzeganiu jakości życia – zwłaszcza w czasach rosnącej świadomości ekologicznej i zmian klimatycznych.

Bezpieczeństwo

Bezpieczeństwo ocenialiśmy poprzez dostępność instytucji reagujących na zagrożenia (np. komisariaty, straż pożarna), a także istnienie obiektów o podwyższonym ryzyku. Kategoria ta odnosi się zarówno do subiektywnego poczucia bezpieczeństwa, jak i do realnej zdolności do reagowania na sytuacje kryzysowe.

Warunki ekonomiczne

Nie mniej istotne były warunki ekonomiczne, w tym dostępność mieszkań, lokalny poziom bezrobocia i wynagrodzeń oraz tempo rozwoju mieszkalnictwa. Gospodarcze aspekty życia są kluczowe dla stabilizacji rodzin, migracji oraz lokalnej atrakcyjności gmin.

Edukacja

W kategorii edukacja uwzględniliśmy zarówno dostępność placówek (żłobki, przedszkola, szkoły), jak i jakość kształcenia – ocenianą na podstawie wyników egzaminów ósmoklasisty i maturalnego. Jakość systemu edukacyjnego wpływa na szanse rozwojowe mieszkańców oraz perspektywę całych społeczności.

Zdrowie

Kwestia zdrowia była analizowana przez pryzmat dostępności kluczowych placówek medycznych – szpitali, przychodni, SOR-ów i aptek. W obliczu starzejącego się społeczeństwa i wyzwań systemu ochrony zdrowia, fizyczna dostępność do opieki medycznej stanowi istotny aspekt jakości życia.

Kultura i rekreacja

Pod uwagę wzięliśmy również możliwości spędzania wolnego czasu – zarówno w zakresie kultury, jak i rekreacji. Bliskość terenów zielonych, obiektów sportowych czy instytucji kultury przekłada się na dobrostan psychiczny i aktywność społeczną mieszkańców.

Transport i mobilność

W kategorii transport ocenialiśmy dostęp do komunikacji zbiorowej, ścieżek rowerowych oraz infrastruktury dla pojazdów elektrycznych. Sprawny i zrównoważony transport to jeden z kluczowych czynników jakości miejskiego życia i integracji obszarów peryferyjnych.

Dostępność usług codziennych

Ważnym uzupełnieniem był pomiar dostępności usług codziennych, takich jak urzędy, sklepy, gastronomia czy paczkomaty. Ułatwiony dostęp do usług świadczy o funkcjonalności i nowoczesności lokalnej przestrzeni.

Zaangażowanie obywatelskie

Na koniec uwzględniliśmy także zaangażowanie obywatelskie, mierzone poprzez aktywność wyborczą w wyborach samorządowych. Wskaźnik ten odzwierciedla wiarę społeczności gmin we współdecydowanie o swoim otoczeniu.

Konstrukcja syntetycznego wskaźnika

Ranking powstał w oparciu o syntetyczny wskaźnik jakości życia, który został obliczony jako suma znormalizowanych (do wartości 0-1) wskaźników częściowych pomnożonych przez wagi (eksperckie lub obliczone na podstawie badania ankietowego).

$$W_i = \sum_{j=1}^n w_j * Z_{ij},$$

Gdzie:

W_i – syntetyczny wskaźnik jakości życia dla gminy i ,

n – liczba wskaźników cząstkowych,

w_j – waga przypisana wskaźnikowi j ,

z_{ij} – wartość znormalizowanego (do przedziału $[0, 1]$) wskaźnika cząstkowego j dla gminy i .

W analogiczny sposób obliczyliśmy wskaźniki jakości życia w poszczególnych kategoriach tematycznych. Normalizację wartości poszczególnych wskaźników przeprowadziliśmy dzieląc wartość danego wskaźnika przez maksymalną wartość tego wskaźnika z 2477 gmin. Wszystkie obliczenia były prowadzone dla podziału administracyjnego z 2024 roku, wg którego w Polsce było 2477 gmin (w 2025 powstały dwie nowe gminy Szczawa i Grabówka). Gminy, które mają podział na dzielnice (Warszawa) lub delegatury (Kraków, Łódź, Poznań, Wrocław) były traktowane jako jedna gmina (bez uwzględnienia tych podziałów).

Wyniki obliczeń zestawiliśmy ogółem dla wszystkich gmin, w podziale na województwa, a także w podziale na segmenty.

Źródła danych i charakterystyka zbiorów

Zestawienie 90 wskaźników szczegółowych znajduje się w tabeli [X](#).

Źródłem danych do obliczeń była baza Algolytics integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano dane z wielu źródeł publicznych takich jak Bank Danych Lokalnych GUS (BDL), System Informacyjny o Dostępie do Usług Stacjonarnego Internetu Szerokopasmowego (SIDUSIS), Baza danych obiektów topograficznych (BDOT10k), Ewidencja miejscowości, ulic i adresów (EMUiA), Państwowy Rejestr Granic (PRG), Krajowa baza o emisjach gazów cieplarnianych i innych substancji (KOBIZE), Krajowy Rejestr Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (PRTR), Rejestr zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (SEVESO), Rejestr szkół i placówek oświatowych (RSPO), Rejestr Wniosków, Decyzji i Zgłoszeń w sprawach budowlanych (GUNB), Rejestr Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą (RPWDL), Rejestr Państwowego Ratownictwa Medycznego (RPRM), Rejestr Aptek, Ewidencja Infrastruktury Paliw Alternatywnych (EIPA), Rejestr Zakładów Leczniczych dla Zwierząt, a także dane z Wód Polskich, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Państwowego Instytutu Geologicznego, Komendy Głównej Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, Państwowej Komisji Wyborczej, Poczty Polskiej, ZUS. Jeśli chodzi o aktualność danych to zdecydowana większość wskaźników cząstkowych charakteryzuje się wysoką aktualnością – dane pochodzą z 2024 roku.

W przypadku zmiennych z BDL zazwyczaj jest to 2023 rok. Natomiast niższą aktualnością charakteryzują się zmienne związane ze środowiskiem ze względu na ich cykl aktualizacji i udostępniania, dla dwóch wskaźników związanych z hałasem jest to 2021 rok, a dla trzech związanych z zagrożeniem powodzią i bliskością obiektów uciążliwych – 2022 rok. Oprócz źródeł publicznych skorzystaliśmy również z danych z OpenStreetMap oraz źródeł internetowych np. stron Internetowych sieci handlowych.

To co szczególnie wyróżnia nasz raport względem innych podobnych opracowań to oprócz aż 90 wskaźników cząstkowych ich bardzo wysoka szczegółowość przestrzenna. Tam gdzie było to możliwe wskaźniki były liczone na poziomie punktu adresowego, a następnie uśredniane na poziom gminy. Takie podejście częściowo umożliwia odzwierciedlenie bardzo lokalnych zależności. Pozwala również odzwierciedlić realną wartość danego wskaźnika bez względu na umowne granice administracyjne. Dotyczy to w szczególności takich wskaźników jak odległość do najbliższych obiektów różnych typów, gdzie dla budynków położonych na granicy dwóch gmin, może się okazać, że najbliższy obiekt np. sklep spożywczy położony jest w sąsiedniej gminie. W taki szczegółowy sposób policzono aż 66 wskaźników cząstkowych. Podstawowe miary rozkładu wskaźników cząstkowych przedstawiono w tabeli X.

Jakość życia w gminach

W niniejszym rozdziale przedstawiamy wyniki rankingu jakości życia w gminach w ujęciu ogólnopolskim, regionalnym, segmentowym i tematycznym. Celem tej części opracowania jest nie tylko zaprezentowanie pozycji poszczególnych gmin, lecz przede wszystkim **umożliwienie poprawnej interpretacji** wyników.

Co mierzymy i jak czytać wskaźnik

Wskaźnik jakości życia jest syntetyczną miarą zbudowaną z zestawu znormalizowanych wskaźników cząstkowych, zgrupowanych w dziesięć wymiarów tematycznych (m.in. infrastruktura, środowisko, zdrowie, edukacja, transport, dostęp do usług). Każdy komponent przyjmuje wartości od 0 do 1 (im wyżej, tym lepiej), a następnie jest ważony i agregowany do poziomu gminy. Wynik **jest statystycznym opisem warunków życia w gminie**.

Dla zwiększenia wiarygodności stosujemy dwa równoległe zestawy wag:

- **wariant ekspercki** – akcentuje znaczenie systemowe i długofalowe (infrastruktura, trwałość usług, bezpieczeństwo środowiskowe);
- **wariant ankietowy** – odzwierciedla preferencje Polaków, silniej premując „użyteczność codzienną” (bliskość usług, mobilność).

Zbieżność wyników w obu podejściach wzmacnia wnioski, **rozbieżność** – wskazuje różnice między obiektywnymi uwarunkowaniami a preferencjami społeczeństwa.

Dlaczego stosujemy segmenty

Porównywanie gmin o skrajnie różnych funkcjach i cechach bywa mylące. Dlatego, obok rankingu ogólnego, analizujemy wyniki **w obrębie siedmiu segmentów**. W każdym z nich gminy mają **porównywalną rolę w systemie osadniczym**, a więc także podobne potrzeby i ograniczenia.

Cztery poziomy odczytu wyników

- **Ogólnopolski** – pokazuje pełny rozkład wartości wskaźnika i główne wzorce przestrzenne w skali kraju (klastry wysokich i niskich wyników oraz „oś” podziału).
- **Regionalny (wojewódzki)** – ujawnia zróżnicowania wewnątrz regionów: średnie wojewódzkie, mapę „mocnych” i „słabych” stref.

- **Segmentowy** – umożliwia sprawiedliwe porównania, w każdym z siedmiu segmentów gminy mają porównywalną rolę w systemie osadniczym, a więc także podobne potrzeby i ograniczenia, wskazując profil mocnych i słabych stron typowych dla danego rodzaju gmin
- **Tematyczny (10 wymiarów)** – identyfikuje konkretne dzwignie poprawy w każdej gminie, wskazując, które komponenty „ciągną” wynik w górę, a które ograniczają potencjał.

Jak korzystać z wyników w praktyce

- **Diagnoza:** sprawdź pozycję gminy w segmencie i w województwie, a następnie jej profil w 10 wymiarach.
- **Priorytety:** zidentyfikuj 2–3 wymiary o największej luce do liderów segmentu – to najszybsza ścieżka poprawy odczuwanej jakości życia.
- **Sekwencja działań:** gdy warianty wagowania różnią się mocno, w pierwszej kolejności wzmacniaj elementy „odczuwalne” (transport, usługi, zdrowie), równolegle planując zmiany systemowe (środowisko, edukacja).
- **Monitoring:** wskaźnik jest powtarzalny i może służyć do ewaluacji polityk lokalnych – śledzimy zmiany zarówno w wartości syntetycznej, jak i w poszczególnych wymiarach.

Wyniki opierają się na najlepszych dostępnych danych administracyjnych i statystycznych oraz na spójnej metodyce normalizacji i ważenia. Mimo to należy pamiętać o różnicach w **strukturze przestrzennej** gmin (rozproszenie zabudowy, ukształtowanie terenu), które mogą ograniczać możliwości konwergencji w krótkim okresie. Wskaźnik **nie zastępuje** lokalnej wiedzy eksperckiej; jest narzędziem, które porządkuje dane i ułatwia wybór racjonalnych priorytetów.

Ocena jakości życia w skali kraju (wagi eksperckie)

Na podstawie wyników uzyskanych dla syntetycznego wskaźnika jakości życia (w wariacie z wagami eksperckimi) można sformułować kilka istotnych wniosków, które pozwalają lepiej zrozumieć przestrzenne zróżnicowanie jakości życia w gminach w Polsce.

Ranking gmin

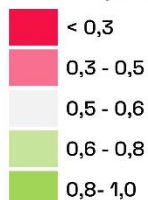
Jakość życia w gminach w Polsce

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

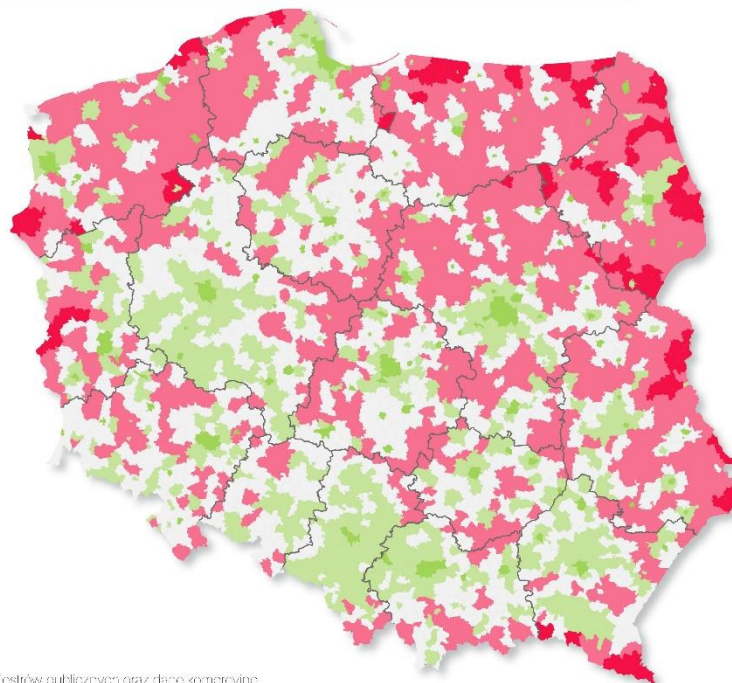
Nazwa gminy	Wskaźnik jakości życia
1 Mińsk Mazowiecki	1.000
2 Pabianice	0.981
3 Inowrocław	0.957
4 Chojnice	0.950
5 Sopot	0.947
6 Siedlce	0.947
7 Iława	0.945
8 Suwałki	0.937
9 Leszno	0.937
10 Giżycko	0.936

Wskaźnik jakości życia

Aktualność wykorzystywanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025
Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algorytm Integrujący dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.
Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, S DUŚIS, BCOTICK, EMUIA, KOBIZE, PRTR, SEVESO, RSPQ, GUNB, RPWD, RPRM, Rejestr Aclotx, EPA,
dane z Wód Polskich, GIOŚ, P.G, KGP, PSP, GKE, PKW

Średnia wartość wskaźnika jakości życia wśród 2477 gmin wyniosła **0,547**, przy czym:

- **najwyższy wynik** osiągnęła gmina Mińsk Mazowiecki,
- mediana wskaźnika to **0,539**, przy odchyleniu standardowym równym **0,133**, co wskazuje na stosunkowo dużą rozpiętość wyników.
- 25% gmin uzyskało wynik niższy niż **0,462**, a 25% wyższy niż **0,620**.

Powyższe miary statystyczne wskazują na znaczne zróżnicowanie poziomu jakości życia w gminach – od bardzo wysokiego po bardzo niskie wartości, z wyraźnym rozciągnięciem dolnej części rozkładu. Potwierdza to konieczność wykonania segmentacji gmin i porównywania wyników dla poszczególnych segmentów.

Wśród **10 najlepiej ocenionych gmin** dominują miasta powiatowe i miasta na prawach powiatu – w zestawieniu znalazły się m.in. Mińsk Mazowiecki, Pabianice, Inowrocław i Sopot.

Z kolei **wśród 10 gmin z najniższym wskaźnikiem jakości życia** dominują małe gminy wiejskie, często oddalone od głównych centrów usługowych i infrastrukturalnych. W ich przypadku wyzwaniem pozostaje zarówno fizyczna dostępność usług podstawowych, jak i ograniczone możliwości rozwoju lokalnego.

Rozkład przestrzenny wskaźnika jakości życia

Rozkład przestrzenny wskaźnika jakości życia dodatkowo uwypatnia regionalne dysproporcje. Wysokie wartości koncentrują się głównie w **centralnej i południowo-zachodniej Polsce**, a

także wokół większych miast. Wyraźnie zaznacza się korzystna sytuacja w części województw: **mazowieckiego (okolice Warszawy), kujawsko-pomorskiego, pomorskiego (okolice Trójmiasta), wielkopolskiego, śląskiego i małopolskiego (okolice Krakowa)**. Z kolei wyraźne skupiska gmin z bardzo niskim wskaźnikiem pojawiają się we **wschodniej i północnej części Polski** – zwłaszcza na Warmii, północy Mazowsza, Podlasiu, Lubelszczyźnie. Taki układ przestrzenny nie jest zaskoczeniem – pokrywa się z innymi badaniami dotyczącymi zróżnicowania rozwoju regionalnego w Polsce. Utrwalona słabość peryferyjnych, głównie wiejskich obszarów wschodnich, wynika m.in. z niższej dostępności infrastruktury, uboższego rynku pracy i niższego poziomu urbanizacji.

Ocena jakości życia w skali kraju (wagi ankietowe)

Ranking gmin

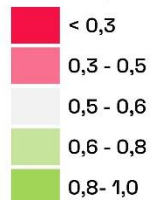
Jakość życia w gminach w Polsce

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

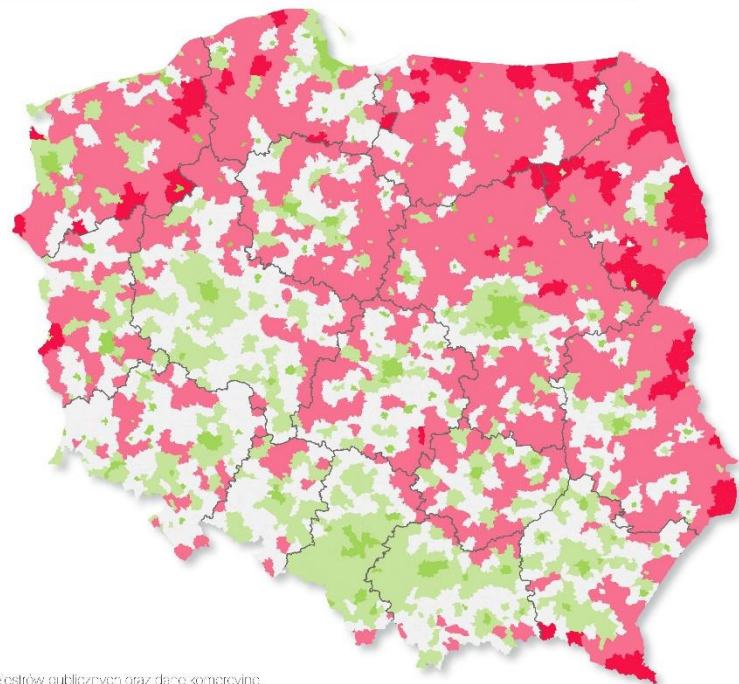
TOP10

	Nazwa gminy	Wskaźnik jakości życia
1	Sopot	1.000
2	Warszawa	0.980
3	Mińsk Mazowiecki	0.974
4	Legionowo	0.947
5	Bolesławiec	0.931
6	Świdnica	0.930
7	Pabianice	0.919
8	Ząbki	0.915
9	Siedlce	0.912
10	Kraków	0.911

Wskaźnik jakości życia

Aktualność podziału administracyjnego: 2024
Aktualność wykorzystywanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025
Źródłem danych do obliczeń jest baza Algorytmów integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.
Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, S DUŚIS, BDOTICK, EM/UA, KOBIZE, PRTR, SEVESO, RSPQ, GUNB, RPWD, RPFRM, Rejestr Aclotx, E PA, dane z Wód Polskich, GIOŚ, P G, KGP, PSP, GKE, PKW

Wyniki rankingu opracowanego na podstawie wag z badania ankietowego pokazują silne zróżnicowanie przestrzenne i funkcjonalne gmin w Polsce. Średnia wartość wskaźnika jakości życia dla wszystkich 2477 gmin wynosi **0,542**, z odchyleniem standardowym **0,142**. Rozkład wartości jest bardzo zbliżony do tego uzyskanego przy użyciu wag eksperckich, co potwierdza trafność obu podejść, choć różnice w kolejności niektórych gmin są zauważalne.

Na czele rankingu znalazły się:

1. **Sopot** (1,000),
2. **Warszawa** (0,980),
3. **Mińsk Mazowiecki** (0,974),
4. **Legionowo** (0,947),
5. **Bolesławiec** (0,931),

6. **Świdnica, Pabianice, Ząbki, Siedlce i Kraków** – wszystkie przekraczające wartość wskaźnika 0,91.

W odróżnieniu od rankingu eksperckiego, wyżej znalazły się niektóre większe miasta, gdyż respondenci badania ankietowego za najważniejsze aspekty w kontekście jakości życia uznali wskaźniki związane z kategoriami zdrowie, bezpieczeństwo i warunki ekonomiczne.

Na drugim biegunie rankingu ponownie znalazły się gminy wiejskie z Polski wschodniej oraz północno-wschodniej, w tym:

- **Lutowiska, Cisna, Gródek, Zawady, Lelkowo, Szudziałowo, Świętajno, Turośl, Dołhobyczów, Michałowo** – z wynikami nieprzekraczającymi 0,19.

Tereny te cechuje niska gęstość zaludnienia, ograniczona dostępność do placówek usługowych i infrastruktury oraz często gorsze warunki środowiskowe.

Rozkład przestrzenny wskaźnika jakości życia

Rozkład przestrzenny wskaźnika jakości życia według wag z badania ankietowego jest bardzo zbliżony do rozkładu wskaźnika obliczonego z wykorzystaniem wag eksperckich. Gminy z najwyższymi wartościami koncentrują się głównie:

- w województwach wielkopolskim, śląskim i małopolskim
- oraz w aglomeracjach miejskich.

Z kolei najstabilniej wypadają gminy wschodniej Polski – przede wszystkim w woj. **podlaskim, lubelskim, podkarpackim**, a także w woj. **warmińsko-mazurskim, zachodniopomorskim i zachodniej części województwa pomorskiego**.

Ocena jakości życia w gminach według 10 wymiarów

W tej części raportu przechodzimy z poziomu syntetycznego wskaźnika jakości życia do **analizy jego składowych**. Rozbijamy wynik każdej gminy na **10 wymiarów tematycznych**, aby precyzyjnie wskazać, **co buduje przewagi**, a co ogranicza potencjał rozwojowy. Takie ujęcie pozwala zidentyfikować obszary, w których interwencja przyniesie największą poprawę odczuwanej jakości życia.

Każdy wymiar jest mierzony zestawem wskaźników cząstkowych, **znormalizowanych do skali 0–1** (wyższa wartość = lepiej), a następnie agregowanych do wartości wymiaru dla gminy. Wyniki prezentujemy **w dwóch wariantach wagowania**:

- **eksperckim** – podkreślającym znaczenie systemowe i długofalowe;
- **ankietowym** – odzwierciedlającym preferencje i doświadczenia Polaków.

Porównanie obu ujęć pokazuje, **na ile trwałe** są wnioski i gdzie różnią się hierarchie potrzeb.

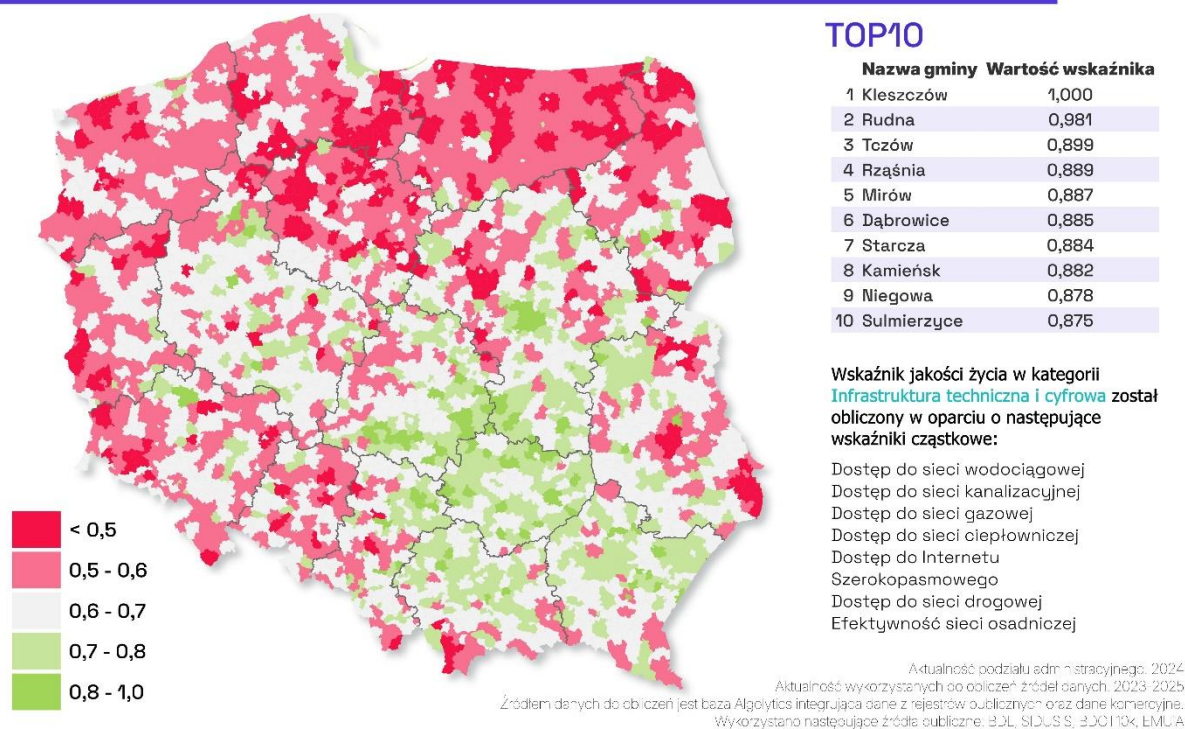
Warto pamiętać, że **wysoka pozycja w wskaźniku syntetycznym** może wynikać z różnych kombinacji składowych. Dlatego analiza wymiarów służy **diagnozie selektywnej**: w jednej gminie wysoką pozycję w rankingu zapewni transport i

dostępność usług, w innej – zdrowie i edukacja, w jeszcze innej – aspekty środowiskowe. Celem rozdziału jest więc dostarczenie **mapy decyzyjnej**: pokazujemy, **które wymiary warto wzmacniać w pierwszej kolejności** w poszczególnych regionach Polski.

Infrastruktura techniczna i cyfrowa

Jakość życia w kategorii Infrastruktura techniczna i cyfrowa

Obliczenia w oparciu o 7 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

W kategorii „Infrastruktura techniczna i cyfrowa” wśród najlepszych dominują **niewielkie gminy wiejskie i miejsko-wiejskie**, zwykle położone w środkowej i południowej Polsce (m.in. łódzkie, południe mazowieckiego, część śląskiego i świętokrzyskie). To jednostki o **gęstych sieciach przesyłowych** oraz **ponadprzeciętnie dobrym dostępem do szybkiego Internetu kablowego**. W tle widać też atut **dostępnych dróg lokalnych o „korzystnej” klasie dla zabudowy mieszkaniowej** (czytelna siatka dróg o niższych klasach).

Patrząc na wartości wskaźnika w kategorii infrastruktura techniczna i cyfrowa można zauważyć, że **42,0%** gmin osiągnęło wynik w przedziale **0,6–0,7**, a **20,6%** – **0,7–0,8**. **Bardzo wysokie wartości powyżej 0,8 uzyskało zaledwie 3,8% gmin w Polsce, a wartości poniżej 0,5 – 7,3% gmin.**

Najwyższe wartości skupiają się w **świętokrzyskim** (aż **18,6%** gmin osiąga $\geq 0,8$), a także relatywnie często w **łódzkim** (**11,9%**) i – choć rzadziej – w **mazowieckim** (**5,4%**) i **podkarpackim** (**5,6%**). Na drugim biegunie są województwa północne i zachodnie, gdzie **odsetek gmin $\geq 0,8$ wynosi 0%: pomorskie, warmińsko-mazurskie,**

zachodniopomorskie, lubuskie, opolskie. Ogólnie widać jasny **podział Polski na północ-południe**: wyraźnie lepiej w kontekście infrastruktury technicznej i cyfrowej jest w centrum i na południu kraju, a słabiej na północy i krańcach zachodnich oraz wschodnich.

Czynniki sukcesu i słabości

Największy dodatni wpływ wśród gmin z najwyższymi wynikami mają:

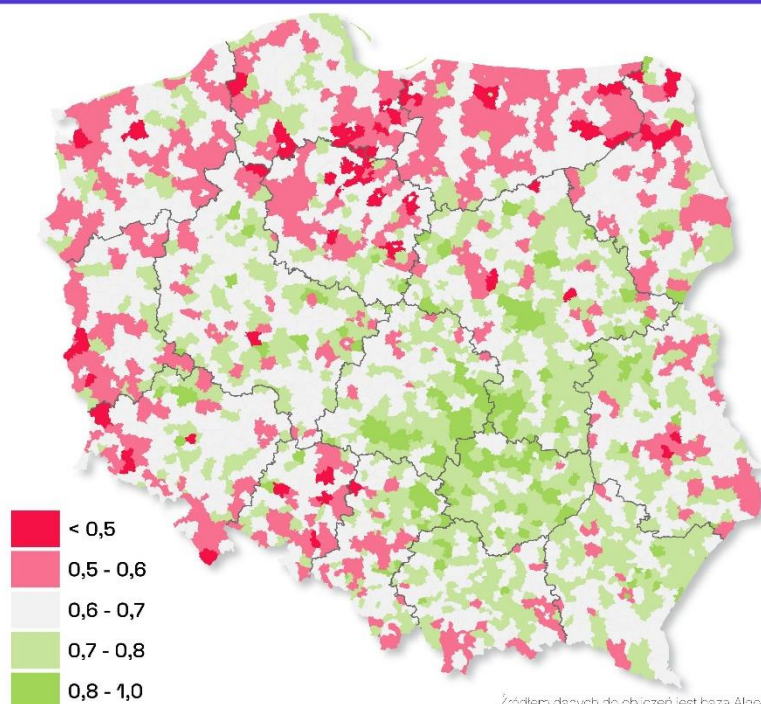
- **„Przyjazna” klasa najbliższej drogi dla budynków mieszkalnych** – wysoki udział zabudowy przy drogach innych niż autostrada, droga ekspresowa, droga ruchu przyspieszonego.
- **Długość sieci kanalizacyjnej** na km² terenów zabudowanych.
- **Długość sieci wodociągowej.**
- **Dobra dostępność internetu.**

Największy ujemny wpływ wśród gmin z najniższymi wynikami mają:

- **Brak dostępu do szybkiego internetu kablowego**
- **Budynki przy drogach nieutwardzonych oraz „niekorzystna” klasa najbliższej drogi dla budynków niemieszkalnych.**

Jakość życia w kategorii Infrastruktura techniczna i cyfrowa

Obliczenia w oparciu o 7 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Kleszczów	1,000
2	Rudna	0,993
3	Rzaśnia	0,936
4	Dąbrowice	0,936
5	Irządze	0,934
6	Tczów	0,920
7	Sulmierzyce	0,915
8	Klwów	0,908
9	Niegowa	0,906
10	Paradyż	0,905

Wskaźnik jakości życia w kategorii **Infrastruktura techniczna i cyfrowa** został obliczony w oparciu o następujące wskaźniki cząstkowe:

Dostęp do sieci wodociągowej
Dostęp do sieci kanalizacyjnej
Dostęp do sieci gazowej
Dostęp do sieci ciepłowniczej
Dostęp do Internetu
Szerokopasmowego
Dostęp do sieci drogowej
Efektywność sieci osadniczej

Aktualność podziału adm. terytorialnego: 2024
Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2023-2025
Źródłem danych do obliczeń jest baza Algolytics integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjnie.
Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, SLDUS, EJOT10K, EMUA

Czołówka jest **jeszcze silniej zdominowana przez gminy wiejskie**, również ze środkowej i południowej Polski. W porównaniu z podejściem eksperckim rośnie premia za „**bliskość**” funkcjonalną – widoczny jest większy wpływ **dostępu do sieci przesyłowych i dróg** (ankietowe wagi w tej kategorii są relatywnie wyższe niż w eksperckich, co wzmacnia efekt tych składowych).

Rozkład wyników jest bardziej „optymistyczny”, 45,4% gmin osiąga wyniki wskaźnika jakości życia w kategorii infrastruktura techniczna i cyfrowa w przedziale 0,6-0,7, a aż 29,9% w przedziale 0,7-0,8. W porównaniu do podejścia eksperckiego spada udział wyników niskich i rośnie udział wysokich. **Bardzo wysokie wartości powyżej 0,8 uzyskało aż 6,5% gmin w Polsce, a wartości poniżej 0,5 zaledwie 2,2% gmin.**

Wariant ankietowy wzmacnia przewagę **świętokrzyskiego (27,5% gmin z $\geq 0,8$) i łódzkiego (17,5%)**, a także **mazowieckiego (11,8%)**. Północ i krańce zachodnie nadal są najsłabsze (w **warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim** odsetek gmin z $\geq 0,8$ wynosi **0%**). Ogólny wzorzec przestrzenny jest więc podobny do podejścia eksperckiego, ale **strefa wysokich wartości wyraźniej rośnie w centrum kraju.**

Czynniki sukcesu i słabości

Najsilniejsze pozytywne czynniki są **te same co w podejściu eksperckim, ale ich wpływ jest większy:**

- **„Pozytywna” klasa najbliższej drogi dla budynków mieszkalnych** – bardzo silny wkład.
- **Długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.**
- **Dobra dostępność Internetu**
- Dodatkowo zauważalny jest **pozytywny wkład „korzystnej” klasy dróg przy obiektach niemieszkalnych.**

Największy ujemny wpływ wśród gmin z najniższymi wynikami mają:

- **drogi nieutwardzone przy budynkach,**
- **brak szybkiego Internetu kablowego.**

Wyniki ankietowe więc **bardziej nagradzają dostępność sieci przesyłowych (wodociągi i kanalizacja) i dróg** co zwiększa przewagę gmin o „pospianej” infrastrukturze.

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników.

Wariant ankietowy ma zdecydowanie **mniej wyników niskich (2,2% vs 7,3%) i więcej wysokich (6,5% vs 3,8%)**. Jest to związane z faktem, że preferencje społeczne silniej

doceniają dostępność podstawowych sieci przesyłowych (wodociągi i kanalizacja), ponad szybki Internet, co sprawia, że gminy o niższych wartościach wskaźników „internetowych” w tym wariancie otrzymują większe wartości kompleksowego wskaźnika jakości życia w kategorii infrastruktura techniczna i cyfrowa.

Geografia wyników.

W obu ujęciach najwyższe wartości koncentrują się w **centrum i na południu kraju** (szczególnie świętokrzyskie, łódzkie, częściowo mazowieckie), a **najniższe – na północy i krańcach zachodnich i wschodnich**. Wariant ankietowy **poszerza strefę wysokich wyników w centrum**.

Charakter czołówki.

W obu metodach **liderami są małe gminy wiejskie/miejsko-wiejskie** z gęstą infrastrukturą podstawową i dobrym Internetem. W ankietowym udziale czołówki rośnie znaczenie **bliskości „pozytywnej” klasy dróg** przy zabudowie.

Czynniki sukcesu i słabości.

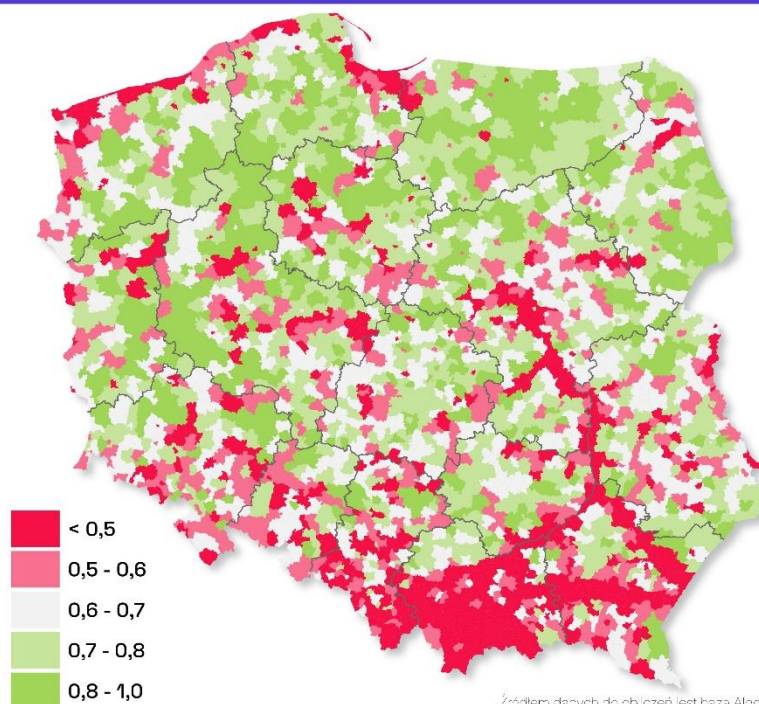
- **Sukces:** gęsta kanalizacja i wodociąg, szerokopasmowy Internet (szczególnie dostępność wielu operatorów), **korzystna klasa dróg** przy zabudowie mieszkaniowej (i – w ankietowym – także przy obiektach niemieszkalnych).
- **Słabości:** braki w szybkim internecie, drogi nieutwardzone i „niekorzystna” **klasa dróg** przy zabudowie niemieszkalnej.

Różnica między podejściami nie dotyczy kierunku, lecz **siły akcentów** – wariant ankietowy mocniej premiuje czynniki „codziennie odczuwalne”.

Środowisko przyrodnicze

Jakość życia w kategorii Środowisko przyrodnicze

Obliczenia w oparciu o 6 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1 Gozdnicza	1,000
2 Szudziałowo	0,994
3 Wymiarki	0,987
4 Hajnówka	0,957
5 Skórcz	0,953
6 Krynki	0,944
7 Babimost	0,942
8 Sidra	0,936
9 Lubawa	0,934
10 Janów	0,933

Wskaźnik jakości życia w kategorii **Środowisko przyrodnicze** został obliczony w oparciu o następujące wskaźniki cząstkowe:

Jakość powietrza
Zanieczyszczenie hałasem
Bliskość obiektów zanieczyszczających środowisko
Położenie/bliskość obszarów zagrożonych zalaniem
Bliskość aktywnych osuwisk
Bliskość obszarów zagrożonych ruchami masowymi

Actualność podziału adm. historycznego: 2024

Actualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algolytics integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne. Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, SLDUS, BDO110K, EMU A

W kategorii „Środowisko przyrodnicze” wśród najlepszych dominują **niewielkie gminy wiejskie** położone w **północnej i zachodniej Polsce** – o relatywnie niskiej gęstości zabudowy, dużym udziale terenów leśnych i niewielkiej presji przemysłowej oraz komunikacyjnej. To przekłada się na **niskie stężenia zanieczyszczeń powietrza i mniejsze oddziaływanie hałasu**.

Rozkład wyników w Polsce jest korzystny – aż **19,5% gmin osiąga wartości $\geq 0,8$** , **24,6%** mieści się w przedziale **0,7–0,8**, **21,0%** w **0,6–0,7**, **15,6%** w **0,5–0,6**, a **19,3%** notuje **bardzo niskie wartości poniżej 0,5**.

Wysokie wartości wskaźnika w kategorii środowisko (powyżej 0,8) przyrodnicze koncentrują się w pasie **północ–zachód: warmińsko-mazurskie 37,9% gmin, lubuskie 32,9%, wielkopolskie 32,7%, kujawsko-pomorskie 31,9%, podlaskie 29,7%, pomorskie 27,6%, zachodniopomorskie 25,7%**. Najniższe wartości (udział wyników **<0,5**) dominują w **małopolskim 62,1%, podkarpackim 44,4% i śląskim 37,7%** – czyli w województwach o gęstszej zabudowie, intensywniejszym ruchu, epizodach smogowych i wyższym prawdopodobieństwie zagrożeń naturalnych (np. powódzie, osuwiska).

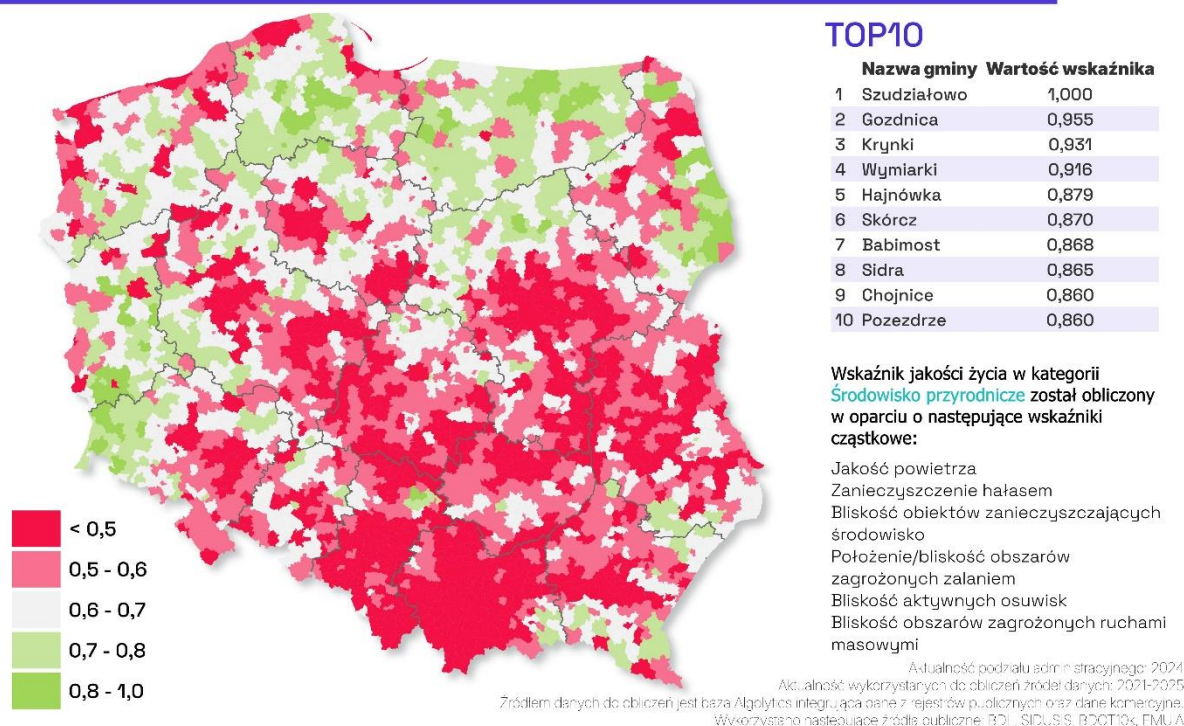
Czynniki sukcesu i słabości.

W ujęciu eksperckim największy dodatni wpływ na wynik czołowych gmin mają **niskie stężenia PM2.5/PM10/NO₂, mała ekspozycja na hałas drogowy i kolejowy, duża**

odległość od obiektów zanieczyszczających środowisko oraz niewielki udział zabudowy zlokalizowanej w strefach zagrożeń naturalnych (zalania, osuwiska, ruchy masowe). Gminy z dotu rozkładu łączy odwrotny profil: **wysokie stężenia pyłów, duży odsetek budynków narażonych na hałas, bliskość obiektów uciążliwych oraz istotna część zabudowy w strefach zagrożeń wodno-gruntowych.**

Jakość życia w kategorii Środowisko przyrodnicze

Obliczenia w oparciu o 6 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

W ujęciu ankietowym nadal przeważają **gminy wiejskie z północnej i zachodniej części kraju**, jednak **odsetek bardzo wysokich wyników jest wyraźnie mniejszy** – preferencje respondentów mocniej „karzą” gminy o jakichkolwiek deficytach środowiskowych.

Rozkład wyników przesuwają się zdecydowanie ku niższym wartościom - zaledwie **2,5% gmin osiąga $\geq 0,8$** , **13,1%** mieści się w **0,7–0,8**, **24,8%** w **0,6–0,7**, **27,4%** w **0,5–0,6**, a aż **32,3%** notuje bardzo niskie wartości poniżej **0,5**.

Największe udziały gmin z wynikami $\geq 0,8$ pojawiają się w: **lubuskim 15,9%**, **warmińsko-mazurskim 11,2%**, **podlaskim 11,0%** i **pomorskim 8,1%**. W wielu województwach **odsetek gmin $\geq 0,8$ spada do zera** (m.in. **łódzkie, świętokrzyskie, wielkopolskie, podkarpackie, opolskie, lubelskie, małopolskie, zachodniopomorskie**). Jednocześnie rośnie udział gmin z **bardzo niskimi wartościami wskaźnika (poniżej 0,5)**, szczególnie w **małopolskim 79,7%** i **śląskim 74,9%**, ale też w **lubelskim 39,4%**, **świętokrzyskim 39,2%** i **podkarpackim 33,8%**.

Czynniki sukcesu i słabości.

Wyniki ankietowe najsilniej nagradzają to, co mieszkańcy bezpośrednio odczuwają w codziennym życiu: **czyste powietrze (PM2.5/PM10/NO₂)**, **ciszę w otoczeniu zabudowy** oraz **oddalenie od obiektów zanieczyszczających**. Zdecydowanie mniejsze znaczenie niż w ujęciu eksperckim mają aspekty bezpieczeństwa w odniesieniu do środowiska przyrodniczego **czyli położenie poza strefami zalewowymi, osuwiskowymi i ruchów masowych**. Największy ujemny wpływ mają **podwyższone stężenia pyłów, ekspozycja na hałas i lokalizacja zabudowy w pobliżu uciążliwego sąsiedztwa**; w porównaniu z ujęciem eksperckim „kara” za te deficyty jest relatywnie większa.

Porównanie sposobów wagowania

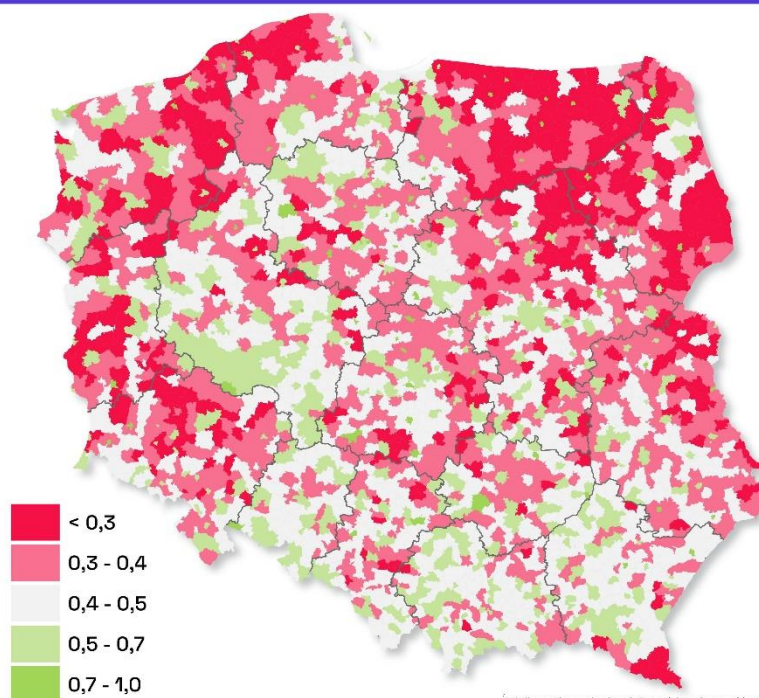
Rozkład wyników różni się istotnie: przy wagach eksperckich **19,5%** gmin osiąga wartości **powyżej 0,8**, a **19,3%** spada **poniżej 0,5**; przy wagach ankietowych odpowiednio **2,5%** i **32,3%**. Oznacza to, że preferencje społeczne są **bardziej wymagające** – nawet umiarkowane deficyty jakości powietrza, hałasu czy lokalizacji zabudowy silniej obniżają ocenę.

Geografia jest spójna w obu ujęciach: **północ i zachód** kraju wypadają lepiej, natomiast **południe (zwłaszcza Małopolska i Śląsk)** dużo słabiej.

Czynniki sukcesu są wspólne: **czyste powietrze, mniejsza ekspozycja na hałas, oddalenie od źródeł zanieczyszczeń oraz brak zabudowy w strefach zagrożeń naturalnych**. **Słabości** to przede wszystkim **smog i hałas komunikacyjny** oraz **położenie zabudowy w strefach zalewowych i osuwiskowych**. Różnica między podejściami dotyczy **siły akcentów**: wariant ankietowy wyraźniej premiuje gminy o **bardzo dobrej** kondycji środowiskowej i **ostrzej penalizuje** nawet umiarkowane presje.

Jakość życia w kategorii Bezpieczeństwo

Obliczenia w oparciu o 6 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Sejny	1,000
2	Aleksandrów Kujawski	0,926
3	Maków Mazowiecki	0,916
4	Ciechocinek	0,916
5	Czarnków	0,913
6	Koło	0,885
7	Sławno	0,881
8	Słupca	0,878
9	Łęczyca	0,870
10	Ozorków	0,870

Wskaźnik jakości życia w kategorii **Bezpieczeństwo** został obliczony w oparciu o następujące wskaźniki cząstkowe:

Bliskość obszarów górniczych
Bliskość zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej
Szybkość reakcji podmiotów ratowniczych
Bliskość komisariatu/komendy policji
Bliskość komendy/jednostki gaśniczej PSP
Dostęp do obiektów służących schronieniu ludności

Actualność podziału adm. historycznego: 2024

Actualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2024-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algolytics integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne. Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, SLEWISO, dane z P.G., KGP, PSP

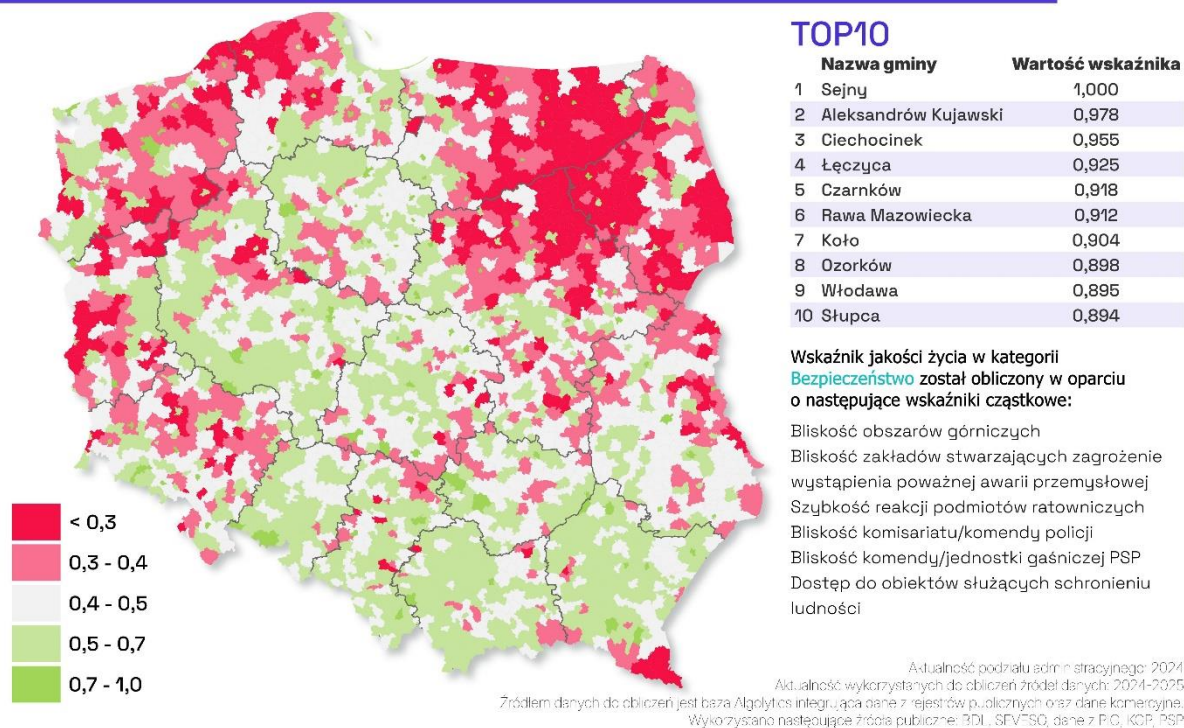
W kategorii „Bezpieczeństwo” wśród najwyżej ocenianych jednostek dominują **małe gminy wiejskie i miejsko-wiejskie** położone poza największymi ośrodkami przemysłowymi. Łączy je **niewielka ekspozycja na zagrożenia przemysłowe i górnicze** oraz **dobra „bliskość” służb** – stosunkowo krótkie dojazdy do komend policji i jednostek PSP/OSP oraz większy odsetek zdarzeń z **czasem reakcji poniżej 5 minut**. Rozkład wartości wskaźnika jest zdecydowanie ostrożny: **14,1% gmin** plasuje się **poniżej 0,3**, **31,5%** mieści się w **0,3–0,4**, **35,2%** w **0,4–0,5**, **16,4%** w **0,5–0,7**, a **2,7%** osiąga **co najmniej 0,7**.

Najwyższe wartości częściej pojawiają się w pasie **środkowo-zachodnim i częściowo północnym** – relatywnie największy udział gmin z wynikami $\geq 0,7$ widać w **warmińsko-mazurskim (7,8%)** i **kujawsko-pomorskim (6,9%)**, a następnie w **łódzkim (4,5%)**, **podlaskim (4,2%)** oraz **zachodniopomorskim (3,5%)**. Jednocześnie najłabsze rezultaty koncentrują się w **północno-wschodniej Polsce** – bardzo wysoki udział gmin z wynikami $< 0,3$ obserwujemy w **warmińsko-mazurskim (41,4%)** i **podlaskim (40,7%)**, a podwyższone odsetki notują także województwa **zachodniopomorskie** i **pomorskie**. O uzyskanych ocenach przesądza przede wszystkim **niska ekspozycja na obszary górnicze** oraz **zakłady o zwiększonym ryzyku awarii przemysłowej**, **szybkie dojazdy straży pożarnej** i **krótkie średnie odległości do policji oraz PSP/OSP**. Słabsze gminy łączą odwrotny profil: **bliskość stref górniczych lub zakładów stwarzających**

zagrożenie awarii oraz dłuższe czasy/albo dystanse do służb, a w tle – większe odległości do obiektów schronienia ludności.

Jakość życia w kategorii Bezpieczeństwo

Obliczenia w oparciu o 6 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

Czołówka pozostaje zdominowana przez **mnijšie gminy** o dobrej dostępności służb ratowniczych, ale w tym ujęciu **premia za operacyjną gotowość** (czas dojazdu i odległość do policji oraz PSP/OSP) jest wyraźniej akcentowana przez respondentów. Rozkład przesuw się ku wyższym wartościom: załedwie **9,6% gmin** ma wynik **<0,3**, **18,5%** znajduje się w **0,3–0,4**, **33,5%** w **0,4–0,5**, **34,2%** w **0,5–0,7**, a **4,2%** osiąga **≥0,7**. Przestrzennie najwyższe wartości grupują się w **centrum i na południu** – największy udział gmin **≥0,7** występuje w **kujawsko-pomorskim (9,0%)**, **warmińsko-mazurskim (8,6%)**, **łódzkim (6,2%)**, **pomorskim (5,7%)**, **podkarpackim (5,0%)** i **dolnośląskim (4,7%)**; nadal relatywnie słabsza jest **północno-wschodnia część kraju**, gdzie rośnie odsetek wartości **<0,3** (m.in. **warmińsko-mazurskie 33,6%**, **podlaskie 37,3%**). O wysokich wynikach decydują przede wszystkim **bardzo krótki czas reakcji straży pożarnej** oraz **małe odległości do policji i jednostek PSP/OSP**, a także **oddalenie zabudowy od obszarów górniczych i zakładów o podwyższonym ryzyku**. W dół wskaźnik najsilniej ciągną **bliskość stref przemysłowego ryzyka**, **rozproszenie zabudowy zwiększające dystanse do służb** i **większe odległości do schronów oraz miejsc doraźnego schronienia**.

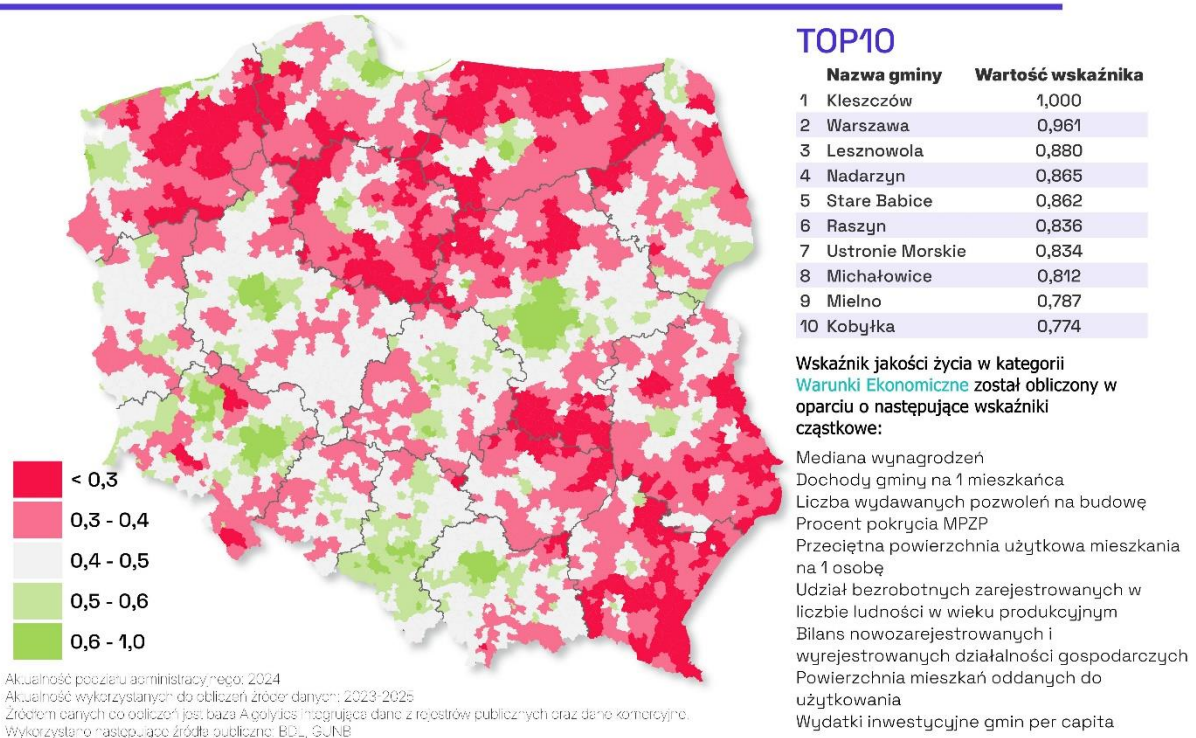
Porównanie sposobów wagowania

W obu metodach widoczna jest **mapa kontrastów północno-wschód vs centrum/zachód**: gminy o **krótkich dojazdach służb i oddalone od stref ryzyka** uzyskują wyższe wartości, natomiast **bliskość obszarów górniczych i zakładów niebezpiecznych** oraz **większe odległości do policji i straży** obniżają oceny. Różnice dotyczą **siły akcentów** – wariant ankietowy **ostrzej premiuje operacyjną dostępność służb** (czas dojazdu, bliskość jednostek), przez co **spada udział bardzo niskich wyników i rośnie udział wartości 0,5–0,7 oraz $\geq 0,7$** względem podejścia eksperckiego. Ma to swoje odzwierciedlenie w wagach obliczonych na podstawie badania ankietowego, gdzie wyraźnie widać, że **sprawność i bliskość służb ratowniczych oraz form ochrony ludności** są w ocenie Polaków często ważniejsze – niż sama struktura zagrożeń w otoczeniu.

Warunki ekonomiczne

Jakość życia w kategorii Warunki Ekonomiczne

Obliczenia w oparciu o 9 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

W kategorii „Warunki ekonomiczne” czołówkę dominują gminy zurbanizowane lub położone w strefach silnych rynków pracy – przede wszystkim na obrzeżach dużych miast i w rdzeniach aglomeracji (Mazowsze z Warszawą, Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia i zaplecze Krakowa oraz Wrocławia). Łączy je wysoka siła dochodowa i inwestycyjna samorządów, dobre wskaźniki rynku pracy oraz intensywna aktywność budowlana i przedsiębiorcza.

Struktura wartości wyników charakteryzuje się rozkładem zbliżonym do normalnego z wąskim pasmem wyników bardzo wysokich: 13,2% gmin ma wartości wskaźnika

poniżej 0,3, 32,2% mieści się w **0,3–0,4**, 37,8% w **0,4–0,5**, 12,7% w **0,5–0,6**, 2,9% w **0,6–0,7**, 0,8% w **0,7–0,8**, a jedynie 0,3% osiąga **wyniki powyżej 0,8**. Oznacza to, że wysokie warunki ekonomiczne to nadal rzadkość i koncentrują się one w ograniczonych strefach kraju.

Najwyższe wartości częściej pojawiają się w **mazowieckim** (11,5% gmin z wynikami $\geq 0,6$, w tym 5,4% $\geq 0,7$), **śląskim** (7,2% $\geq 0,6$), **dolnośląskim** (7,1% $\geq 0,6$), **zachodniopomorskim** (6,2% $\geq 0,6$) i **pomorskim** (5,7% $\geq 0,6$). Na drugim biegunie znajdują się regiony **wschodnie i północne**: udział gmin z niskimi wartościami **poniżej 0,4** wynosi aż **79,3% w warmińsko-mazurskim**, **78,8% w podkarpackim**, **78,5% w kujawsko-pomorskim**, **67,6% w świętokrzyskim** i **46,6% w podlaskim**.

Czynniki sukcesu i słabości.

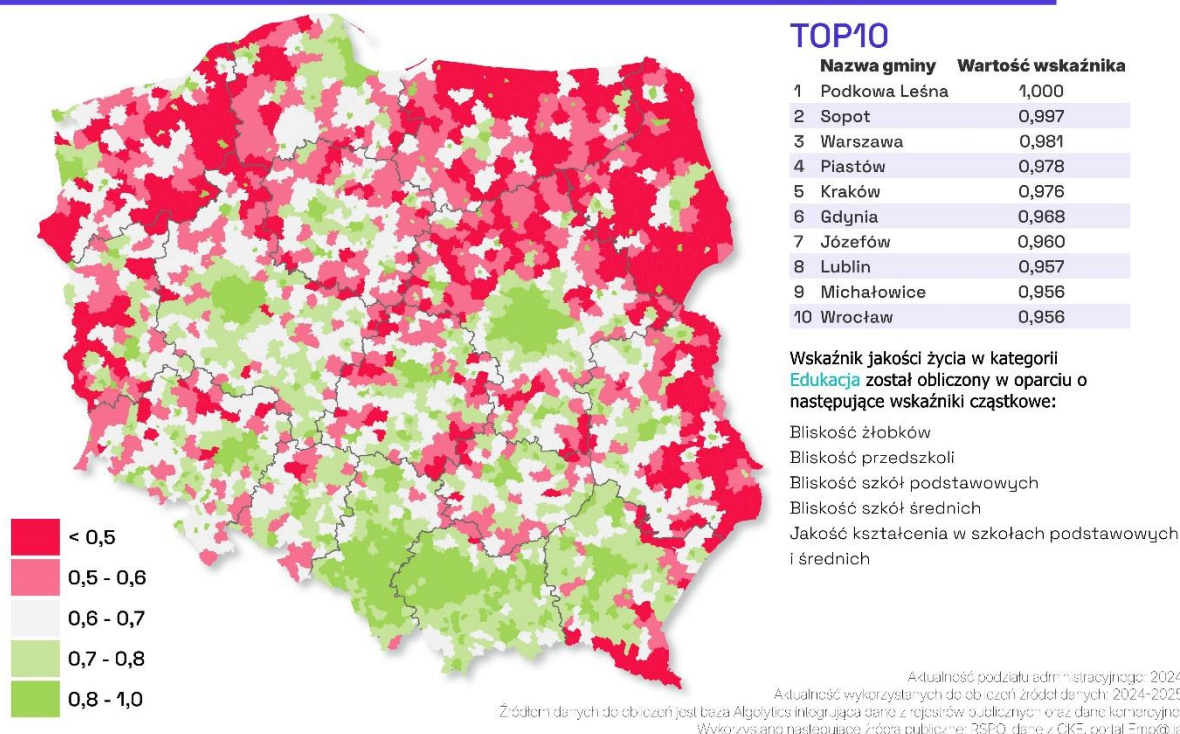
Wśród gmin z najwyższymi wynikami decydujący dodatni wkład mają: **wysokie mediany wynagrodzeń mieszkańców, ponadprzeciętne dochody gmin na mieszkańca, dodatni bilans rejestracji firm i duża skala budownictwa mieszkaniowego (powierzchnia mieszkań oddanych do użytkowania)**, a także **wysoki udział obszarów objętych planami miejscowymi i większa przeciętna powierzchnia mieszkań na osobę**. Gminy z najłabszymi wynikami łączy **wysokie bezrobocie rejestrowane, niskie dochody własne i słaba aktywność inwestycyjna, ujemny bilans firm oraz niska intensywność budownictwa mieszkaniowego** i a także **słabe pokrycie MPZP**.

Wskaźniki cząstkowe w tej kategorii tematycznej nie były oceniane przez respondentów badania ankietowego, gdyż obejmowały one tylko dane statystyczne dotyczące uwarunkowań ekonomiczno-gospodarczych. Dlatego też wyniki w tej kategorii tematycznej przedstawione są tylko w ujęciu eksperckim. Należy tu zwrócić jednak uwagę na fakt, że wyliczenie wskaźnika jakości życia bierze pod uwagę „ważność” tej kategorii dla Polaków i jej wkład w wynik końcowy wskaźnika jest w ujęciu ankietowym zdecydowanie silniejszy niż w wariancie eksperckim. Wagi zastosowane w obliczeniach wskaźnika jakości życia dla poszczególnym wskaźników cząstkowych w obu wariantach można porównać w tabeli 1.

Edukacja

Jakość życia w kategorii Edukacja

Obliczenia w oparciu o 7 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

W kategorii „Edukacja” wśród najlepszych dominują gminy miejskie oraz miejsko-wiejskie w silnych układach osadniczych – w rdzeniach i strefach podmiejskich największych aglomeracji oraz w pasie południowym kraju. Łączy je **bliskość placówek** oświatowych na wszystkich poziomach (żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe i średnie) oraz **dobre wyniki edukacyjne** (egzamin ósmoklasisty i szkoły średnie).

Rozkład wyników jest wyraźnie korzystny: **24,6%** gmin osiągnęło wartości **0,6–0,7**, **21,6%** – **0,7–0,8**, a **17,9%** osiąga **wynik powyżej 0,8**. Niskie wartości **poniżej 0,5** dotyczą **16,5%** gmin. Oznacza to stosunkowo duży udział gmin z dobrą dostępnością i jakością edukacji.

Wysokie wartości (powyżej 0,8) koncentrują się na **południu** – szczególnie w **śląskim (50,3% gmin)** i **małopolskim (47,3%)**, a także – choć rzadziej – w **podkarpackim (21,2%)**, **mazowieckim (19,1%)** i **dolnośląskim (16,6%)**. Z kolei największe udziały wyników **poniżej 0,5** obserwujemy na północy kraju a także krańcach wschodnich i zachodnich - w **podlaskim (61,9%)**, **warmińsko-mazurskim (41,4%)** i **zachodniopomorskim (38,1%)** – to obszary bardziej rozproszonej sieci osadniczej i dłuższych dojazdów do placówek.

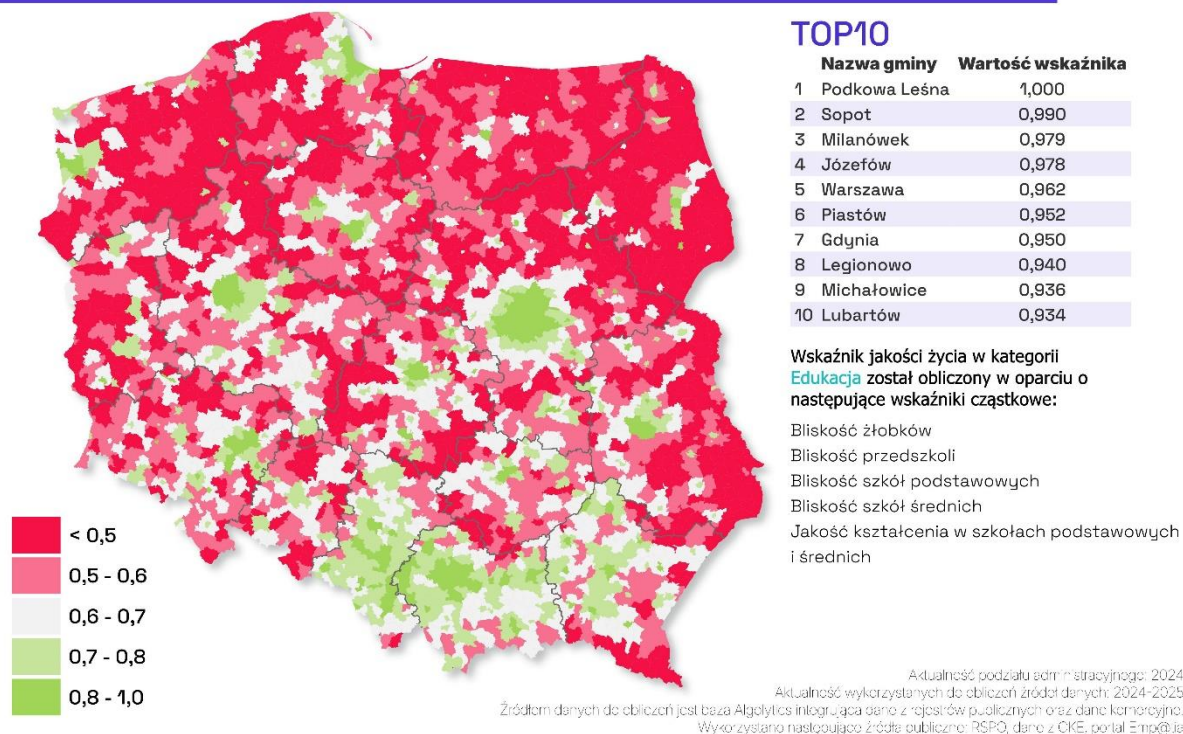
Czynniki sukcesu i słabości.

O wysokich pozycjach przesądza **bliskość infrastruktury edukacyjnej**: małe średnie odległości budynków mieszkalnych do **żłobków, przedszkoli, szkół podstawowych** i

szkół średnich oraz **wysokie wyniki egzaminów**, świadczące o jakości kształcenia. Na dole rozkładu najczęściej występują **duże odległości do placówek** na poszczególnych poziomach i **słabsze rezultaty egzaminacyjne** – zwłaszcza w gminach o rozproszonej zabudowie.

Jakość życia w kategorii Edukacja

Obliczenia w oparciu o 7 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

Liderami pozostają gminy z dobrze rozwiniętą i „bliską” siecią edukacyjną, ale **premia za bezpośrednią dostępność** jest w tym ujęciu wyraźnie mniejsza niż w eksperckim. Respondenci zdecydowanie stawiają na jakość kształcenia, co sprawia, że gminy z niższymi wynikami w tym aspekcie osiągają niższe wyniki w ujęciu ankietowym. Widać to również w rozkładzie wartości, który wyraźnie przesunął się w dół: **30,7%** gmin notuje wartości **poniżej 0,5**, **26,1%** - **0,5–0,6**, **22,1%** – **0,6–0,7**, **15,1%** – **0,7–0,8**, a zaledwie **6,0%** osiąga **wynik powyżej 0,8**. W porównaniu z eksperckim wariacie spada więc udział wyników wysokich, rośnie odsetek niskich. Największy udział gmin z wysokimi wartościami **≥0,8** występuje nadal na południu kraju oraz największych aglomeracjach - w **małopolskim (15,9%)** i **śląskim (13,2%)**, a następnie w **mazowieckim (11,5%)**. Na drugim biegunie znajduje się reszta kraju z wyłączeniem największych aglomeracji - **podlaskie (72,0% gmin <0,5)**, **zachodniopomorskie (55,8%)**, **warmińsko-mazurskie (54,3%)**, **lubelskie (44,1%)** i **pomorskie (40,7%)**. To potwierdza utrzymującą się słabość peryferyjnych układów osadniczych w jakości i dostępności edukacji.

Czynniki sukcesu i słabości.

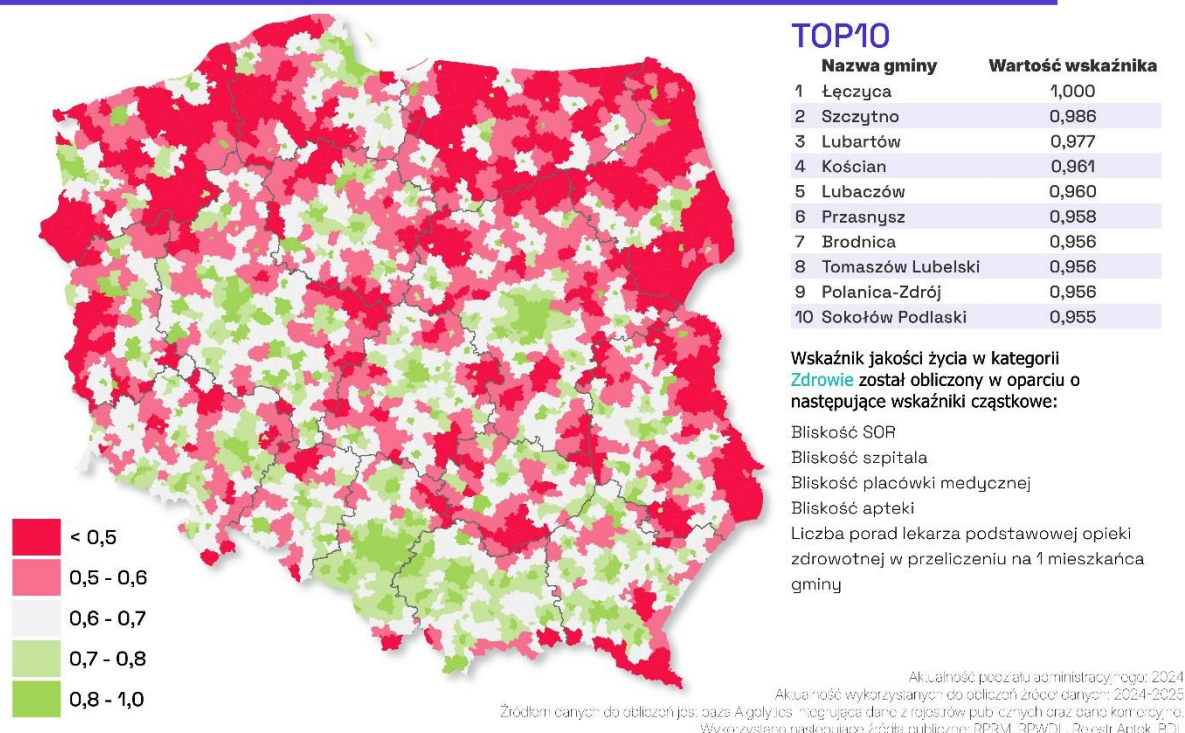
Najsilniej premiowane są **dobre wyniki egzaminów i krótkie odległości** do najbliższej szkoły podstawowej – czynniki bezpośrednio odczuwalne przez mieszkańców. Wynik najsilniej obniżają **długie dojazdy** do przedszkoli i szkół podstawowych oraz **słabsze rezultaty egzaminacyjne** w szkołach podstawowych i średnich.

Porównanie sposobów wagowania

W wariancie eksperckim kategoria „Edukacja” wypada **znacząco lepiej** – odsetek gmin z wynikiem $\geq 0,8$ wynosi **17,9%** (przy **6,0%** w ujęciu ankietowym), a gmin $< 0,5$ jest **16,5%** (vs **30,7%**). W obu metodach geografia jest spójna: **południe kraju** – zwłaszcza **Śląsk i Małopolska**, a także strefy podmiejskie największych miast – tworzą **klastry wysokich wartości**, natomiast **północ i wschód** (Podlaskie, Warmińsko-Mazurskie, Zachodniopomorskie, Lubelskie) częściej osiągają **niskie wartości**. Wspólne **czynniki sukcesu** to **gęsta i bliska sieć placówek edukacyjnych** na wszystkich poziomach oraz **wysoka jakość kształcenia mierzona wynikami egzaminów**; **słabości** wynikają z **rozproszenia zabudowy i dłuższych dojazdów** oraz **niższych wyników egzaminacyjnych**. Różnice między podejściami dotyczą **siły akcentów**: wariant ankietowy ostrzej penalizuje nawet umiarkowane braki w jakości kształcenia, przez co rośnie udział wyników niskich i maleje udział bardzo wysokich.

Jakość życia w kategorii Zdrowie

Obliczenia w oparciu o 5 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

W kategorii zdrowie wśród najlepszych dominują **gminy miejskie i miejsko-wiejskie pełniące funkcje powiatowych centrów usługowych**. To miejscowości z **SOR-em i szpitalem w zasięgu krótkiego dojazdu, z gęstą siecią przychodni i aptek**, co ułatwia mieszkańcom szybki kontakt z systemem ochrony zdrowia.

Patrząc na wartości wskaźnika w tej kategorii widać, że **18,2%** gmin uzyskuje wynik **poniżej 0,5**, **23,8%** mieści się w przedziale **0,5–0,6**, **29,7%** – **0,6–0,7**, **17,2%** – **0,7–0,8**, a **11,1%** osiąga wysokie wartości powyżej **0,8**.

Rozkład przestrzenny rysuje przewagę południa kraju i dużych układów osadniczych. Najwyższe udziały gmin z **wynikami powyżej 0,8** występują w **śląskim (26,3%)**, dalej w **podkarpackim (15,0%)**, **małopolskim (13,7%)**, **pomorskim (13,0%)**, **mazowieckim i wielkopolskim (po 12,4%)**. Na drugim biegunie znajdują się gminy na północy i na krańcach wschodnich i zachodnich - województwa o wysokim udziale wartości **<0,5**: **podlaskie (53,4%)**, **zachodniopomorskie (49,6%)**, **warmińsko-mazurskie (42,2%)**, a także **lubelskie (27,7%)** i **pomorskie (22,8%)**.

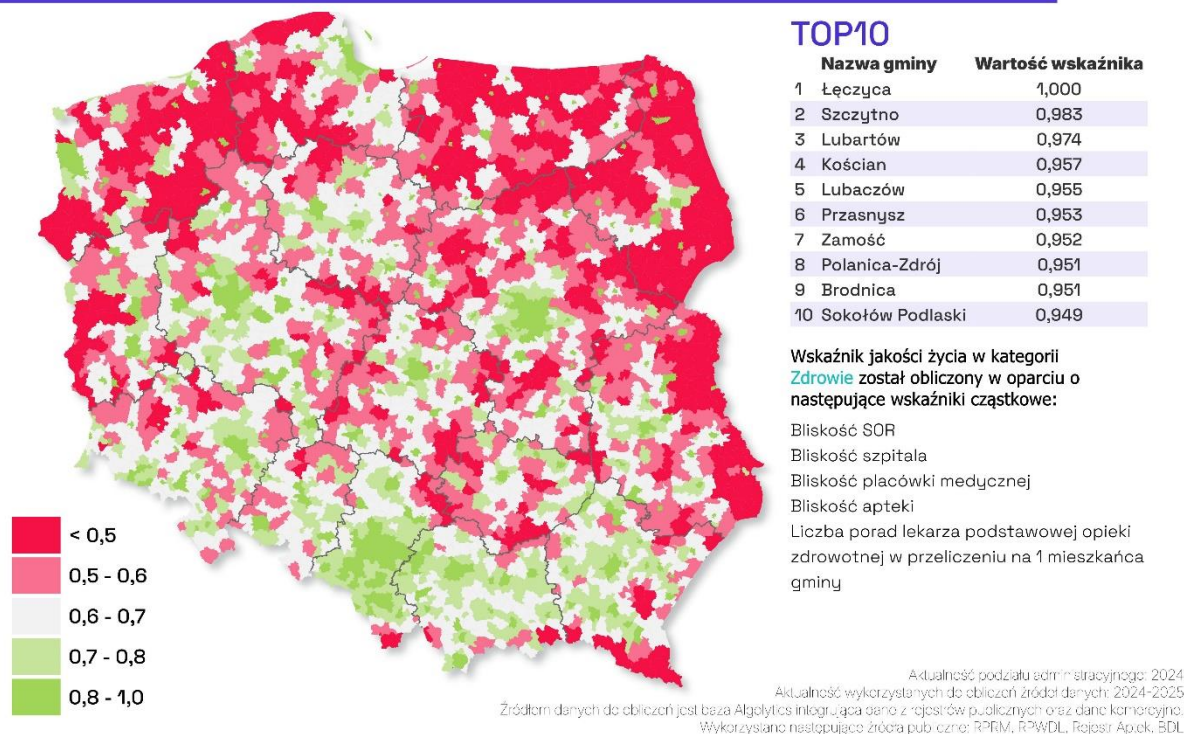
Czynniki sukcesu i słabości.

Największy dodatni wpływ wśród gmin z najwyższymi wynikami ma **wysoka liczba porad POZ na mieszkańca** – jako proxy operacyjnej dostępności lekarza rodzinnego. Dodatkowo korzystny jest **krótki dystans do SOR, bliskość szpitala oraz bliskość**

placówek medycznych i aptek. Największy ujemny wpływ wśród gmin z najniższymi wynikami mają **długie dojazdy do SOR i szpitala** oraz **słaba dostępność przychodni i aptek** – czyli skumulowane bariery geograficznej i funkcjonalnej dostępności opieki zdrowotnej.

Jakość życia w kategorii Zdrowie

Obliczenia w oparciu o 5 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

W ujęciu ankietowym czołówka pozostaje zdominowana przez **gminy z pełnym zapleczem medycznym** (SOR, szpital, gęsta sieć POZ i aptek). Respondenci jeszcze wyraźniej premiują **codziennie odczuwalną dostępność** – szybki kontakt z lekarzem i krótkie dojazdy.

Rozkład wyników jest bardzo zbliżony, ale z nieco większym udziałem wartości wysokich: **17,7%** gmin osiąga wartości poniżej **0,5**, **24,1%** – **0,5–0,6**, **29,3%** – **0,6–0,7**, **16,2%** – **0,7–0,8**, a **12,7%** osiąga **wysokie wartości powyżej 0,8**.

Układ przestrzenny pozostaje podobny: **południe kraju i duże aglomeracje przeważają nad słabszą północą i krańcami wschodnimi i zachodnimi**. Udziały gmin z wartościami powyżej **0,8** są najwyższe w **śląskim (31,1%)**, a następnie w **dolnośląskim (16,0%)**, **wielkopolskim (14,2%)**, **podkarpackim i pomorskim (po 13,8%)**, **mazowieckim (13,7%)**, **warmińsko-mazurskim (12,1%)** i **kujawsko-pomorskim (11,8%)**. Największe odsetki gmin z wartościami poniżej **0,5** występują w **podlaskim (56,8%)**, **zachodniopomorskim (47,8%)** i **warmińsko-mazurskim (46,6%)**, a także w **lubelskim (27,7%)** i **pomorskim (25,2%)**.

Czynniki sukcesu i słabości.

Najsilniej premiowane są: **krótkie odległości do SOR, szpitala, przychodni i aptek.**

Wyniki obniżają: **długie dojazdy do placówek ochrony zdrowia**, które realnie utrudniają dostęp do opieki.

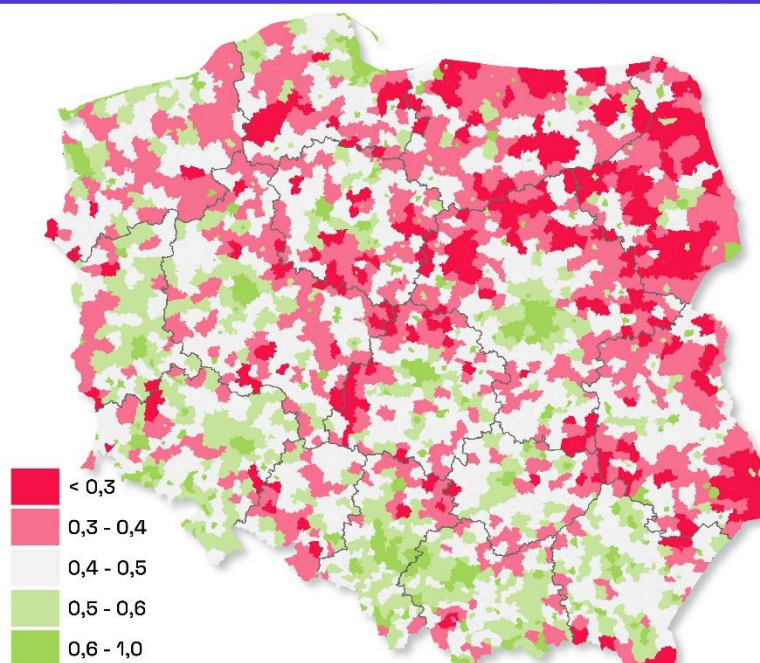
Porównanie sposobów wagowania

Rozkłady są zbliżone, jednak **wariant ankietowy** nieco częściej wynosi gminy do grupy **wysokich wartości powyżej 0,8** (12,7% vs 11,1%) i odrobinę rzadziej pozostawia w grupie niskich wartości poniżej **0,5** (17,7% vs 18,2%). W obu podejściach **najlepiej wypadają ośrodki powiatowe i ich zaplecza w południowej oraz centralnej Polsce**, a **najbardziej – północ i krańce wschodnie i zachodnie**, gdzie rozproszenie osadnictwa i większe odległości do kluczowych świadczeń obniżają ocenę. W obu metodach o sukcesie decydują **krótki dostęp do SOR i szpitala, gęstość przychodni i aptek**; słabości wynikają z **peryferyjności i długich dojazdów**, które wprost przekładają się na niższą jakość życia w wymiarze zdrowotnym.

Kultura i rekreacja

Jakość życia w kategorii Kultura i rekreacja

Obliczenia w oparciu o 9 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

Aktualność podziału administracyjnego: 2024
Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2023-2025
Źródłem danych do obliczeń jest baza Algorytmu Integracji danych z rejestrów publicznych oraz danych komercyjnych.
Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDOTiK, BDL

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Sopot	1,000
2	Olsztyn	0,771
3	Krosno	0,766
4	Szklarska Poręba	0,760
5	Kraków	0,757
6	Milanówek	0,751
7	Kielce	0,751
8	Zielona Góra	0,749
9	Ząbki	0,746
10	Legionowo	0,744

Wskaźnik jakości życia w kategorii **Kultura i rekreacja** został obliczony w oparciu o następujące wskaźniki cząstkowe:

Dostęp do obiektów sportowych
Różnorodność obiektów sportowych
Liczba imprez artystyczno-rozrywkowych i sportowych
Liczba imprez organizowanych przez muzea na 10k mieszkańców
Liczba ludności na 1 miejsce w kinach stałych
Widowiska w stałych salach teatralnych
Przedstawienia/koncerty w instytucjach muzycznych
Dostęp do parków
Dostęp do lasów

W kategorii „Kultura i rekreacja” w czołówce dominują duże i średnie miasta oraz miejscowości turystyczno-uzdrowiskowe, a także wybrane gminy podmiejskie silnie związane funkcjonalnie z metropoliami. Łączy je gęsta i zróżnicowana infrastruktura sportowa, bogata oferta instytucji kultury (kina, teatry, instytucje muzyczne) oraz

intensywny kalendarz wydarzeń, uzupełniony łatwym dostępem do parków i lasów. Na drugim biegunie znajdują się zwykle gminy peryferyjne, o rozproszonej zabudowie i większych odległościach do obiektów czasu wolnego.

Patrząc na wartości wskaźnika w tej kategorii, **71,2%** gmin osiąga wynik **poniżej 0,5**, **19,2%** mieści się w przedziale **0,5–0,6**, **7,8%** – **0,6–0,7**, a **1,8%** – **0,7–0,8**. Wartości $\geq 0,8$ są incydentalne (1 gmina w skali kraju, **0,04%**). Rozkład jest więc wyraźnie przesunięty w stronę niższych wartości.

Geograficznie najwyższe średnie wartości koncentrują się na **południu i południowym zachodzie** – szczególnie w **śląskim, dolnośląskim i małopolskim** – oraz w wybranych strefach nadmorskich. **Niższe średnie** obserwujemy w **północno-wschodniej Polsce** (podlaskie, warmińsko-mazurskie) i w części ściany wschodniej (lubelskie). Wzorzec przestrzenny odzwierciedla dostępność gęstej sieci obiektów i instytucji oraz częstotliwość imprez.

Czynniki sukcesu i słabości

Największy dodatni wpływ wśród gmin z najwyższymi wynikami mają:

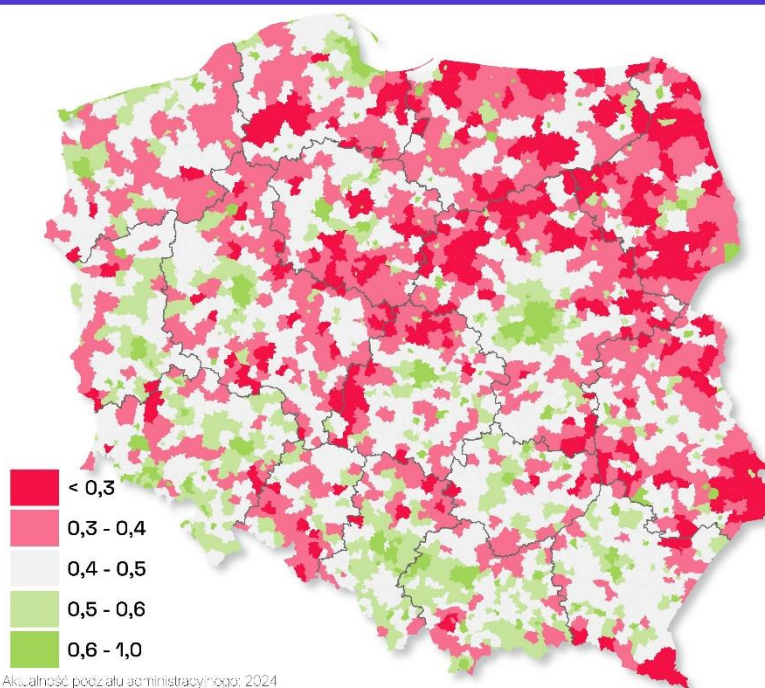
- **Różnorodność obiektów sportowych** w zasięgu mieszkańców (silny, dominujący wkład).
- **Liczba imprez artystyczno-rozrywkowych i sportowych**, a także **wydarzeń muzealnych**.
- **Aktywność teatralna i instytucji muzycznych** (koncerty, wydarzenia).

Największy ujemny wpływ wśród gmin z najniższymi wynikami mają:

- **Duże odległości** do obiektów sportowych, **parków i lasów** (silnie obniżają wynik).
- **Wysoka liczba ludności na 1 miejsce w kinach stałych** (deficyt miejsc).

Jakość życia w kategorii Kultura i rekreacja

Obliczenia w oparciu o 9 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

Aktualność podziału administracyjnego: 2024
Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2023-2025
Źródłem danych do obliczeń jest baza Algolynica integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjnego.
Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDOT, BDL

TOP10

Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1 Sopot	1,000
2 Rabka-Zdrój	0,753
3 Olsztyn	0,749
4 Kraków	0,731
5 Zakopane	0,729
6 Szklarska Poręba	0,724
7 Krosno	0,723
8 Zielona Góra	0,722
9 Kielce	0,719
10 Milanówek	0,714

Wskaźnik jakości życia w kategorii **Kultura i rekreacja** został obliczony w oparciu o następujące wskaźniki cząstkowe:

Dostęp do obiektów sportowych
Różnorodność obiektów sportowych
Liczba imprez artystyczno-rozrywkowych i sportowych
Liczba imprez organizowanych przez muzea na 10k mieszkańców
Liczba ludności na 1 miejsce w kinach stałych
Widowiska w stałych salach teatralnych
Przedstawienia/koncerty w instytucjach muzycznych
Dostęp do parków
Dostęp do lasów

W wariancie opartym na preferencjach społecznych czołówka pozostaje zbliżona (ośrodki miejskie, kurorty, gminy podmiejskie), lecz **jeszcze mocniej premiowane** są miejsca, gdzie oferta jest „namacalna” i łatwo dostępna w codziennym życiu – z krótkimi dystansami do wielu typów atrakcji i częstymi wydarzeniami.

Rozkład wyników przesuwają się nieznacznie ku wyższym wartościom, ale pozostaje wymagający: **76,7%** gmin ma wynik **<0,5**, **16,6%** – **0,5–0,6**, **5,9%** – **0,6–0,7**, **0,7%** – **0,7–0,8**, a wartości **≥0,8** są wyjątkowe (również 1 gmina, **0,04%**). W porównaniu z podejściem eksperckim odsetek wysokich wyników jest minimalnie większy, lecz nadal niewielki.

Geograficznie wzorzec pozostaje podobny: lepsze średnie notują województwa **małopolskie, śląskie i dolnośląskie** (także strefy turystyczne na wybrzeżu), a słabsze – **północny wschód** (podlaskie, warmińsko-mazurskie) oraz fragmenty ściany wschodniej. Wariant ankietowy **wyraźniej nagradza krótkie dystanse** do miejsc, dzięki czemu zyskują gminy o zwartej sieci usług czasu wolnego.

Czynniki sukcesu i słabości

Najsilniejsze pozytywne czynniki są te same co w podejściu eksperckim, ale ich wpływ jest **większy**:

- **Różnorodność obiektów sportowych** (najsilniejszy pozytywny składnik).
- **Liczba imprez kulturalnych**.

- **Duże odległości** do obiektów sportowych, **parków i lasów** (silniejszy negatywny wkład niż w eksperckim).
- **Niedobór miejsc w kinach** (duża liczba mieszkańców na 1 miejsce).

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. W obu ujęciach rozkład jest silnie skoncentrowany w przedziałach $<0,6$, a wartości $\geq 0,8$ pojawiają się incydentalnie (1 gmina). Wariant ankietowy nieco łagodni ogólny obraz, ale poprawa dotyczy głównie przesunięcia części gmin z przedziału $<0,5$ do $0,5-0,6$.

Geografia wyników. W obu metodach najwyższe średnie występują w **południowej i południowo-zachodniej Polsce** oraz w pasmach turystycznych i nadmorskich; **niższe** – w **północno-wschodniej** i częściowo **wschodniej** Polsce.

Charakter czołówki. Liderami pozostają **ośrodki miejskie, kurorty i gminy podmiejskie** z gęstą, różnorodną infrastrukturą i bogatym kalendarzem wydarzeń. To miejsca o krótkich dystansach do wielu form aktywności.

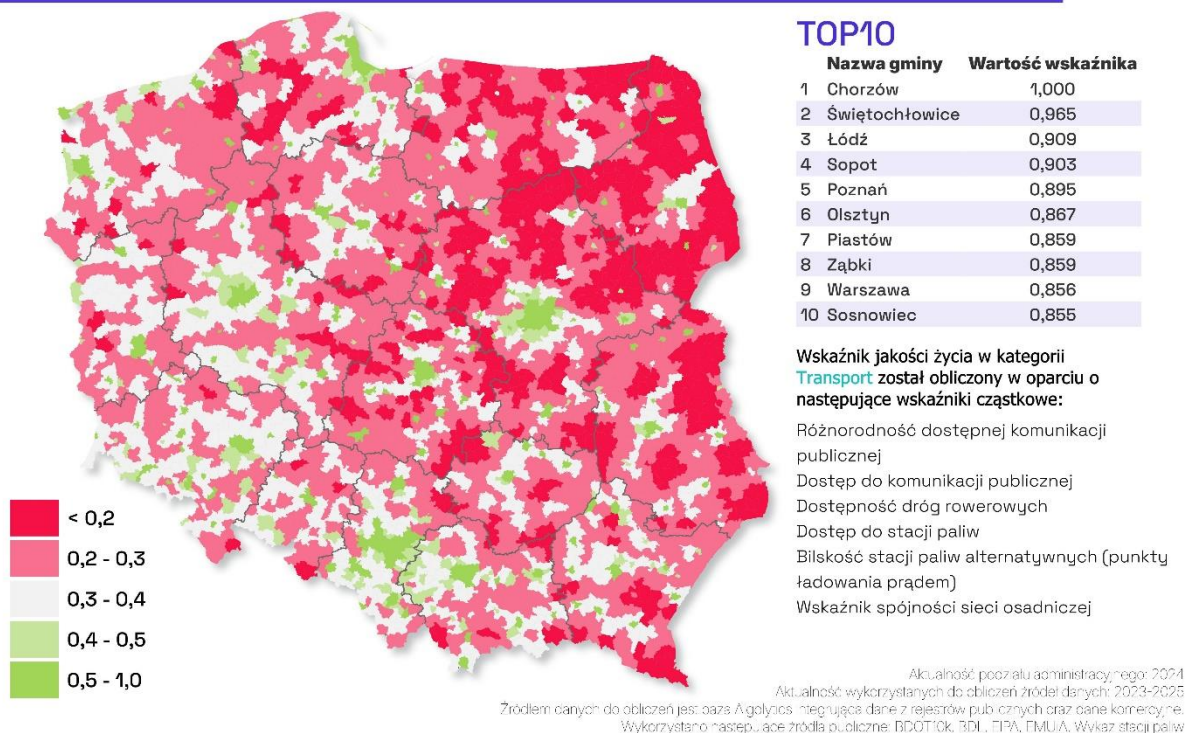
Czynniki sukcesu i słabości.

- **Sukces:** przede wszystkim **różnorodność obiektów sportowych**, duża **liczba imprez** (także muzealnych), **teatr i instytucje muzyczne**, wsparte bliskością **parków i lasów**.
- **Słabości:** **duże odległości** do obiektów (sport, zieleń), **niedobór miejsc w kinach**.

Różnica między podejściami dotyczy **siły akcentów** – wariant ankietowy **mocniej premiuje dostępność „tu i teraz”** (krótkie dystanse), przez co przewaga gmin o zwartej i intensywnej ofercie jest wyraźniejsza.

Jakość życia w kategorii Transport

Obliczenia w oparciu o 10 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

W kategorii „Transport” wśród najlepszych dominują duże ośrodki miejskie oraz gminy silnie powiązane funkcjonalnie z metropoliami (aglomeracja śląska, Warszawa i otoczenie, Trójmiasto, Łódź, Poznań). Łączy je gęsta i różnorodna oferta transportu publicznego, wysoka dostępność przystanków, kolei i rozwinięta infrastruktura rowerowa oraz infrastruktura transportu indywidualnego.

Wartości wskaźnika są dość niskie: 17,4% gmin uzyskało wyniki poniżej 0,2, 43,9% mieści się w przedziale 0,2–0,3, 25,0% w 0,3–0,4, 6,5% w 0,4–0,5, a wartości wysokie ($\geq 0,5$) osiąga 7,3% gmin. Warto również zauważyć jak bardzo rozkład wyników jest rozciągnięty - czołówka rankingu osiąga wyniki powyżej 0,8, podczas gdy dla zdecydowanej większości gmin wskaźnik nie przekracza 0,5, co świadczy o bardzo istotnych różnicach pomiędzy gminami w kontekście mobilności.

Wyższe wartości wskaźnika koncentrują się w regionach o zwartej sieci osadniczej i silnych węzłach transportowych. Największe udziały gmin z wynikami powyżej 0,5 odnotowano w: pomorskim (16,3%), śląskim (13,8%) i dolnośląskim (8,9%); stosunkowo wysoki udział notują też warmińsko-mazurskie (8,6%) i mazowieckie (8,0%). Z kolei niskie wyniki ($< 0,2$) skupiają się przede wszystkim w pasie północno-wschodnim i wschodnim: podlaskie (59,3% gmin), mazowieckie (34,1%), lubelskie (31,5%) oraz warmińsko-mazurskie (31,0%).

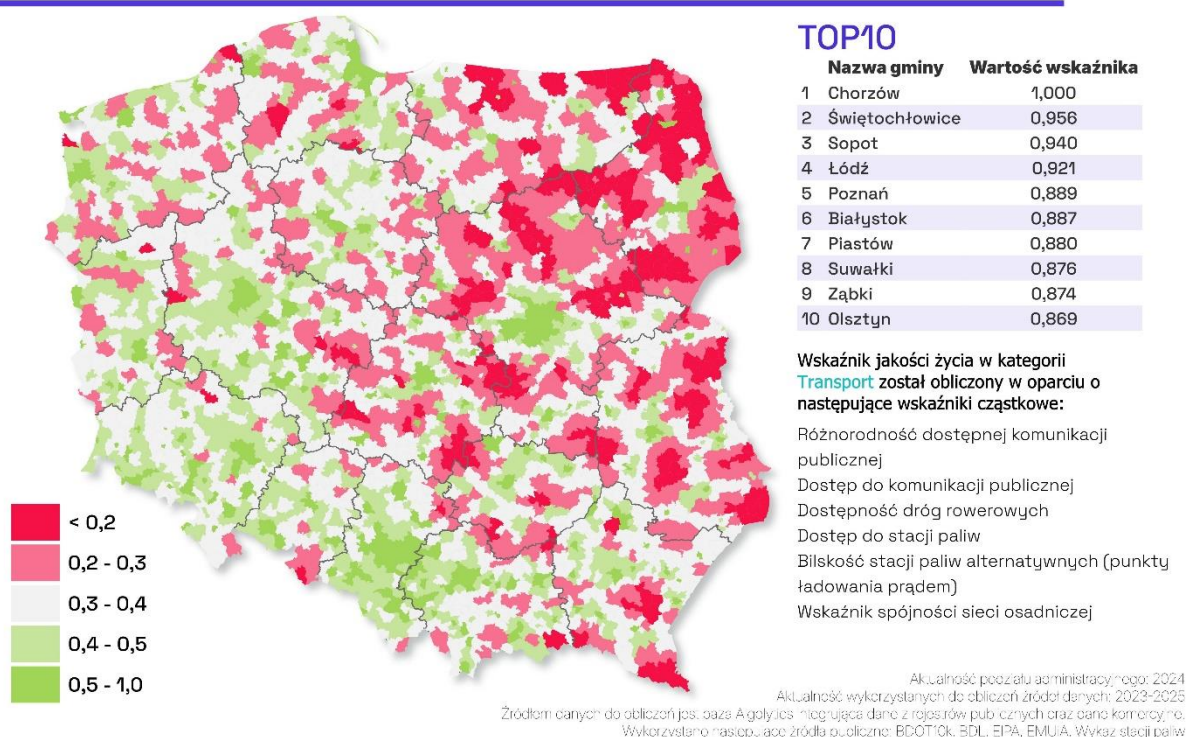
Czynniki sukcesu i słabości.

Analiza wkładów wskaźników cząstkowych dla czołówki pokazuje, że największy dodatni wpływ mają: **różnorodność środków transportu dostępnych w zasięgu 2 km, liczba przystanków** w okolicy, liczba infrastruktury transportu indywidualnego (stacje paliw i punkty ładowania) w zasięgu kilku kilometrów oraz dostępność infrastruktury rowerowej.

Największe ujemne wkłady wśród najślabszych mają: **duża odległość do stacji kolejowej, duża odległość do przystanku komunikacji publicznej, duża odległość do stacji paliw.**

Jakość życia w kategorii Transport

Obliczenia w oparciu o 10 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

W ujęciu ankietowym również tu dominują duże miasta oraz zwarte gminy podmiejskie metropolii (m.in. aglomeracja śląska, Trójmiasto, Warszawa i zaplecze, Łódź, Poznań). W porównaniu z ujęciem eksperckim większy ciężar mają elementy często odczuwane w codziennych dojazdach (gęstość przystanków i różnorodność oferty).

Czołówka rankingu również w tym ujęciu osiąga dużo wyższe wartości niż pozostałe gminy, ale rozkład wyników jest wyraźnie „łagodniejszy”: tylko 8,0% gmin ma wartości poniżej 0,2; 23,1% znajduje się w przedziale 0,2–0,3; 35,3% w 0,3–0,4; 21,0% w 0,4–0,5; a **wysokie wyniki powyżej 0,5 osiąga 12,5% gmin.**

Strefy wysokich wartości rozszerzają się wokół największych ośrodków i obejmują swoim zasięgiem zachodnią Polskę. Najwyższy odsetek gmin z wynikami powyżej 0,5

obserwujemy w: **śląskim (25,7%), pomorskim (20,3%), dolnośląskim (19,5%)**, a także **małopolskim (15,9%) i mazowieckim (12,7%)**. Obszary niskich wyników poniżej 0,2 koncentrują się na północnym wschodzie i wschodzie (podlaskie 40,7%, lubelskie 16,9%, mazowieckie 15,0%, warmińsko-mazurskie 14,7%).

Czynniki sukcesu i słabości.

W wariancie ankietowym hierarchia czynników jest zbliżona, ale ich łączny wpływ jest bardziej „miejski”: **różnorodność środków transportu** w promieniu 2 km i **gęstość przystanków** – najsilniejszy dodatni wpływ, dalej **liczba stacji paliw, długość dróg rowerowych i liczba punktów ładowania**.

Ujemnie wyróżniają się **duże odległości do przystanku i do stacji kolejowej** (najmocniej w gminach peryferyjnych).

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. Wariant ankietowy ogranicza udział skrajnie niskich wartości (8,0% vs 17,4% w eksperckim) i zwiększa udział wysokich (12,5% vs 7,3%).

Geografia wyników. Oba podejścia premiuje duże aglomeracje i ich otoczenie; w ankietowym strefa wysokich wartości wyraźniej powiększa się w regionach metropolitalnych południa i centrum, a także na zachodzie kraju. Pas słabości pozostaje na północnym wschodzie i wschodzie.

Charakter czołówki. W obu metodach liderami są miasta o **bardzo gęstej i zróżnicowanej ofercie transportu publicznego, z koleją, siecią przystanków, infrastrukturą rowerową oraz dobrym pokryciem stacjami paliw i punktami ładowania**; w czołówce pojawiają się też zwarte gminy podmiejskie z „miejską” dostępnością.

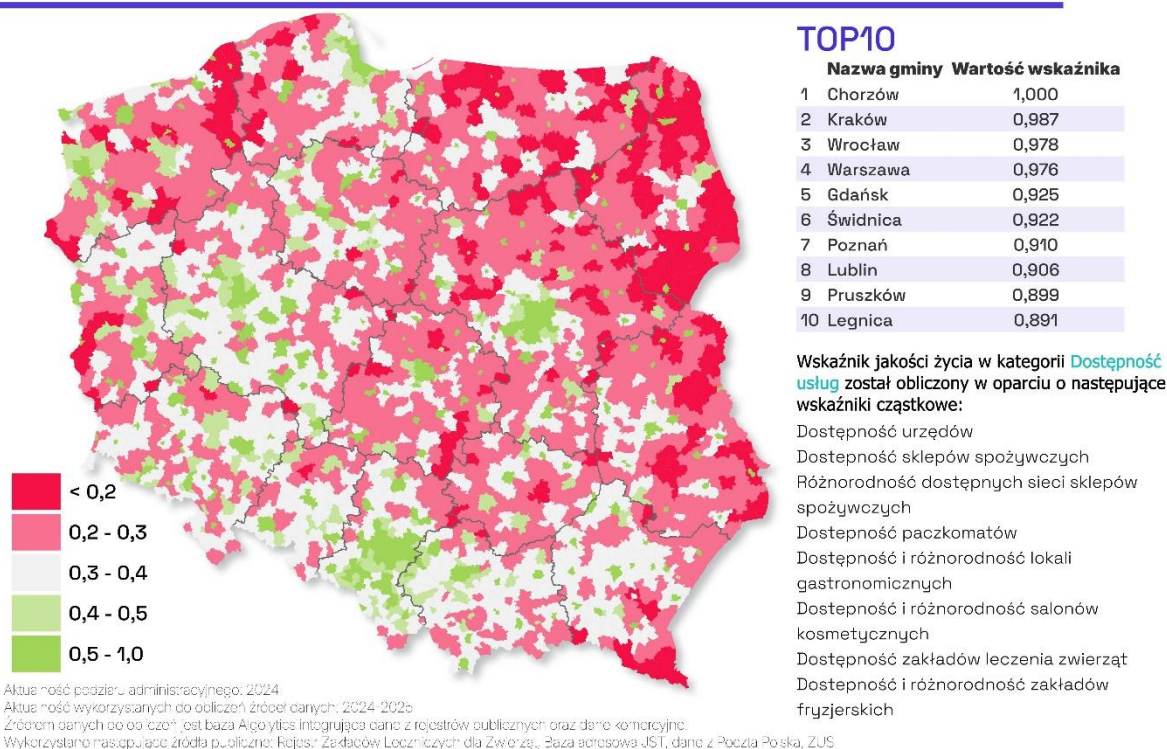
Czynniki sukcesu i słabości.

- **Sukces:** różnorodność środków transportu i gęstość przystanków, wsparcie przez sieć rowerową, obecność infrastruktury transportu indywidualnego.
- **Słabości:** duże odległości do przystanków i stacji kolejowych; peryferyjność i rozproszona zabudowa utrudniająca efektywne pokrycie siecią.

Dostępność usług codziennych

Jakość życia w kategorii Dostępność usług

Obliczenia w oparciu o 18 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

W kategorii „Dostępność usług” w pierwszej dziesiątce dominują duże miasta oraz rdzeń metropolii Górnośląsko-Zagłębiowskiej. Są to jednostki o bardzo gęstej i zróżnicowanej sieci handlowo-usługowej, bliskości urzędów administracji (urzędów skarbowych, ZUS, starostw) oraz wysokiej dostępności usług codziennych (paczkomaty, gastronomia, usługi osobiste). To konfiguracja typowa dla ośrodków metropolitalnych i ich bezpośredniego otoczenia.

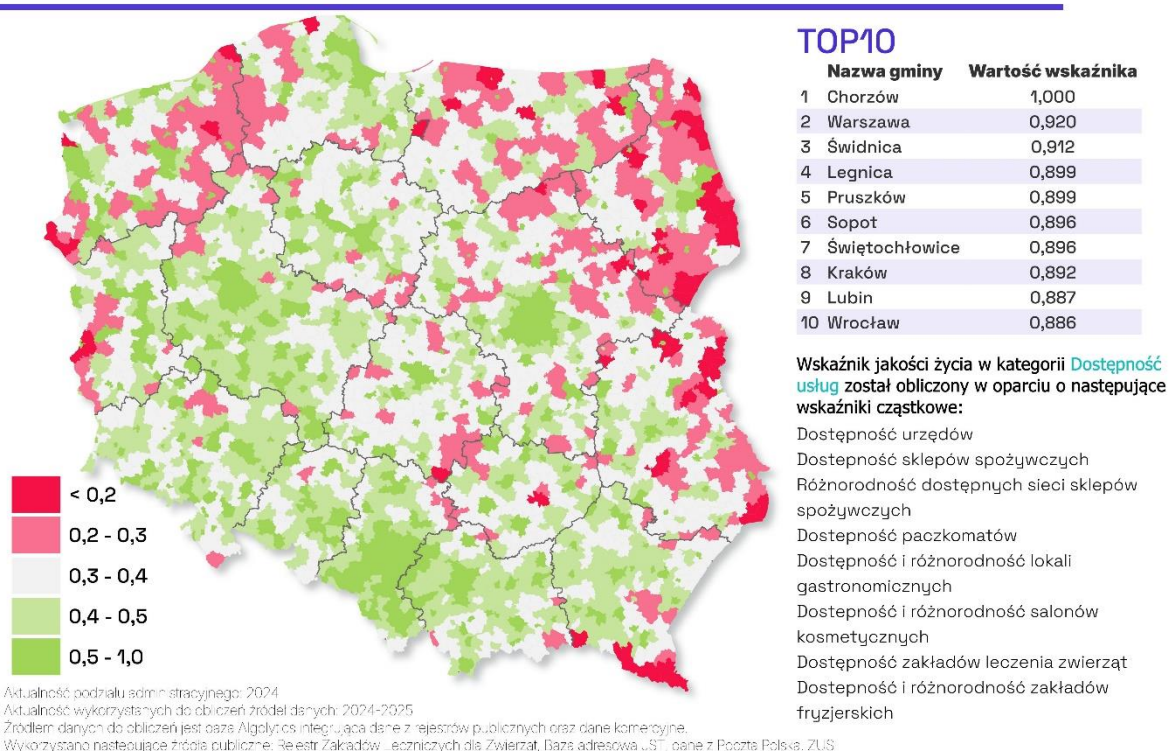
Wartości wskaźnika „Dostęp do usług” w ujęciu eksperckim są silnie „ściągnięte” w dół, aż 9,2% gmin osiągnęło wynik **poniżej 0,2**, 40,5% – **0,2–0,3**, 31,5% – **0,3–0,4**, 7,4% – **0,4–0,5**, 11,4% – **powyżej 0,5**, w tym zaledwie **1,4% powyżej 0,8**. Łącznie **88,6%** gmin uzyskuje wynik **poniżej 0,5**. Oznacza to, że bardzo wysoka dostępność usług jest zjawiskiem rzadkim i skoncentrowanym.

Rysuje się wyraźna przewaga pasów zurbanizowanych oraz zaplecza metropolii nad peryferyjną, słabo zaludnioną wschodnią i północno-wschodnią częścią kraju. Najwyższe udziały gmin z wartościami **powyżej 0,5** występują w woj. **śląskim (23,4%)**, a następnie **pomorskim (15,4%)**, **mazowieckim (13,4%)**, **wielkopolskim (13,3%)** i **dolnośląskim (13,0%)**. Z drugiej strony, bardzo niski poziom dostępu dominuje na **Podlasiu** i w **Lubelskiem** – odpowiednio **78,8%** i **71,4%** gmin ma wyniki **poniżej 0,3**; wysoki odsetek niskich wyników notują też **Warmińsko-Mazurskie (68,1%)** i północ Mazowsza.

Czynniki sukcesu i słabości. W ujęciu eksperckim relatywnie silnie ważą miary bliskości urzędów i podstawowych usług detalicznych. Wagi dla tych zmiennych są umiarkowane, ale spójnie premiuje gęste, różnorodne otoczenie usługowe. W tej kategorii widać przesunięcie akcentu na **zbilansowany miks bliskości i różnorodności usług publicznych i komercyjnych**, bez nadmiernego dociążenia pojedynczych podkategorii (np. gastronomii czy usług osobistych). To tłumaczy przewagę miast i metropolii, ale pozwala również niektórym silniejszym ośrodkom subregionalnym znaleźć się wysoko.

Jakość życia w kategorii Dostępność usług

Obliczenia w oparciu o 18 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

W ujęciu ankietowym lista top 10 jest jeszcze bardziej „miejska”: widoczne są metropolie oraz gminy GZM i dużych ośrodków Dolnego Śląska. Łączy je bardzo duże nasycenie sklepami (wiele sieci i punktów w zasięgu 2 km), wyjątkowo dobry dostęp do urzędów i usług komercyjnych „pod ręką” (paczkomaty, gastronomia, usługi osobiste) oraz bliskość wielu punktów usług rzadziej spotykanych poza miastami.

Wariant ankietowy jest wyraźnie „łagodniejszy” – zaledwie 2,2% gmin osiąga wyniki poniżej **0,2**, 12,1% – **0,2–0,3**, 35,5% – **0,3–0,4**, 29,6% – **0,4–0,5**, aż **20,7% gmin osiąga wynik powyżej 0,5**, w tym **3,0% bardzo wysoki – powyżej 0,8**. Udział wyników **poniżej 0,5** spada do **79,3%** (o 9,3 p.p. mniej niż w ujęciu eksperckim).

Ogólny wzorzec przestrzenny pozostaje miejsko-metropolitalny, a przewaga rdzeni dużych aglomeracji rośnie. Wysokie wartości (powyżej 0,5) koncentrują się przede wszystkim w **śląskim (53,9%)**, **dolnośląskim (26,6%)**, **pomorskim (24,4%)**,

małopolskim (22,5%) i wielkopolskim (21,2%). Niskie wartości koncentrują się na krańcach wschodnich, północno-wschodnich i północno-zachodnich. Najniższe wartości (udział wyników **poniżej 0,3**) występują w **podlaskim (50,0%)** oraz – w mniejszej skali – w **warmińsko-mazurskim (34,5%) i zachodniopomorskim (34,5%).**

Czynniki sukcesu i słabości. W badaniu ankietowym większe wagi otrzymują **determinanty codziennie odczuwalne:**

- **Sklepy spożywcze** – wyższa waga zarówno dla „odległości do sklepu”, jak i **liczby sklepów** oraz **różnorodności sieci** (wagi tych zmiennych są znacząco większe niż w eksperckich).
- **Bliskość urzędów** – każdy z tych komponentów ma wyraźnie wyższą wagę niż w ujęciu eksperckim.
- **Paczkomaty** – oprócz odległości liczy się też liczba dostępnych urządzeń w zasięgu.
- **Usługi osobiste i gastronomia** – miary odległości i liczby lokali są w podejściu ankietowym mocniej dociążone.

W rezultacie wysokie noty otrzymują gminy o „gęstym” ekosystemie usług pierwszej potrzeby i stylu życia (sklepy, jedzenie, usługi).

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. Wariant ankietowy ogranicza odsetek wyników niskich i zwiększa udział wyników wysokich ($\geq 0,5$: **20,7%** vs **11,4%**; $\geq 0,8$: **3,0%** vs **1,4%**). To efekt silniejszego dociążenia komponentów najbliższych codziennym potrzebom (sklepy, różnorodność sieci, paczkomaty, gastronomia, usługi osobiste).

Geografia wyników. W obu ujęciach najwyższe wartości skupiają się w pasie dużych aglomeracji, szczególnie **Śląsk-Zagłębie, Dolny Śląsk, Pomorze (Trójmiasto i otoczenie)** oraz **centrum Mazowsza**. Wariant ankietowy jeszcze silniej premiuje rdzenie metropolii (udział gmin $\geq 0,5$ w śląskim wzrasta do **53,9%**).

Charakter czołówki. Dwie metody zgodnie wskazują na przewagę **jednostek miejskich/metropolitalnych** z rozbudowaną, różnorodną siecią usług codziennych i bardzo dobrą bliskością urzędów. W wariantcie ankietowym dodatkowo rośnie znaczenie „handlu i stylu życia” (sklepy, gastronomia, usługi osobiste).

Czynniki sukcesu i słabości.

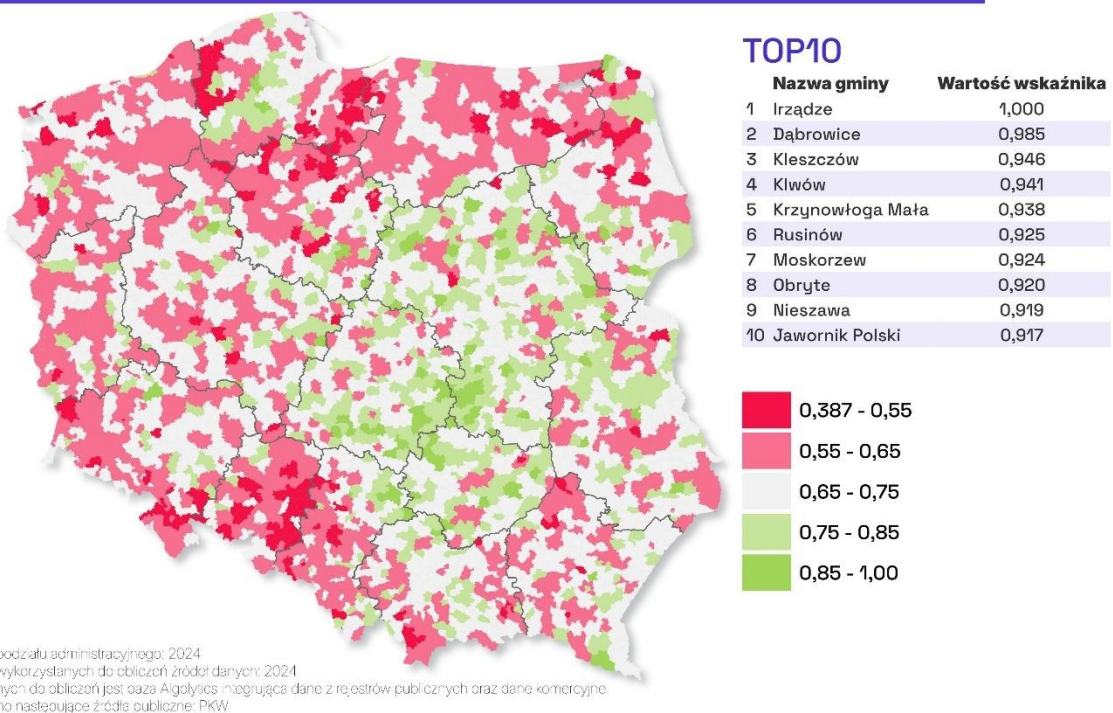
- **Sukces** (obie metody): bliskość urzędów, wysoka liczba i różnorodność sklepów spożywczych, dobra dostępność paczkomatów oraz szeroka oferta usług komercyjnych.

- **Różnica akcentów:** wariant ankietowy znacznie wyżej waży **sklepy, różnorodność sieci i usługi codzienne**, co przesuwają premię w kierunku gmin o bardzo gęstej sieci handlowo-usługowej.
- **Słabości:** rozległe gminy peryferyjne o niskiej gęstości zaludnienia – duże odległości do usług, mała liczba punktów i ograniczona różnorodność sieci powodują kumulację niskich wyników.

Zaangażowanie obywatelskie

Jakość życia w kategorii Zaangażowanie obywatelskie

Znormalizowana wartość frekwencji wyborczej w wyborach samorządowych na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w roku 2024

W kategorii „Zaangażowanie obywatelskie” znajduje się tylko jeden wskaźnik cząstkowy - Frekwencja wyborcza w wyborach na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w wyborach samorządowych 2024 w pierwszej turze wyborów. W związku z tym respondenci nie byli pytani o ważność różnych aspektów w ramach tej kategorii tematycznej. Zarówno wagi w ujęciu ankietowym jak i wagi eksperckie nie miały zastosowania. W obu ujęciach kategoria ta ma różny wkład w łączny wskaźnik jakości życia, ale wyniki jakości życia w ramach tej kategorii pokrywają się z wartościami znormalizowanego wskaźnika cząstkowego odnoszącego się do frekwencji wyborczej.

W czołówce rankingu w tej kategorii dominują **małe gminy wiejskie i miejsko-wiejskie** z Polski centralnej i wschodniej. To jednostki o silnych, spójnych społecznościach lokalnych, gdzie mobilizacja wyborcza jest wysoka i często wzmacniana przez bezpośrednie relacje mieszkańców z władzami lokalnymi oraz intensywną kampanię „blisko ludzi”. W top10 pojawia się także **niewielkie miasto** – co potwierdza, że wysoka

frekwencja nie jest zarezerwowana wyłącznie dla wsi, ale sprzyja jej mała skala i czytelna sieć więzi.

Średnia wartości wskaźnika wynosi **0,685**, a mediana: **0,682**. Prawie dwie trzecie gmin (61%) mieści się w przedziale 0,65–0,85, a skrajnie niskie lub skrajnie wysokie wartości są rzadkie. Wartości poniżej 0,55 osiąga 4,9%, a powyżej 0,85 – 3,1%. Można zatem podsumować że pod względem statystycznym **wartości tego wskaźnika charakteryzują się rozkładem normalnym**.

Wyraźnie widoczny jest **pas podwyższonych wartości** w Polsce środkowo-wschodniej oraz **niższe wartości** w pasie północno-zachodnim i w woj. opolskim. Najwyższe średnie wartości występują w województwach: **świętokrzyskim (0,742), mazowieckim (0,741) i łódzkim (0,728)**. A najniższe w: **opolskim (0,596), warmińsko-mazurskim (0,641), zachodniopomorskim (0,645), dolnośląskim (0,655), lubuskim (0,657) i pomorskim (0,661)**.

Z perspektywy segmentów najwyższe wyniki mają **gminy wiejskie (śr. 0,702)**, a najniższe **miasta na prawach powiatu (śr. 0,598)** – co wskazuje, że w dużych ośrodkach miejsko-metropolitalnych udział w głosowaniu był relatywnie słabszy niż w małych społecznościach. Niższe wartości częściej obserwujemy w gminach słabiej zakorzenionych tożsamościowo (np. z dużym udziałem migracji wewnętrznych) oraz w większych ośrodkach, gdzie **partycypacja jest bardziej zróżnicowana** między dzielnicami i grupami społecznymi.

Podsumowując zaangażowanie obywatelskie w wyborach samorządowych ma w Polsce **wyraźny wzorzec terytorialny i segmentowy** – najwyższe obserwujemy w gminach wiejskich Polski centralno-wschodniej, najniższe w dużych miastach oraz w części regionów północno-zachodnich.

Podsumowanie

Analiza dziesięciu wymiarów jakości życia pokazuje spójny obraz terytorialny i funkcjonalny kraju – oraz jasno wskazuje „dźwignie”, które realnie podnoszą wyniki gmin. Najsilniejszą regularnością jest miejsko-metropolitalna przewaga w wymiarach **użyteczności codziennej** (transport, dostęp do usług, zdrowie, edukacja) oraz przewaga północno-zachodniej i północnej Polski w **środowisku przyrodniczym**. Równocześnie widoczny jest wyraźny **podział na dwie strefy**: centrum i południe częściej specjalizują się w wysokiej dostępności usług i infrastruktury, a północ i północny wschód – w walorach środowiskowych, ale z deficytami dostępnościowymi.

Zastosowane warianty wagowania się uzupełniają: ekspercki stabilnie identyfikuje przewagi systemowe, ankietowy – **to, co Polacy odczuwają na co dzień**. W wymiarach infrastrukturalnych i usługowych na wynikach dominują duże miasta i ich strefy podmiejskie. To tam koncentruje się gęsta sieć dróg, przystanków, kolei, placówek zdrowotnych oraz usług handlowych i administracyjnych. W wymiarze **środowiska** dominuje odwrotny wzorzec: najlepsze wartości notują gminy słabiej zurbanizowane z północy i zachodu, gdzie presje emisyjne i hałasowe są niższe. W **edukacji i zdrowiu** o pozycji przesądza kombinacja jakości

(wyniki egzaminów, dostęp do SOR/szpitala) i bliskości. **Kultura i rekreacja** pozostaje najbardziej „wąskim gardłem”: rozkłady w obu wariantach są niskie, a bardzo wysokie wartości to wyjątek. Oferta czasu wolnego – poza ośrodkami miejskimi i turystycznymi – jest rozproszona i trudniej dostępna. **Zaangażowanie obywatelskie** ma wyraźny wzorec terytorialny: wyższe w centralno-wschodniej Polsce i niższe w pasie północno-zachodnim oraz w dużych miastach. To przypomnienie, że kapitał społeczny – choć liczony inną miarą niż usługi czy transport – współdecyduje o dobrostanie.

Ocena jakości życia w gminach w ramach województw

W tej części raportu przenosimy punkt ciężkości z porównań ogólnopolskich na **analizę wewnątrz województw**. Celem jest pokazanie, jak kształtuje się jakość życia **w kontekście regionalnym**: które gminy wyraźnie korzystają z atutów swojego województwa, a które pozostają poniżej jego średniego poziomu – mimo podobnych uwarunkowań instytucjonalnych i rynkowych.

Analizę prowadzimy na tym samym syntetycznym wskaźniku jakości życia, w **dwóch wariantach wagowania** (eksperckim i ankietowym). Wyniki przedstawiamy **względem tła wojewódzkiego**: każda gmina otrzymuje pozycję **na tle innych gmin tego samego województwa**, dzięki temu widzimy **wewnętrzne zróżnicowanie regionu**. Ważne jest, że porównania w tym rozdziale mają charakter **relatywny**: „wysoka pozycja w województwie” oznacza, że dana gmina jest **w czołówce swojego regionu**, co nie zawsze przekłada się na identyczną pozycję w skali kraju.

Ranking województw

Aby uchwycić regionalny „klimat” jakości życia, uśredniliśmy wartości gminnego wskaźnika w granicach województw. Ten zabieg nie zastępuje analizy różnic wewnętrznych, ale pozwala zidentyfikować **województwa, w których – przeciętnie – warunki życia są lepsze lub gorsze** i sprawdzić, czy wynik jest stabilny przy dwóch sposobach ważenia.

Średni wskaźnik jakości życia w województwach

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

Ranking województw

Województwo	Średni wsk. jakości życia
1 śląskie	0,6275
2 wielkopolskie	0,5895
3 małopolskie	0,5851
4 dolnośląskie	0,5753
5 opolskie	0,5750
6 podkarpackie	0,5689
7 łódzkie	0,5560
8 kujawsko-pomorskie	0,5529
9 świętokrzyskie	0,5492
10 pomorskie	0,5491
11 mazowieckie	0,5387
12 lubuskie	0,5342
13 lubelskie	0,4992
14 warmińsko-mazurskie	0,4833
15 zachodniopomorskie	0,4758
16 podlaskie	0,4379

Średni wskaźnik jakości życia

	0,438 - 0,525
	0,525 - 0,551
	0,551 - 0,575
	0,575 - 0,628

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Agolynics integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, SIDUSIS, BDOT10K, EMUIA, KO3IZE, PRTR, S-VESQ, RSPQ, GUINB, RPWDL, RPRM, Rejestr Aptek, EIPA, dane z Wód Polskich, GIOŚ, IPIG, KGP, PSP, C-LE, PKW

W wariancie eksperckim na czele znajdują się: **śląskie (0,6275)**, **wielkopolskie (0,5895)**, **małopolskie (0,5851)** i **dolnośląskie (0,5753)**. Wysoko wypadają także **opolskie (0,5750)** i **podkarpackie (0,5689)**. Średnia różnica między liderem a najstabszym województwem (**podlaskie, 0,4379**) sięga **0,1896** punktu, co wskazuje na wyraźny, lecz niezbyt skrajny rozstęp. **Mazowieckie (0,5387)** plasuje się w środku stawki – pozycja obniżona przez dużą liczbę gmin peryferyjnych, słabszych niż metropolitalny rdzeń. **Zachodniopomorskie (0,4758)** oraz **warmińsko-mazurskie (0,4833)** tworzą wraz z **podlaskim** dolną grupę regionów.

Średni wskaźnik jakości życia w województwach

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

Ranking województw

Województwo	Średni wsk. jakości życia
1 śląskie	0,6555
2 małopolskie	0,6120
3 dolnośląskie	0,5887
4 opolskie	0,5792
5 podkarpackie	0,5750
6 wielkopolskie	0,5740
7 łódzkie	0,5439
8 pomorskie	0,5371
9 świętokrzyskie	0,5354
10 kujawsko-pomorskie	0,5336
11 lubuskie	0,5259
12 mazowieckie	0,5192
13 lubelskie	0,4842
14 zachodniopomorskie	0,4824
15 warmińsko-mazurskie	0,4626
16 podlaskie	0,4074

Średni wskaźnik jakości życia

	0,407 - 0,51
	0,51 - 0,536
	0,536 - 0,576
	0,576 - 0,656

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algolytics integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, SIDUS S, BDOCTOK, EMUIA, KOBIZE, PRTR, SEVESO, RSPO, GUNB, RPWDL, RPRM, Rejestr Aptek, EPA, dane z Wód Polskich, GIOŚ, PIQ, KOP, PSP, CKE, PKW.

W ujęciu ankietowym hierarchia pozostaje bardzo podobna, z lekkimi przetasowaniami. Pierwsza jest **śląskie (0,6555)**, dalej **małopolskie (0,6120)**, **dolnośląskie (0,5887)** i **opolskie (0,5792)**; **podkarpackie (0,5750)** oraz **wielkopolskie (0,5740)** domykają grupę województw o najwyższych średnich. Dół zestawienia nie zmienia się: **podlaskie (0,4074)**, **warmińsko-mazurskie (0,4626)**, **zachodniopomorskie (0,4824)** i **lubelskie (0,4842)**. Rozstęp między najlepszym i najgorszym regionem rośnie do **0,2481**.

W obu wagowaniach **południowo-centralny pas kraju** (śląskie, małopolskie, dolnośląskie, wielkopolskie/opolskie) tworzy grupę liderów, a **północny wschód i część północnego zachodu** (podlaskie, warmińsko-mazurskie, zachodniopomorskie) – najgorszą. **Mazowieckie** w obu ujęciach pozostaje **poniżej średniej „miejskich” liderów** (11.–12. miejsce) – silny rdzeń metropolitalny „ciągną w dół” rozległe strefy peryferyjne.

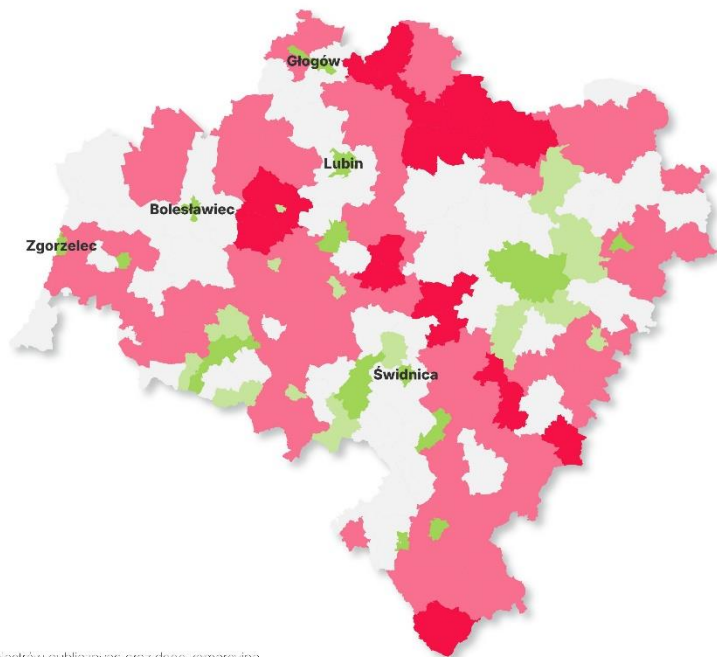
Średnie wojewódzkie **rysują obraz „dwóch stref”**: centralno-południowej, gdzie przeciętnie żyje się lepiej, i północno-wschodniej/północno-zachodniej – słabszej. Jednocześnie uśrednienie **ukrywa duże kontrasty wewnętrzne** (np. wysokie wyniki gmin podmiejskich obok słabszych obszarów peryferyjnych). Dlatego w dalszej części rozdziału schodzimy do **analizy gmin w ramach każdego województwa** – pokazujemy rozkład wyników, geografie „mocnych” i „słabych” stref oraz czynniki, które w **poszczególnych regionach** najsilniej decydują o pozycji gmin.

Jakość życia w gminach województwa dolnośląskiego

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Bolesławiec	0,925
2	Świdnica	0,907
3	Lubin	0,888
4	Zgorzelec	0,872
5	Głogów	0,871
6	Oleśnica	0,858
7	Wrocław	0,827
8	Kłodzko	0,809
9	Szczawno-Zdrój	0,795
10	Dzierżoniów	0,794

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystywanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algorytmu integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, S DUŚIS, BCOTICK, EMUJA, KOBIZE, PRTR, SEVESO, RSPQ, GUNB, RPWD, RPFRM, Rejestr Aclotx, EPA, dane z Wod Polskich, GIOŚ, P.G, KGP, PSP, GKE, PKW

TOP 10 – obraz całości

Wyniki dla województwa dolnośląskiego obliczone metodą **wag eksperckich** pokazują, że czołówkę tworzą przede wszystkim ośrodki miejskie – miasta powiatowe oraz miasta na prawach powiatu. W top-10 dominują jednostki z silną bazą usług publicznych, dobrą dostępnością edukacji i transportu oraz relatywnie dobrymi wynikami w obszarze bezpieczeństwa i zdrowia (krótki czas dojazdu służb, gęstość placówek).

10,1% gmin regionu osiąga bardzo wysokie wartości wskaźnika ($\geq 0,75$), a 9,5% – bardzo niskie ($\leq 0,45$). Najliczniejsze są gminy ze „środka” skali: 33,7% w przedziale 0,55–0,65 oraz 37,3% w 0,45–0,55.

Wysokie wartości koncentrują się w pasie **Legnica–Lubin–Głogów (LGOM)**, w większych miastach oraz wzdłuż głównych korytarzy transportowych (A4, S3, otoczenie Wrocławia). Słabsze wyniki częściej pojawiają się w **północnej i zachodniej** części regionu (m.in. okolice pow. górowskiego i wołowskiego), na **południowych krańcach** Kotliny Kłodzkiej – obszarach o mniejszej gęstości usług i dłuższych dojazdach do placówek oraz w rozległych i słabo zurbanizowanych gminach wiejskich.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

Bolesławiec (0,925) – profil lidera opiera się na:

- Transporcie i mobilności: bardzo gęsta sieć przystanków oraz różnorodność środków transportu dostępnych w promieniu 2 km.
- Edukacji: wysokie wyniki egzaminu ósmoklasisty, dobra dostępność szkół;
- Bezpieczeństwie: krótki czas reakcji straży pożarnej (duża część interwencji z dojazdem <5 min).

Czynniki ograniczające: elementy środowiskowe (wyższe stężenia PM_{2,5}/PM₁₀, część zabudowy bliżej stref potencjalnych awarii przemysłowych) i relatywnie większe odległości do wybranych jednostek PSP.

Świdnica – na czele dzięki:

- Dobrej jakości kształcenia (wyniki egzaminu ósmoklasisty) oraz bliskości szkół;
- Usługom codziennym i transportowi: gęsta sieć sklepów, różnorodność sieci handlowych, dużo przystanków i środków transportu;
- Bezpieczeństwu: sprawny dojazd służb ratowniczych.

Ograniczenia: czynniki środowiskowe (zanieczyszczenia powietrza, lokalne strefy zagrożeń powodziowych) i większe odległości do komend PSP.

Lubin – „mocne trio” to:

- Edukacja (wyniki egzaminów ósmoklasisty),
- Bezpieczeństwo (szybkie interwencje służb ratowniczych),
- Transport i usługi (różnorodność środków transportu, gęstość sklepów).

Słabości: środowisko (zanieczyszczenie pyłami) i ekspozycja na obszary górnicze oraz większa odległość do komend PSP.

Trzy najbliższe gminy – geneza porażki

Jemielno, Międzyzlesie, Wińsko – wspólny rdzeń problemów to:

- **Zdrowie: bardzo dalekie dojazdy do SOR, szpitala, przychodni i aptek**, co najmocniej obniża wskaźnik;
- **Środowisko: gorsza jakość powietrza (zanieczyszczenie PM_{2,5}) i/lub bliskość stref zagrożeń** (powódzie, obiekty uciążliwe);
- **Bezpieczeństwo: większe odległości do jednostek PSP/Policji.**

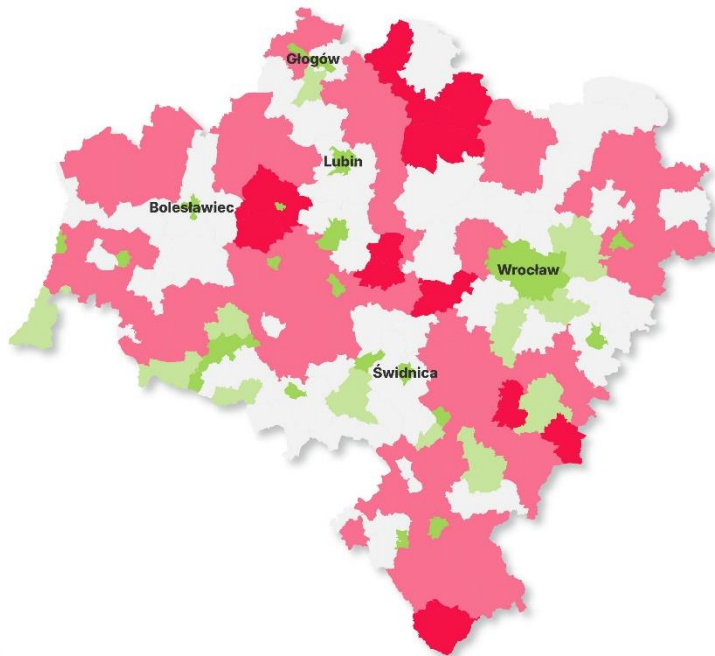
Dodatkowo, w układzie funkcjonalnym to gminy o rozproszonej zabudowie i słabszej dostępności usług codziennych oraz komunikacji zbiorowej, co składa się na kumulację barier.

Jakość życia w gminach województwa dolnośląskiego

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Bolesławiec	0,931
2	Świdnica	0,930
3	Wrocław	0,889
4	Głogów	0,872
5	Lubin	0,867
6	Zgorzelec	0,866
7	Lubań	0,864
8	Oleśnica	0,857
9	Legnica	0,846
10	Kłodzko	0,838

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystywanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algorytms Integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, S.DUŚIS, BDOTYCK, EMU/A, KOBIZE, PRTR, SEVESO, RSPQ, GUNB, RPWD, RPFRM, Rejestr Apatex, EPA, dane z Wód Polskich, GIOŚ, P.G, KGP, PSP, CKE, PKW

TOP 10 – obraz całości

Wariant **wag z badania ankietowego** nieco silniej premiuje duże miasta i obszary o bardzo dobrej dostępności usług oraz korzystnej sytuacji ekonomicznej mieszkańców (zgodnie z preferencjami respondentów dla „warunków ekonomicznych” i usług codziennych).

11,2% gmin osiąga bardzo wysokie wartości ($\geq 0,75$), a 7,1% – bardzo niskie ($\leq 0,45$). Podobnie jak w podejściu eksperckim, największe grupy mieszczą się w środkowych przedziałach (0,45–0,65: 70,5% łącznie).

Wysokie wartości koncentrują się w **aglomeracji wrocławskiej** oraz wzdłuż głównych korytarzy transportowych – podobnie jak w wariancie eksperckim – ale **efekt dużego miasta jest silniejszy** (Wrocław w top-3). Słabsze wyniki nadal częściej w północnej i zachodniej strefie regionu i na krańcach sudeckich.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

Bolesławiec – sukces opiera się na:

- **Edukacji:** wysokie wyniki egzaminów;
- **Warunkach ekonomicznych:** wyższa mediana wynagrodzeń;

- **Dostępności usług:** blisko i dużo punktów handlowych;
- **Bezpieczeństwie:** krótki dojazd straży pożarnej do większości zdarzeń.

Słabsze ogniwa: środowisko (zanieczyszczenia powietrza), część zabudowy bliżej obiektów ryzyka.

Świdnica – wyróżnia się:

- **Jakością kształcenia** i dostępnością szkół;
- **Transportem i usługami codziennymi** (dużo przystanków, wiele sieci handlowych);
- **Bezpieczeństwem** (sprawny dojazd służb).

Ograniczenia: komponent środowiskowy i bliskość komend PSP.

Wrocław – silna pozycja dzięki:

- **Warunkom ekonomicznym** (rynek pracy, wydatki gminy na 1 mieszkańca),
- **Edukacji** (wyniki egzaminów w szkołach średnich i podstawowych),
- **Usługom codziennym** (bardzo gęsta sieć placówek).

Czynniki osłabiające: środowisko (zanieczyszczenia powietrza, hałas) oraz bezpieczeństwo (ekspozycja na obiekty ryzyka, większe dystanse do części jednostek PSP w granicach administracyjnych dużego miasta).

Trzy najbliższe gminy – geneza porażki

Jemielno, Wińsko, Międzylesie – kluczowe bariery:

- **Zdrowie:** niska dostępność SOR/szpitali/przychodni/aptek;
- **Dostęp do usług codziennych:** mniejsza liczba i większe odległości do sklepów i urzędów;
- **Bezpieczeństwo:** odległość do komend PSP;
- **Rynek pracy:** wyższy udział bezrobocia (ankietowa waga ekonomii wzmacnia negatywny wpływ tego czynnika).

To układ typowy dla gmin rozległych, peryferyjnych, o rozproszonej sieci osadniczej.

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. Oba podejścia dają zbliżony obraz – udział gmin o bardzo wysokich i bardzo niskich wartościach wskaźnika jakości życia różni się nieznacznie (eksperckie: 10,1% vs 9,5%; ankietowe: 11,2% vs 7,1%).

Geografia wyników. W obu wariantach wygrywają miasta i korytarze transportowe (aglomeracja wrocławska, LGOM). W podejściu z wagami ankietowymi **efekt dużego miasta jest silniejszy** – Wrocław w top-3, podczas gdy w eksperckim ustępuje miejsca Lubinowi.

Charakter czołówki. Niezależnie od metody, top-10 to niemal wyłącznie **ośrodki miejskie** – jednostki z gęstą siecią szkół, usług i transportu oraz sprawnym systemem bezpieczeństwa.

Czynniki sukcesu i słabości.

- W obu metodach **sukces** budują: **edukacja** (wyniki egzaminów i bliskość szkół), **transport i usługi** (gęstość przystanków, wielość środków transportu, gęsta sieć sklepów), **bezpieczeństwo** (krótki czas dojazdu służb).
- **Słabości** peryferii to: **zdrowie** (niska dostępność SOR/szpitali/przychodni/aptek), **środowisko** (zanieczyszczenia powietrza, strefy ryzyka), **bezpieczeństwo** (większe odległości do jednostek PSP/Policji) oraz – w podejściu ankietowym – **rynek pracy** (bezrobocie) i **dostępność usług codziennych**, którym badani nadali wyższą wagę. Różnice w akcentach obu metod wynikają wprost z konstrukcji wag (eksperckie: silniej premiują zdrowie, środowisko, bezpieczeństwo, ankietowe: większe znaczenie dla warunków ekonomicznych i dostępności usług).

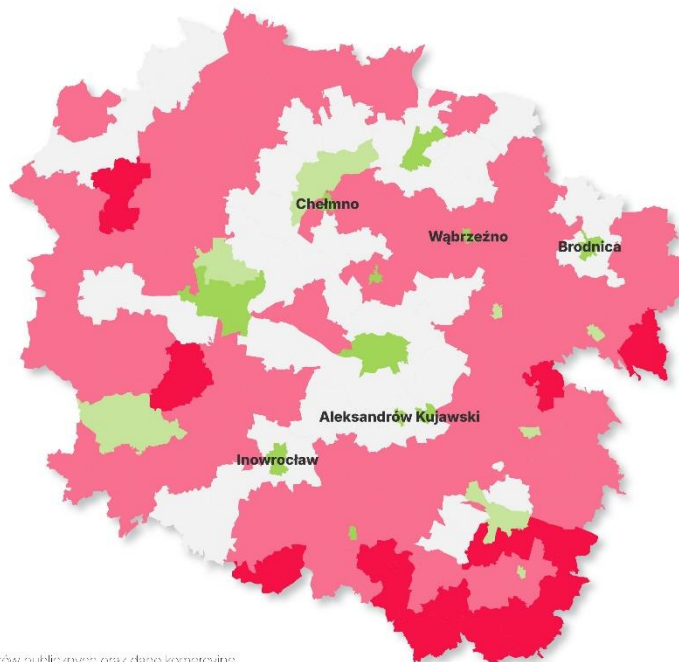
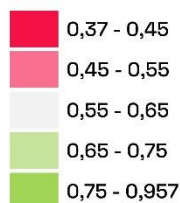
Kujawsko-pomorskie

Jakość życia w gminach województwa kujawsko-pomorskiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1 Inowrocław	0,957
2 Aleksandrów Kujawski	0,887
3 Brodnica	0,845
4 Chełmno	0,827
5 Wąbrzeźno	0,823
6 Toruń	0,822
7 Chełmża	0,817
8 Ciechocinek	0,805
9 Bydgoszcz	0,796
10 Radziejów	0,766

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algorytms integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjnie.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, S DUSIS, BDOTYK, EMUIA, KOBIZE, PRTR, SEVESO, RSPO, GUNB, RPWDL, RPRM, Rejestr Adtek, EIPA, dane z Wzro Polskich, GICŚ, FIG, KGP, PSP, CKE, PKW

TOP 10 – obraz całości

Wariant **wag eksperckich** dla województwa kujawsko-pomorskiego premiuje przede wszystkim ośrodki miejskie oraz gminy o bardzo dobrej dostępności edukacji, usług codziennych i transportu, ze sprawnie działającymi służbami ratunkowymi. W czołowej dziesiątce dominują miasta powiatowe oraz miejscowości uzdrowiskowo-turystyczne.

W tej metodzie **11 gmin (7,6%)** osiąga bardzo wysokie wartości wskaźnika ($\geq 0,75$), natomiast **14 gmin (9,7%)** – bardzo niskie ($\leq 0,45$). Największa grupa plasuje się w środku skali: **75 gmin (52,1%)** w przedziale 0,45–0,55 oraz **36 gmin (25,0%)** w 0,55–0,65; **8 gmin (5,6%)** mieści się w 0,65–0,75. Różnica między liderem a 10. miejscem wynosi **0,191 pkt**.

Najwyższe wyniki koncentrują się w osi **Bydgoszcz–Toruń–Inowrocław**, w miastach powiatowych (m.in. Brodnica, Chełmno, Chełmża) oraz w ośrodku uzdrowiskowym (Ciechocinek). Słabsze wyniki gromadzą się na **południu** (rejon radziejowski) i **południowym wschodzie** (pas włocławski) oraz na **północno-zachodnich krańcach**.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

- **Inowrocław**

Filary wyniku: **szybkie interwencje straży pożarnej** (duży odsetek dojazdów <5 min), **bardzo dobre wyniki edukacyjne** (egzamin ósmoklasisty), **gęsta i**

zróżnicowana komunikacja publiczna (dużo przystanków, różne środki transportu), **dobra dostępność podstawowej opieki zdrowotnej** (duża liczba porad na mieszkańca), **blisko i dużo sklepów**. Ograniczenia: **jakość powietrza i hałas** – typowe dla ośrodków miejskich.

- **Aleksandrów Kujawski**

Atuty: **sprawność służb ratowniczych, solidne wyniki w szkołach, wysoka dostępność opieki zdrowotnej, bogata oferta transportu publicznego** (różnorodne środki), **szeroka oferta handlowa** w zasięgu dojazdu. Słabości: **dłuższe dojazdy do SOR** oraz **jakość powietrza**.

- **Brodnica**

Przewagi: **wyniki szkolne, transport publiczny** (różnorodność i liczba przystanków), **sprawny dojazd PSP** oraz **bliskość usług** codziennych. Ograniczenia: **dystans do placówek medycznych** (SOR, przychodnie, apteki) i **jakość powietrza**.

Trzy najłabsze gminy – geneza porażki

Chrostkowo, Topólka, Rogowo

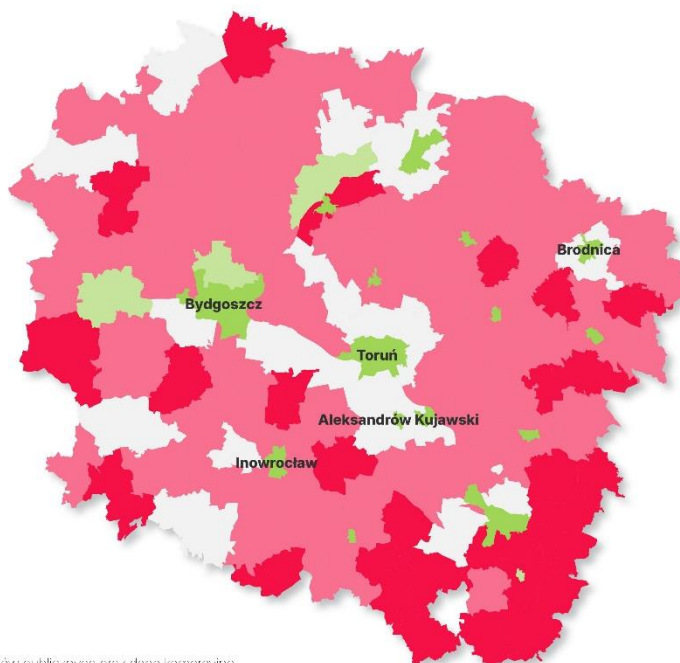
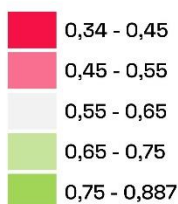
Wspólne czynniki obniżające jakość życia: **niska dostępność SOR i placówek medycznych, większe odległości do policji i jednostek straży** (słabsze bezpieczeństwo), **gorsza jakość powietrza, bliskość obiektów uciążliwych**, a lokalnie także **większa odległość do przystanków i skromniejsza oferta usług**. To obraz peryferyjnych, rozległych przestrzennie gmin o rozproszonej zabudowie.

Jakość życia w gminach województwa kujawsko-pomorskiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

TOP10

Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1 Inowrocław	0,887
2 Toruń	0,887
3 Aleksandrów Kujawski	0,873
4 Brodnica	0,861
5 Bydgoszcz	0,844
6 Ciechocinek	0,840
7 Chełmno	0,811
8 Golub-Dobrzyń	0,807
9 Chełmża	0,799
10 Rypin	0,796

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do ob. czest. jest baza Algorytms integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, S DUSIS, BDOTIG, EMUIA, KOBIZE, PRTR, SEVESO, RSPD, GUNB, RPWDL, RPRM, Rejestr Adtek, EIPA, dane z Wzrostu Polskiej, GICŚ, PIG, KGP, PSP, CKE, PKW

TOP 10 – obraz całości

Wariant **wag ankietowych** wyraźniej nagradza duże miasta oraz miejsca, gdzie łączą się: **silna sytuacja ekonomiczna mieszkańców, bardzo dobra dostępność usług codziennych i wysoka jakość edukacji.**

15 gmin (10,4%) uzyskuje wyniki bardzo wysokie ($\geq 0,75$), a **28 gmin (19,4%)** – bardzo niskie ($\leq 0,45$). W środku skali: **76 gmin (52,8%)** z wynikiem 0,45–0,55, **21 gmin (14,6%)** w 0,55–0,65 oraz **4 gminy (2,8%)** w 0,65–0,75. Różnica między 1. a 10. miejscem to **0,091 pkt.**

Najwyższe wartości grupują się w **aglomeracji bydgosko-toruńskiej** i jej zapleczu (w tym Inowrocław, Aleksandrów Kujawski, Ciechocinek), a najniższe – w **południowo-wschodniej części województwa** (ciąg gmin we **włocławskim**) oraz **na wschodnich i północno-zachodnich krańcach.**

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

• Inowrocław

Klucz: **bezpieczeństwo** (bardzo szybkie dojazdy straży), **edukacja** (wysokie wyniki ósmoklasisty i matur), **warunki ekonomiczne** (korzystna mediana wynagrodzeń), **gęsta sieć handlowa w zasięgu 2 km, dobra dostępność transportu.** Słabsze elementy: **bezrobocie rejestrowane** (relatywnie wyższe niż w liderach) i kwestie **środowiskowe.**

- **Toruń**
Silne strony: **bardzo dobre wyniki egzaminów, korzystne dochody mieszkańców, gęsta i różnorodna komunikacja oraz duża różnorodność sieci handlowych** w pobliżu zabudowy. Ograniczenia: **hałas i jakość powietrza** – typowe dla dużych miast.
- **Aleksandrów Kujawski**
Atuty: **edukacja, dostępność porad podstawowej opieki zdrowotnej, transport publiczny** (różne środki transportu), **bliskość sklepów i podstawowych usług**. Bariery: **dostępność SOR, jakość powietrza**.

Trzy najłabsze gminy – geneza porażki

Izbica Kujawska, Chodecz, Boniewo

Decydujące słabości: **niska dostępność podstawowej opieki zdrowotnej i SOR, większy dystans do miejsc doraźnego schronienia i jednostek straży, wyższy udział bezrobotnych**, a także **słabszy dostęp do zróżnicowanych usług** w codziennym zasięgu.

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. W wersji eksperckiej skrajności są rzadsze (7,6% bardzo wysokich, 9,7% bardzo niskich wartości), natomiast w ankiетowej częściej pojawia się **niski wynik** (19,4%) i nieco częściej **bardzo wysoki** (10,4%).

Geografia wyników. Obie metody wskazują rdzeń wysokich wartości w osi **Bydgoszcz–Toruń–Inowrocław** i w miastach powiatowych. Metoda ankiетowa wyraźniej wzmacnia efekt dużych ośrodków oraz zaplecza uzdrowiskowo-usługowego (Ciechocinek).

Charakter czołówki. W obu podejściach top-10 to głównie **ośrodki miejskie** z gęstą siecią szkół, usług i transportu. Incydentalne różnice np. obecność Torunia w top-3 w metodzie ankiетowej, Brodnicy w eksperckiej wynikają z akcentów wag.

Czynniki sukcesu i słabości.

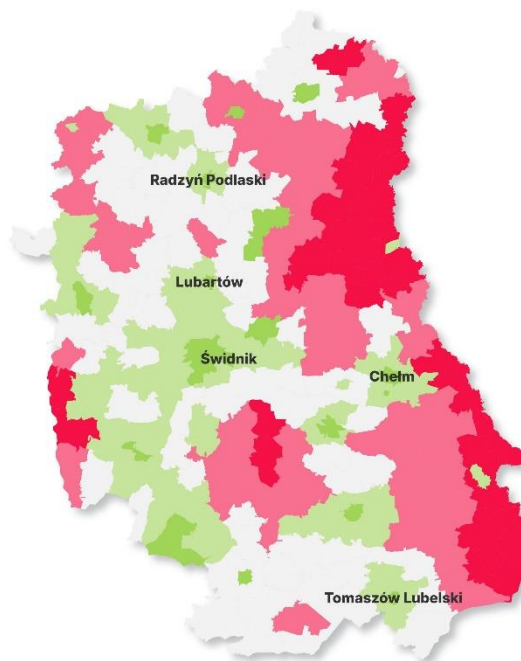
- Sukces gmin z czołówki łączy: **bardzo dobra edukacja, zagęszczenie i różnorodność transportu, bliskość usług codziennych, sprawne służby ratownicze**, a w wagach ankiетowych także **silniejszy komponent ekonomiczny** (dochody mieszkańców).
- Słabości gmin peryferyjnych są spójne w obu metodach: **niska dostępność zdrowia i służb, większe dystanse do przystanków, mniej usług w zasięgu, wyższe bezrobocie i gorsza jakość powietrza**. W podejściu ankiетowym te elementy ważą relatywnie więcej, stąd silne skupisko najniższych wyników w **południowo-wschodniej części** województwa.

Jakość życia w gminach województwa lubelskiego

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Tomaszów Lubelski	0,917
2	Świdnik	0,881
3	Chełm	0,878
4	Lubartów	0,876
5	Radzyń Podlaski	0,874
6	Łuków	0,851
7	Zamość	0,835
8	Biłgoraj	0,803
9	Biała Podlaska	0,791
10	Puławy	0,790

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algorytms integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjnie.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, S DUSIS, BDOTYK, EMUIA, KOBIZE, PRTR, SEVESO, RSPO, GUNB, RPWDL, RPRM, Rejestr Adtek, EIPA, dane z Wzrostu Polaków, GICŚ, FIG, KGP, PSP, CKE, PKW

TOP 10 – obraz całości

Wariant wag eksperckich dla województwa lubelskiego premiuje gminy o miejskim profilu funkcjonalnym oraz te, które łączą bardzo dobrą dostępność edukacji i usług codziennych z szybkim działaniem służb ratunkowych. W pierwszej dziesiątce dominują miasta powiatowe i większe ośrodki subregionalne; obecne są także silne ośrodki przygraniczne. Co ciekawe na liście brakuje Lublina - stolicy województwa.

W tej metodzie **35,7%** gmin województwa osiąga **niskie** wartości wskaźnika ($\leq 0,45$), a **5,6%** – **bardzo wysokie** ($\geq 0,75$). Najlicniejsza jest grupa „środka”: **35,7%** gmin w przedziale **0,45–0,55**, **18,3%** w **0,55–0,65**, a **4,7%** w **0,65–0,75**. Różnica między liderem a 10. miejscem w top-10 wynosi **0,127 pkt** (0,917 vs 0,790), co wskazuje na względnie **jednolite** parametry jakości życia w gronie najlepszych.

Wysokie wartości układają się w pasie aglomeracyjnym Lublina i w tańcu miast powiatowych (m.in. Chełm, Zamość, Biłgoraj, Łuków), czyli tam, gdzie koncentracja szkół, usług i transportu jest największa, a dojazdy służb – najkrótsze. Słabsze wyniki koncentrują się **wzdłuż wschodniej granicy** (strefa włodawsko-hrubieszowska) oraz na peryferiach komunikacyjnych regionu.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

Tomaszów Lubelski – o sukcesie zdecydowały:

- **Bezpieczeństwo:** wysoki odsetek zdarzeń z **dojazdem straży <5 min.**
- **Edukacja:** bardzo dobre wyniki egzaminu ósmoklasisty i matur.
- **Mobilność i usługi codzienne:** różnorodność środków transportu oraz zróżnicowana oferta handlowa w zasięgu dojazdu.
- **Słabsze elementy:** jakość powietrza i dłuższe dystanse do części instytucji (m.in. schronów, komend).

Świdnik – klucz do czołówki:

- **Edukacja:** wysokie wyniki 8-klasisty.
- **Bezpieczeństwo:** wysoki udział **szybkich interwencji PSP.**
- **Transport:** duża liczba dostępnych środków transportu w pobliżu zabudowy.
- **Słabsze elementy:** **jakość powietrza**, nieco **niższa dostępność** części jednostek ratunkowych oraz **ekspozycja na obiekty uciążliwe.**

Chełm – główne atuty to:

- **Edukacja:** bardzo dobre wyniki 8-klasisty i matur.
- **Bezpieczeństwo:** szybki dojazd straży pożarnej.
- **Transport i usługi:** gęstość przystanków, różnorodność środków transportu i bogata oferta sieci handlowych w zasięgu 2 km.
- **Zdrowie:** dobra dostępność podstawowej opieki zdrowotnej.
- **Słabsze elementy:** **jakość powietrza ekspozycja na strefy zagrożeń powodziowych**, dystans do części jednostek PSP.

Trzy najstarsze gminy – geneza porażki

Wyryki, Dołhobyczów, Hanna

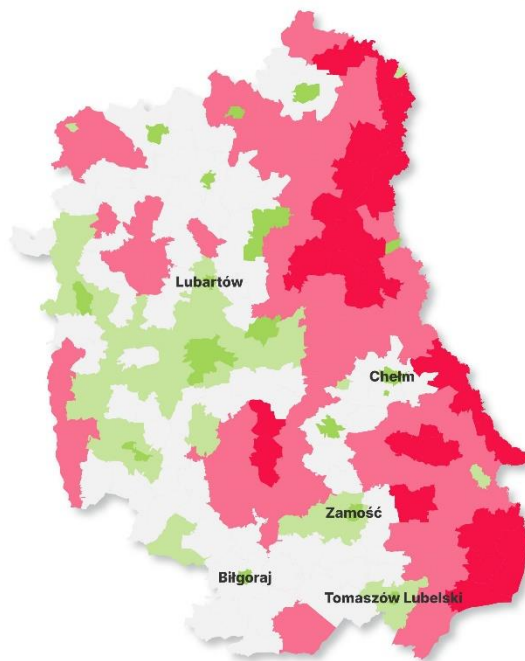
- **Zdrowie:** **bardzo niska dostępność SOR, szpitala, przychodni i apteki** – kluczowy czynnik obniżający wynik.
- **Bezpieczeństwo:** **duże odległości** do komend/jednostek PSP i **policji.**
- **Środowisko:** **wyższe stężenia pyłów;** lokalnie **bliskość obiektów uciążliwych.**
- **Transport i usługi:** **mniej zróżnicowane środki transportu** i rzadsze przystanki w zasięgu dojazdu.
To gminy rozległe przestrzennie, o rozproszonych sieci osadniczej i mniejszej gęstości infrastruktury.

Jakość życia w gminach województwa lubelskiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

TOP10

Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1 Lubartów	0,862
2 Tomaszów Lubelski	0,854
3 Chełm	0,852
4 Biłgoraj	0,851
5 Zamość	0,850
6 Łuków	0,845
7 Lublin	0,838
8 Świdnik	0,830
9 Radzyń Podlaski	0,806
10 Włodawa	0,795

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algorytms integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, S DUSIS, BDOT10k, EMUIA, KOBIZE, PRTR, SEVESO, RSPD, GUNB, RPWDL, RPRM, Rejestr Adres, EIPA, dane z Wódc Polskich, GICŚ, FIG, KGP, PSP, CKE, PKW

TOP 10 – obraz całości

Wariant **wag ankietowych** wyraźniej premiuje **silną sytuację edukacyjną i ekonomiczną mieszkańców** oraz **bliskość usług codziennych**. Czołówkę tworzą przede wszystkim miasta powiatowe i ośrodki subregionalne, w tym stolica regionu.

W tej metodzie **42,3%** gmin osiąga **niskie** wartości ($\leq 0,45$), a **6,6%** – **bardzo wysokie** ($\geq 0,75$). W „środku” skali znajduje się **34,3%** gmin (**0,45–0,55**), **14,1%** w **0,55–0,65**, a **2,8%** w **0,65–0,75**. Różnica między liderem a 10. miejscem to **0,0668 pkt** (0,862 vs 0,795), co oznacza, że **top-10 jest dość wyrównane**.

Najwyższe wartości koncentrują się w osi **Lublin – Lubartów – Świdnik** oraz w większych miastach na wschodzie regionu (**Chełm, Zamość, Biłgoraj, Łuków, Tomaszów Lubelski**). **Najstabsze** gminy tworzą pas **przygraniczny** na północnym i południowym wschodzie województwa.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

Lubartów – główne atuty to:

- **Edukacja:** bardzo dobre wyniki matur i egzaminu ósmoklasisty.
- **Warunki ekonomiczne:** korzystna mediana wynagrodzeń.
- **Transport i usługi:** utwardzona sieć dróg wyższych klas w zasięgu zabudowy, duża różnorodność sieci handlowych w pobliżu.

- **Słabsze elementy:** bezrobocie rejestrowane, zanieczyszczenia powietrza, większe odległości do części jednostek ratunkowych i schronów.

Tomaszów Lubelski – kluczowe cechy to:

- **Bezpieczeństwo:** wysoki odsetek interwencji PSP <5 min.
- **Edukacja:** dobre wyniki matur i 8-klasisty.
- **Mobilność i usługi:** różnorodne środki transportu i zróżnicowana oferta handlowa w zasięgu 2 km.
- **Słabsze elementy:** jakość powietrza oraz dystanse do części instytucji ratunkowych.

Chełm – o sukcesie zdecydowały:

- **Edukacja:** bardzo dobre wyniki w szkołach.
- **Warunki ekonomiczne:** korzystne dochody mieszkańców.
- **Bezpieczeństwo i mobilność:** szybkie interwencje PSP, dużo przystanków i różne środki transportu.
- **Usługi codzienne:** szeroka oferta sieci handlowych w pobliżu.
- **Słabsze elementy:** bezrobocie, jakość powietrza, większe odległości do części jednostek PSP i schronów.

Trzy najstarsze gminy – geneza porażki

Tuczna, Wiryki, Dołhobyczów

- **Zdrowie:** bardzo niska dostępność SOR, szpitala, przychodni i apteki – to najmocniejszy czynnik negatywny.
- **Bezpieczeństwo:** duże odległości do jednostek PSP i miejsc doraźnego schronienia.
- **Warunki na rynku pracy:** wyższy udział bezrobocia (w wariancie ankietowym ten komponent waży mocniej).
- **Transport i usługi:** rzadsza sieć przystanków i mniejsza różnorodność usług w codziennym zasięgu.
To gminy słabo zurbanizowane, o rozproszonej zabudowie, na peryferiach głównych korytarzy transportowych.

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. W obu metodach dominuje „środek” skali, jednak **skrajnie niskie** wartości są **częstsze w wariancie ankietowym (42,3% gmin $\leq 0,45$)** niż w eksperckim

(35,7%). Odsetek **bardzo wysokich** wyników jest zbliżony (ankietowe **6,6%**, eksperckie **5,6%**).

Geografia wyników. Obie metody wskazują podobny rdzeń wysokich wyników: **obszar Lublina i łańcuch miast powiatowych** na wschodzie regionu. W obu wariantach **najniższe wartości koncentrują się przy wschodniej granicy** (strefa włodawsko-hrubieszowska), gdzie dojazdy do usług i służb są najdłuższe.

Charakter czołówki. Top-10 w obu podejściach to głównie **ośrodki miejskie** z gęstą siecią szkół, usług i transportu. W eksperckim silniej widoczna jest przewaga **Tomaszowa Lubelskiego i Świdnika**, natomiast w ankietowym – **Lubartowa** (efekt edukacyjno-ekonomiczny). Można zaobserwować zdecydowanie większe zróżnicowanie wartości wskaźnika w top10 w metodzie wykorzystującej wagi eksperckie (0,127 pkt) niż w metodzie ankietowej (0,0668 pkt).

Czynniki sukcesu i słabości.

- **Sukces** (obie metody): **bardzo dobre wyniki edukacyjne, szybkie interwencje PSP, bogata i bliska oferta usług codziennych, różnorodność środków transportu, oraz (często) korzystne dochody mieszkańców.**
- **Słabości** (obie metody): **duże odległości do SOR/szpitali/przychodni/aptek, większe dystanse do służb ratunkowych i schronów, gorsza jakość powietrza, a w badaniu ankietowym dodatkowo rynek pracy (wyższy udział bezrobocia) i codzienna dostępność usług** ważą relatywnie mocniej.

Lubuskie

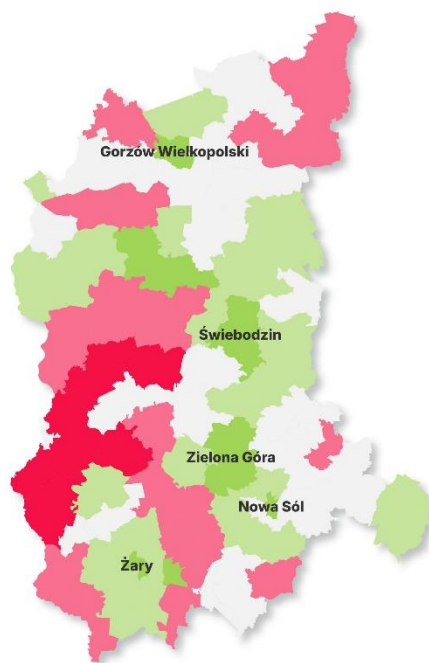
Jakość życia w gminach województwa lubuskiego

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Żary	0,884
2	Zielona Góra	0,866
3	Nowa Sól	0,864
4	Gorzów Wielkopolski	0,825
5	Świebodzin	0,777
6	Żagań	0,751
7	Sulęcín	0,734
8	Otyń	0,694
9	Zbąszynek	0,679
10	Kostrzyn nad Odrą	0,678

	0,18 - 0,35
	0,35 - 0,45
	0,45 - 0,55
	0,55 - 0,70
	0,7 - 0,884

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algoritms integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, S DUSIS, BDO 10k, eVUA, KOBIZE, PRTR, SEVESO, RSPD, GUNB, RPWDL, RPRIV, Rejestr Aotek, EIPA, dane z Wódc Polskich, GICŚ, PKG, KGP, PSP, CKE, PKW.

TOP 10 – obraz całości

Wariant **wag eksperckich** dla województwa lubuskiego premiuje miasta powiatowe i ośrodki wzdłuż głównych korytarzy transportowych (oś **S3/A2**), gdzie koncentrują się szkoły, usługi codzienne i infrastruktura, a dojazdy służb są relatywnie krótsze. W top-10 widoczne są przede wszystkim stolice powiatów oraz miasta na prawach powiatu, a także największe miasta regionu.

W tej metodzie **28,0%** gmin uzyskuje **niskie** wartości ($\leq 0,45$), **30,5%** mieści się w przedziale **0,45–0,55**, **32,9%** – **0,55–0,70**, a **8,5%** osiąga **wysokie** wyniki ($\geq 0,70$). Różnica między liderem a 10. miejscem w top-10 to **0,206 pkt** (0,884 vs 0,678), co oznacza, że czołówka jest wyraźnie odseparowana od dalszych pozycji.

Najwyższe wartości tworzą dwa pasma: **Zielona Góra – Nowa Sól – Świebodzin** oraz **Gorzów Wlkp. – Kostrzyn nad Odrą**, z wyraźną obecnością **Żar**. **Niskie** wyniki grupują się głównie w **powiecie krośnieńskim** (m.in. Gubin, Bytnica, Maszewo) oraz peryferyjnych częściach powiatu żarskiego (np. Brody) – tam, gdzie dostęp do usług zdrowotnych i bezpieczeństwa jest najtrudniejszy, a sieć transportu zbiorowego rzadsza.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

Żary – profil lidera opiera się na:

- **Edukacji:** bardzo dobre wyniki egzaminacyjne;
- **Usługach codziennych:** gęsta i zróżnicowana oferta sklepów w zasięgu codziennego dojścia;
- **Transport i mobilność:** różnorodność środków transportu;
- **Ograniczenia:** komponent **środowiskowy** (jakość powietrza/hałas) oraz nieco słabszy komponent **bezpieczeństwa** (dystanse do jednostek PSP w układzie administracyjnym dużego miasta).

Zielona Góra – mocna pozycja dzięki:

- **Edukacji i usługom codziennym;**
- **Mobilności** (różnorodne środki transportu i przystanki);
- **Infrastrukturze technicznej.**
Słabości: **środowisko** (wysokie obciążenia miejskie) i **bezpieczeństwo/zdrowie** (stosunkowo wysokie czasy dojazdów straży pożarnej).

Nowa Sól – kluczowe atuty:

- **Edukacja oraz usługi codzienne** (duża różnorodność sieci handlowych);
- **Transport** (korzystna dostępność);
- **Infrastruktura techniczna.**
Ograniczenia: **środowisko** oraz umiarkowany minus w **bezpieczeństwie**.

Trzy najstarsze gminy – geneza porażki

Gubin, Maszewo, Bytnica – wspólne czynniki obniżające wynik:

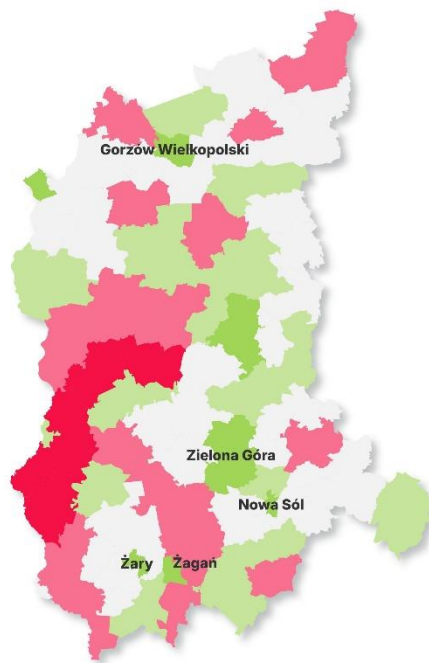
- **Zdrowie:** bardzo **niska dostępność SOR, szpitala, przychodni i apteki** – to najsilniejszy negatywny wkład;
- **Środowisko:** gorsze parametry jakości powietrza lub ekspozycja na obszary ryzyka;
- **Bezpieczeństwo:** **dystans do jednostek PSP** i miejsc doraźnego schronienia;
- **Mobilność i usługi:** rzadsza sieć przystanków oraz skromniejsza, mniej zróżnicowana oferta usług w zasięgu codziennym.
Nawet jeśli część wskaźników edukacyjnych lub ekonomicznych jest poprawna, skala deficytów w zdrowiu i bezpieczeństwie przeważa.

Jakość życia w gminach województwa lubuskiego

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Żary	0,840
2	Żagań	0,831
3	Gorzów Wielkopolski	0,829
4	Nowa Sól	0,821
5	Zielona Góra	0,818
6	Świebodzin	0,738
7	Kostrzyn nad Odrą	0,714
8	Sulęcín	0,683
9	Międzyrzecz	0,656
10	Wschowa	0,655

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algorytms integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, S DUSIS, BDO T01, EVUA, KOBIZE, PRTR, SEVESO, RSPO, GUNB, RPWDL, RPRIV, Rejestr Adtek, EIPA, dane z Wód Polskich, GIOŚ, PKG, KGP, PSP, CKE, PKW

TOP 10 – obraz całości

Wariant **wag ankietowych** wzmacnia premiowanie **codziennych usług, edukacji i warunków ekonomicznych mieszkańców**. Czołówkę stanowią przede wszystkim miasta powiatowe oraz ośrodki położone wzdłuż S3/A2, w tym największe miasta regionu.

26,8% gmin osiąga **niskie** wartości ($\leq 0,45$), **36,6%** – **0,45–0,55**, **28,0%** – **0,55–0,70**, a **8,5%** uzyskuje **wysokie** ($\geq 0,70$). Różnica między liderem a 10. miejscem to **0,185 pkt** (0,840 vs 0,655) – czołówka jest nieco mniej zróżnicowana niż w podejściu eksperckim.

Układ przestrzenny jest zbliżony: **Żary – Żagań – Nowa Sól – Zielona Góra** oraz **Gorzów Wlkp. – Kostrzyn – Świebodzin** tworzą rdzeń wysokich wartości. **Niskie wyniki** koncentrują się ponownie w **powiecie krośnieńskim** i peryferiach powiatu żarskiego.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

Żary – główne atuty to:

- **Edukacja** – najwyższy wkład w wyniku;
- **Usługi codzienne** – różnorodność sieci handlowych w pobliżu;
- **Warunki ekonomiczne** – korzystna sytuacja dochodowa/rynku pracy;

- **Infrastruktura techniczna i zdrowie** – dodatnie uzupełnienie.
Ograniczenia: środowisko (zanieczyszczenia powietrza) i **bezpieczeństwo** (odległości do jednostek ratowniczych).

Żagań – o czołówce zdecydowały:

- **Edukacja, usługi codzienne i warunki ekonomiczne** jako trzy filary;
- **Infrastruktura techniczna** – wyraźny plus;
- **Zdrowie** – lekko dodatnie.
Słabości: środowisko oraz **transport i bezpieczeństwo** (mniejsze wartości w tych komponentach).

Gorzów Wielkopolski – kluczowe cechy to:

- **Edukacja, usługi codzienne i warunki ekonomiczne** – silne przewagi dużego miasta;
- **Transport i infrastruktura techniczna** – dodatnie;
- **Słabsze: środowisko i bezpieczeństwo** (środowiskowe obciążenia wielkomiejskie oraz rozległość miasta wpływają na dystanse do części jednostek).

Trzy najslabsze gminy – geneza porażki

Gubin, Brody, Maszewo

- **Zdrowie:** kluczowy, **silnie negatywny wpływ** – bardzo niska dostępność SOR/szpitala/przychodni/apteki;
- **Bezpieczeństwo:** duże odległości do jednostek PSP i miejsc schronienia;
- **Mobilność:** rzadsza sieć przystanków/mniejsza różnorodność transportu;
- **Środowisko:** niekorzystne parametry jakości powietrza;
- **Usługi codzienne:** oferta w zasięgu codziennym mniej zróżnicowana.
Nawet dodatnie elementy edukacyjno-ekonomiczne nie są w stanie skompensować skali deficytów w zdrowiu i bezpieczeństwie.

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. W obu metodach udział gmin z **wysokim wynikiem** ($\geq 0,70$) jest taki sam (**8,5%**). W podejściu **eksperckim** większa jest część gmin **0,55–0,70** (**32,9%** vs **28,0%**), natomiast w **ankietowym** nieco większy jest „środek” **0,45–0,55** (**36,6%** vs **30,5%**). Różnica w „zwartości” czołówki: **eksperckie** – większy rozrzut (0,206 pkt) niż **ankietowe** (0,185 pkt).

Geografia wyników. Zgodna w obu wariantach: silne pasma wzdłuż **S3/A2** (oś Zielona Góra–Nowa Sól–Świebodzin oraz Gorzów Wlkp.–Kostrzyn) oraz **słabe peryferia krośnieńskie** i fragmenty pogranicza pow. żarskiego.

Charakter czołówki. Niezależnie od wag, top-10 to głównie **ośrodki miejskie** z gęstą siecią szkół i usług, dobrą mobilnością i dodatnią infrastrukturą techniczną. W eksperckim do top-3 wchodzi **Zielona Góra**, w ankietowym – **Gorzów Wlkp.** (silniejszy akcent usług i komponentu ekonomicznego w preferencjach społecznych).

Czynniki sukcesu i słabości.

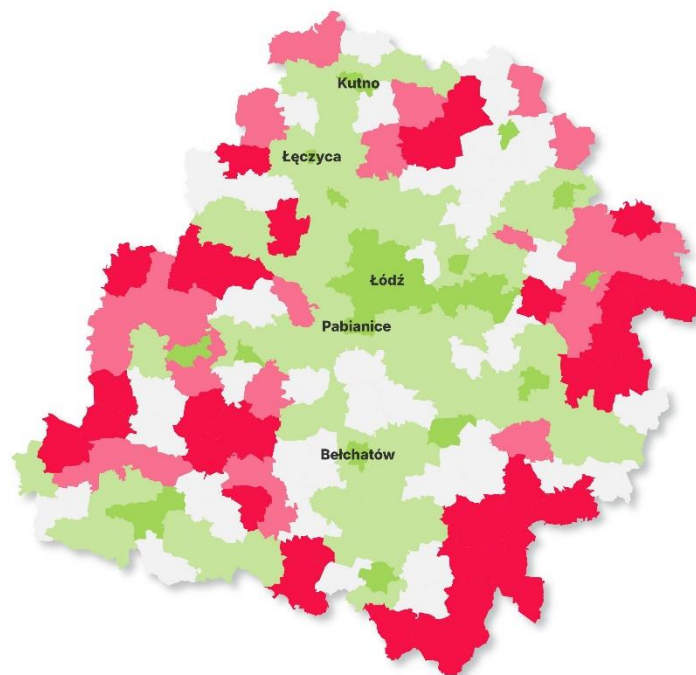
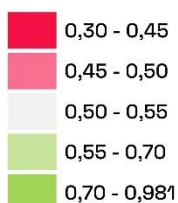
- **Sukces:** w obu metodach decydują **edukacja, usługi codzienne**, a dalej **mobilność/transport i infrastruktura techniczna**; w wariancie ankietowym dodatkowo wyraźniej „waży” **sytuacja ekonomiczna mieszkańców**.
- **Słabości:** najsilniejsze deficyty w gminach peryferyjnych to **zdrowie** (dostępność SOR/szpitali/przychodni/aptek), **bezpieczeństwo** (dystans do PSP/schronów), **mobilność** (rzadsza sieć przystanków) oraz **środowisko** (jakość powietrza. Skumulowanie tych barier tłumaczy niskie wyniki **Gubina, Maszewa, Bytnicy** i gminy **Brody**).

Jakość życia w gminach województwa łódzkiego

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Pabianice	0,981
2	Łódź	0,911
3	Bełchatów	0,903
4	Kutno	0,862
5	Łęczyca	0,848
6	Piotrków Trybunalski	0,844
7	Skierniewice	0,844
8	Wieluń	0,836
9	Radomsko	0,831
10	Zduńska Wola	0,827

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2023

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algotyics integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, S DUSIS, BDO-10k, EVUJA, KOBIZE, PRTR, SEVESO, RSPO, GUNB, RPWDL, RPRIV, Rejestr Adtek, EIPA, dane z Wóci Polskich, GIOŚ, PIG, KG-P, PSP, OKL, PKW

Wariant **wag eksperckich** dla województwa łódzkiego premiuje ośrodki miejskie i gminy położone wzdłuż głównych korytarzy transportowych (zwłaszcza **A1/A2** oraz węzeł **aglomeracji łódzkiej**), gdzie łączą się: gęsta sieć szkół i usług codziennych, wysoka dostępność transportu zbiorowego oraz szybkie działanie służb ratunkowych. W top-10 dominują miasta powiatowe i podregiony rdzenia metropolitalnego.

W tej metodzie **11,9%** gmin osiąga **wysokie wartości** ($\geq 0,70$), a **18,6%** – **niskie** ($\leq 0,45$). Największa część populacji plasuje się między **0,55–0,70 (32,2%)** i **0,50–0,55 (23,7%)**. Różnica między liderem a 10. miejscem w top-10 wynosi **0,154 pkt** (0,981 vs 0,827), co wskazuje na wyraźne odseparowanie czołówki od dalszych pozycji.

Najwyższe wartości koncentrują się w **rdzeniu Łodzi**, a także na osi północ-południe **Kutno–Łęczyca–Bełchatów**. Najstabsze wyniki częściej występują na peryferiach, zwłaszcza **na południowym wschodzie** (pogranicze piotrkowsko-opoczyńskie) oraz **na zachodzie** (strefa oddalona od głównych korytarzy).

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

Pabianice - profil lidera opiera się na:

- **Szybkim działaniu służb ratowniczych** – bardzo wysoki odsetek interwencji straży z dojazdem < 5 min.

- **Edukacji** – bardzo dobre wyniki egzaminu ósmoklasisty oraz wyników maturalnych w najbliższych szkołach średnich.
 - **Mobilności** – dużo przystanków i różnorodność środków transportu w zasięgu codziennego dojazdu.
- Słabsze elementy:** wskaźniki **jakości powietrza** oraz większe **dystanse do wybranych jednostek PSP** i placówek medycznych.

Łódź – atuty:

- **Edukacja** – bardzo dobre wyniki egzaminów.
 - **Mobilność i usługi** – dużo środków transportu, gęsta sieć przystanków, szeroka dostępność usług codziennych, w tym stacji paliw i punktów ładowania.
 - **Zdrowie** – zauważalnie **wyższa dostępność placówek**.
- Ograniczenia:** **jakość powietrza**, **hałas** i częściowa **ekspozycja na strefy ryzyka powodziowego**.

Bełchatów – Mocne strony:

- **Edukacja** (wysokie wyniki egzaminów ósmoklasisty i maturalnego),
 - **Bezpieczeństwo** (duży odsetek szybkich interwencji),
 - **Transport i usługi** (przystanki, różnorodne środki transportu, zróżnicowana oferta handlowa),
 - **Infrastruktura rowerowa** (dodatni wkład).
- Słabości:** **jakość powietrza**, a także **dystanse do PSP, SOR i wybranych placówek zdrowotnych**.

Trzy najstarsze gminy - geneza porażki

Ręczno, Nowa Brzeźnica, Rzeczyca

Czynniki obniżające wynik mają wspólny rdzeń:

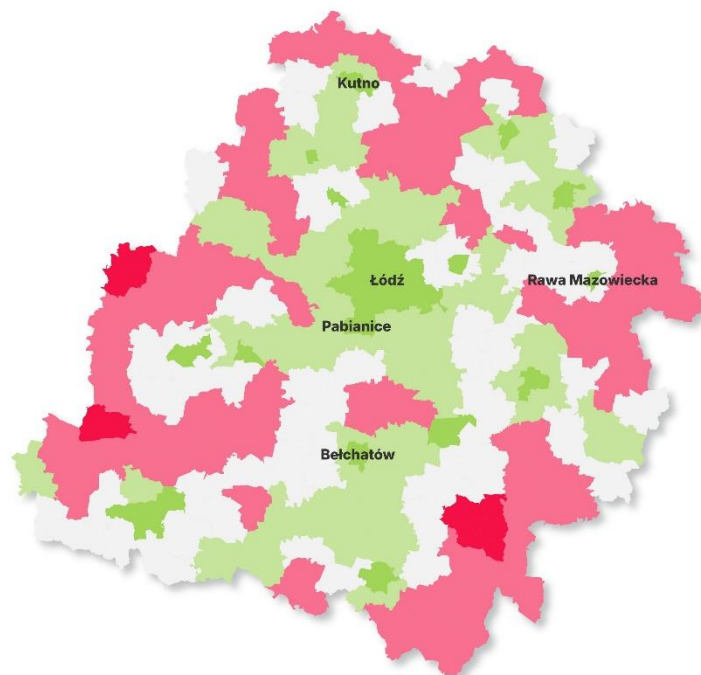
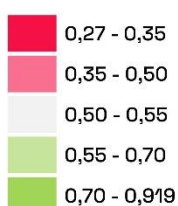
- **Zdrowie** – **duże odległości do SOR, szpitala i przychodni** (najsilniejszy negatywny wpływ).
- **Bezpieczeństwo** – **duże odległości do jednostek PSP** i miejsc doraźnego schronienia.
- **Środowisko** – **wyższe stężenia pyłów zawieszonych**; lokalnie **bliskość obiektów uciążliwych**.
- **Edukacja i dostęp do usług** – w części gmin **dalsze dojeżdżanie do placówek oświatowych** oraz **mniej zróżnicowana oferta usług** w zasięgu codziennym.

Jakość życia w gminach województwa łódzkiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Pabianice	0,919
2	Łódź	0,891
3	Kutno	0,887
4	Bełchatów	0,872
5	Rawa Mazowiecka	0,864
6	Łęczyca	0,862
7	Łowicz	0,859
8	Skierniewice	0,857
9	Piotrków Trybunalski	0,814
10	Tomaszów Mazowiecki	0,804

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do oceny jest baza Algorytms integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, S DUSIS, BDO TGI, EVUA, KOBIZE, PRTR, SEVESO, KSPD, GUNB, RPWDL, RPRM, Rejestr Adtek, EIPA, dane z Wódc Polskich, GIOS, PIG, KG-P, PSP, CKE, PKW

TOP 10 - obraz całości

Wariant **wag ankietowych** silniej premiuje to, co mieszkańcy cenią w codziennym doświadczeniu: **jakość edukacji**, **bliskość usług** oraz **warunki ekonomiczne**. W praktyce wzmacnia to pozycję rdzenia metropolitalnego i miast powiatowych.

11,3% gmin osiąga **wysokie wartości** ($\geq 0,70$). **2,3%** to gminy **bardzo niskie** ($\leq 0,35$), a **35,0%** wypada **poniżej 0,50**. Najliczniejsze są pasma **0,35–0,50 (32,8%)**, **0,50–0,55 (29,9%)** i **0,55–0,70 (23,7%)**. Różnica między liderem a 10. miejscem to **0,115 pkt** (0,919 vs 0,804) – czołówka jest nieco bardziej zwarta niż w podejściu eksperckim.

Wysokie wartości grupują się w **aglomeracji łódzkiej** oraz na osi **Kutno–Łowicz–Skierniewice–Piotrków Trybunalski**. Słabsze wyniki występują częściej na **obrzeżach województwa**, zwłaszcza na **południowym wschodzie i zachodzie**.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

Pabianice – główne atuty to:

- **Edukacja** – bardzo dobre wyniki **maturalne i ósmoklasistów**.
- **Warunki ekonomiczne** – korzystna mediana wynagrodzeń.
- **Mobilność i drogi** – gęsta sieć przystanków, różnorodność środków transportu oraz **wysoki udział dróg wyższych klas** w codziennym zasięgu.

- **Usługi codzienne** – duża liczba i różnorodność sieci sklepów w pobliżu.
Słabości: bezrobocie (relatywnie wyższe niż u liderów), jakość powietrza i dystanse do wybranych jednostek ratunkowych.

Łódź – kluczowe cechy to:

- **Edukacja i warunki ekonomiczne** – wysoka jakość kształcenia i korzystne dochody.
- **Usługi i transport** – przewagi wielkiego miasta: **dużo przystanków, różne środki transportu, szeroka oferta handlowa.**
Ograniczenia: hałas, jakość powietrza, dystanse do wybranych jednostek PSP/SOR.

Kutno – o czołowce przesądziły:

- **Bezpieczeństwo** – wysoki odsetek zdarzeń z **dojazdem straży <5 min.**
- **Edukacja** – mocne **wyniki egzaminów w najbliższych szkołach.**
- **Warunki ekonomiczne** – korzystna mediana wynagrodzeń.
- **Usługi i mobilność** – dostępność różnych sieci handlowych, gęsta sieć przystanków i **dobre drogi** w codziennym zasięgu.
Słabości: bezrobocie rejestrowane, jakość powietrza, dystanse do PSP i placówek medycznych.

Trzy najstarsze gminy - geneza porażki

Ręczno, Klonowa, Łęki Szlacheckie

- **Zdrowie** – **bardzo niska dostępność szpitala/SOR, przychodni i apteki** (najsilniejszy negatywny wpływ).
- **Bezpieczeństwo** – **znaczne odległości do PSP i miejsc schronienia.**
- **Mobilność** – **rzadsza sieć przystanków** i gorszy dostęp do różnorodnych środków transportu.
- **Usługi codzienne** – **mniejsza różnorodność** w codziennym zasięgu.
- **Rynek pracy** – **wyższy udział bezrobocia** (w podejściu ankietowym ten element waży mocniej).

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. Udział gmin z **wysokim wynikiem** ($\geq 0,70$) jest **zbliżony: 11,9%** w eksperckim i **11,3%** w ankietowym. W eksperckim większy jest udział klas **0,55–0,70** (32,2%), natomiast w ankietowym większa część gmin skupia się **poniżej 0,50** (łącznie

35,0%), co odzwierciedla większą wagę codziennych usług i sytuacji ekonomicznej w ocenie mieszkańców.

Geografia wyników. Obie metody wskazują **rdzeń wysokich wartości w aglomeracji łódzkiej** i w miastach powiatowych na osi **Kutno–Łowicz–Skierniewice–Piotrków Trybunalski**. **Słabsze peryferia** (południowy wschód i zachód regionu) są wspólne dla obu podejść.

Charakter czołówki. Niezależnie od wag, top-10 tworzą **ośrodki miejskie z bardzo dobrą edukacją, silną ofertą usług, dobrym transportem i krótkimi dojazdami służb**. Różnica dotyczy trzeciego miejsca: w eksperckim **Bełchatów**, w ankietowym **Kutno** – w tym drugim podejściu **warunki ekonomiczne i codzienne usługi** mają większy ciężar.

Czynniki sukcesu i słabości.

- **Sukces** (obie metody): **wyniki edukacyjne, szybkie interwencje straży, gęsta sieć przystanków i zróżnicowane środki transportu, bliskość i różnorodność sklepów**, a w wariancie ankietowym dodatkowo **wyższa mediana wynagrodzeń i lepsza codzienna dostępność dróg wyższych klas**.
- **Słabości** (obie metody): **duże dystanse do SOR/szpitali/przychodni, duże odległości do PSP/schronów, gorsza jakość powietrza, rzadsza komunikacja i mniej usług w codziennym zasięgu**; w podejściu ankietowym mocniej „cięży” też **bezrobocie**.

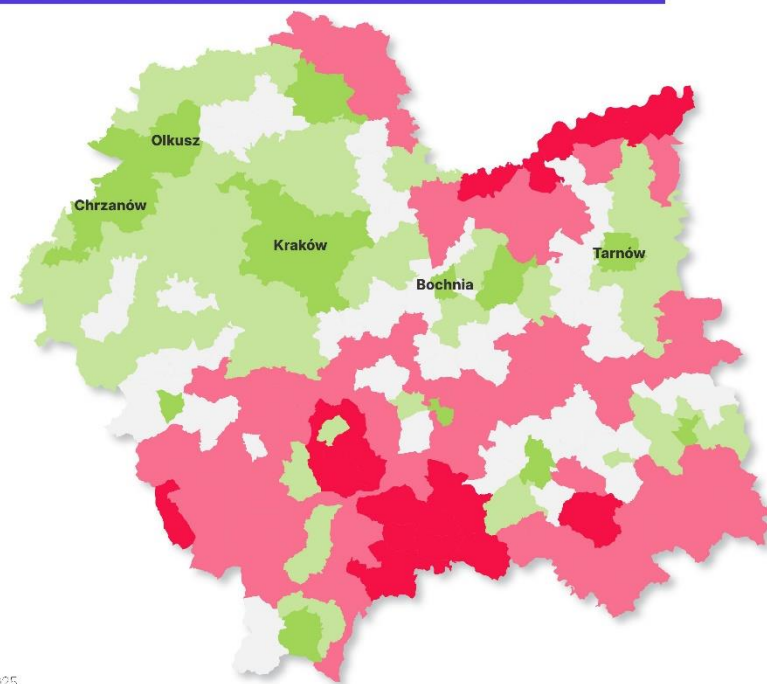
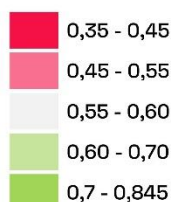
Małopolskie

Jakość życia w gminach województwa małopolskiego

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Chrzanów	0,845
2	Kraków	0,822
3	Bochnia	0,820
4	Tarnów	0,804
5	Olkusz	0,790
6	Gorlice	0,790
7	Nowy Sącz	0,787
8	Zielonki	0,755
9	Oświęcim	0,746
10	Limanowa	0,742

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest: baza Aggryllus integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, SIDUS, BOCTOK, EMUA, KOBIZE, PZTR, SEVESC, TSPQ, GUNB, RPWDL, RPZM, Rejestr Apeki, EIPA, dane z Wód Polskich, GIOŚ, PIG, KGP, PSP, CKE, PKW

TOP 10 – obraz całości

Wariant **wag eksperckich** dla województwa małopolskiego premiuje przede wszystkim ośrodki miejskie i zaplecze aglomeracyjne Krakowa. W top-10 dominują stolice powiatów oraz **Kraków** i **Nowy Sącz** – jedynym wyjątkiem o charakterze podmiejskim jest **gmina Zielonki**.

W tej metodzie **10,4%** gmin uzyskuje **wysokie** wartości ($\geq 0,70$), **31,3%** mieści się w przedziale **0,60–0,70**, **21,4%** w **0,55–0,60**, **28,0%** w **0,45–0,55**, a **8,8%** osiąga **niskie** wartości ($\leq 0,45$). Czołówka jest dość zwarta: różnica między liderem a 10. miejscem to **0,102 pkt** (0,845 vs 0,742).

Najwyższe wartości koncentrują się w północnej części województwa w pasie **A4 (Chrzanów–Kraków–Bochnia–Tarnów)** oraz w południowym łańcuchu miast (**Nowy Sącz–Gorlice–Limanowa**). **Słabsze** wyniki występują na **północno-wschodnich peryferiach** (rejon dąbrowsko-proszowicki) i w słabiej skomunikowanych gminach górskich (np. część Podhala i Beskidu Niskiego).

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

Chrzanów – przepis na sukces to:

- **Edukacja:** bardzo dobre wyniki egzaminów (szkoły podstawowe i średnie).

- **Bezpieczeństwo:** wysoki odsetek interwencji straży pożarnej z **dojazdem <5 min.**
- **Mobilność:** **różnorodność środków transportu** i dobra dostępność przystanków.
- **Słabsze elementy:** **jakość powietrza i dystanse do PSP/służb** oraz do najbliższej placówki medycznej.

Kraków – główne atuty to:

- **Edukacja:** bardzo wysokie wyniki egzaminów (8-klasisty i maturalnych).
- **Mobilność:** **wielomodalny transport** i gęsta sieć przystanków; bliskość stacji paliw.
- **Usługi codzienne:** szeroka i bliska oferta handlowa.
- **Słabsze elementy:** **jakość powietrza i hałas**, a także **odległości do PSP** w obrębie rozległych granic administracyjnych.

Bochnia – w czołówce dzięki:

- **Edukacji:** mocny wynik egzaminów zarówno na poziomie podstawowym, jak i średnim.
- **Bezpieczeństwu:** duży udział **szybkich interwencji PSP.**
- **Mobilności i usługom:** dobra dostępność przystanków i **zróżnicowanej oferty sieci handlowych.**
- **Słabsze elementy:** **powietrze i dystanse do placówek medycznych/PSP.**

Trzy najbliższe gminy – geneza porażki

Koszyce, Gręboszów, Ochotnica Dolna

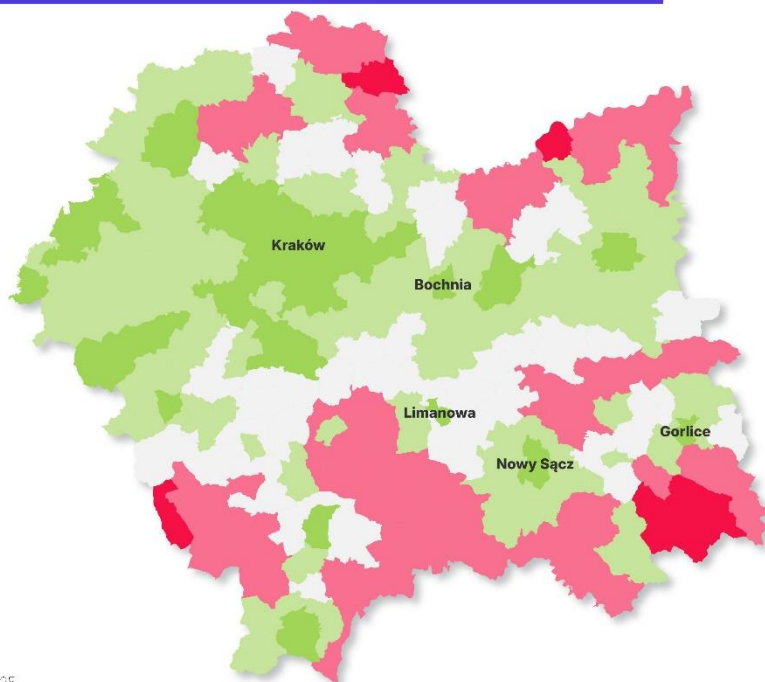
- **Zdrowie:** **bardzo niska dostępność SOR, szpitala i przychodni** – to najsilniejszy czynnik obniżający wynik.
- **Bezpieczeństwo:** duże **odległości do PSP** i miejsc schronienia.
- **Środowisko i zagrożenia:** ekspozycja na **strefy powodziowe** i gorsze parametry jakości powietrza.
- **Mobilność i usługi:** **rzadsza sieć przystanków i mniejsza różnorodność sklepów** w codziennym zasięgu.

Jakość życia w gminach województwa małopolskiego

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Kraków	0,911
2	Bochnia	0,866
3	Nowy Sącz	0,832
4	Gorlice	0,829
5	Limanowa	0,819
6	Oświęcim	0,802
7	Tarnów	0,801
8	Chrzanów	0,795
9	Zielonki	0,791
10	Sucha Beskidzka	0,784

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest: baza Aggryl, integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, SLDUS, BDOTiK, EMUA, KOBIZE, PRTR, SEVESO, RSPQ, GUNB, RPWDL, RP3M, Rejestr Apipek, EIPA, dane z Wód Polskich, GIOŚ, PiG, KGP, PSP, CKE, PKW

TOP 10 – obraz całości

W podejściu **wag ankietowych** silniej wybrzmiewają elementy codziennego doświadczenia mieszkańców: **edukacja**, **bliskość usług**, **warunki ekonomiczne** i **wielomodalny transport**. Top-10 to przede wszystkim duże miasta i stolice powiatów ze stolicą województwa - Krakowem na czele zestawienia.

14,3% gmin osiąga **wysokie** wartości ($\geq 0,70$), **41,2%** mieści się w **0,60–0,70**, **20,3%** w **0,55–0,60**, **22,0%** w **0,45–0,55**, a tylko **2,2%** notuje **niskie** wartości ($\leq 0,45$). Czołówka jest nieco bardziej rozciągnięta niż w metodzie z wagami eksperckimi - różnica między 1. a 10. miejscem to **0,127 pkt** (0,911 vs 0,784).

Bardzo wysokie wartości formują wyraźny **rdzeń metropolitalny** wokół **Krakowa** (z zapleczem w gminie **Zielonki**) oraz **miejski pas A4** w kierunku **Bochni** i **Tarnowa**. Drugi silny węzeł to **Nowy Sącz – Gorlice – Limanowa**. **Niższe** wyniki pozostają domeną **północno-wschodnich** peryferii i południowych gmin **górskich** o rozproszonej zabudowie.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

Kraków – główne cechy lidera to:

- **Edukacja:** bardzo wysokie wyniki egzaminu 8-klasisty i matur.
- **Warunki ekonomiczne:** korzystna mediana wynagrodzeń.

- **Usługi codzienne:** duża liczba sklepów w zasięgu 2 km.
- **Mobilność:** wielomodalny transport i gęsta sieć przystanków; dobry dojazd do budynków lokalną siecią dróg.
- **Słabsze elementy:** jakość powietrza, hałas i odległości do PSP.

Bochnia – atuty to:

- **Edukacja:** mocne wyniki egzaminów w szkołach podstawowych i średnich.
- **Bezpieczeństwo:** wysoki udział zdarzeń z **dojazdem straży <5 min.**
- **Usługi i mobilność:** różnorodność sieci handlowych i dobra dostępność przystanków.
- **Słabsze elementy:** jakość powietrza, odległość do najbliższej placówki medycznej.

Nowy Sącz – o czołówce przesądziły:

- **Edukacja:** wysokie wyniki maturalne i z egzaminu 8-klasisty.
- **Mobilność:** dużo przystanków i rodzajów transportu w codziennym zasięgu.
- **Usługi:** zróżnicowane sieci handlowe blisko zabudowy.
- **Warunki ekonomiczne:** korzystna pozycja dochodowa mieszkańców.
- **Słabsze elementy:** dłuższe dojazdy do PSP i przychodni, bezrobocie na podwyższonym poziomie względem liderów.

Trzy najstarsze gminy – geneza porażki

Słaboszów, Gręboszów, Uście Gorlickie

- **Zdrowie:** bardzo długie dojazdy do **SOR, szpitala, przychodni i apteki.**
- **Bezpieczeństwo:** znaczne **odległości do PSP** i miejsc doraźnego schronienia.
- **Usługi i łączność:** większa odległość do sklepu, słabsza dostępność Internetu.
- **Dojazdy lokalne:** gorsza jakość dróg do części budynków.
- **Mobilność:** rzadsze przystanki i mniejsza różnorodność środków transportu.

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. Wariant ankietowy jest ogólnie „**łagodniejszy**” u dołu skali: tylko **2,2%** gmin ma wyniki **≤0,45** (eksperckie: **8,8%**). Jednocześnie w ankietowym więcej

gmin osiąga $\geq 0,70$ (**14,3%**) niż w eksperckim (**10,4%**). Udział gmin **0,60–0,70** jest również wyższy w ankietowym (**41,2%** vs **31,3%**).

Geografia wyników. Obie metody wskazują te same rdzenie przewagi: **aglomeracja krakowska** i pas **A4**, oraz **Nowy Sącz–Gorlice–Limanowa**. Różnice dotyczą skali premiowania dużych miast – w **wagach ankietowych** efekt metropolitalny jest **silniejszy** (pierwsze miejsce Krakowa), natomiast w **eksperckich** w top-3 wchodzi **Chrzanów** (mocny akcent bezpieczeństwa i dostępności usług publicznych).

Charakter czołówki. W obu ujęciach **9 z 10** pozycji zajmują **stolice powiatów** i miasta na prawach powiatu; jedyną gminą o charakterze podmiejskim w top-10 pozostają **Zielonki**. Różnica personalna: w ankietowym pojawia się **Sucha Beskidzka**, w eksperckim **Olkusz**. Czołówka jest **bardziej rozciągnięta** w wariancie ankietowym (różnica 1.–10. miejsce **0,127 pkt**) niż w eksperckim (**0,102 pkt**).

Czynniki sukcesu i słabości.

- **Sukces (obie metody):** bardzo dobra edukacja, bliskość i różnorodność usług codziennych, wielomodalny transport i szybkie interwencje służb, uzupełnione korzystną sytuacją dochodową mieszkańców.
- **Słabości (obie metody):** długie dojazdy do SOR/szpitala/przychodni/apteki, daleko do PSP i miejsc schronienia, mniej przystanków i słabsza oferta transportu, mniejsza różnorodność sklepów, gorsza jakość powietrza oraz lokalna ekspozycja na **strefy powodziowe**. Skumulowanie tych barier wyjaśnia niskie wyniki **Koszyc, Gręboszowa, Ochotnicy Dolnej** (eksperckie) oraz **Słaboszowa, Gręboszowa, Uścia Gorlickiego** (ankietowe).

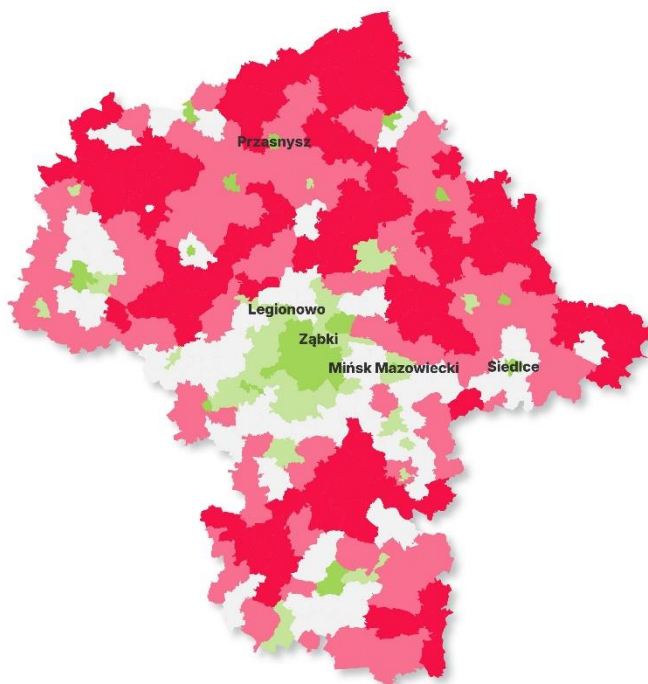
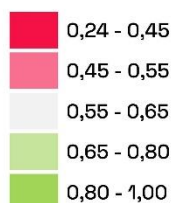
Mazowieckie

Jakość życia w gminach województwa mazowieckiego

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Mińsk Mazowiecki	1,000
2	Siedlce	0,947
3	Ząbki	0,935
4	Przasnysz	0,922
5	Legionowo	0,910
6	Mława	0,900
7	Warszawa	0,900
8	Sokołów Podlaski	0,892
9	Kobyłka	0,875
10	Płońsk	0,873

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algorytmu Infolo, a dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjnie.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, SIOJSIS, BDOT10k, EMUJA, KOB-ZE, PRTR, SEVESO, RSPC, GUNB, RPWDL, RPRM, Rejestr Apok, EIPA, dane z Wód Polskich, GIOŚ, PIG, KGP, FSP, CKE, PKW

TOP 10 – obraz całości

Wariant **wag eksperckich** dla województwa mazowieckiego premiuje **ośrodki miejskie i stolice powiatów oraz silny pas podmiejski aglomeracji warszawskiej**. W top-10 widoczny jest zarówno rdzeń metropolitalny (aglomeracja warszawska), jak i silne ośrodki subregionalne (miasta na prawach powiatu).

Udział gmin z **niską** wartością wskaźnika ($\leq 0,45$) wynosi **29,9%** (94 gminy), w przedziałach **0,45–0,55 – 32,2%** (101), **0,55–0,65 – 20,1%** (63), **0,65–0,80 – 10,8%** (34), a z **bardzo wysoką** ($\geq 0,80$) – **7,0%** (22). Różnica między liderem a 10. pozycją w top-10 to **0,127 pkt** (1,000 vs 0,873), co świadczy o **wyraźnym odseparowaniu czołówki**.

Najwyższe wartości tworzą ciąg **Warszawa – wianuszek podmiejski – ośrodki na trasach S8/A2**. Niższe wartości skupiają się na **pozostałym obszarze województwa**, z punktowymi wysokimi wartościami w największych miastach na prawach powiatu i powiatowych.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

Mińsk Mazowiecki – przewagi lidera to:

- **Bezpieczeństwo:** wysoki odsetek interwencji PSP z dojazdem <5 min.
- **Edukacja:** bardzo dobre wyniki egzaminów ósmoklasisty i matur.

- **Transport i mobilność:** gęsta sieć przystanków i różnorodność środków transportu.
- **Usługi codzienne:** zróżnicowana oferta sklepów w zasięgu codziennym.
- **Słabsze elementy:** jakość powietrza i hałas, ponadto dystanse do wybranych placówek medycznych/służb.

Siedlce – składniki sukcesu to:

- **Edukacja:** mocne wyniki egzaminów (8-klasisty, matury).
- **Mobilność:** dużo przystanków, różne środki transportu, rozwinięta infrastruktura rowerowa.
- **Bezpieczeństwo:** sprawny czas dojazdu PSP.
- **Słabsze elementy:** jakość powietrza, hałas, dystanse do PSP/SOR w części obszaru.

Ząbki – najważniejsze cechy to:

- **Edukacja:** bardzo dobre wyniki szkolne.
- **Mobilność:** różnorodność transportu, gęstość przystanków i infrastruktura rowerowa.
- **Usługi codzienne:** bogata oferta sieci handlowych i usług w pobliżu.
- **Słabsze elementy:** jakość powietrza i hałas, dłuższe dojazdy do wybranych placówek medycznych/służb.

Trzy najbliższe gminy – geneza porażki

Czarnia, Nur, Chotcza

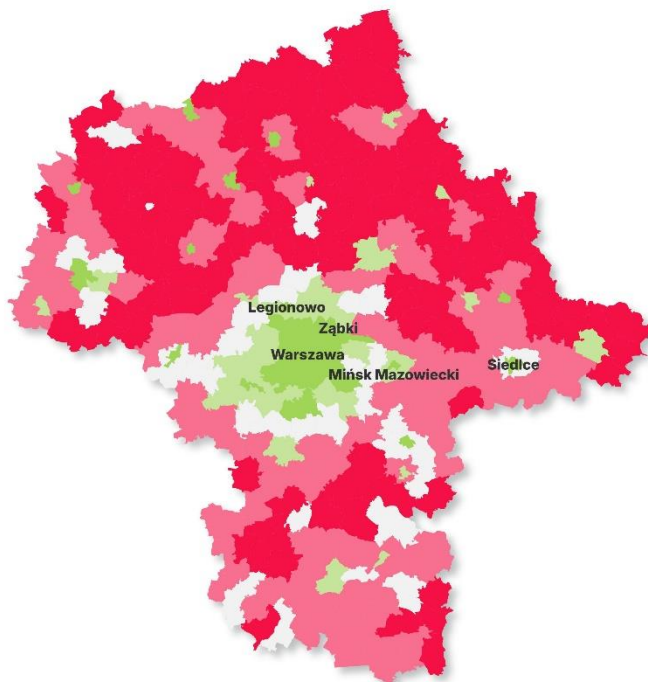
- **Zdrowie:** bardzo długie dojazdy do SOR, szpitala, przychodni i apteki – najsilniejszy czynnik negatywny.
- **Bezpieczeństwo:** duże odległości do PSP i policji.
- **Środowisko i ryzyko:** wyższe stężenia pyłów; lokalnie ekspozycja na strefy zagrożenia powodziowego lub sąsiedztwo obiektów uciążliwych.
- **Edukacja/usługi lokalne:** większe odległości do przedszkoli i instytucji codziennych.

Jakość życia w gminach województwa mazowieckiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Warszawa	0,980
2	Mińsk Mazowiecki	0,974
3	Legionowo	0,947
4	Ząbki	0,915
5	Siedlce	0,912
6	Pruszków	0,880
7	Kobyłka	0,879
8	Płońsk	0,870
9	Józefów	0,869
10	Mława	0,853

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algorytmu Integracji danych z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, SIOJSIS, BDOT10k, EMUJA, KOB-ZE, PRTR, SEVESO, RSPG, GUNB, RPWDL, RPRM, Rejestr Apok, EPA, dane z Wód Polskich, GIOŚ, PIG, KGP, FSP, CKE, PKW

TOP 10 – obraz całości

W podejściu **wag ankietowych** w czołówce mocniej „ważą” **edukacja, warunki ekonomiczne i bliskość usług codziennych**. Top-10 zdominowały **Warszawa i silny pas podmiejski** oraz wybrane **ośrodki subregionalne**.

Udział gmin $\leq 0,45$ to **36,9%** (116), **0,45–0,55** – **33,4%** (105), **0,55–0,65** – **10,8%** (34), **0,65–0,80** – **10,2%** (32), $\geq 0,80$ – **8,6%** (27). **Rozstęp top-10** to **0,127 pkt**, czyli ten sam wynik co dla metody z zastosowaniem wag eksperckich.

Najwyższe wartości tworzą **rdzeń metropolitalny Warszawy** oraz korytarze **S8/A2**.

Niższe wyniki gromadzą się w **pozostalej części województwa**, z lokalnymi wyspami wyższych wartości w miastach.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

Warszawa – cechy lidera to:

- **Edukacja:** bardzo wysokie wyniki egzaminów 8-klasisty i matur.
- **Warunki ekonomiczne:** wysoka mediana wynagrodzeń; dodatnio działa dynamika przedsiębiorczości.
- **Usługi i mobilność:** duża liczba sklepów w zasięgu codziennym oraz dobra dostępność dróg wyższych klas.

- **Bezpieczeństwo:** sprawne interwencje PSP.
- **Słabości:** jakość powietrza, hałas, a także **większe odległości do części placówek medycznych/służb** w skali dużego miasta.

Mińsk Mazowiecki – główne atuty to:

- **Bezpieczeństwo:** bardzo wysoki odsetek interwencji PSP <5 min.
- **Edukacja:** mocne wyniki ósmoklasistów i matur.
- **Warunki ekonomiczne:** korzystna mediana wynagrodzeń.
- **Mobilność i usługi:** przystanki blisko zabudowy oraz zróżnicowane sieci handlowe.
- **Słabości:** jakość powietrza i hałas, **częściowo bezrobocie, dystanse do placówek medycznych.**

Legionowo – o podium przesądziły:

- **Edukacja i warunki ekonomiczne:** bardzo dobre wyniki edukacyjne oraz wysoka mediana wynagrodzeń.
- **Bezpieczeństwo:** sprawny czas dojazdu PSP.
- **Inwestycje i usługi:** intensywny proces inwestycyjny i różnorodność sklepów w zasięgu codziennym.
- **Słabości:** jakość powietrza, **bezrobocie (relatywnie wyższe niż u lidera)** oraz dystanse do wybranych placówek medycznych.

Trzy najbliższe gminy – geneza porażki

Czarnia, Łyse, Strachówka

- **Zdrowie:** bardzo dalekie dojazdy do SOR, szpitala, przychodni i apteki – kluczowy minus.
- **Bezpieczeństwo:** długie dojazdy PSP i słabszy dostęp do schronienia.
- **Mobilność i usługi:** rzadsza sieć przystanków, mniejsza różnorodność usług oraz większe dystanse do urzędów/usług publicznych.
- **Rynek pracy/środowisko:** w części gmin wyższy udział bezrobocia, lokalnie wyższe stężenia pyłów.

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. W wariancie **ankietowym** jest **więcej gmin o niskich wartościach** ($\leq 0,45$: **36,9%**) niż w **eksperckim** (**29,9%**), ale jednocześnie **nieco więcej gmin z**

bardzo wysokimi wynikami ($\geq 0,80$: **8,6%** vs **7,0%**). W obu podejściach **czołówka jest zwarta** (rozstęp top-10 ~**0,127 pkt**).

Geografia wyników. Zbieżna w obu metodach: **Warszawa + pas podmiejski** oraz **ośrodki na głównych korytarzach S8/A2** osiągają najwyższe wartości; **pozostały obszar województwa** wypada zdecydowanie słabiej.

Charakter czołówki. W obu podejściach top-10 to głównie **ośrodki miejskie i silne gminy podmiejskie**. Różnica akcentów:

- w **eksperckim** szczególnie zyskują miasta z **bardzo sprawnym bezpieczeństwem i mobilnością** (**Mińsk Mazowiecki, Siedlce, Ząbki**),
- w **ankietowym** mocniej ważą **edukacja, dochody i bliskość usług**, co wywindowało **Warszawę na 1. miejsce**.

Czynniki sukcesu i słabości.

- **Sukces (obie metody):** wysokie wyniki edukacyjne, szybkie interwencje PSP, gęsta i różnorodna oferta transportu, bliskość usług codziennych, często także **korzystne dochody mieszkańców**.
- **Słabości (obie metody):** bardzo długie dojazdy do **SOR/szpitala/przychodni/apteki**, duże odległości do **PSP/policji**, w tle wyższe stężenia pyłów i hałas; w podejściu ankietowym **rynek pracy i codzienna dostępność usług** ciąży nieco mocniej.

Opolskie

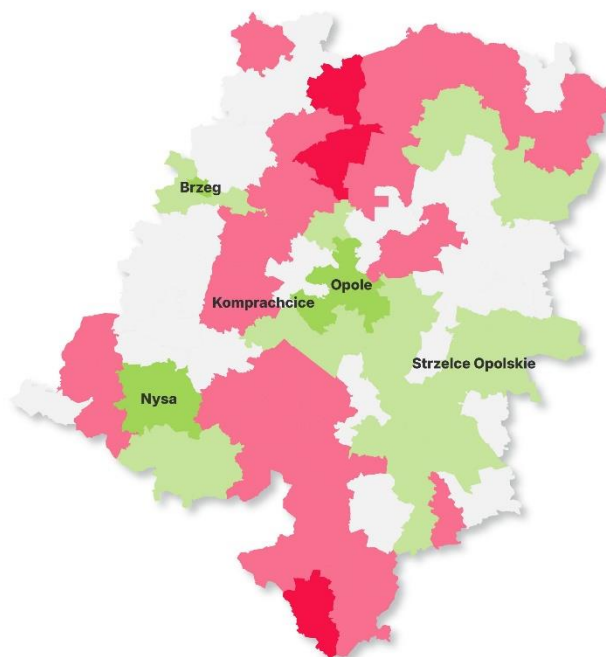
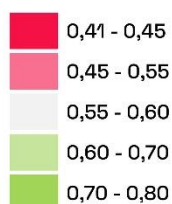
TOP 10 – obraz całości

Jakość życia w gminach województwa opolskiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Opole	0,799
2	Brzeg	0,740
3	Nysa	0,738
4	Komprachcice	0,719
5	Strzelce Opolskie	0,691
6	Dobrzeń Wielki	0,681
7	Olesno	0,674
8	Kędzierzyn-Koźle	0,673
9	Jemielnica	0,666
10	Reńska Wieś	0,665

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algolytics integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: RDI, SI, DUSIS, DDOT10K, FMUJA, KOP3.ZT, PRTR, SYMFISO, RSPG, GUN7, RPWDI, RPRM, Rejestr Aprecj. TPA, dane z Wód Polskich, GIOŚ, PIO, KOP, PSP, CKE, PKW

Wariant **wag eksperckich** w województwie opolskim premiuje ośrodki miejskie i gminy dobrze skomunikowane, z gęstą siecią usług i krótkimi czasami reakcji służb. W czołówce dominują **Opole** oraz silne ośrodki powiatowe i podmiejskie. Top-10 jest wyraźnie odseparowane od reszty: różnica między 1. a 10. miejscem wynosi **0,134 pkt** (0,799 vs 0,665), a średnia w top-10 to **0,705** wobec **0,554** dla pozostałych gmin.

Udział gmin z **wysokimi** wartościami ($\geq 0,70$) to **5,6%**, **niskimi** ($\leq 0,45$) – **4,2%**.

Najliczniejsze są pasma **0,55–0,60 (29,6%)** i **0,45–0,55 (32,4%)**, a następnie **0,60–0,70 (28,2%)**. Oznacza to dość „środkowy” profil rozkładu, z krótkim ogonem wyników skrajnie niskich.

Najwyższe wartości formują **rdzeń opolski** (Opole i gminy otaczające) oraz korytarz w kierunku **Kędzierzyna-Koźla i Strzelca Opolskiego**. **Niższe** wartości skupiają się głównie na **północnym zachodzie** od aglomeracji opolskiej oraz na **południowych peryferiach**.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

Opole - Kluczowe przewagi:

- **Edukacja:** bardzo dobre wyniki egzaminów 8-klasisty i maturalnych.

- **Transport i mobilność:** duża liczba przystanków i różnorodne środki transportu w zasięgu codziennym.
- **Bezpieczeństwo:** wysoki odsetek interwencji z dojazdem <5 min.
- **Uzupełniająco:** dobra **dostępność usług zdrowotnych** i elementy **infrastruktury technicznej**.
Ograniczenia: **jakość powietrza** i część metryk **mieszkaniowo-przestrzennych** (dłuższe odległości dla wybranych lokalizacji).

Brzeg – Kluczowe przewagi:

- **Edukacja:** ponadprzeciętne wyniki egzaminów.
- **Mobilność:** dużo przystanków i wielomodalność transportu.
- **Usługi codzienne i zdrowie:** dobry dostęp w codziennym zasięgu.
Ograniczenia: **kwestie środowiskowe** (jakość **powietrza i hałas**) i **bezpieczeństwa** (**niska dostępność PSP** i bliskość obiektów stwarzających zagrożenie awarii) – najsilniejsze ujemne wkłady.

Nysa – Kluczowe przewagi:

- **Edukacja i bezpieczeństwo:** szybkie dojazdy PSP.
- **Mobilność:** zróżnicowane formy transportu i przystanki blisko zabudowy.
Ograniczenia: **duże** dystanse do punktów codziennych w zabudowie rozproszonej i kwestie **środowiskowe**.

Trzy najbliższe gminy – geneza porażki

Pokój, Branice, Domaszowice

Wspólne czynniki obniżające wynik:

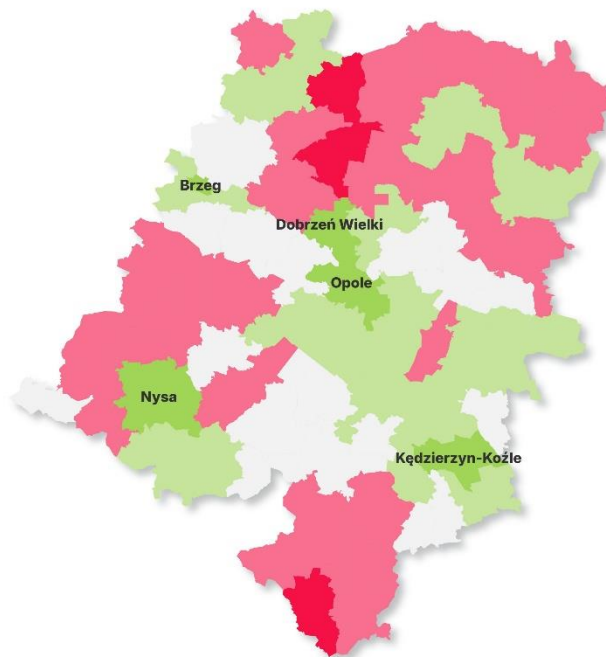
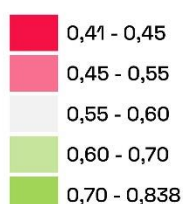
- **Zdrowie:** **bardzo długie dojazdy do szpitala/SOR**, przychodni i apteki (najsilniejszy minus).
- **Bezpieczeństwo:** **duże odległości do PSP** i miejsc doraźnego schronienia.
- **Mieszkalnictwo/przestrzeń:** **rozproszona zabudowa** skutkująca większymi dystansami do usług publicznych.
- **Środowisko:** podwyższone **stężenia pyłów**.
Lokalnie dochodzą słabości w transporcie.

Jakość życia w gminach województwa opolskiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Opole	0,838
2	Brzeg	0,794
3	Nysa	0,754
4	Dobrzeń Wielki	0,720
5	Kędzierzyn-Koźle	0,716
6	Prudnik	0,689
7	Komprachcice	0,682
8	Krapkowice	0,675
9	Kluczbork	0,674
10	Gogolin	0,663

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algorytmów integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: TDI, SI, DUSIS, TDO10x, FMUWA, KORZT, PRTR, SPVFSO, RSPG, GUNT, RPWDI, RPDM, Rejestr Aptek, TPA, dane z Wod. Polskich, GLOS, PIG, KOP, RSP, OKF, PKW

TOP 10 – obraz całości

W podejściu **wag ankietowych** mocniej „ważą” elementy codziennego doświadczenia mieszkańców: **edukacja, bliskość usług, dochody i wielomodalny transport**.

Czołówka jest stabilna – dominują **Opole, Brzeg i Nysa**, a także gminy podmiejskie w otoczeniu Opola. Rozstęp między 1. a 10. miejscem to **0,175 pkt** (0,838 vs 0,663), średnia top-10 **0,721** wobec **0,556** dla pozostałych gmin.

7,0% gmin osiąga **wysokie** wartości ($\geq 0,70$), **4,2%** – **niskie** ($\leq 0,45$). Najliczniejsze są klasy **0,45–0,55 (35,2%)** i **0,60–0,70 (29,6%)**, następnie **0,55–0,60 (23,9%)** – profil z szerokim „środkiem” i niewielkim udziałem skrajnych dołów.

Najwyższe wartości grupują się w **rdzeniu opolskim** oraz pasie w kierunku **Kędzierzyna-Koźla**; niższe – na **północ od aglomeracji opolskiej i południowym skraju** regionu.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

Opole – profil lidera to:

- **Edukacja:** wysoka jakość kształcenia na poziomie szkół podstawowych i średnich.
- **Dochody mieszkańców:** korzystna **mediana wynagrodzeń**.

- **Mobilność i drogi lokalne:** łatwy dojazd do zabudowy drogami wyższych klas; różnorodne środki transportu i gęsta sieć przystanków.
- **Usługi/zdrowie:** dobra dostępność codziennych usług i **placówek medycznych**.
Słabsze: jakość powietrza i część wskaźników przestrzennych związanych z dostępnością wybranych usług.

Brzeg – atuty to:

- **Edukacja, mediana wynagrodzeń, różnorodne sklepy w zasięgu 2 km.**
- **Transport:** wielomodalność i gęstość przystanków.
Słabsze: jakość powietrza i dłuższe dystanse w rozproszonej zabudowie.

Nysa – podium zapewniają:

- **Edukacja i dochody** – dwa najsilniejsze plusy.
- **Bezpieczeństwo:** szybkie dojazdy PSP.
- **Infrastruktura techniczna:** dodatni, choć mniejszy wkład.
Słabsze: kwestie środowiskowe i część wskaźników bezpieczeństwa (odległości w rozproszeniu).

Trzy najbliższe gminy – geneza porażki

Pokój, Domaszowice, Branice

- **Zdrowie:** największe minusy wynikają z **bardzo długich dojazdów** do SOR/szpitala, przychodni i apteki.
- **Bezpieczeństwo:** odległości do PSP i miejsc schronienia.
- **Mieszkalnictwo/przestrzeń:** rozproszona zabudowa i duże dystanse do usług publicznych.
- **Usługi codzienne:** mniejsza różnorodność sklepów w codziennym zasięgu.
- **Środowisko:** zanieczyszczenia pyłami.

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. Oba podejścia mają **niewielki odsetek gmin skrajnie słabych** ($\leq 0,45$: po **4,2%**), ale w wariancie **ankietowym top-10** jest **nieco bardziej rozciągnięte** (rozstęp **0,175** vs **0,134** w eksperckim). Udział gmin z **wynikiem $\geq 0,70$** jest wyższy w ujęciu ankiety (**7,0%**) niż w eksperckim (**5,6%**).

Geografia wyników. Zgodność między metodami: **rdzeń opolski i korytarz Opole–Kędzierzyn-Koźle–Strzelce Opolskie** to obszary najwyższych wartości; **peryferia północne i południowe** wypadają najstabiliej.

Charakter czołówki. W obu wariantach top-10 tworzą **miasta powiatowe i gminy podmiejskie** z gęstą siecią usług, dobrą mobilnością i szybką reakcją służb. **Opole, Brzeg i Nysa** stanowią stały trzon czołówki; w ujęciu eksperckim silniej widoczne są atuty **bezpieczeństwa i mobilności**, w ankietowym – **dochody i bliskość usług**.

Czynniki sukcesu i słabości.

- **Sukces (obie metody):** wysokie wyniki edukacyjne, wielomodalny transport i gęsta sieć przystanków, szybkie interwencje PSP, bliskość usług codziennych i korzystna sytuacja dochodowa mieszkańców.
- **Słabości (obie metody):** dostęp do ochrony zdrowia (długie dojazdy do SOR/szpitala/przychodni/apteki), **odległości do PSP**, rozproszenie zabudowy zwiększające dystanse do usług, oraz **jakość powietrza**.

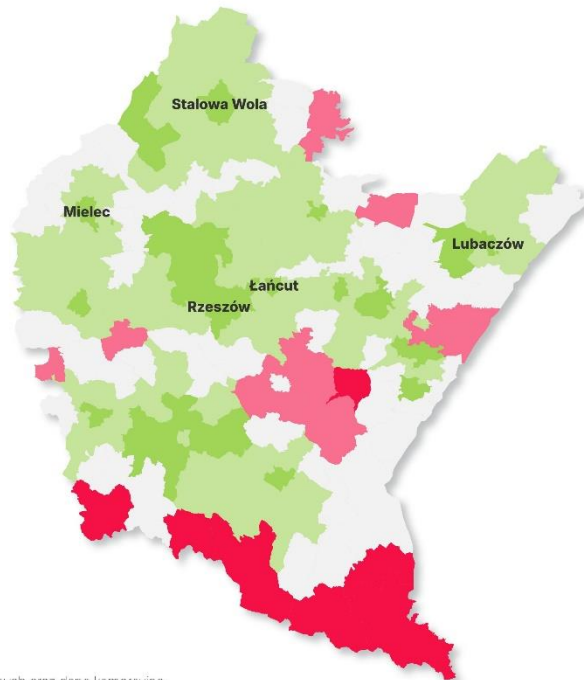
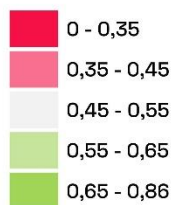
Podkarpackie

Jakość życia w gminach województwa podkarpackiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Mielec	0,855
2	Rzeszów	0,833
3	Stalowa Wola	0,830
4	Lubaczów	0,819
5	Łańcut	0,800
6	Dębica	0,781
7	Krosno	0,772
8	Leżajsk	0,769
9	Jasło	0,753
10	Jarosław	0,748

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algolytics integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, SLDUSIS, BDO110K, EMUJA, KOB_ZE, PR1R, SEVESO, RSPG, GUNB, RPWDL, RPRM, Rejestr Aptek, zPA, dane z Wód Powskich, GIOŚ, PIG, KGP, PSP, OKE, PKW

TOP 10 – obraz całości

W wariacie eksperckim czołórkę województwa podkarpackiego tworzą przede wszystkim miasta powiatowe i miasta na prawach powiatu – ośrodki z rozwiniętą siecią

usług publicznych i rynkiem pracy. W top-10 nie ma gmin wiejskich, co potwierdza, że w tym podejściu premiowane są dobre warunki w obszarach kluczowych z punktu widzenia długookresowej jakości życia: zdrowie, bezpieczeństwo, edukacja i środowisko. Rozkład wyników w regionie jest wyraźnie dwubiegunowy: wysokie wartości koncentrują się w pasie miast od północnego zachodu po centrum województwa, a niskie – w paśmie gmin górskich przy południowej granicy.

4,4% gmin mieści się w najniższym przedziale 0,00–0,35; 6,9% w 0,35–0,45; 29,4% w 0,45–0,55; 41,2% w 0,55–0,65; a 18,1% osiąga $\geq 0,65$. Łącznie 40,6% gmin uzyskało wynik poniżej 0,55, zaś 18,1% – wynik wysoki ($\geq 0,65$). Mediana dla regionu to 0,581.

Rozkład przestrzenny pokazuje wyraźne skupisko wysokich wartości wskaźnika wokół głównych miast i korytarzy transportowych (oś Mielec–Stalowa Wola–Tarnobrzeg–Rzeszów i dalej na wschód), natomiast strefa niskich wyników tworzy zwarty pas gmin o charakterze górkim i bardzo rozproszonej zabudowie w Bieszczadach i Beskidzie Niskim.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

- **Mielec** – pozycja lidera wynika z jednoczesnego „dopięcia” kilku kluczowych sfer: bardzo dobrych wyników edukacyjnych (egzamin ósmoklasisty i matura), sprawnie działających służb ratowniczych (krótki czas dojazdu straży), gęstej i zróżnicowanej oferty transportu publicznego (wiele przystanków i różne środki transportu), dobrej dostępności podstawowej opieki zdrowotnej, a także bogatej oferty usług codziennych w bliskim zasięgu.
- **Rzeszów** – silna pozycja stolicy regionu opiera się na dobrych wynikach edukacyjnych i bardzo wysokiej dostępności transportu i usług (duża liczba przystanków, stacji paliw i punktów ładowania, zróżnicowana sieć handlu).
- **Stalowa Wola** – wysokie wyniki edukacyjne oraz bezpieczeństwo (sprawne służby), do tego dobra podaż usług i komunikacji. Atutem jest również korzystna sytuacja w usługach codziennych (bliskość sklepów i sieci handlowych) oraz dobre powiązania drogowe.

Trzy najłabsze gminy – geneza porażki

Lutowiska, Cisna, Jaśliska

Wspólny profil słabości to:

- **Zdrowie:** bardzo duże odległości do SOR, szpitali, przychodni i aptek – to najsilniej „ciągnie w dół” wynik.
- **Bezpieczeństwo:** daleki dojazd do policji i jednostek PSP.

- **Edukacja i usługi:** długie dojazdy do przedszkoli i szkół, skromna dostępność usług codziennych.
- **Środowisko i ryzyko:** dodatkowo niekorzystna ekspozycja na zagrożenia powodziowe.

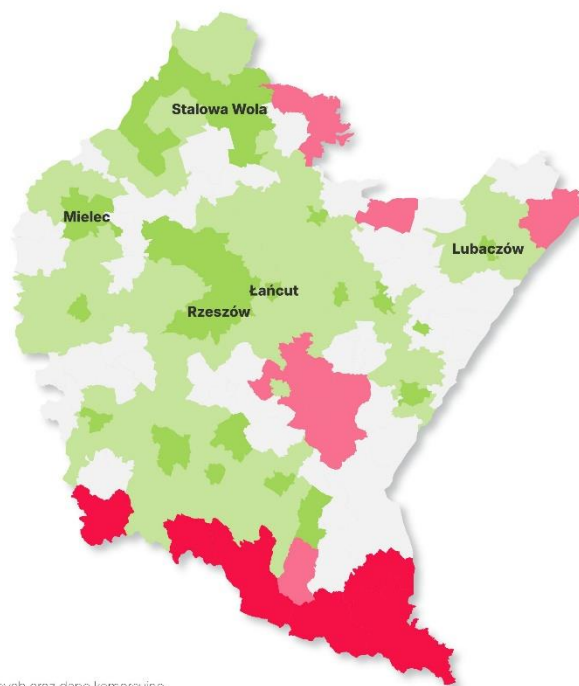
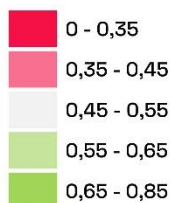
Wszystkie te cechy są typowe dla gmin górskich o rozproszonej sieci osadniczej i długich dystansach do węzłowych usług.

Jakość życia w gminach województwa podkarpackiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Stalowa Wola	0,852
2	Mielec	0,841
3	Lubaczów	0,837
4	Łańcut	0,834
5	Rzeszów	0,825
6	Przemyśl	0,823
7	Krosno	0,816
8	Leżajsk	0,811
9	Tarnobrzeg	0,791
10	Przeworsk	0,784

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algolytics integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: EDL, SLDUSIS, EDCO110K, EMUJA, KOB_ZE, PR1R, SEVESO, RSPC, GUNB, RPWDL, RPRM, Rejestr Apok, EIPA, dane z Wód Polskich, GIOŚ, PIG, KGP, PSP, CKE, PKW

TOP 10 – obraz całości

W ujęciu ankietowym czołówkę tworzą przede wszystkim silne ośrodki miejskie (miasta powiatowe i na prawach powiatu), w tym miasta o profilu przemysłowo-usługowym.

Ten wariant, nadający relatywnie wyższe znaczenie warunkom ekonomicznym i dostępności usług codziennych, nieznacznie premiuje atuty dużych i średnich miast.

Top-10 pozostaje więc miejskie, ale z wyraźnym udziałem ośrodków subregionalnych.

3,8% gmin mieści się w 0,00–0,35; 6,2% w 0,35–0,45; 26,9% w 0,45–0,55; 43,8% w 0,55–0,65; a 19,4% osiąga $\geq 0,65$. Łącznie 36,9% gmin notuje wartości $< 0,55$, zaś 19,4% – wysokie ($\geq 0,65$). Mediana dla regionu to 0,574.

Wysokie wartości koncentrują się wzdłuż miejskiego kręgosłupa województwa – od Mielca i Stalowej Woli przez Rzeszów po wschodnią część regionu – z widocznymi „wyspami” wysokich wyników w stolicach powiatów. Na południu (Bieszczady, Beskid Niski) utrzymuje się strefa niskich wartości.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

- **Stalowa Wola** – o zwycięstwie decyduje korzystne połączenie: dobrych wyników edukacyjnych (z egzaminów ósmoklasisty i matury), **relatywnie wysokich dochodów mieszkańców** i wysokiej aktywności inwestycyjnej/wyższych wydatków gminy per capita, bardzo sprawnych służb ratowniczych, dobrej dostępności transportu publicznego oraz gęstej sieci usług codziennych (sklepy, sieci handlowe).
- **Mielec** – profil sukcesu jest podobny: silna edukacja, bezpieczeństwo (krótki czas reakcji służb), dobra dostępność transportu (dużo przystanków, różne środki transportu), **korzystne wskaźniki ekonomiczne** (m.in. mediana wynagrodzeń), a także rozbudowana oferta usług.
- **Lubaczów** – wysoki wynik zapewniają sprawne służby ratownicze, dobre wyniki edukacyjne, **relatywnie korzystne wskaźniki dochodowe**, bliska dostępność placówek medycznych oraz gęstsza oferta handlowo-usługowa.

Trzy najłabsze gminy – geneza porażki

Lutowiska, Cisna, Jaśliska - o słabości decydują przede wszystkim:

- **Bardzo ograniczona dostępność ochrony zdrowia** (długie dojazdy do SOR, szpitali, przychodni i aptek).
- **Bezpieczeństwo**: duże odległości do policji/PSP.
- **Edukacja i usługi**: duże dystanse do przedszkoli i szkół, rzadsza sieć usług codziennych.
- **Warunki ekonomiczne**: słabsze parametry rynku pracy (m.in. udział bezrobocia).
- **Czynniki środowiskowe/ryzyka**: większa ekspozycja części zabudowy na strefy potencjalnych powodzi.

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. Oba warianty dają bardzo zbliżony obraz statystyczny (mediana: 0,581 – eksperckie vs 0,574 – ankietowe; udział gmin o wysokim wyniku: 18,1% vs 19,4%). Wariant ekspercki nieznacznie „ostrzej” akcentuje dolną część rozkładu (4,4% gmin w przedziale 0–0,35 vs 3,8% w ankietowym).

Geografia wyników. W obu ujęciach najwyższe wartości skupiają się w osi miejskiej regionu, a najniższe – w strefie górskiej na południu. Wariant ankietowy minimalnie silniej premiuje ośrodki miejskie z bogatą ofertą usług i lepszą sytuacją ekonomiczną, co podnosi pozycję takich miast jak Stalowa Wola czy Lubaczów.

Charakter czołówek. W obu podejściach top-10 jest miejskie. W eksperckim na szczycie jest **Mielec**, a **Rzeszów** i **Stalowa Wola** utrzymują bardzo wysokie pozycje; w ankietywnym prowadzi **Stalowa Wola**, tuż za nią **Mielec**, a w czołówce pojawia się **Lubaczów**. To spójne z różnicą akcentów: ujęcie eksperckie stawia na zdrowie, środowisko i edukację, a respondenci – na warunki ekonomiczne i dostępność usług.

Czynniki sukcesu i słabości. Sukces miast wynika z jednoczesnego spełnienia warunków: **dobrej dostępności ochrony zdrowia, sprawnego bezpieczeństwa, wysokiej jakości edukacji, gęstej sieci transportu i usług oraz korzystnych parametrów ekonomicznych**. Z kolei najstarsze gminy cierpią na kumulację barier: **bardzo daleki dostęp do usług medycznych i bezpieczeństwa, duże dystanse do edukacji i usług codziennych**, a lokalnie także **wyższe ryzyko środowiskowe**.

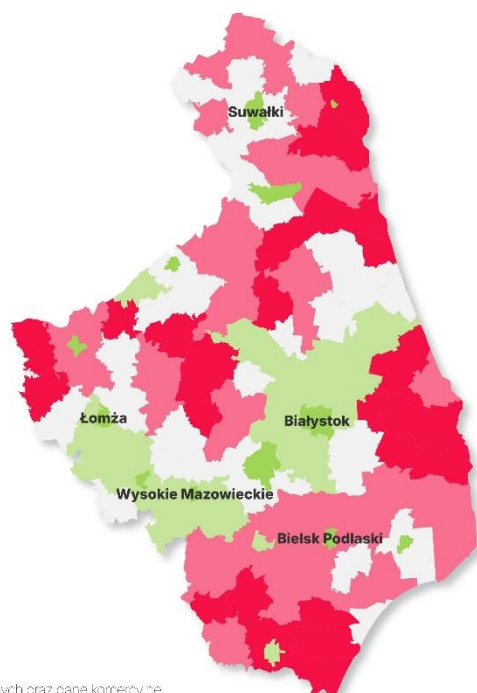
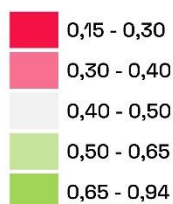
Podlaskie

Jakość życia w gminach województwa podlaskiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Suwałki	0,937
2	Bielsk Podlaski	0,871
3	Białystok	0,861
4	Łomża	0,857
5	Wysokie Mazowieckie	0,843
6	Hajnówka	0,817
7	Zambrów	0,789
8	Augustów	0,764
9	Grajewo	0,723
10	Sejny	0,718

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algolyns integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDO, SIO, SRS, BDOT10k, FMU, KOBIZT, PRTR, SIVISO, ZSPQ, GUNR, RPWDI, RPZM, Rejestr Aptek, PIPA, dane z Wód Polskich, GIOŚ, PIC, KOP, PSP, OKF, PKW

TOP 10 – obraz całości

W wariancie eksperckim czołówkę województwa podlaskiego tworzą przede wszystkim miasta na prawach powiatu oraz stolice powiatów. Ośrodki te łączą dobrą dostępność usług publicznych, zdywersyfikowany rynek pracy i relatywnie wysoką dostępność transportu publicznego. W top-10 dominują więc jednostki o charakterze miejskim; gminy typowo wiejskie pojawiają się sporadycznie i zwykle w sąsiedztwie większych miast.

Wartości są zróżnicowane (rozstęp pomiędzy 1. i 10. Miejscem wynosi 0.219), ale z wyraźną przewagą wyników niskich i średnich: 17,8% gmin mieści się w przedziale 0,15–0,30, 30,5% w 0,30–0,40, 24,6% w 0,40–0,50, 16,9% w 0,50–0,65, a 10,2% osiąga $\geq 0,65$ (12 gmin na 118). Łącznie **48,3% gmin** ma wynik poniżej 0,40, natomiast **27,1%** – powyżej 0,50.

Rozkład przestrzenny przedstawia wyspy wysokich wartości skupione wokół Białegostoku oraz Suwałk i Łomży, natomiast gminy o niskich wynikach dominują w pasie peryferyjnym przy granicach z Białorusią i Litwą, na południu województwa oraz w głębi obszarów leśnych i o rozproszonej zabudowie. To odzwierciedla różnice w dostępności usług publicznych, transportu i rynku pracy między ośrodkami miejskimi a gminami pogranicza.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

- **Suwałki:** wysoką pozycję buduje bardzo dobra **dostępność transportu publicznego** (gęsta sieć przystanków i dostęp do różnych środków transportu), **bliska dostępność edukacji** (przedszkola, szkoły) połączona z **dobrymi wynikami egzaminów**, a także szeroka **oferta usług codziennych** (sklepy, usługi). Atutem jest również **sprawność służb ratunkowych** (krótkie czasy dojazdu). Elementem ograniczającym – typowym dla większych miast – jest **jakość powietrza**.
- **Bielsk Podlaski:** wysoka **jakość edukacji** i dobra **dostępność placówek oświatowych**, **poprawne powiązania transportowe**, rozwinięta **sieć usług codziennych** oraz **infrastruktura komunalna**. Na minus – pogorszenie jakości powietrza względem gmin typowo wiejskich.
- **Białystok:** przewaga dużego ośrodka – **bardzo bogata oferta usług**, **dostępność edukacji** (w tym dobre wyniki egzaminów), gęsta **sieć przystanków i połączeń** oraz **sprawne służby**. Ograniczeniem, podobnie jak w innych miastach, pozostaje **jakość powietrza**.

Trzy najgorsze gminy - geneza porażki

Giby, Gródek i Zawady - o słabym wyniku decyduje kumulacja barier:

- **Zdrowie:** bardzo niska dostępność SOR, szpitali, przychodni i aptek (duże odległości z budynków do najbliższych placówek zdrowotnych).
- **Usługi codzienne:** rzadsza sieć handlu i usług (większe dystanse do sklepów, mniejsza liczba punktów w promieniu codziennej dostępności).
- **Bezpieczeństwo:** długie dojazdy służb ratunkowych oraz policji.

- **Transport publiczny:** większe odległości do przystanków i mniejsze różnicowanie środków transportu.
- **Edukacja:** dłuższe dojazdy do przedszkoli i szkół oraz słabsze wyniki egzaminów w części z tych gmin.

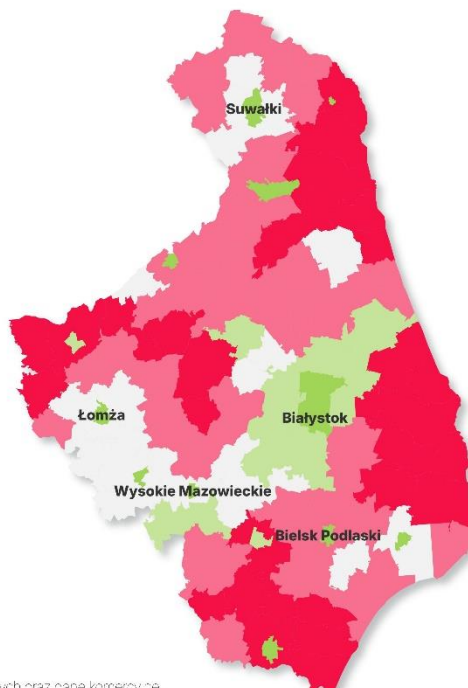
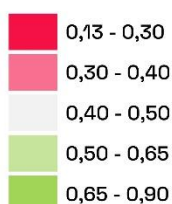
Te cechy są typowe dla gmin peryferyjnych o rozproszonej sieci osadniczej.

Jakość życia w gminach województwa podlaskiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Suwałki	0,901
2	Białystok	0,860
3	Wysokie Mazowieckie	0,857
4	Łomża	0,852
5	Bielsk Podlaski	0,829
6	Augustów	0,788
7	Sejny	0,766
8	Zambrów	0,764
9	Hajnówka	0,700
10	Grajewo	0,678

Aktualność: początek administracyjny: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Agolynics, mająca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, SLDSS, BDOT10x, FMUA, KOBIZT, PRTR, SIVFSC, RSPQ, GUNB, RPWDI, RPPI, Reestr Aptek, PIPA, dane z Wód Pojskich, CIOŚ, PIC, KGP, PSP, CKF, PKW

TOP 10 – obraz całości

W podejściu ankietowym, które mocniej akcentuje odczuwalne przez mieszkańców aspekty dostępności usług i warunków ekonomicznych, czołówka również ma profil miejski (miasta na prawach powiatu, stolice powiatów oraz silne ośrodki subregionalne). Top-10 pokrywa się w dużej mierze z wariantem eksperckim, co wskazuje na stabilność pozycji największych ośrodków.

Tak jak w ujęciu eksperckim również można zauważyć wysokie różnicowanie (rozstęp pomiędzy 1. i 10. Miejsmem wynosi 0.223) wyników w top-10. Można zauważyć lekkie przeważenie w kierunku niższych wartości niż w ujęciu eksperckim: 22,9% gmin ma 0,13–0,30, 37,3% – 0,30–0,40, 17,8% – 0,40–0,50, 11,0% – 0,50–0,65, a 10,2% – $\geq 0,65$. Łącznie **60,2% gmin** znajduje się poniżej 0,40, a **21,2%** – powyżej 0,50.

Układ przestrzenny jest zbliżony: najwyższe wartości w ośrodkach miejskich i ich bezpośrednim otoczeniu (Białystok, Suwałki, Łomża i stolice powiatów), a strefy

najstabsze – w pozostałej części województwa, gdzie dostęp do usług i transportu jest najstabszy.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

- **Suwałki:** bardzo dobra dostępność transportu publicznego, gęsta sieć usług codziennych, bliska dostępność i wysoka jakość edukacji, a także korzystne warunki ekonomiczne (dochody mieszkańców, aktywność inwestycyjna).
- **Białystok:** przewaga dużego rynku pracy i bogatej oferty usług, dobra dostępność edukacji (łącznie z wynikami egzaminów), rozbudowana infrastruktura komunalna i sprawne służby.
- **Wysokie Mazowieckie:** połączenie korzystnych wskaźników ekonomicznych (silny lokalny rynek, inwestycje), dostępności edukacji i usług codziennych, wspierane przez infrastrukturę komunalną.

W każdym z tych miast pewnym ograniczeniem pozostaje **jakość powietrza**, gorsza niż w gminach typowo wiejskich.

Trzy najstabsze gminy - geneza porażki

Gródek, Zawady, Szudziałowo – dominujące czynniki obniżające jakość życia:

- **Bardzo ograniczona dostępność ochrony zdrowia** (daleko do SOR, szpitali i POZ).
- **Słaba dostępność usług codziennych** (większe dystanse do sklepów, niewielka liczba punktów usługowych w promieniu codziennych podróży).
- **Dłuższe czasy dojazdu służb.**
- **Odległość do przystanków i słabsza oferta transportu publicznego.**
- **Dostęp do edukacji** – większe dystanse do przedszkoli i szkół, pogorszone wyniki egzaminów.

Te deficyty mają charakter strukturalny i wynikają z rozproszonego osadnictwa oraz peryferyjnego położenia.

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. Wariant ankietowy rysuje nieco bardziej wymagający obraz: **60,2% gmin** poniżej 0,40 (vs **48,3%** w eksperckim), a mediana jest niższa ($\approx 0,364$ vs $\approx 0,403$). Jednocześnie udział gmin o wysokich wynikach ($\geq 0,65$) jest w obu podejściach zbliżony (po **10,2%**).

Geografia wyników. Oba warianty pokazują te same wzorce: wysokie wartości skupiają się w ośrodkach miejskich (Białystok, Suwałki, Łomża i stolice powiatów), a niskie – w

gminach przygranicznych i słabo zurbanizowanych. Różnice między wariantami nie zmieniają obrazu przestrzennego.

Charakter czołówki. Top-10 w obu podejściach jest „miejskie”. W eksperckim bardzo wysoko wypada **Bielsk Podlaski**, w ankietowym silnie zyskuje **Wysokie Mazowieckie** – to spójne z różnicami akcentów: eksperci relatywnie mocniej premiąją **transport, edukację i bezpieczeństwo**, a respondenci – **dostępność usług codziennych i warunki ekonomiczne**.

Czynniki sukcesu i słabości. Sukces najlepszych gmin opiera się na jednoczesnym spełnieniu pięciu warunków: **bliska dostępność edukacji (i dobre wyniki egzaminów), gęsta sieć usług codziennych, dostępny transport publiczny, sprawne służby oraz korzystne wskaźniki ekonomiczne**. Na przeciwległym biegunie najczęściej powtarzają się: **bardzo daleki dostęp do ochrony zdrowia, rzadsza sieć usług, słaba oferta transportu publicznego, dłuższe dojazdy służb oraz wydłużone dystanse do szkół i przedszkoli**.

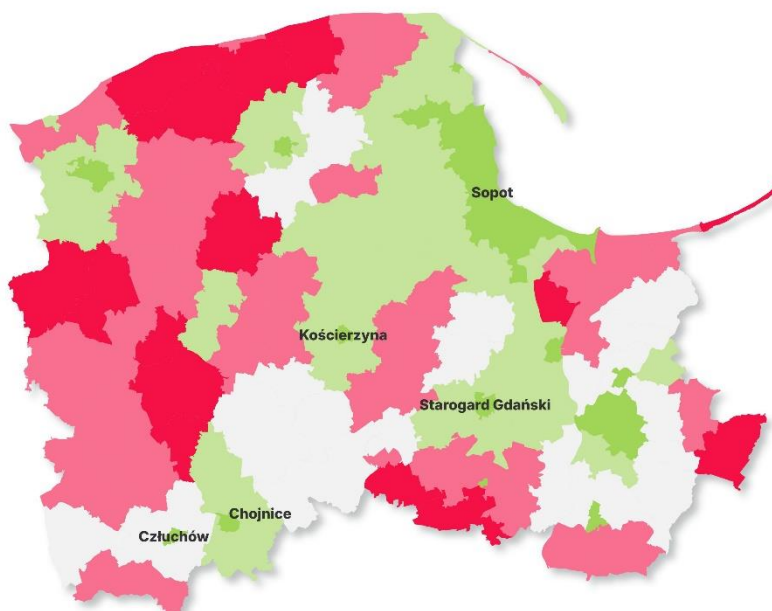
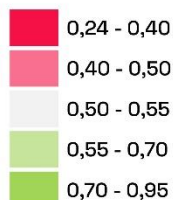
Pomorskie

Jakość życia w gminach województwa pomorskiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1 Chojnice	0,950
2 Sopot	0,947
3 Kościerzyna	0,921
4 Starogard Gdański	0,890
5 Człuchów	0,867
6 Gdańsk	0,859
7 Rumia	0,857
8 Lębork	0,841
9 Słupsk	0,840
10 Kwidzyn	0,823

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Aggrygos integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, SLDUSIS, BDOT10x, EMU.A, KOBIZE, PRIR, SzVESCO, RSPO, GUNB, RPWOL, RP3M, Rejestr Aptek, EIPA, dane z Wód Polskich, GIOŚ, PIG, KGP, PSP, OKE, PKW

TOP 10 – obraz całości

W wariancie eksperckim czołówkę województwa pomorskiego tworzą przede wszystkim miasta i silne ośrodki subregionalne (Trójmiasto, stolice powiatów oraz

największe miasta zachodniej i południowej części regionu). To jednostki, w których łączy się wysoka dostępność usług publicznych, dobra oferta edukacyjna, sprawne służby ratunkowe oraz relatywnie gęsta sieć transportu publicznego.

Wśród 123 gmin Pomorza **12,2%** osiąga wynik niski ($<0,40$), **30,1%** mieści się w przedziale $0,40-0,50$, **16,3%** w $0,50-0,55$, **25,2%** w $0,55-0,70$, a **16,3%** notuje wynik wysoki ($\geq 0,70$). Mediana wynosi **0,524**, a **zróźnicowanie wyników w top-10 jest umiarkowane** (rozstęp pomiędzy 1. i 10. Miejscem wynosi 0.127)

Wysokie wartości koncentrują się w pasie miejskim Trójmiasta oraz wzdłuż głównych korytarzy transportowych (m.in. oś Gdańsk–Tczew–Starogard Gdański i dalej na południowy zachód; Słupsk–Lębork–Wejherowo). Najniższe wartości tworzą „łuk” peryferyjny: część nadmorska o rozproszonej zabudowie oraz obszary leśne na zachodzie, gdzie dostęp do usług i transportu jest najłabszy.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

- **Chojnice** – wysoki wynik to jednoczesna przewaga w kilku kluczowych sferach: **dobrze wyniki edukacyjne i bliska dostępność szkół/przedszkoli, gęsta sieć usług codziennych, sprawne służby oraz dostępny transport publiczny.**
- **Sopot** – pozycję wzmacnia **bardzo dobra edukacja, wysoka dostępność i różnorodność transportu publicznego, szeroka oferta usług, a także sprawność służb i dobry dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej.**
- **Kościerzyna** – na czołową lokatę składają się: **stabilne wyniki edukacyjne, bezpieczeństwo (krótkie czasy dojazdu służb), dostępność usług oraz transport publiczny.**

Trzy najłabsze gminy – geneza porażki

Stary Dzierzgoń, Smołdzino, Choczewo – najniższe wartości w regionie. Wspólny profil słabości to:

- **Zdrowie: duże odległości** do SOR, szpitali, przychodni i aptek.
- **Usługi codzienne: rzadsza sieć handlu i usług**, większe dystanse do najbliższego sklepu i mniejsza różnorodność sieci handlowych.
- **Transport publiczny: większe odległości do przystanków** i mniej zróżnicowana oferta połączeń.
- **Bezpieczeństwo: dłuższe dojazdy** straży pożarnej.
- **Edukacja: dłuższe dojazdy** do szkół/przedszkoli i słabsze wyniki egzaminów.

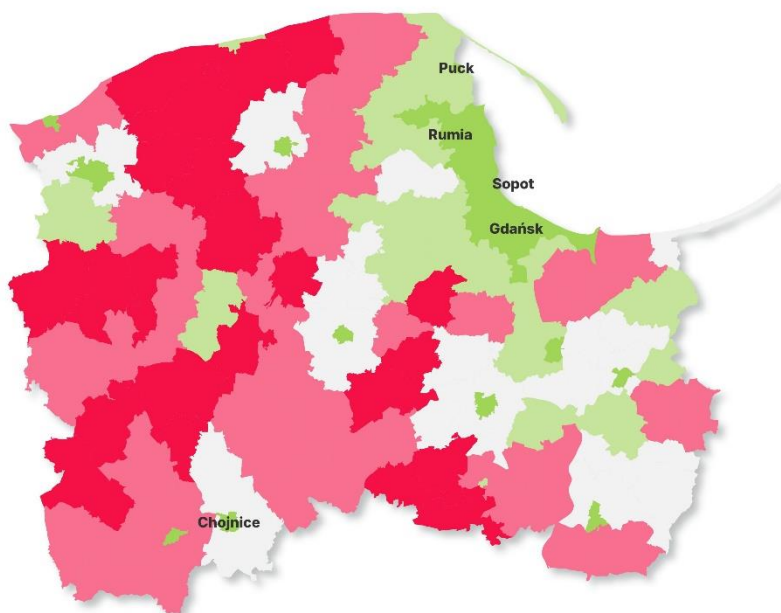
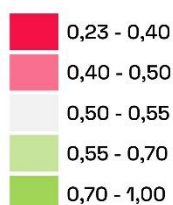
Profil ten jest typowy dla gmin peryferyjnych o rozproszonej sieci osadniczej (m.in. dużych kompleksów leśnych).

Jakość życia w gminach województwa pomorskiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Sopot	1,000
2	Gdańsk	0,904
3	Chojnice	0,891
4	Puck	0,875
5	Rumia	0,875
6	Starogard Gdański	0,871
7	Pruszcz Gdański	0,871
8	Tczew	0,870
9	Słupsk	0,865
10	Gdynia	0,865

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Agolycos integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, SIDUSIS, BDOT10K, EMU.A, KOBIZE, PRIR, SEVESO, RSPO, GUNB, RPWOL, RPAM, Rejestr Aptek, EIPIA, dane z Wód Poddębnych, GIOŚ, PIG, KGP, PSP, CKE, PKW

TOP 10 – obraz całości

W ujęciu ankietowym – akcentującym to, co mieszkańcy odczuwają na co dzień (usługi, transport, warunki ekonomiczne) – czołówka ma również **miejski** charakter. W top-10 dominuje Trójmiasto oraz największe ośrodki subregionalne i powiatowe. Różnice względem wariantu eksperckiego dotyczą głównie kolejności w czołówce.

W 123 gminach **18,7%** notuje $<0,40$, **30,1%** mieści się w $0,40-0,50$, **17,9%** w $0,50-0,55$, **17,9%** w $0,55-0,70$, a **15,4%** osiąga $\geq 0,70$. Mediana wynosi **0,504**, a stopień zróżnicowania wartości wskaźnika w czołówce wynosi 0.135 (różnica pomiędzy 1. i 10. miejscem)

Wzorzec przestrzenny jest zbliżony: najwyższe wartości w Trójmieście i większych miastach regionu, najniższe – na peryferiach północnych i południowych oraz w gminach o bardzo rozproszonej zabudowie na zachodzie województwa.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

- Sopot** – najwyższe noty za **edukację** (wyniki egzaminów, łatwy dostęp do placówek), **warunki ekonomiczne** (dochody/rynek pracy), **gęstą sieć usług codziennych** i **dobry transport publiczny**.

- **Gdańsk** – przewaga dużego ośrodka: **bogata i blisko położona oferta usług, silna edukacja, korzystne parametry ekonomiczne, rozbudowany transport publiczny i dostęp do opieki zdrowotnej.**
- **Chojnice** – **dobry wynik edukacyjny, gęsta sieć usług, stabilna sytuacja ekonomiczna, a także sprawne służby.**

Trzy najbliższe gminy – geneza porażki

Stary Dzierżoń, Choczewo, Osiek – najbliższe wartości w wariancie ankietowym.

Decyduje o tym przede wszystkim:

- **Bardzo ograniczona dostępność ochrony zdrowia** (SOR, szpitale, POZ, apteki daleko od skupisk zabudowy).
- **Słabsza oferta usług codziennych** (mało punktów w zasięgu codziennych podróży).
- **Słaby transport publiczny** (duże odległości do przystanków, mniejsze zróżnicowanie połączeń).
- **Bezpieczeństwo i edukacja – dłuższe dojazdy służb oraz do szkół/przedszkoli.**

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. Wariant ekspercki daje nieco korzystniejszy obraz statystyczny (niski wynik $<0,40$: **12,2%** vs **18,7%** w ankietowym; wysoki wynik $\geq 0,70$: **16,3%** vs **15,4%**). Mediana jest wyższa w eksperckim (0,524) niż w ankietowym ujęciu (0,504).

W obu podejściach rozkład przestrzenny pokazuje **ten sam rdzeń przewagi**: Trójmiasto i największe miasta regionu. Strefy najbliższe skupiają się na peryferiach (nadmorskie i leśne obszary o rozproszonej zabudowie). Różnice między wariantami nie zmieniają ogólnego obrazu przestrzennego.

Charakter czołówki. Top-10 w obu metodach jest **zdecydowanie miejskie**. W eksperckim bardzo wysoko wypadają m.in. **Chojnice i Kościerzyna** (mocny nacisk na edukację, bezpieczeństwo, transport), w ankietowym najwyżej jest **Sopot i Gdańsk** (większy akcent na **usługi codzienne i warunki ekonomiczne**).

Czynniki sukcesu i słabości.

- **Sukces** najlepszych gmin wynika z jednoczesnego spełnienia pięciu warunków: **bliska i jakościowa edukacja, gęsta sieć usług codziennych, dobry transport publiczny, sprawne służby oraz dostęp do opieki zdrowotnej**; w ankietowym dodatkowo premiowane są **korzystne parametry dochodowe/ryнку pracy**.

- **Słabości** najłabszych gmin to kumulacja barier: **daleko do lekarza i apteki, rzadsza sieć usług, słaby transport publiczny, dłuższe czasy dojazdu służb i dłuższe dojazdy do szkół/przedszkoli.**

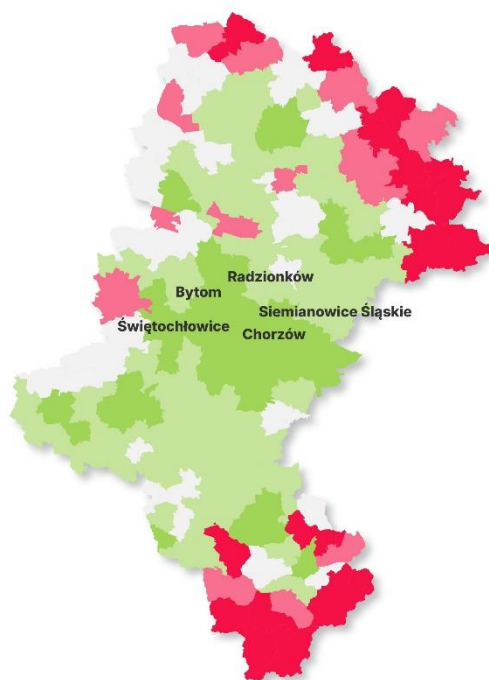
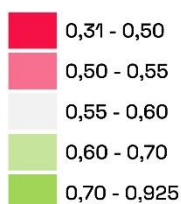
Śląskie

Jakość życia w gminach województwa śląskiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Świętochłowice	0,925
2	Chorzów	0,891
3	Bytom	0,820
4	Siemianowice Śląskie	0,801
5	Radzionków	0,793
6	Katowice	0,790
7	Bielsko-Biała	0,787
8	Będzin	0,787
9	Czeladź	0,787
10	Zawiercie	0,786

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algorytmów integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: RDI, SIOUS, BDOT104, FMU.A, KOP.ZT, PRTR, STVFSSO, RSPG, GUN3, RP.WDI, RP.RV, Rejestr Aptek, TPA, dane z Wód Powskich, CLOS, PIG, KOP, RSP, CKP, RKW.

TOP 10 – obraz całości

W wariancie eksperckim śląskie ma zdecydowanie **miejski** profil czołówki. W top-10 dominują miasta rdzenia konurbacji oraz silne ośrodki subregionalne (np. Bielsko-Biała, Zawiercie). To jednostki, w których łączy się: **sprawne służby ratunkowe, dobra jakość i dostępność edukacji, gęsta i zróżnicowana komunikacja publiczna oraz szeroka oferta usług codziennych.**

Wśród **167 gmin** województwa: **10,8%** ma wynik niski ($<0,50$), **19,8%** – poniżej 0,55, **40,1%** mieści się w 0,60–0,70, a **23,4%** osiąga wartości **wysokie** ($\geq 0,70$). Mediana wynosi **0,631**, a 80% gmin mieści się w przedziale **0,497–0,755**. Rozstęp pomiędzy 1. i 10. Miejscem wynosi 0.139, co świadczy o znacznym zróżnicowaniu czołówki rankingu. Najwyższe wartości tworzą **zwarty rdzeń** pokrywający się z granicami metropolii Górnośląsko-Zagłębiowskiej z przedłużeniami w stronę Bielska-Białej i Zawiercia. **Niższe** wartości układają się w **dwie strefy peryferyjne**: na południu (gminy beskidzkie,

rozproszona zabudowa, dłuższe dojazdy do usług) i na północnym wschodzie (część obszaru częstochowskiego).

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

- **Świątchłowice** – bardzo **sprawne działania służb** (wysoki odsetek interwencji ze **szybkim dojazdem**), **mocna edukacja** (dobre wyniki egzaminów), **bardzo dobra dostępność transportu publicznego** (różne środki transportu, wiele przystanków) i **gęsta sieć usług** (m.in. stacje paliw, punkty ładowania). Elementem osłabiającym jest **jakość powietrza i ekspozycja na hałas**.
- **Chorzów** – **wysokie wyniki edukacyjne, sprawne służby, dostępny transport i bliska dostępność usług**. Ograniczenia: **jakość powietrza i dystans do SOR** w części miasta.
- **Bytom** – **dobry wynik edukacyjny, rozbudowana sieć usług i handlu oraz bogata oferta transportowa**. Słabsze strony: **zanieczyszczenie powietrza, hałas i odległość do jednostek straży/SOR** w części zabudowy.

Trzy najgorsze gminy – geneza porażki

Ujsoły, Rajcza, Żarnowiec – najniższe wartości w regionie. Wspólny profil słabości to:

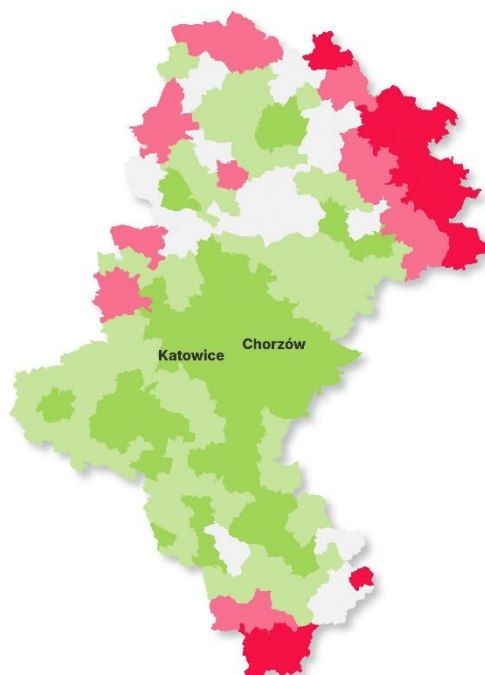
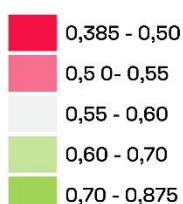
- **Zdrowie: bardzo duże odległości** do SOR, szpitala i przychodni; w konsekwencji niska dostępność świadczeń w codziennym zasięgu.
- **Środowisko i ryzyko:** w części tych gmin **wyższe stężenia pyłów** oraz **ekspozycja na strefy potencjalnych podtopień**.
- **Edukacja i usługi: dłuższe dojazdy** do przedszkoli/szkół oraz **rzadsza sieć usług** (niższa dostępność w promieniu codziennych podróży).

Jakość życia w gminach województwa śląskiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Chorzów	0,875
2	Świętochłowice	0,874
3	Katowice	0,847
4	Czeladź	0,834
5	Bielsko-Biała	0,828
6	Cieszyn	0,826
7	Będzin	0,820
8	Sosnowiec	0,817
9	Bytom	0,808
10	Żywiec	0,807

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algorytmów integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: TDI, SLDUS, BDOT10x, FMU A, KORZIF, PRTR, STVFESQ, RSPQ, GUND, RPWDI, RPWM, Rejestr Aprec, TPA, dane z Wod Polskich, GLOS, PIO, KOP, RSP, OKF, PKW

TOP 10 – obraz całości

W podejściu ankietowym, które mocniej akcentuje **warunki ekonomiczne i dostępność usług codziennych**, top-10 jest również **miejskie**. Wysoko znajdują się m.in. **Chorzów, Świętochłowice, Katowice, Bielsko-Biała**, a także miasta konurbacji wschodniej (Sosnowiec, Czeladź, Będzin). Czołówka łączy **silny rynek pracy, dobrą edukację, transport i gęstą sieć usług**.

Dla **167 gmin**: **6,6%** ma wynik niski ($<0,50$), **15,6%** – poniżej 0,55, **36,5%** mieści się w 0,60–0,70, a **36,5%** osiąga $\geq 0,70$. Mediana wynosi **0,660**, a 80% gmin mieści się w zakresie **0,513–0,786**. Czołówka rankingu jest mało zróżnicowana - rozstęp pomiędzy 1. i 10. Miejscem wynosi zaledwie 0.068.

Rozkład przestrzenny powiela wzorzec z wariantu eksperckiego, ale **kontrast miasto–peryferia** jest jeszcze czytelniejszy: bardzo wysokie wartości w rdzeniu GZM, wysokie także w Bielsku-Białej; niższe – w gminach **górkich na południu i w północno-wschodniej** części województwa.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

- **Chorzów** – **mocna edukacja** (ósmoklasista i matura), **korzystne wskaźniki dochodów mieszkańców, szybkie interwencje służb, bardzo gęsta sieć sklepów i usług oraz dobra dostępność transportu**. Na minus: **dystans do jednostek PSP w części zabudowy, jakość powietrza i fragmenty z nieutwardzonym dojazdem**.

- **Świętochłowice** – wysokie wyniki edukacyjne, silne wskaźniki dochodowe, szybkie interwencje służb, dobra dostępność usług i transportu; ograniczenia to **jakość powietrza i hałas** i lokalne **dystanse do straży**.
- **Katowice** – bardzo dobre wyniki edukacyjne, wysokie dochody mieszkańców, różnorodna sieć handlowa, komfort mieszkaniowy oraz **pełna oferta transportowa**. Słabsze: **jakość powietrza i dystanse do PSP/SOR** w części budynków.

Trzy najstarsze gminy – geneza porażki

Lelów, Ujsoty, Dąbrowa Zielona – najniższe wartości w ujęciu ankietowym. O rezultacie przesądzają:

- **Zdrowie: bardzo daleko do szpitala/przychodni/SOR i apteki**, co wyraźnie obniża ocenę jakości życia.
- **Transport i bezpieczeństwo: większe odległości do miejsc schronienia i jednostek służb; odcinki dróg o nieutwardzonej nawierzchni** pogarszające dostępność.
- **Rynek pracy: wyższy udział bezrobocia** w ludności w wieku produkcyjnym (deficyt ekonomiczny widoczny zwłaszcza w gminach północno-wschodnich).
- **Usługi i edukacja: rozproszona dostępność usług i dłuższe dojazdy do szkół/przedszkoli** (często przy niezłych wynikach egzaminów, które jednak nie kompensują braków dostępności).

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. Wariant ankietowy rysuje obraz **bardziej przesunięty ku górze**: mniejszy udział gmin o niskich wartościach (**6,6% <0,50**) i większy udział **bardzo wysokich wartości ($\geq 0,70$: 36,5%)** niż w eksperckim (**10,8% i 23,4%**). Różnica wynika z większego znaczenia **warunków ekonomicznych i dostępności usług**, w których miasta konurbacji mają przewagę.

Geografia wyników. Oba podejścia pokazują **ten sam rdzeń wysokich wartości** w GZM oraz w Bielsku-Białej. Strefy niższe to **gminy beskidzkie** (dłuższe dystanse, rozproszenie zabudowy) oraz **północno-wschodnie peryferia**.

Charakter czołówki. Top-10 jest w obu metodach **jednoznacznie miejskie**. W eksperckim szczególnie wysoko wypadają miejscowości o **sprawnych służbach, dobrej edukacji i transporcie**, w ankietowym dodatkowo zyskują tam, gdzie łączą się **dochody mieszkańców, gęstość usług i handlu z edukacją i transportem**.

Czynniki sukcesu i słabości.

- **Sukces:** jednoczesne spełnienie pięciu warunków – **silna edukacja, dostępny i zróżnicowany transport, gęsta sieć usług codziennych/handlu, sprawne służby ratunkowe** oraz (w ankietowym) **korzystne wskaźniki dochodowe**.
- **Słabości:** **duże odległości do opieki zdrowotnej** (SOR, szpital, przychodnia, apteka), **gorsza dostępność transportowa, wyższe bezrobocie** (w ankietowym) i lokalne **ryzyka środowiskowe** (pyły, hałas, strefy potencjalnych podtopień).

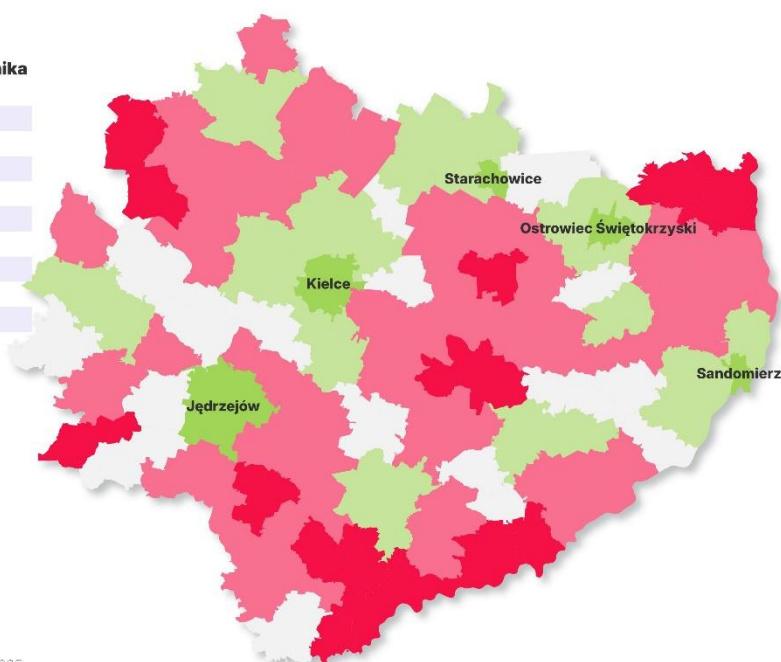
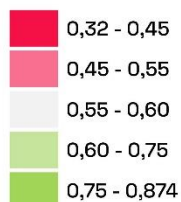
Świętokrzyskie

Jakość życia w gminach województwa świętokrzyskiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Kielce	0,874
2	Ostrowiec Świętokrzyski	0,840
3	Starachowice	0,839
4	Sandomierz	0,808
5	Jędrzejów	0,790
6	Skarżysko-Kamienna	0,738
7	Końskie	0,729
8	Włoszczowa	0,725
9	Skarżysko Kościelne	0,714
10	Staszów	0,674

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algolyrics Integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, SIOUSIS, BDOTIOK, EMUJA, KOB ZE, PRTR, SEVESO, RSPG, GUNB, RPWDL, RPORM, Rejestr Apyk, EPA, dane z Wód Polskich, GIOŚ, PIG, KOP, RSP, CKE, PKW

TOP 10 – obraz całości

W wariacie eksperckim czołówkę województwa świętokrzyskiego tworzą przede wszystkim **miasta powiatowe** i większe ośrodki przemysłowo-usługowe. W top-10 dominują Kielce oraz miasta pasa północno-wschodniego i wschodniego, sporadycznie pojawiają się gminy miejsko-wiejskie położone w bezpośrednim sąsiedztwie tego pasa. To jednostki łączące **sprawne służby ratunkowe, dobrą jakość i dostępność edukacji, gęstą i zróżnicowaną komunikację publiczną** oraz **szeroką ofertę usług codziennych**.

Wśród 102 gmin regionu: **14,7%** notuje wynik $< 0,45$; **41,2%** mieści się w przedziale $0,45-0,55$; **16,7%** w $0,55-0,60$; **22,5%** w $0,60-0,75$; a **4,9%** osiąga $\geq 0,75$. Około **27,4%** gmin przekracza $0,60$, a nieco mniej niż **co siódma** spada poniżej $0,45$. Mediana wynosi

0,529, a wyniki w top-10 są mocno zróżnicowane (rozstęp pomiędzy 1. i 10. miejscem wynosi 0.2)

Wysokie wartości tworzą **ciąg miejski** od Jędrzejowa przez Kielce po wschodni kraniec województwa (Starachowice, Ostrowiec, Sandomierz). **Niższe** wartości koncentrują się na **północno-zachodnich i południowych peryferiach**, w gminach o **rozproszonej zabudowie** i dłuższych dojazdach do usług.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

- **Kielce** – przewaga opiera się na: **gęstej i różnorodnej sieci transportu publicznego** (liczba przystanków i środków transportu), **silnej edukacji** (wyniki egzaminu ósmoklasisty i matur), **sprawnych służbach** (duży odsetek szybkich interwencji) oraz **dostępnej ofercie usług codziennych**. Ograniczeniem jest **środowisko** (jakość powietrza i hałas) i miejscami **dostępność drogowa** (odcinki z gorszym dojazdem).
- **Ostrowiec Świętokrzyski** – wysoka pozycja dzięki **komunikacji publicznej, edukacji i bezpieczeństwu** (czas reakcji). Wkład dodatni wnoszą także **usługi codzienne i infrastruktura komunalna**; osłabia **jakość powietrza**.
- **Starachowice** – mocna **komunikacja publiczna, edukacja i bezpieczeństwo**, do tego **zróżnicowana oferta usług**; ograniczenia podobne: jakość powietrza i hałas.

Trzy najłabsze gminy – geneza porażki

Nowy Korczyn, Słupia Konecka, Wiślica – najniższe wartości w regionie. O słabym wyniku decydują kumulujące się czynniki:

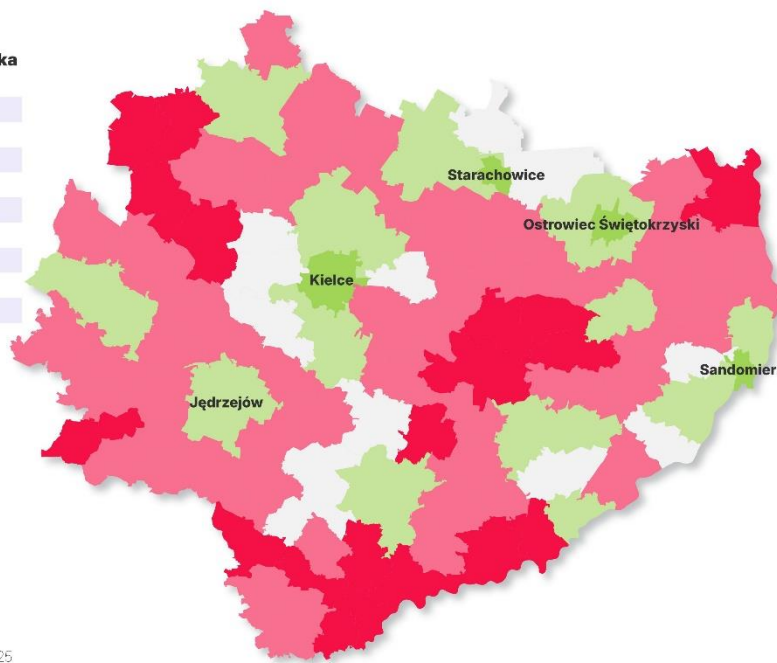
- **Zdrowie** – **daleka odległość** do szpitala/SOR/POZ i aptek.
- **Bezpieczeństwo** – **dłuższe dojazdy** straży i policji.
- **Środowisko i ryzyka** – **gorsza jakość powietrza i/lub ekspozycja na hałas/podtopienia**.
- **Dostępność drogowa i usługowa** – **rzadsza sieć usług codziennych i dłuższe dojazdy** do administracji publicznej.
- **Edukacja** – w części gmin **dłuższy dojazd** do szkół/przedszkoli (nawet jeśli same wyniki egzaminów bywają przyzwoite, nie kompensują barier dostępności).

Jakość życia w gminach województwa świętokrzyskiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Kielce	0,848
2	Sandomierz	0,835
3	Starachowice	0,830
4	Ostrowiec Świętokrzyski	0,806
5	Jędrzejów	0,727
6	Skarżysko-Kamienna	0,725
7	Nowiny	0,684
8	Włoszczowa	0,676
9	Staszów	0,655
10	Końskie	0,653

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algorytms Integracji danych z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDL, SDUSIS, SDOT10k, EMUJA, KOB-ZE, PRTT, SEVESO, RSPG, GUNB, P*WDL, P*RM, Rejestr Apiek, EPA, dane z Wód Polskich, GIOŚ, PIG, KOP, PSP, CKE, PKW

TOP 10 – obraz całości

W ujęciu ankietowym czołówka pozostaje **miejska**. W top-10 dominują Kielce i duże ośrodki sub-regionalne. **18,6%** gmin ma wynik $< 0,45$; **46,1%** – $0,45-0,55$; **10,8%** – $0,55-0,60$; **20,6%** – $0,60-0,75$; a **3,9%** osiąga $\geq 0,75$. Mediana wynosi **0,524**, a zróżnicowanie czołówki jest marginalnie niższe niż w ujęciu eksperckim (rozstęp między 1. i 10. miejscem wynosi 0.195 pkt). Wyniki są **niewiele niższe** niż w wariancie eksperckim – udział gmin na dole rozkładu jest większy.

Układ przestrzenny pozostaje zbliżony: **wysokie wartości** w rdzeniu miejskim i stolicach powiatów, **niższe** – na **północno-zachodnich**, zachodnich i **południowych** obrzeżach oraz w gminach o **rozproszonym osadnictwie**, gdzie dostęp do ochrony zdrowia, usług i transportu jest najniższy.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

- **Kielce** – **bardzo dobry transport publiczny**, **silna edukacja**, **korzystne warunki ekonomiczne** (dochody), **gęsta sieć usług** i **bliska dostępność POZ**.
Ograniczenia: **jakość powietrza** i **hałas** oraz miejscami **dojazd drogowy**.
- **Sandomierz** – **edukacja** (jakość kształcenia i dostępność), **transport publiczny** oraz **sprawne służby**; ograniczają wynik **jakość powietrza** i **hałas** oraz **dostępność drogową** (dłuższe dojazdy w części zabudowy).

- **Starachowice** – **edukacja, transport publiczny, bezpieczeństwo** oraz **usługi codzienne i opieka zdrowotna**; słabsze strony: **środowisko** i wybrane elementy dostępności drogowej.

Trzy najłabsze gminy – geneza porażki

Słupia Konecka, Tartów, Fatków – najniższe wartości. Dominujące bariery:

- **Bardzo ograniczona dostępność ochrony zdrowia** (szpital/SOR/POZ i apteki daleko od skupisk zabudowy).
- **Słaby transport publiczny i gorsza dostępność drogowa** (dłuższe dojazdy, odcinki o gorszej nawierzchni).
- **Bezpieczeństwo** – dłuższe czasy dojazdu straży pożarnej.
- **Usługi codzienne** – rzadsza sieć handlu/usług, większe dystanse do podstawowych punktów.
- **Rynek pracy** – wyższy udział bezrobocia, co obniża ocenę jakości życia w percepcji mieszkańców.

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. Wariant ekspercki rysuje **nieco korzystniejszy** obraz: udział gmin z niską wartością ($< 0,45$) to **14,7%** (vs **18,6%** w ankietowym), a odsetek gmin bardzo wysokich ($\geq 0,75$) – **4,9%** (vs **3,9%**). Mediana jest minimalnie wyższa w ujęciu eksperckim (0,529 vs 0,524).

Geografia wyników. W obu podejściach widać **ten sam rdzeń** wysokich wartości – oś Jędrzejów - **Kielce** – **Starachowice** – **Ostrowiec Świętokrzyski** – **Sandomierz** – oraz **peryferie** północno-zachodnie, zachodnie i południowe z kumulacją niższych wyników. Różnice wag nie zmieniają ogólnego obrazu przestrzennego.

Charakter czołówki. Top-10 jest w obu metodach **jednoznacznie miejskie**: ośrodki koncentrujące edukację, usługi, transport i służby. W ankietowym trochę silniej premiowane są **warunki ekonomiczne i usługi codzienne**, co lekko zmienia kolejność w czołówce (np. wyższa pozycja Sandomierza).

Czynniki sukcesu i słabości.

- **Sukces** najlepszych gmin wynika ze zbiegu pięciu elementów: **edukacja (jakość kształcenia i bliskość placówek)**, **transport publiczny**, **sprawne służby**, **gęsta sieć usług codziennych** oraz – w ankietowym – **korzystne wskaźniki dochodowe**.

- **Słabości** naj słabszych gmin to **długi dojazd do świadczeń zdrowotnych, rzadsza sieć usług, słabsza dostępność transportowa, dłuższe czasy reakcji służb i – lokalnie – gorsze warunki środowiskowe.**

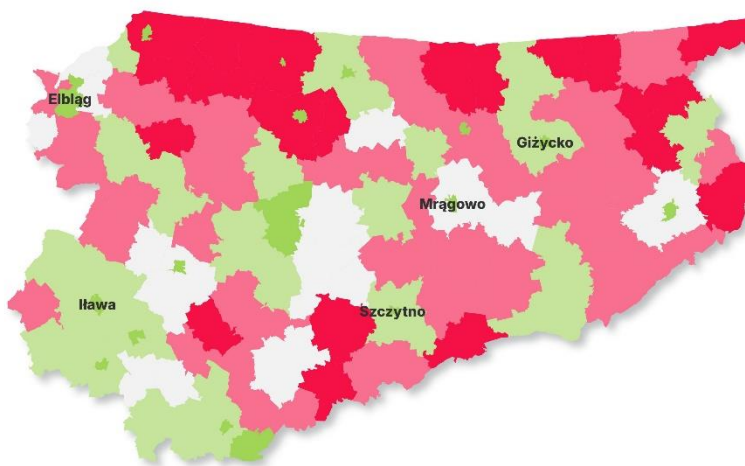
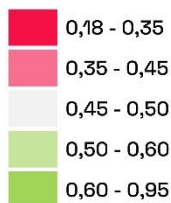
Warmińsko-mazurskie

Jakość życia w gminach województwa warmińsko-mazurskiego

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Iława	0,945
2	Giżycko	0,936
3	Szczytno	0,927
4	Międzybóże	0,876
5	Elbląg	0,866
6	Olsztyn	0,856
7	Działdowo	0,855
8	Bartoszyce	0,834
9	Ełk	0,818
10	Lubawa	0,800

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Agolynica integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BDO, SIOUSIS, BDOTOK, TMUA, KOBIZT, PRTR, SEVESC, ZSPD, GUNB, RPWD, RPZM, ReestrAptek, FIPA, dane z Wod Polskich, GOS, POC, KGR, ZSP, OKF, PZW

TOP 10 – obraz całości

W wariancie eksperckim czołówkę województwa warmińsko-mazurskiego tworzą przede wszystkim **ośrodki miejskie i stolicy powiatów** – miasta rdzenia sieci osadniczej (m.in. węzły subregionalne i powiatowe). Wspólnym mianownikiem tej grupy jest **sprawność służb ratunkowych, dobra jakość i dostępność edukacji, gęsta i zróżnicowana komunikacja publiczna oraz szeroka oferta usług codziennych.**

W 116 gminach regionu **50,9%** uzyskuje wartości **niskie** (<0,45), a **15,5%** – **wysokie** (≥0,60). Mediana wynosi **0,448**, rozstęp między 1. i 10. miejscem - 0.145 pkt co świadczy o średnim zróżnicowaniu gmin w top-10.

Najwyższe wartości tworzą pas **miast i węzłów usługowych** oraz ich bliskie otoczenie. **Niższe** wyniki koncentrują się na **północnych i wschodnich peryferiach** (pogranicze i

strefy o rozproszonej zabudowie wokół dużych kompleksów leśno-jeziornych), gdzie odległości do usług i ochrony zdrowia są największe.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

- **Iława** – o pozycji lidera decyduje kombinacja: **bardzo szybkie czasy dojazdu służb ratunkowych, mocna edukacja** (wyniki egzaminów), **zróżnicowana i dostępna komunikacja publiczna** (różne środki transportu, wiele przystanków) oraz **gęsta sieć handlu**. Czynnikiem ograniczającym – jak w większości miast – są elementy **środowiskowe** (jakość powietrza i hałas) i **dystanse do części jednostek służb**.
- **Giżycko** – profil zbliżony: **bardzo sprawne służby, dobre wyniki edukacyjne, bogata oferta transportu i przystanków i gęsta sieć sklepów**; po stronie minusów – **jakość powietrza i hałas**.
- **Szczytno** – **szybkie interwencje służb, silna edukacja, dostępny transport i usługi**; ograniczenia środowiskowe podobne jak wyżej.

Trzy najłabsze gminy – geneza porażki

Lelkowo, Świętajno, Budry – najniższe wartości w regionie. Wspólny profil słabości to:

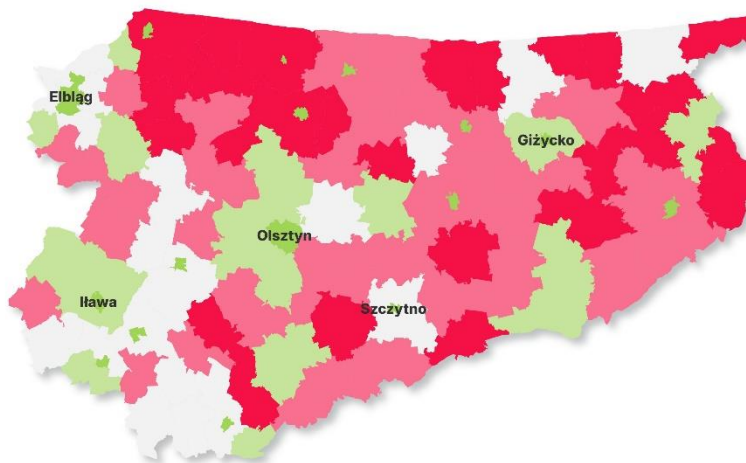
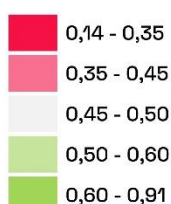
- **Ochrona zdrowia: bardzo duże odległości** do SOR, szpitala, POZ i aptek.
- **Bezpieczeństwo: dłuższe dojazdy** straży pożarnej.
- **Transport i usługi: rzadsza sieć usług i mniej dostępny transport publiczny** (większe dystanse do przystanków/połączeń).
- **Środowisko/uciążliwość: lokalnie hałas** i elementy jakości powietrza.
To typowy zestaw barier gmin **peryferyjnych o rozproszonej zabudowie**.

Jakość życia w gminach województwa warmińsko-mazurskiego

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Ława	0,910
2	Giżycko	0,882
3	Olsztyn	0,881
4	Elbląg	0,878
5	Szczytno	0,868
6	Działdowo	0,858
7	Bartoszyce	0,855
8	Mragowo	0,840
9	Kętrzyn	0,838
10	Ostróda	0,822

Aktualność porównań administracyjnych: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Agolyns integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BC, SLDUSIS, BDOT/GK, RMUJA, KOBIZF, PRTR, SEVESO, ZSPQ, GUNB, RPWD, RPZM, Reestr/Aptek, FPA, dane z Wod Polskich, G.OŚ, P.G., K.G.R., ZSP, G.K.F., P.W.

TOP 10 – obraz całości

W ujęciu ankietowym – mocniej akcentującym **warunki ekonomiczne i dostępność usług odczuwalnych na co dzień** – czołówka również ma **miejski** charakter (stolice powiatów i większe ośrodki). Kolejność w top-10 jest zbliżona, choć nieco bardziej zyskują największe miasta.

56,0% gmin plasuje się **poniżej 0,45**, a **13,8%** osiąga **≥0,60**. Mediana to **0,430**, a rozstęp między 1. i 10. miejscem wynosi zaledwie 0.088 pkt, co świadczy o raczej niskim zróżnicowaniu czołówki rankingu.

Rozkład przestrzenny powiela wzorec ekspercki: **wysokie** wartości w ośrodkach miejskich i wzdłuż **korytarzy transportowych**, **niskie** – na **peryferiach północnych i wschodnich**, gdzie dostęp do usług i transportu jest najłabszy, a struktura osadnicza silnie rozproszona.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

- **Ława** – obok **sprawnych służb i dobrej edukacji** na wynik wyraźnie pracują **korzystne warunki dochodowe mieszkańców, dobry stan i dostępność dróg dojazdowych** (utwardzona nawierzchnia w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy), **gęsta sieć sklepów i usług** oraz **różnorodny transport publiczny**.

- **Giżycko** – dobre dochody, mocne wyniki egzaminów, szybkie interwencje, różnorodne środki transportu i gęstość handlu; przewidywalne ograniczenia to elementy środowiskowe.
- **Olsztyn** – przewaga dużego ośrodka: **bardzo dobra edukacja, korzystne wskaźniki ekonomiczne, gęsta sieć usług** (różne sieci handlowe, wiele punktów w zasięgu krótkiej podróży), **rozbudowany transport**; ograniczenia – **jakość powietrza i hałas**.

Trzy najbliższe gminy – geneza porażki

Lelkowo, Świętajno, Górowo Iławeckie – najniższe wartości. O wyniku przesądzają:

- **Bardzo daleki dostęp do ochrony zdrowia** (SOR, szpital, POZ, apteka).
- **Słaba dostępność transportu publicznego** (duże odległości do przystanków/kolei) oraz **gorsza dostępność drogowa** (odcinki dróg o gorszej nawierzchni).
- **Rynek pracy: wyższy udział bezrobocia** w ludności w wieku produkcyjnym.
- **Bezpieczeństwo: dłuższe dojazdy** do miejsc schronienia i jednostek służb.
- **Usługi codzienne: mniej punktów handlowych** w codziennym zasięgu podróży.

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. Obraz ankietowy jest **ostrzejszy po stronie niskich wartości**: <0,45 ma **56,0%** gmin (vs **50,9%** w eksperckim). Udział gmin wysokich ($\geq 0,60$) jest w obu metodach **zbliżony**, choć niższy w ankietowym (**13,8%**) niż w eksperckim (**15,5%**). Mediana również nieco wyższa w wariancie eksperckim (0,448 vs 0,430).

Geografia wyników. W obu ujęciach widoczny jest **ten sam rdzeń przewagi** – największe ośrodki miejskie i ich bezpośrednie otoczenie – oraz **peryferie o niskich wartościach** na północny i wschód regionu. Różnice wag nie zmieniają ogólnego obrazu przestrzennego.

Charakter czołówki. Top-10 w obu metodach jest **jednoznacznie miejskie**. W eksperckim szczególnie wysoko wypadają ośrodki łączące **sprawne służby, edukację, transport i usługi**; w ankietowym silniejszy nacisk na **warunki ekonomiczne i codzienną dostępność usług**, przez co największe miasta (np. Olsztyn) zyskują na pozycji.

Czynniki sukcesu i słabości.

- **Sukces** najlepszych gmin to jednocześnie spełnienie pięciu warunków: **szybkie interwencje służb, wysoka jakość i bliskość edukacji, różnorodny i dostępny**

transport, gęsta sieć usług codziennych oraz – w podejściu ankietowym – **korzystne wskaźniki dochodowe i dobra infrastruktura dojazdowa**.

- **Słabości** najstarszych gmin to **bardzo daleki dostęp do świadczeń zdrowotnych, słaby transport publiczny, rzadsza sieć usług, dłuższe czasy reakcji służb** oraz – w wariancie ankietowym – **deficyty rynku pracy** (wyższe bezrobocie).

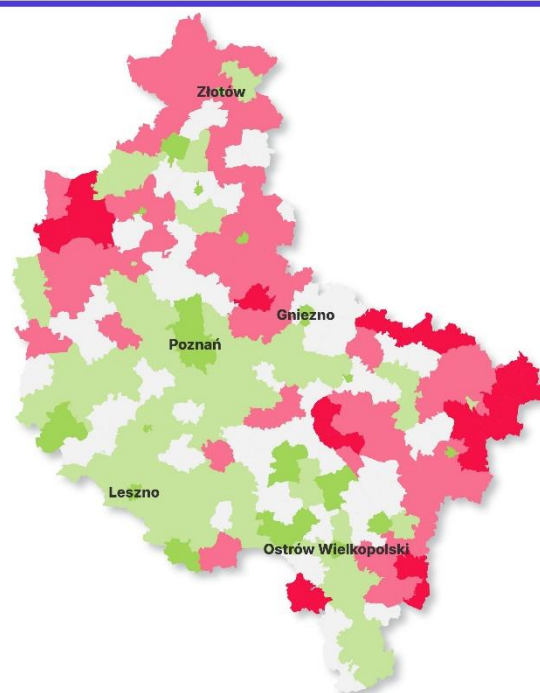
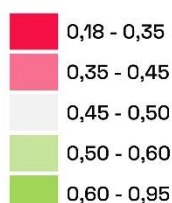
Wielkopolskie

Jakość życia w gminach województwa wielkopolskiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Leszno	0,937
2	Złotów	0,911
3	Poznań	0,908
4	Ostrów Wielkopolski	0,907
5	Gniezno	0,876
6	Chodzież	0,833
7	Luboń	0,828
8	Wągrowiec	0,826
9	Słupca	0,826
10	Kalisz	0,823

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algolytics integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: RDI, SIUSIS, DDOTIX, FMUJA, KOPZT, PRTR, SYFISO, RSPG, GUNR, RPWDI, RPORM, Rejestr Agrok, TPA, dane z Wód Polskich, GIOŚ, PIG, KOP, RSP, OKF, PKW

TOP 10 – obraz całości

W wariancie eksperckim czołówkę województwa wielkopolskiego tworzą głównie **miasta na prawach powiatu oraz stolice powiatów** – ośrodki z pełną ofertą usług publicznych, rozwiniętą komunikacją i sprawnymi służbami. W top-10 dominują gminy miejskie, z pojedynczymi gminami podmiejskimi silnie sprzężonymi funkcjonalnie z metropolią poznańską.

Wśród **226 gmin** regionu: **9,3%** ma wynik $<0,45$; **27,4%** mieści się w $0,45-0,55$; **23,5%** w $0,55-0,60$; **25,2%** w $0,60-0,70$; a **14,6%** osiąga $\geq 0,70$. **Mediana wynosi 0,575**, a rozstęp między 1. i 10. miejscem wynosi 0.114pkt, co świadczy o umiarkowanym zróżnicowaniu czołówki. Łącznie **36,7%** gmin jest poniżej 0,55, a **23,5%** – **powyżej 0,65**.

Najwyższe wartości koncentrują się w **rdzeniu sieci osadniczej** – Poznań i jego otoczenie, południowe gminy województwa oraz pas miast północnych (Złotów,

Chodzież, Wągrowiec). **Niższe** wartości grupują się na **wschodnich i północnych peryferiach**, gdzie zabudowa jest bardziej rozproszona, a dojazd do usług i ochrony zdrowia – dłuższy.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

- **Leszno** – o pozycji lidera decyduje **bardzo dobra dostępność i jakość edukacji** (wysokie wyniki egzaminów, bliskie placówki), **sprawność służb ratunkowych** (krótkie czasy dojazdu), **gęsta i zróżnicowana komunikacja publiczna** (dużo przystanków, różne środki transportu) oraz **szeroka dostępność usług codziennych**. W tle pracuje też **dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej**.
- **Złotów** – przewaga wynika z połączenia **sprawnych służb, dobrej oferty edukacyjnej, rozsądnej dostępności POZ** oraz **bliskiej dostępności usług i przystanków**; ograniczeniem – jak w większości miast – są elementy **środowiskowe** (jakość powietrza i hałas).
- **Poznań** – stolica regionu korzysta z **pełnego wachlarza usług publicznych, bardzo dobrej edukacji, rozbudowanego transportu** oraz **szybkich interwencji służb**; czynnikiem osłabiającym pozostaje **jakość powietrza**.

Trzy najgorsze gminy – geneza porażki

Wierzbinek, Brudzew Dąbie – najniższe wartości w regionie. Wspólny profil słabości:

- **Ochrona zdrowia** – **bardzo dalekie** odległości do SOR, szpitala, POZ i aptek.
- **Bezpieczeństwo** – **dłuższe czasy dojazdu** straży pożarnej.
- **Transport publiczny i usługi** – **rzadsza sieć przystanków** oraz **mniejsza dostępność usług codziennych** w zasięgu krótkiej podróży.
- **Dostępność drogowa** – w części miejscowości **gorsze dojazdy** do głównych tras.

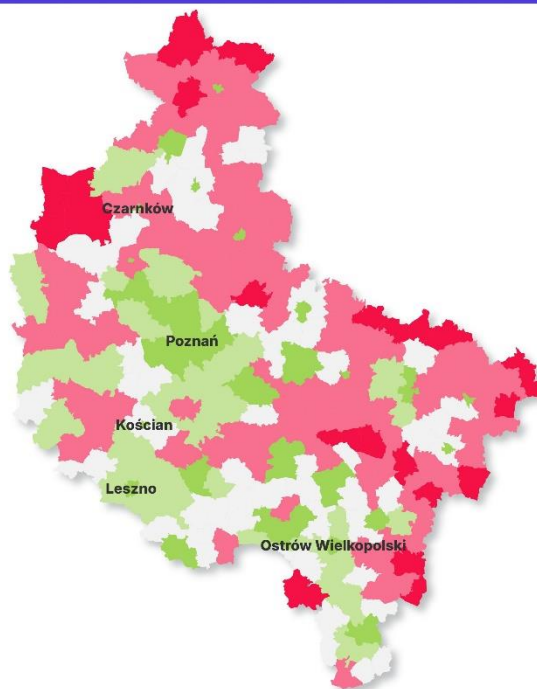
To układ typowy dla gmin peryferyjnych o rozproszonej zabudowie.

Jakość życia w gminach województwa wielkopolskiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Poznań	0,901
2	Ostrów Wielkopolski	0,878
3	Leszno	0,872
4	Czarnków	0,868
5	Kościan	0,851
6	Złotów	0,848
7	Chodzież	0,845
8	Luboń	0,844
9	Kalisz	0,843
10	Gniezno	0,839

Aktualność podziału administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza Algorytmów integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne.

Wykorzystano następujące źródła publiczne: TDI, SI, DUSIS, TDO10, FMUWA, KOBZT, PRTR, SYMFOS, RSPG, GUNR, RZWDI, RPRM, Rejestr Aptek, TPA, dane z Wód Polskich, GUS, PIG, KOP, RSP, OKF, PKW

TOP 10 – obraz całości

W podejściu ankietowym – silniej akcentującym **odczuwalną dostępność usług i warunki ekonomiczne** – czołówka pozostaje miejska. Układ jest stabilny względem eksperckiego, zmienia się przede wszystkim **kolejność**.

Dla **226 gmin**: **9,7%** ma wynik $<0,45$; **36,7%** – $0,45-0,55$; **23,0%** – $0,55-0,60$; **16,4%** – $0,60-0,70$; a **14,2%** osiąga $\geq 0,70$. **Mediana wynosi 0,553**, a rozstęp między 1. i 10. miejscem zaledwie 0.062 pkt, co świadczy o niskim zróżnicowaniu wartości wskaźnika w top-10. Łącznie **46,5%** gmin jest poniżej 0,55, a **18,6%** – powyżej 0,65.

Wysokie wartości tworzą **ciąg miejski** wokół Poznania oraz pas ośrodków sub-regionalnych. **Niskie** wartości skupiają się na **wschodnich i północnych krańcach** województwa.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

- **Poznań** – bardzo gęsta sieć usług codziennych, wysoka jakość edukacji i bliskość placówek, rozbudowany i różnorodny transport, sprawne służby oraz **korzystne warunki dochodowe mieszkańców**.
- **Ostrów Wielkopolski** – dobra edukacja, szybkie interwencje służb, gęsta sieć handlu i usług, transport publiczny oraz **stabilna sytuacja ekonomiczna**.

- **Leszno – silny pakiet codziennej dostępności** (usługi, transport), **dobra edukacja i ochrona zdrowia w bliskim zasięgu**, wspierane przez **korzystne wskaźniki dochodowe**.

Trzy najłabsze gminy – geneza porażki

Wierzbinek, Lisków, Czajków – najniższe wartości. Decydujące bariery:

- **Bardzo ograniczona dostępność ochrony zdrowia** (SOR, szpitale, POZ, apteki **daleko** od skupisk zabudowy).
- **Słaby transport publiczny** (duże odległości do przystanków, mała różnorodność połączeń) i **gorsza dostępność drogowa** w części miejscowości.
- **Rzadsza sieć usług codziennych** – mniej punktów handlowych w typowym zasięgu codziennych podróży.
- **Rynek pracy – wyższy udział bezrobocia** obniżający ocenę warunków życia w ujęciu społecznym.

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. Eksperckie daje **nieco korzystniejszy obraz** rozkładu (poniżej 0,55: **36,7% vs 46,5%** w ankietowym; **mediana 0,575 vs 0,553**). Udział gmin z bardzo wysokimi wartościami ($\geq 0,70$) jest **zbliżony** (14,6% vs 14,2%), natomiast **powyżej 0,65** w eksperckim wypada wyraźnie lepiej (**23,5% vs 18,6%**).

Geografia wyników. W obu ujęciach widać **ten sam rdzeń przewagi** – Poznań i główne ośrodki subregionalne – oraz **pasy peryferyjne** o niższych wynikach na **wschodzie i północy** regionu. Zmiana wag **nie odwraca** obrazu przestrzennego.

Charakter czołówki. Top-10 w obu metodach jest **jednoznacznie miejskie**. W eksperckim wyżej plasują się ośrodki o **sprawnych służbach, dobrej edukacji i transporcie** (np. Leszno, Złotów), w ankietowym – nieco więcej zyskują jednostki z **gęstą siecią usług i lepszymi parametrami dochodowymi** (Poznań, Ostrów Wlkp.).

Czynniki sukcesu i słabości.

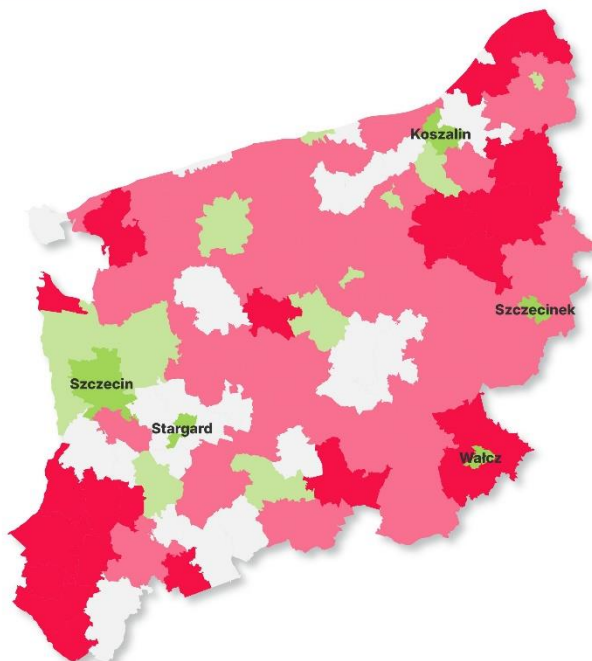
- **Sukces** najlepszych gmin to jednoczesne spełnienie pięciu warunków: **bliska i jakościowa edukacja, gęsta sieć usług codziennych, dostępny i różnorodny transport, sprawne służby ratunkowe** oraz – w ankietowym – **korzystne warunki ekonomiczne mieszkańców**.
- **Słabości** najłabszych gmin to **bardzo daleki dostęp do świadczeń zdrowotnych, słaby transport publiczny, rzadsza sieć usług, dłuższe czasy reakcji służb**, a w ujęciu ankietowym dodatkowo **deficyty rynku pracy**.

Jakość życia w gminach województwa zachodniopomorskiego

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Szczecinek	0,904
2	Koszalin	0,866
3	Szczecin	0,859
4	Stargard	0,847
5	Wałcz	0,790
6	Choszczno	0,733
7	Dobra (Szczecińska)	0,719
8	Kołobrzeg	0,713
9	Białogard	0,712
10	Gryfice	0,697

Aktualność poziomu administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza A-golitics integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BD, SFDUSIS, BDOTICK, TVUJA, KOBIZT, PRTR, SEVESO, RSPQ, COUN, RPWD, RPRM, Rejestr Aptek, FPA, dane z Wód Polskich, GOS, PGO, KOP, RSP, GKF, PKW

TOP 10 – obraz całości

W wariancie eksperckim czołówka województwa zachodniopomorskiego ma **jednoznacznie miejski** profil – dominują stolice powiatów oraz większe ośrodki usługowo-przemysłowe, które łączą: **sprawne służby ratunkowe, dobrą jakość i bliskość edukacji, rozbudowany transport publiczny oraz gęstą sieć usług codziennych**. Top-10 koncentruje się wzdłuż głównych korytarzy osadniczo-transportowych regionu (oś **Szczecin – Stargard – Koszalin** z silnymi punktami w stolicach powiatów).

Wśród **113 gmin** województwa **18,6%** znajduje się w przedziale **0,00–0,35**, **16,0%** gmin uzyskuje wynik co najmniej **0,60**, a **64,6%** – poniżej **0,50**, zaledwie 4,4% gmin osiąga wartość wskaźnika wynoszącą co najmniej 0,75. Mediana wynosi **0,461**, a rozstęp między 1. i 10. miejscem zaledwie 0.207 pkt, co świadczy o wysokim zróżnicowaniu wartości wskaźnika w top-10.

Wysokie wartości grupują się w **pasie miejskim** (Szczecin, Stargard, Koszalin oraz ich bezpośrednie otoczenie) i w większych węzłach powiatowych na północy i wschodzie. **Niższe** wartości tworzą **strefę peryferyjną** na krańcach zachodnich, wschodnich i północno-wschodnich (gminy o rozproszonej zabudowie, daleko od szpitali i SOR) oraz w części interioru południowo-zachodniego.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

- **Szczecinek** – na wynik pracują przede wszystkim: **bardzo szybkie interwencje służb** (duży odsetek zdarzeń z dojazdem <5 minut), **silna edukacja** (wysokie rezultaty egzaminów), **zróżnicowany transport** (dużo przystanków, różne środki komunikacji) i **gęsta sieć usług**. Ograniczająca jest **jakość powietrza** oraz **ekspozycja części zabudowy na strefy zagrożenia powodziowego**.
- **Koszalin** – **dobre wyniki edukacyjne, gęsta sieć przystanków i różnorodny transport** oraz **szeroka oferta handlu i usług**. Po stronie minusów: **jakość powietrza i hałas** oraz większe dystanse do pojedynczych jednostek służb.
- **Szczecin** – przewaga dużego ośrodka: **bardzo dobra edukacja, różnorodny transport** (w tym punkty ładowania), **sprawne służby i gęsta oferta usług**. Wynik hamują **parametry środowiskowe** (jakość powietrza i hałas) oraz **lokalne dystanse** do części jednostek służb.

Trzy najłabsze gminy – geneza porażki

Cedynia, Nowe Warpno, Moryń – wspólny profil słabości to:

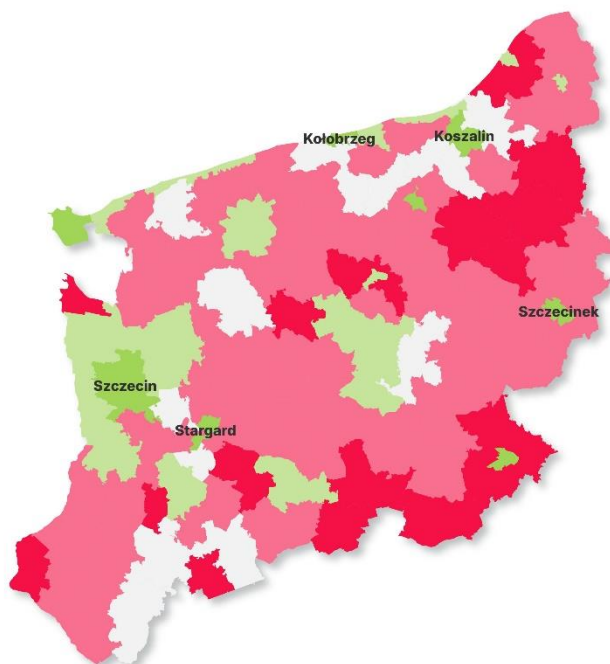
- **Ochrona zdrowia: bardzo duże odległości** do SOR, szpitala, POZ i aptek.
- **Bezpieczeństwo: dłuższe dojazdy** straży pożarnej.
- **Transport i usługi: rzadsza sieć przystanków i mniejsza dostępność usług codziennych** w typowym zasięgu codziennych podróży.
- **Środowisko/ryzyka: w części obszarów wyższe stężenia pyłów i/lub bliskość stref potencjalnych podtopień.**
To zestaw barier typowy dla **peryferyjnych, słabo zaludnionych** gmin nadgranicznych.

Jakość życia w gminach województwa zachodniopomorskiego

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

TOP10

	Nazwa gminy	Wartość wskaźnika
1	Stargard	0,866
2	Szczecin	0,862
3	Koszalin	0,860
4	Kołobrzeg	0,848
5	Szczecinek	0,846
6	Białogard	0,816
7	Wałcz	0,803
8	Świnoujście	0,775
9	Sławno	0,740
10	Świdwin	0,714

Aktualność poziomu administracyjnego: 2024

Aktualność wykorzystanych do obliczeń źródeł danych: 2021-2025

Źródłem danych do obliczeń jest baza A-golitics integrująca dane z rejestrów publicznych oraz dane komercyjne

Wykorzystano następujące źródła publiczne: BIP, SLDUSIS, BDOTICK, TMUUA, KOŁOZ, PRTR, SIVFSG, RSPQ, CUNB, RPWD, RPRM, Rejestr Aptek, FPA, dane z Wód Polskich, G.OŚ, P.G., KOP, PSP, G.KT, PKW

TOP 10 – obraz całości

W podejściu ankietowym, mocniej akcentującym **odczuwalną dostępność usług i warunki ekonomiczne**, top-10 pozostaje **miejskie**. Na czele znajdują się **Stargard, Szczecin, Koszalin** – ośrodki łączące **dobrą edukację, sprawne służby, gęstą sieć usług oraz korzystne wskaźniki dochodowe** mieszkańców.

Dla **113 gmin** aż 14,2% osiąga wynik nie wyższy niż 0.35, a zaledwie 7,1% wyższy niż 0.75. Łącznie **23,0%** gmin osiąga **≥0,60**, a **64,6%** – poniżej **0,50**. Mediana wynosi **0,439**, a rozstęp między 1. i 10. miejscem zaledwie 0.172 pkt, co świadczy o wysokim zróżnicowaniu wartości wskaźnika w top-10

Układ przestrzenny jest podobny do ujęcia eksperckiego: **wysokie** wartości w **kręgosłupie miejskim** (Szczecin–Stargard–Koszalin, Kołobrzeg, Świnoujście), **niskie** – na **peryferiach wschodnich i południowych** oraz w rozległych, **słabo zaludnionych** gminach interioru.

Trzy najlepsze gminy – przepis na sukces

- **Stargard** – **mocna edukacja** (wyniki z egzaminów ósmoklasisty i matury), **korzystne dochody mieszkańców, szybkie działania służb, dostępny transport** (dużo przystanków) i **gęsta sieć sklepów różnych sieci**. Słabsze punkty: **dystanse do PSP i schronów, jakość powietrza**.

- **Szczecin** – wysokie wyniki edukacyjne, korzystne dochody, utwardzone dojazdy w większości zabudowy, szybkie interwencje i gęsta sieć sklepów; ograniczenia: **jakość powietrza i dystanse do wybranych jednostek służb.**
- **Koszalin** – edukacja, dochody, sprawne służby, utwardzone dojazdy, bogata oferta handlu (różne sieci) i transport. Po stronie minusów: jakość powietrza, odległości do placówek medycznych w części zabudowy.

Trzy najbliższe gminy – geneza porażki

Cedynia, Nowogródek Pomorski, Nowe Warpno – o słabym wyniku decydują:

- **Bardzo daleki dostęp do ochrony zdrowia** (szpital/SOR/POZ, apteka).
- **Słaba dostępność transportu publicznego i gorsza dostępność drogowa** (odcinki o gorszej nawierzchni; dłuższe dojazdy do schronów/miejsc schronienia).
- **Rynek pracy: wyższy udział bezrobocia.**
- **Usługi codzienne: mało punktów handlowych** w codziennym zasięgu. Część deficytów rekompensują pojedyncze atuty (np. **wyniki egzaminów**), ale nie zmienia to pozycji w ogonie rankingu.

Porównanie sposobów wagowania

Rozkład wyników. Wariant ekspercki daje **nieco wyższą medianę** (0,461 vs 0,439), ale **udział gmin z wysokimi wynikami** jest większy w ankietowym (**23,0% $\geq$ 0,60** vs **16,0%** w eksperckim). W obu metodach około **2/3 gmin** plasuje się poniżej **0,50**, co pokazuje dużą przewagę rdzenia miejskiego nad peryferiami.

Geografia wyników. Obie mapy pokazują **ten sam rdzeń przewagi** w osi **Szczecin – Stargard – Koszalin** oraz w nadmorskich ośrodkach, a **niższe wartości** na peryferiach wschodnich i w rozległych gminach o **rozproszonej zabudowie i słabszej dostępności usług.**

Charakter czołówki. Top-10 w obu ujęciach jest **zdecydowanie miejskie**. W eksperckim szczególnie wysoko punktuja miejscowości z **bardzo sprawnymi służbami, dobrą edukacją, transportem i POZ** (np. **Szczecinek, Koszalin, Szczecin**). W ankietowym silniej podbijają wynik **dochody mieszkańców i codzienna dostępność usług/utwardzonych dojazdów**, co premiuje **Stargard, Szczecin, Koszalin.**

Czynniki sukcesu i słabości.

- **Sukces** najlepszych gmin to kumulacja pięciu elementów: **szybkie interwencje służb, wysoka jakość i bliskość edukacji, różnorodny i dostępny transport, gęsta sieć usług** oraz – w ankietowym – **korzystne wskaźniki dochodowe i dobre dojazdy drogowe.**

- **Słabości** najstarszych gmin wynikają z **bardzo dalekiego dostępu do opieki zdrowotnej, słabego transportu, mniejszej dostępności usług, dłuższych dojazdów służb**, a lokalnie także z **ryzyk środowiskowych** (jakość powietrza, strefy podtopień).

Ocena jakości życia w zależności od typu gminy

Dotychczasowa prezentacja wyników pokazywała pełny rozkład wartości wskaźnika jakości życia w układzie wszystkich gmin w kraju lub regionie. Taka perspektywa jest użyteczna dla oglądu ogólnopolskiego, jednak **porównywanie gmin o skrajnie odmiennej skali, funkcjach i strukturze społeczno-przestrzennej może prowadzić do wniosków trudnych do zastosowania w politykach lokalnych**. Dlatego w kolejnej części raportu przyjmujemy podejście segmentowe: oceniamy jakość życia **w obrębie porównywalnych typów gmin**, a dopiero w drugim kroku zestawiamy między sobą wyniki segmentów.

Założenia segmentacji

Zdecydowaliśmy się na segmentację **quasi administracyjną** – wyróżniliśmy 7 segmentów, rozszerzając standardowy trójstopniowy podział administracyjny:

- **miasta wojewódzkie** (będące siedzibą Urzędu Wojewódzkiego lub Marszałkowskiego) – **18 gmin**
- **miasta na prawach powiatu**, które nie są miastami wojewódzkimi – **48 gmin**
- **miasta powiatowe** (gminy miejskie będące siedzibą powiatu) – **150 gmin**
- **gminy miejsko-wiejskie będące siedzibą powiatu** – **119 gmin**
- **miasteczka** (pozostałe gminy miejskie) – **86 gmin**
- **gminy miejsko-wiejskie** (niebędące siedzibą powiatu) – **599 gmin**
- **gminy wiejskie** – **1457 gmin**

Taki podział łączy kryteria administracyjne i funkcjonalne (rola ośrodka w systemie osadniczym, zakres pełnionych usług publicznych, wielkość populacji), co czyni porównania **bardziej sprawiedliwymi i interpretowalnymi** niż ranking całkowicie przekrojowy. Takie ujęcie pozwala odróżnić **efekt skali i funkcji** (np. odmienną strukturę potrzeb w metropoliach i gminach wiejskich) od **rzeczywistych różnic jakościowych** w zarządzaniu, dostępności usług czy kapitale społecznym.

W każdej grupie analizujemy wskaźnik jakości życia skonstruowany zgodnie z przedstawioną wcześniej metodologią, z dwoma wariantami wag:

- **wagi eksperckie**
- **wagi z badania ankietowego.**

Jak czytać wyniki w segmentach

- **Porównujemy wyłącznie w obrębie segmentu.** Kluczowa jest informacja o miejscu gminy zajęтым w danym segmencie (pozycja w rankingu ogólnym ma charakter informacyjny)
- **Patrzymy na profil, nie tylko na punktację.** Wraz z miejscem pokazujemy, które wymiary jakości życia „ciągną wynik w górę”, a które ograniczają potencjał.
- **Zwracamy uwagę na rozproszenie.** W segmentach o dużej liczebności (np. gminy wiejskie) istotni są nie tylko liderzy, lecz także to, jaki odsetek gmin osiąga wyniki powyżej/poniżej wybranych progów.
- **Warianty wag traktujemy komplementarnie.** Zbieżność wyników w obu podejściach wzmacnia wnioski; rozbieżności wskazują na różne hierarchie potrzeb i oczekiwań Polaków.

Jak wygląda jakość życia w Polsce po „wyrównaniu” różnic skali?

Podział gmin na segmenty umożliwia nie tylko przedstawienie rankingów gmin w każdym segmencie osobno, ale również porównywanie gmin pochodzących z różnych segmentów. Jest to możliwe dzięki zastosowaniu podziału wartości wskaźnika jakości życia na decyle.

Decyl to podział zbioru wyników na **dziesięć równych części** – po 10% jednostek w każdej. Najpierw policzyliśmy wskaźnik jakości życia dla każdej gminy, a następnie **osobno w każdym segmencie** (np. tylko wśród gmin wiejskich, tylko wśród miast wojewódzkich), w kolejnym kroku ustawiliśmy gminy od najlepszej do najgorszej i podzieliliśmy tę listę na dziesięć koszyków:

- **Decyl 1** – górne 10% gmin w swoim segmencie (pozycja „lidera” względem gmin w segmencie).
- **Decyl 10** – dolne 10% gmin w swoim segmencie (pozycja najgorsza wśród „równieśników”).
- Decyle **2–9** to kolejne stopnie pośrednie.

Na poniższych wizualizacjach kolorem pokazano **miejsce gminy w jej własnym segmencie**, a nie w całej Polsce. Dzięki temu nie porównujemy bezpośrednio metropolii z małą gminą wiejską „na jednej skali”, tylko patrzymy, **jak wysoko każda z nich wypada w gronie podobnych sobie**.

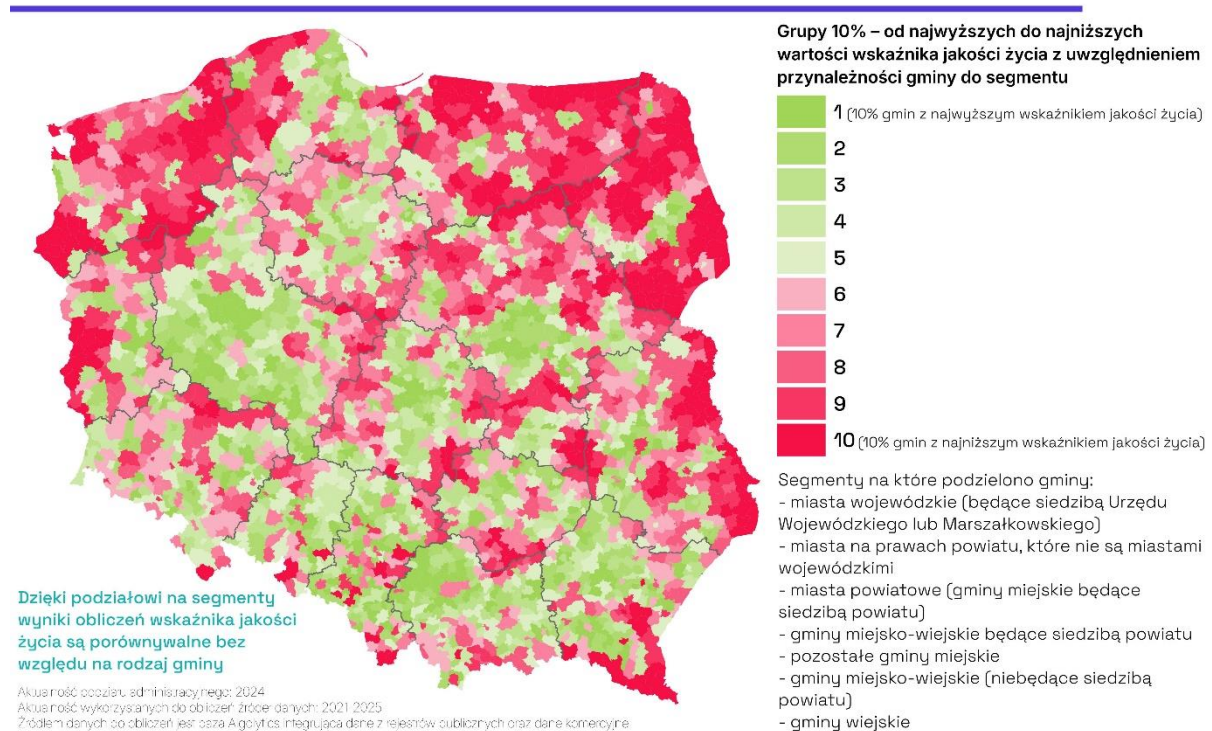
To ma ważną konsekwencję - można **porównać gminy z różnych segmentów**, patrząc na ich przynależność do **decyla**. Przykład: jeśli miasto powiatowe i gmina wiejska są w **decylu 2**, oznacza to, że **każda z nich jest w ścisłej czołówce swojego segmentu** (wśród najlepszych 20%), choć ich bezwzględne wartości wskaźnika są bardzo różne.

Podsumowując analiza przynależności gmin do decyla w swoim segmencie pozwala łączyć **sprawiedliwe porównania** (zawsze „podobnych z podobnymi”) z **intuicyjnym zestawianiem gmin między segmentami** i uchwycić **realne wzorce przestrzenne** jakości życia w Polsce. Szczególnie istotne są poniższe aspekty:

1. **Każdy segment ma własną skalę** – decyl 1 oznacza „czołówkę wśród podobnych gmin”, nie absolutny poziom w skali całego kraju.
2. **Skupiska terytorialne** wskazują, gdzie częściej niż przeciętnie gminy (każdego typu) znajdują się w najwyższych lub najniższych klasach **w ramach własnego segmentu**.
3. **Zmiana wag** (eksperskie vs ankietowe) modyfikuje akcenty, ale nie zmienia zasadniczego podziału przestrzennego jakości życia przy zachowaniu porównywalności między gminami tego samego typu.

Jakość życia w Polsce wg przynależności gminy do segmentu

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

Średni poziom jakości życia (wartość wskaźnika) w ujęciu eksperckim układu się rosnąco wraz ze „szczyblem” miejskim. Średnie wartości wskaźnika jakości życia w segmentach zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Segment	Średnia wartość wskaźnika jakości życia
Miasta wojewódzkie	0,844
Miasta powiatowe	0,801
Miasta na prawach powiatu	0,793
Miasteczka	0,674
Gminy miejsko-wiejskie z siedzibą powiatu	0,649
Gminy miejsko-wiejskie	0,527
Gminy wiejskie	0,502

Gminy z pierwszego decyla w swoim segmencie częściej koncentrują się w południowej i środkowej Polsce. Województwa w których znajdują się duże skupiska najlepszych pod względem jakości życia gmin w swoich segmentach (decyl 1) to **śląskie (22,2%), małopolskie (21,4%), wielkopolskie (17,3%)** oraz **podkarpackie (13,8%), a także gminy wchodzące w skład największych aglomeracji**. Z drugiej strony znajdują się gminy o najniższych wynikach w segmentach (decyl 10) które wyraźnie skupiają się na **północnym wschodzie i północnym zachodzie: podlaskie (45,8%), zachodniopomorskie (29,2%) i warmińsko-mazurskie (26,7%)**. W tych częściach kraju częściej niż gdzie indziej gminy – porównywane do swoich segmentowych „rówieśników” – znajdują się na końcu rozkładu.

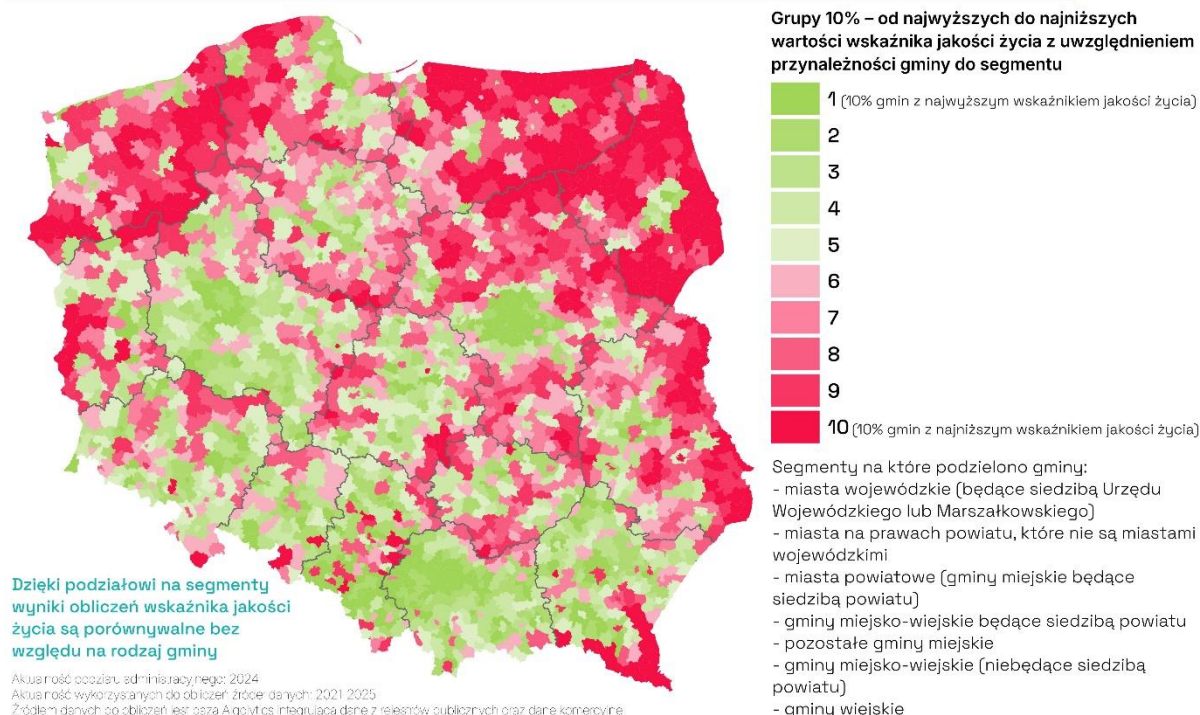
Co stoi za obrazem mapy?

Ponieważ decyle liczone są **w obrębie segmentów**, każdy segment „oddaje” do decyla 1 i decyla 10 (oraz wszystkich pośrednich) tę samą część swoich gmin (ok. 10%). Różnice przestrzenne widoczne na mapie wynikają, więc z **geografii mocnych i słabych wyników w ramach poszczególnych typów gmin**:

- w dużych ośrodkach (miasta wojewódzkie, powiatowe) przewagi dają zwykle **dostępność usług publicznych, rynek pracy, infrastruktura i oferta edukacyjno-kulturowa**;
- w gminach mniej zurbanizowanych najwyżej oceniane jednostki łączą **ponadprzeciętną dostępność podstawowych usług, solidną infrastrukturę oraz dobrą sytuację dochodową gminy**, co przekłada się na wynik także wtedy, gdy porównujemy je wyłącznie do innych gmin tego samego typu.

Jakość życia w Polsce wg przynależności gminy do segmentu

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

W ujęciu ankietowym pod względem średnich segmentowych hierarchia jest bardzo podobna do wyników eksperckich, a nawet **bardziej „miejskocentryczna”**: miastom wojewódzkim, powiatowym i miastom na prawach powiatu rośnie średnia, podczas gdy w segmentach **gmin wiejskich** oraz **gmin miejsko-wiejskich** średnie są nieco niższe.

Segment	Średnia wartość wskaźnika jakości życia
Miasta wojewódzkie	0,870
Miasta powiatowe	0,817
Miasta na prawach powiatu	0,813
Miasteczka	0,704
Gminy miejsko-wiejskie z siedzibą powiatu	0,648
Gminy miejsko-wiejskie	0,519
Gminy wiejskie	0,492

W wariancie ankietowym obserwujemy **wyraźniejsze skupiska gmin z decyla 1** w województwach południowych: **śląskie (33,5%)** i **małopolskie (27,5%)** oraz w centralnych częściach województwa mazowieckiego i wielkopolskiego. Na końcu rozkładu (decyl 10)

utrzymują się **północno-wschodnie** i **północno-zachodnie** ogniska: **podlaskie (53,4%)** i **warmińsko-mazurskie (33,6%)** mają jeszcze większy udział „najniższego decyla” niż w ujęciu eksperckim.

Mimo wysokiej korelacji średnich wartości wskaźnika w dwóch sposobach wagowania, **pozycje decylowe** nie zawsze są identyczne: w obu wagowaniach taka sama klasa decylowa występuje u ok. **38%** gmin, ale **~78%** gmin pozostaje **w obrębie ± 1 decyla**. Oznacza to, że różnice w wagach najczęściej **korygują**, a nie **odwracają** obraz pozycji gminy w obrębie segmentu.

Porównanie dwóch sposobów wagowania

- **Struktura segmentowa:** w obu podejściach najwyższe średnie mają duże ośrodki miejskie (miasta wojewódzkie, powiatowe, miasta na prawach powiatu). Segmenty wiejskie i miejsko-wiejskie wypadają słabiej średnio, ale w każdym z nich istnieją **lokalne „wyspy” wysokiej jakości życia**, widoczne w decylu 1.
- **Geografia wyników:** w obu wagowaniach rysuje się **oś południe–centrum** jako obszar wyższych pozycji w segmentach oraz **północny wschód i północny zachód** z wyższym udziałem najniższego decyla wskaźnika jakości życia.
- **Stabilność klasyfikacji:** różnice wag **rzadko** przesuwają gminy o więcej niż jeden decyl w obrębie segmentu; ogólny obraz rozkładu przestrzennego pozostaje spójny między wariantami.

Zróżnicowanie jakości życia w segmentach gmin

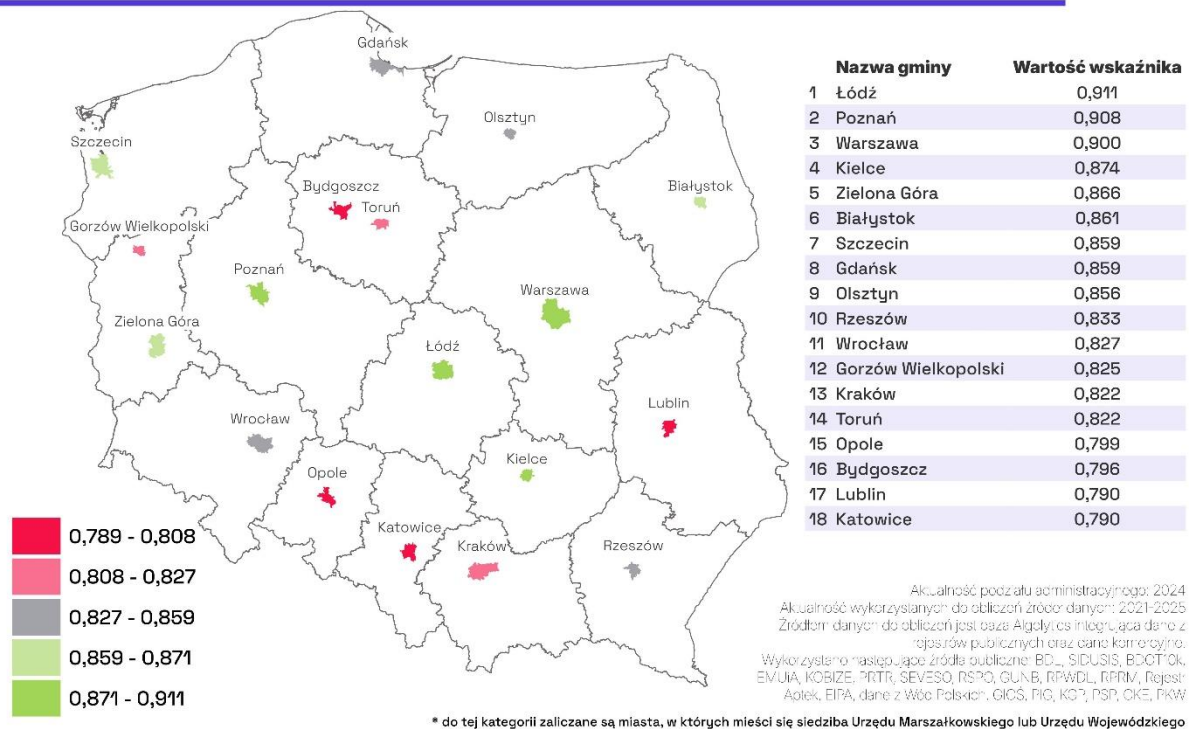
W tym rozdziale przechodzimy od oglądu ogólnopolskiego do **analizy szczegółowej w obrębie siedmiu segmentów gmin**. Celem jest pokazanie, **jak bardzo różnią się profile jakości życia w jednostkach o podobnej skali i funkcjach**, a także wskazanie, które czynniki i uwarunkowania „ciągną” wyniki w górę lub je ograniczają.

Analiza opiera się na tym samym wskaźniku syntetycznym zbudowanym z zestawu wskaźników cząstkowych oraz na **dwóch wariantach wagowania**: eksperckim i pochodzącym z badania ankietowego. W każdym segmencie prezentujemy wyniki **wyłącznie na tle gmin tego samego typu**.

Miasta wojewódzkie

Jakość życia w miastach wojewódzkich*

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

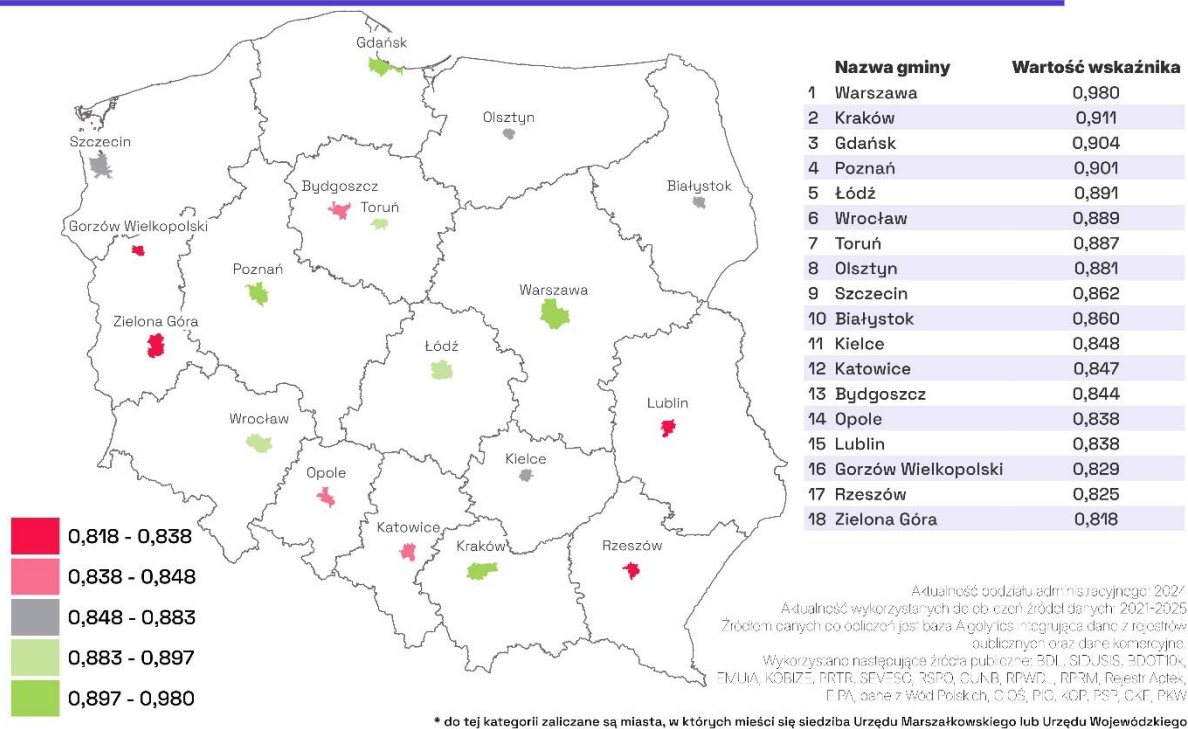
W ujęciu eksperckim w segmencie osiemnastu miast wojewódzkich wskaźnik jakości życia osiąga wysokie wartości, a **wewnętrzne zróżnicowanie jest umiarkowane**. **Średnia wynosi 0,844**, mediana 0,845, a wartości mieszczą się w przedziale 0,790–0,911 (odchylenie standardowe ok. 0,039; współczynnik zmienności ok. 4,6%). **Okolo jedna piąta ośrodków (22%) notuje bardzo wysokie wyniki**, powyżej 0,87, podobny odsetek lokuje się przy dolnej granicy segmentu (do wartości 0,81). W czołówce znajdują się duże ośrodki o silnym rynku pracy i rozwiniętej infrastrukturze – między innymi Łódź, Poznań i Warszawa – podczas gdy słabsze wartości dotyczą części miast na południu i północy kraju. Dziwić mogą pozycje Krakowa i Wrocławia, które znalazły się w drugiej połowie rankingu. Wysoko natomiast uplasowały się Kielce, Zielona Góra, Białystok i Szczecin – miasta średniej wielkości, które łączą zalety dużych ośrodków z bardziej kameralnym charakterem

Profil kategorii pokazuje, że **o przewadze liderów w ujęciu eksperckim najbardziej decydowały różnice w obszarze środowiska przyrodniczego**, gdzie dystans między średnią pierwszej piątki, a ostatnią piątką sięga około 0,34 punktu. Istotne były także **warunki ekonomiczne** (różnica 0,09 pkt) oraz **oferta kultury i rekreacji** (różnica 0,08 pkt). Infrastruktura techniczna i cyfrowa różnicowała wyniki w mniejszym stopniu, a komponent zdrowotny pozostawał względnie wyrównany w całym segmencie.

W układzie przestrzennym wyżej znalazły się przede wszystkim miasta środkowej i zachodniej Polski. Warto jednak zauważyć, że różnice między miastami nie są skrajne – wszystkie miasta wojewódzkie osiągają wysokie wartości wskaźnika, co potwierdza ich znaczenie jako regionalnych centrów rozwoju.

Jakość życia w miastach wojewódzkich*

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

Wariant z wagami pochodzącymi z badania ankietowego wzmacnia „metropolitalny” charakter przewagi. **Średnia dla segmentu rośnie do 0,870** (mediana 0,861), a rozstęp kształtuje się między 0,818 a 0,980, przy zbliżonym do eksperckiego poziomie zróżnicowania względnego. Około **22% miast przekracza próg 0,90**, natomiast około 28% plasuje się poniżej 0,84. W tym ujęciu **najwyżej oceniane są Warszawa, Kraków, Gdańsk i Poznań**; w dolnym przedziale częściej pojawiają się Zielona Góra, Rzeszów i Gorzów Wielkopolski. W tym segmencie można zaobserwować spektakularne zmiany między pozycjami osiągniętymi w rankingu w ujęciu eksperckim i ankietowym. Największe różnice dotyczą Zielonej Góry, która w ujęciu eksperckim osiągnęła wysoką 5 pozycję, a w ujęciu ankietowym ostatnią. Kraków natomiast w ujęciu eksperckim zajmuje 13. pozycję a w wariancie ankietowym drugie miejsce w rankingu. Te zmiany wynikają z układu czynników przesądzających o pozycji.

W oczach respondentów największe znaczenie mają komponenty „codziennej użyteczności”: warunki ekonomiczne różnicują czołówkę i ogon najsilniej (ok. +0,18 punktu między skrajnymi grupami), następnie transport (+0,12pkt), kultura i rekreacja

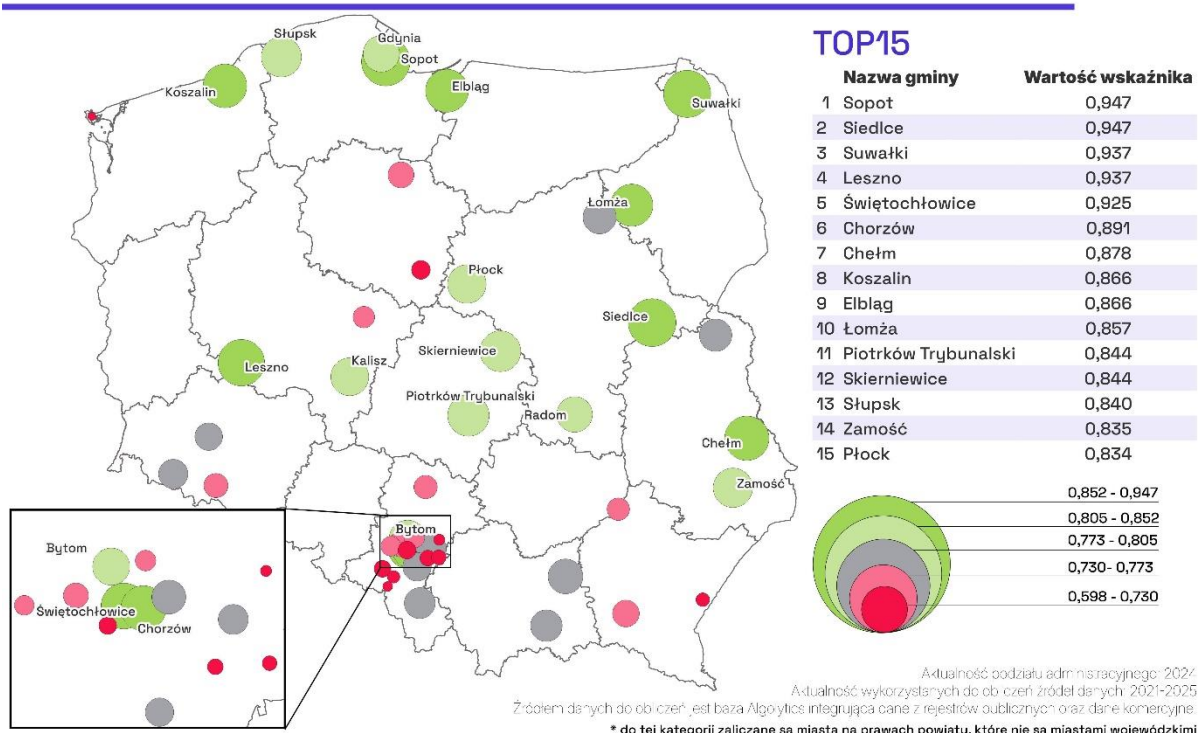
(+0,11pkt). Waga komponentu środowiskowego jest wyraźnie mniejsza niż w ocenie eksperckiej, co pozwoliło miastom takim jak Kraków i Katowice na zajęcie wyższych pozycji w rankingu.

Porównanie obu podejść wskazuje na wysoką spójność obrazu – miasta wojewódzkie jako segment należą do najwyżej ocenianych w skali kraju, a wewnętrzne różnice są umiarkowane. Różnią się natomiast akcenty: wariant ekspercki silniej premiuje przewagi środowiskowe, zaś respondenci – jakość zaplecza gospodarczego, transport i ofertę mieszką, które odczuwa się w codziennym funkcjonowaniu.

Miasta na prawach powiatu

Jakość życia w miastach na prawach powiatu*

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

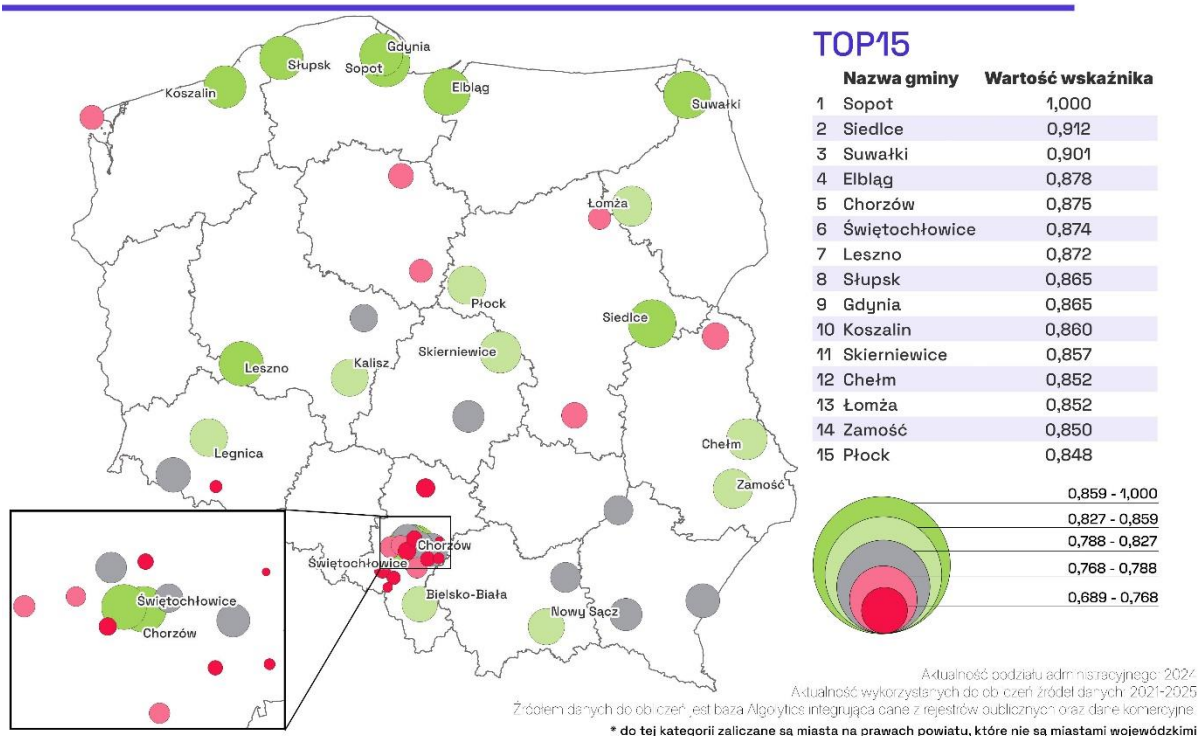

W ujęciu eksperckim segment miast na prawach powiatu **charakteryzuje się wysokim, lecz zróżnicowanym poziomem jakości życia. Średnia wartość wskaźnika wynosi 0,793**, a mediana 0,787; obserwowany zakres rozciąga się od około 0,60 do 0,95. Skrajne klasy są wypełnione w podobnej skali: mniej więcej jedna piąta ośrodków należy do najwyższej klasy wartości, a podobny odsetek do najniższej. Na najwyższych pozycjach znajdują się miasta łączące mocne podstawy ekonomiczne z dobrą dostępnością transportową i uporządkowanym łańdkiem przestrzennym; w tej grupie **często pojawiają się ośrodki północne i wschodnie oraz część miast zachodniej Polski. Słabsze wyniki częściej notują miasta z południa kraju** oraz pojedyncze ośrodki w innych regionach, gdzie na końcową ocenę głównie wpływa kumulacja czynników środowiskowych.

O różnicach między czołówką, a „ogonem” w tym wariancie **przesądza** przede wszystkim **komponent środowiskowy**. Lepsza jakość powietrza, większy udział terenów zielonych i mniejsza presja przemysłowa wyraźnie odróżniają miasta z najwyższymi wartościami wskaźnika. Drugą grupą czynników jest mobilność: sprawny transport publiczny, dobra dostępność między- i wewnątrzmijska oraz infrastruktura drogowa wzmacniają pozycję ośrodków z czołówki zestawienia, ale ich wpływ nie jest w stanie wyciągnąć miast południowej Polski do pierwszej połowy rankingu. Różnice w infrastrukturze technicznej i cyfrowej czy w obszarze zdrowia są widoczne, lecz nie różnicują segmentu tak silnie jak środowisko i transport.

Jakość życia w miastach na prawach powiatu*

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

W wariancie ankietowym **średni poziom wskaźnika jest wyższy i wynosi 0,805**, a mediana do około 0,807. Zakres wyników pozostaje szeroki (od niespełna 0,60 do ok. 0,93), natomiast rozkład między klasami jest zrównoważony: około jednej piątej miast trafia zarówno do górnej, jak i do dolnej klasy wartości. W czołówce utrzymują się te ośrodki, które – w opinii respondentów – zapewniają dobrą jakość życia „na co dzień”: łatwy dostęp do pracy i usług, sprawną komunikację oraz atrakcyjną ofertę czasu wolnego. W ujęciu przestrzennym **widać przewagę miast północnych i wschodnich** oraz kilku ośrodków zachodniej Polski; **najłabsze oceny** – podobnie jak w ujęciu eksperckim – częściej pojawiają się w **większości miast Górnego Śląska**.

Hierarchia czynników jest tu nieco inna niż w ocenie eksperckiej. **Najsilniej różnicują** wyniki komponenty bezpośrednio odczuwalne przez mieszkańców: **warunki ekonomiczne** (szanse zatrudnienia i dochody), **transport, kultura i rekreacja, a także dostępność usług publicznych i edukacja**. Rola środowiska nadal ma znaczenie, ale jego wpływ na dystans między liderami a „ogonem” jest słabszy niż w podejściu eksperckim. W praktyce oznacza to, że miasta, które konsekwentnie poprawiają mobilność, podaż usług i ofertę czasu wolnego, uzyskują w tym wariancie relatywnie wyższe oceny nawet wtedy, gdy wyzwania środowiskowe są nadal obecne.

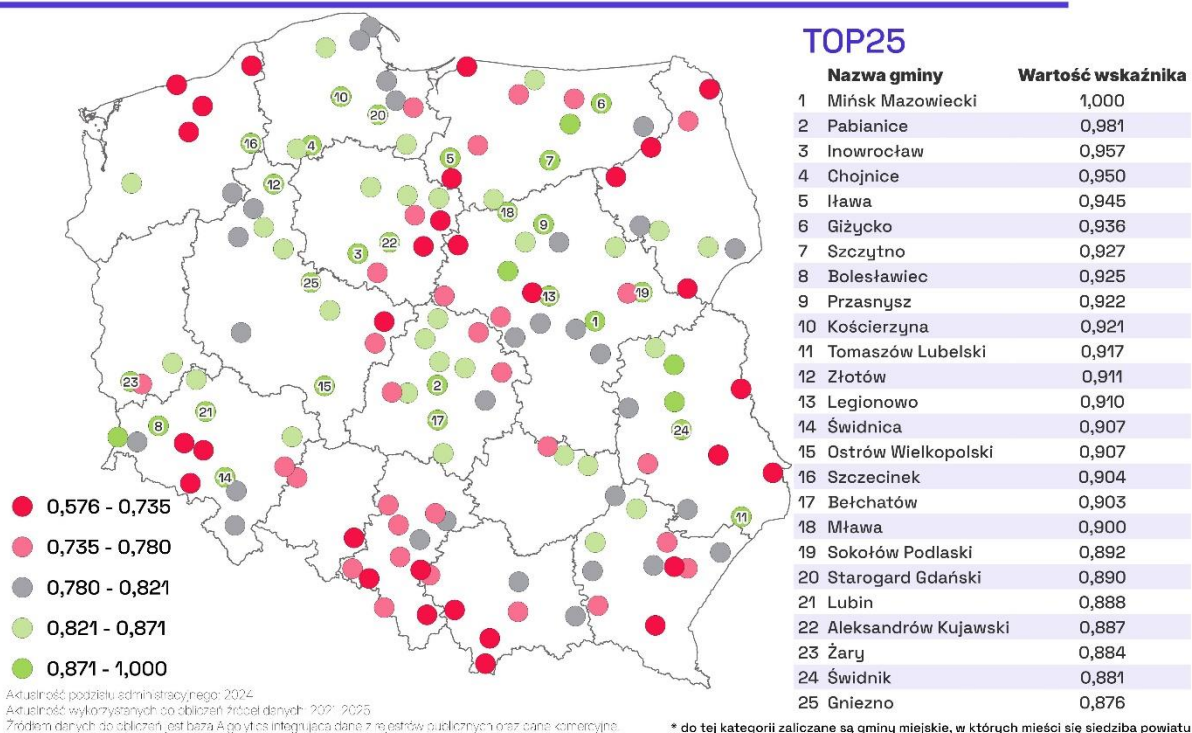
Oba warianty wagowania kreślą zbliżony obraz segmentu: **miasta na prawach powiatu osiągnęły wysokie wartości wskaźnika, a hierarchia jest stosunkowo stabilna** – zmiana metody rzadko prowadzi do przesunięcia o więcej niż jedną klasę. Ścisła czołówka rankingów (miejsca 1-3) pozostaje niezmienną w obu ujęciach. Największa różnica w osiągniętej pozycji w rankingu dotyczy Przemysła, który w wariancie eksperckim mieści się w 5ciu najniższych wynikach, a w ujęciu ankietowym znajduje się w pierwszej połowie rankingu. Dosyć znaczna różnica dotyczy również Świnoujścia, które zajęło ostatnie miejsce w wariancie eksperckim, a w ankietowym 33.

Różnice dotyczą przede wszystkim akcentów. W ocenie eksperckiej najsilniejszym wyróżnikiem liderów jest środowisko i – zaraz po nim – ład przestrzenny oraz mobilność. W ocenie ankietowej większą wagę zyskują elementy „użytkowe”: kondycja rynku pracy, transport w codziennym dojeździe, szeroka dostępność usług i atrakcyjna oferta czasu wolnego.

Miasta powiatowe

Jakość życia w miastach powiatowych*

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

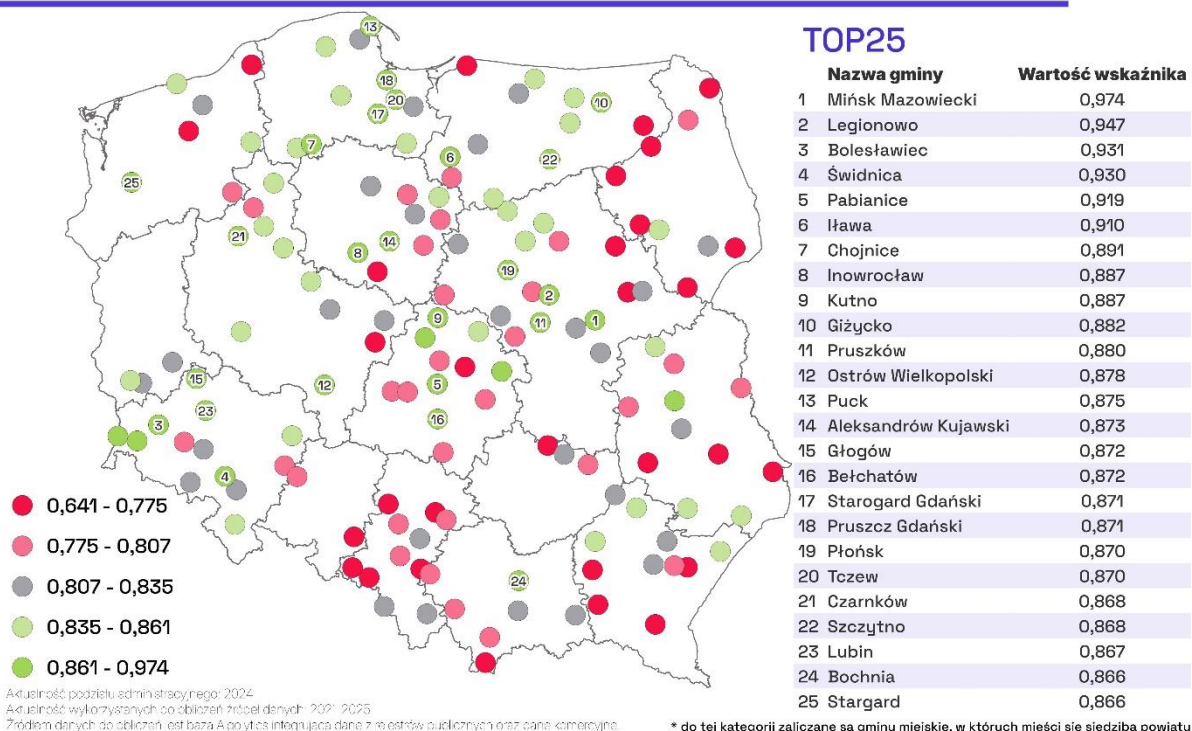
W ujęciu eksperckim miasta powiatowe osiągają **wysoki, lecz zróżnicowany** poziom jakości życia. Średnia wartość wskaźnika wynosi **0,801**, mediana **0,801**, a rozstęp sięga od **0,576** do **1,000** (odchylenie standardowe ok. **0,077**). Około **9%** miast mieści się przy dolnym progu (poniżej 0,70), **41%** w przedziale **0,70–0,80**, **39%** w przedziale **0,80–0,90**, a **11%** osiąga wartości **powyżej 0,90**. Czołówkę tworzy grupa ośrodków łączących mocną bazę gospodarczo-dochodową z dobrą dostępnością usług i korzystnym profilem środowiskowym. Na drugim biegunie pozostaje niewielka grupa miast z kumulacją wyzwań środowiskowych i dostępnościowych; do najbliższych należą m.in. **Hrubieszów, Białystok, Siemiatycze, Włodawa i Sławno**. W ujęciu przestrzennym wyraźnie widać znacznie niższe wyniki w miastach powiatowych południa kraju oraz krańców wschodnich i północnych. Najwyższe wartości osiągają miasta położone w centralnej Polsce.

O **różnicach między czołówką a „ogonem”** przesądzają przede wszystkim komponenty: **środowisko** – największy dystans średnich wartości między górnymi a dolnymi 20% jednostek (ok. **+0,36**), następnie **zdrowie** (**+0,17**), **transport** (**+0,14**) oraz **dostępność usług publicznych** (**+0,12**). Różnice w **infrastrukturze technicznej i cyfrowej** są najmniej wyraźne w tym segmencie. Taki profil sugeruje, że przewagi miast powiatowych w podejściu eksperckim buduje połączenie **lepszego środowiska życia**,

sprawnej mobilności i dobrego zaplecza zdrowotno-usługowego, przy równoczesnym, stabilnym zapleczu ekonomicznym.

Jakość życia w miastach powiatowych*

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

W ujęciu ankietowym obraz pozostaje korzystny, a przeciętny poziom jest **nieco wyższy i mniej zróżnicowany**: średnia wynosi **0,817**, mediana **0,822**, przy rozstępie **0,641–0,974** (odchylenie standardowe ok. **0,055**). Udział miast przy dolnym progu (poniżej 0,70) spada do zaledwie **3%**, **31%** mieści się w przedziale **0,70–0,80**, **63%** w **0,80–0,90**, a **4%** osiąga wyniki **powyżej 0,90**. W czołówce częściej znajdują się ośrodki, w których silna pozycja ekonomiczna **idzie w parze z codzienną „użytecznością”** miasta: sprawną komunikacją, dobrą ofertą mieszkaniową i szerokim dostępem do usług oraz kultury. Najniższe pozycje w rankingu zajmują Hrubieszów, Kolno, Siemiatycze, Grajewo i Hajnówka. W ujęciu przestrzennym obraz jest spójny z wariantem eksperckim wyraźnie widać znacznie niższe wyniki w miastach powiatowych południa kraju oraz krańców wschodnich. W tym wariantcie wyższe wyniki osiągały miasta z północy kraju.

W porównaniu górnych i dolnych 20% miast najsilniej różnicują wyniki: **transport (+0,18)**, **dostępność usług (+0,12)** oraz **warunki ekonomiczne (+0,10)**. Rola **środowiska** pozostaje istotna, ale wyraźnie **słabsza** niż w ujęciu eksperckim.

W obu wariantach miasta powiatowe wypadają **dobrze** i tworzą segment o **stosunkowo stabilnej** hierarchii. Zmiana metody ważenia nierzadko wywraca układ pozycji w rankingu. **Na pozycji lidera w obu wariantach plasuje się Mińsk Mazowiecki**, również **końcówka rankingu pozostaje na niezmienionym poziomie** - Hrubieszów i

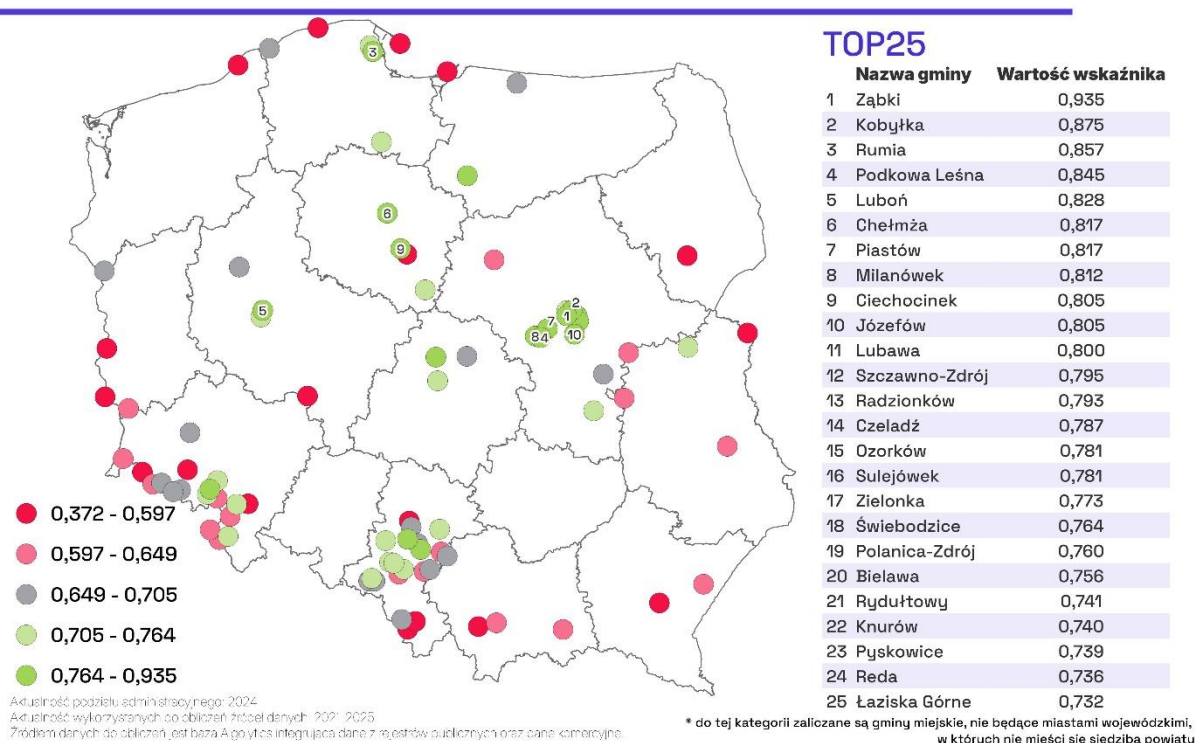
Siemiatycze w obu ujęciach zajmują te same odległe miejsca (odpowiednio 150. i 148.) Znaczna różnica w osiągniętej pozycji dotyczy Kołobrzeg, który w ujęciu eksperckim zajmuje 133. pozycję, a w wersji eksperckiej 45. Odwrotny zwrot, ale podobna zmiana dotyczy Ostrowi Mazowieckiej, która w ujęciu eksperckim zajmuje pozycję 38, a w wariancie ankietowym dopiero 123.

Różnią się również **czynniki, które najmocniej odróżniają liderów od najgorszych**. W podejściu **eksperckim** przewagę budują przede wszystkim **środowisko, zdrowie i transport** wspierane przez **dostępność usług**. W podejściu **ankietowym** na pierwszy plan wysuwają się **transport, dostępność usług oraz kondycja ekonomiczna**.

Miasteczka

Jakość życia w miasteczkach*

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

W ujęciu eksperckim poziom jakości życia w miasteczkach jest **umiarkowany i silnie zróżnicowany**. Średnia wartość wskaźnika wynosi **0,674**, mediana **0,673**, a zakres wyników rozciąga się od **0,372** do **0,935** (współczynnik zmienności ok. **15,7%**). W rozkładzie klas widać, że **40,7%** miasteczek uzyskuje wartości **poniżej 0,65**, **17,4%** mieści się w przedziale **0,65–0,70**, **30,2%** w **0,70–0,80**, a **10,5%** osiąga **0,80–0,90**. Bardzo wysokie wyniki (powyżej **0,90**) to **1,2%** segmentu.

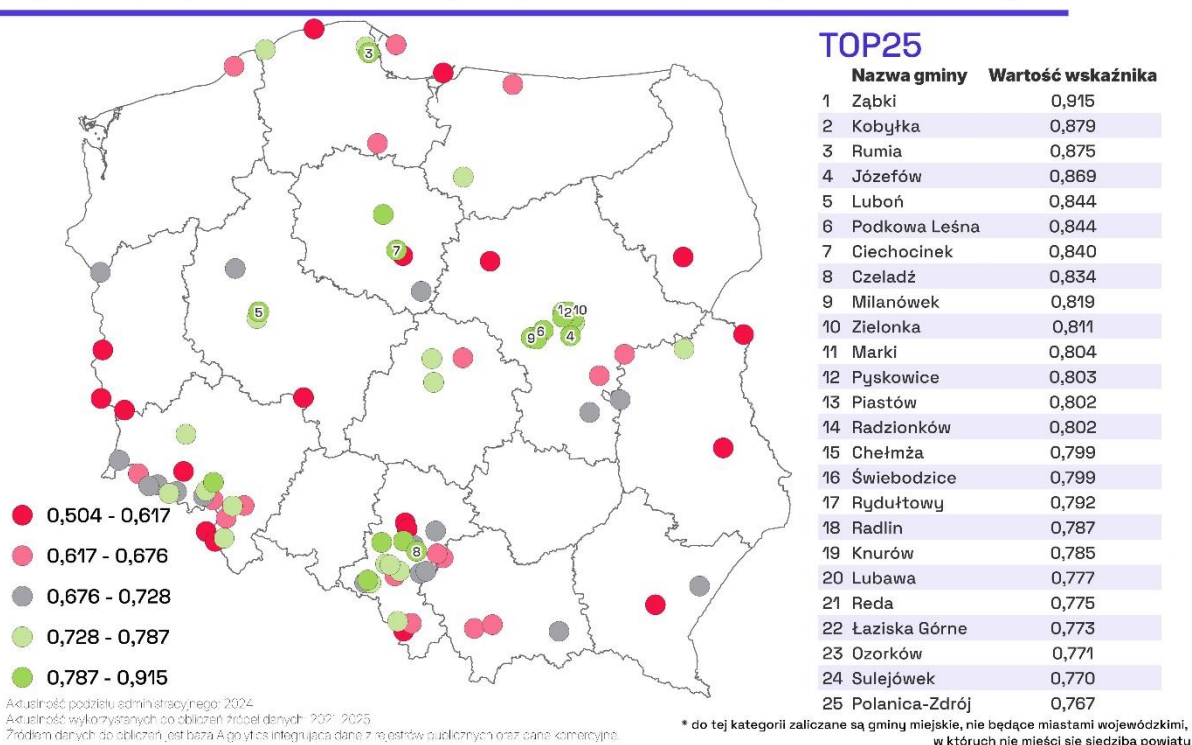
Na mapie najwyższe miejsca częściej występują w województwie **mazowieckim** (w najwyższym kwintyli znalazło się **8 z ok. 17** najlepszych miasteczek), a pojedyncze mocne jednostki pojawiają się też w centralnej i południowo-zachodniej Polsce. Z kolei

w dolnym kwintylu relatywnie pojawiają się na południowym-wschodzie i krańcach zachodnich. **Najniższe wyniki osiągają Krynica Morska, Łęknica, Łeba i Terespol.** Warto zauważyć, że ten segment nie jest równomiernie reprezentowany we wszystkich województwach, w świętokrzyskim nie ma ani jednej gminy z tego segmentu, a w zachodniopomorskim i podlaskim znajduje się tylko 1 reprezentant.

O przewadze najlepszych miasteczek – w porównaniu z najgłupszymi 20% – decyduje przede wszystkim **środowisko**, gdzie różnica średnich wartości wynosi ok. **+0,30** punktu wskaźnika. Dalej różnicują: **transport (+0,24)**, **dostępność usług (+0,23)**, **zdrowie (+0,23)** i **edukacja (+0,23)**. Różnice w infrastrukturze technicznej i cyfrowej są niewielkie.

Jakość życia w miasteczkach*

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

W podejściu ankietowym przeciętny poziom jakości życia jest **wyższy**, a rozkład nieco łagodniejszy. Średnia to **0,704**, mediana **0,707** (zakres **0,504–0,915**). Udział jednostek o niskich wynikach jest niższy: **27,9%** miasteczek ma wartości **poniżej 0,65**, **22,1%** mieści się w **0,65–0,70**, **33,7%** w **0,70–0,80**, **15,1%** w **0,80–0,90**, a **1,2%** osiąga **wynik powyżej 0,90**.

Geograficznie rozkład jest spójny z podejściem eksperckim – najwyższe wartości osiągają miasteczka ze stref podmiejskich dużych metropolii (głównie warszawskiej i GZM). Niższe wyniki osiągają miasteczka z peryferii kraju. Najniższe wyniki osiągają **Krynica Morska, Łęknica, Terespol i Sulmierzyce**.

Hierarchia czynników różnicujących zmienia się względem ujęcia eksperckiego w zakresie wielkości wpływu poszczególnych kategorii. Największe dystanse między górnymi a dolnymi 20% tworzą: **edukacja (+0,25)**, **zdrowie (+0,24)**, **transport (+0,23)**, **dostępność usług (+0,23)** oraz **warunki ekonomiczne (+0,17)**. W tym wariancie komponent **środowiskowy** ma **niewielkie znaczenie**.

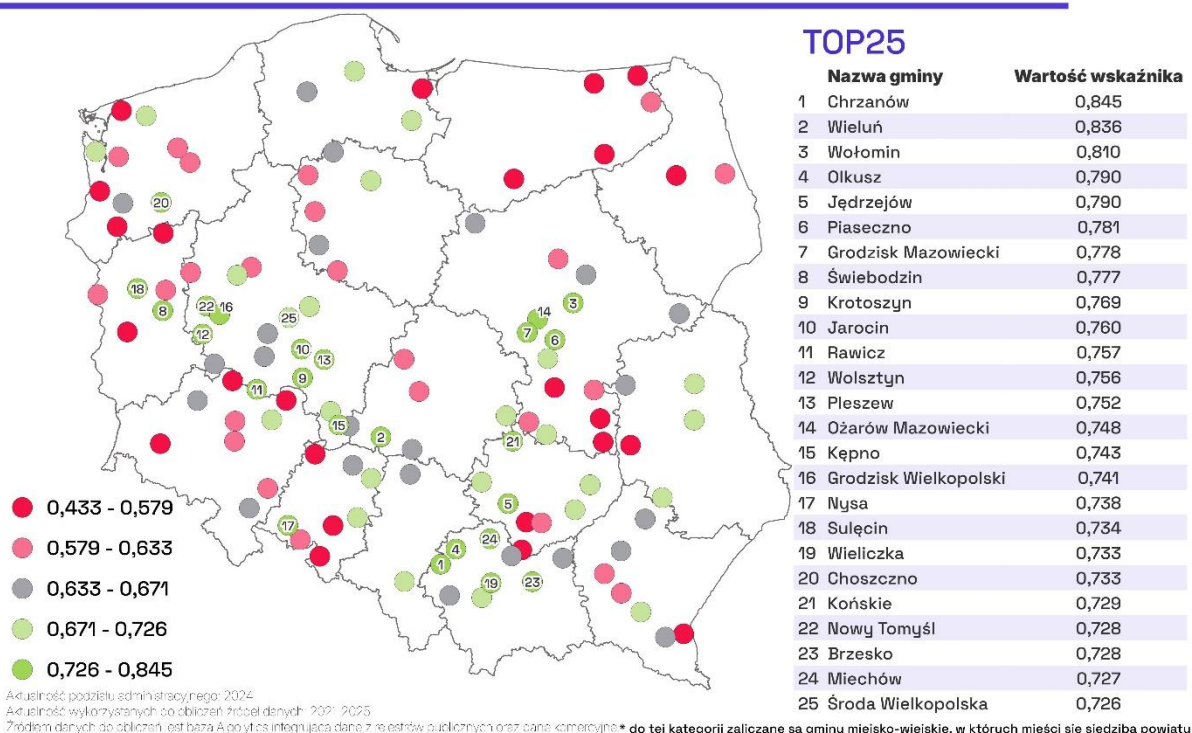
W obu wagowaniach widać tę samą logikę: miasteczka położone w **strefach podmiejskich silnych metropolii** (zwłaszcza w otoczeniu Warszawy) częściej należą do czołówki segmentu, podczas gdy **słabsze wyniki** kumulują się w strefach przygranicznych. Zmiana metody ważenia rzadko wywraca układ pozycji w rankingu. Ścisła czołówka w obu ujęciach pozostaje niezmieniona (pozycje 1,2,3 i 5 zajmują te same gminy). Również końcówka zestawienia jest spójna – najniższe wartości wskaźnika jakości życia występują w Krynicy Morskiej i Łęknicy. Największą różnicę w osiągniętej pozycji notuje gmina Skórcz, która osiąga 30. pozycję w metodzie eksperckiej i 63. w ujęciu ankietowym.

Jak we wszystkich segmentach różne są jednak **akcenty czynników sukcesu**. W ujęciu **eksperckim** najsilniej „ciągnie w górę” **środowisko**, obok **transportu** i **dostępności usług**. W ujęciu **ankietowym** prym wiodą **edukacja**, **zdrowie**, **transport** i **usługi**, a komponent środowiskowy schodzi na dalszy plan.

Gminy z siedzibą powiatu

Jakość życia w gminach z siedzibą powiatu*

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

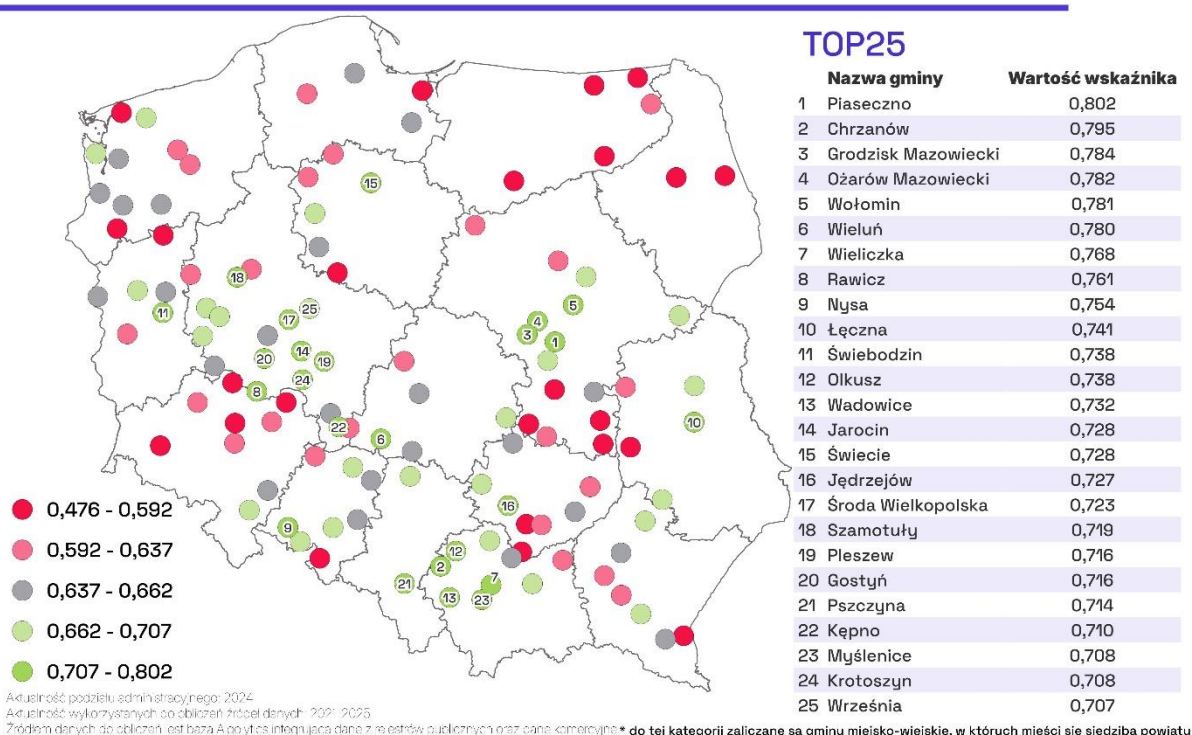
W ujęciu eksperckim przeciętny poziom jakości życia w segmencie gmin, w których znajduje się siedziba powiatu jest umiarkowany, a zróżnicowanie dość szerokie. **Średnia** wynosi **0,649**, **mediana 0,650**, a **zakres 0,433–0,845** (odchylenie standardowe ok. 0,084). Struktura rozkładu akcentuje „środek”: **27,7%** gmin uzyskuje **wynik poniżej 0,60**, **43,7%** mieści się w **0,60–0,70**, **26,1%** w **0,70–0,80**, a **2,5%** przekracza **0,80**.

Rozkład przestrzenny wskazuje, że najwyższe wartości koncentrują się głównie w **Wielkopolsce** i na **Mazowszu**, z pojedynczymi silnymi jednostkami w **Małopolsce** i kilku innych regionach. Dolne pozycje częściej pojawiają się w **Warmińsko-Mazurskiem** i **Zachodniopomorskiem**, punktowo również w innych województwach. Najniższe pozycje w rankingu zajmują **Gołdap**, **Kamień Pomorski**, **Nidzica**, **Myślibórz** i **Lipko**.

O przewadze liderów nad gminami z końca rozkładu decyduje zestaw kilku komponentów. Najsilniej różnicuje **zdrowie** – średni dystans między górnymi a dolnymi 20% gmin to ok. **+0,25** pkt wskaźnika. Następnie **transport (+0,16)**, **edukacja (+0,15)**, **środowisko (+0,14)** oraz **dostępność usług (+0,14)**. **Warunki ekonomiczne** mają mniejszy, choć wciąż wyraźny wpływ **(+0,10)**, a **infrastruktura techniczna i cyfrowa** różnicuje segment najstabiliej. W praktyce wysoka pozycja to efekt **sprawnej mobilności, gęstej sieci usług publicznych, dobrej opieki zdrowotnej oraz przyzwyczajonych parametrów środowiskowych**, wspartych stabilną sytuacją dochodową.

Jakość życia w gminach z siedzibą powiatu*

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

W ocenie opartej na wagach z badania ankietowego poziom przeciętny jest zbliżony, a rozkład nieco łagodniejszy. **Średnia to 0,648, mediana 0,653, zakres 0,476–0,802** (odchylenie standardowe ok. 0,071). **22,7%** gmin osiąga **wynik poniżej 0,60**, **53,8%** mieści się w **0,60–0,70**, **22,7%** w **0,70–0,80**, a zaledwie **0,8%** przekracza **0,80**.

Najwyższe wyniki częściej pojawiają się na **Mazowszu** i w **Małopolsce**, **także gminy z Wielkopolski uplasowały się w czołówce**. Najniższe wartości dotyczą wszystkich gmin z tego segmentu położonych w północno-wschodniej Polsce, a także wybranych gmin z pozostałych regionów kraju. Ranking w ujęciu ankietowym zamykają **Lipsko, Gołdap, Węgorzewo, Ustrzyki Dolne i Myślibórz**.

Hierarchia czynników przesądzających o pozycji jest zbliżona do tej w podejściu eksperckim. Największe różnice między górnymi a dolnymi 20% tworzą **transport (+0,19)**, **zdrowie (+0,21)**, **edukacja (+0,17)**, **dostępność usług (+0,16)** oraz **warunki ekonomiczne (+0,14)**. **Środowisko (K2)** nie pełni roli wyróżnika czołówki.

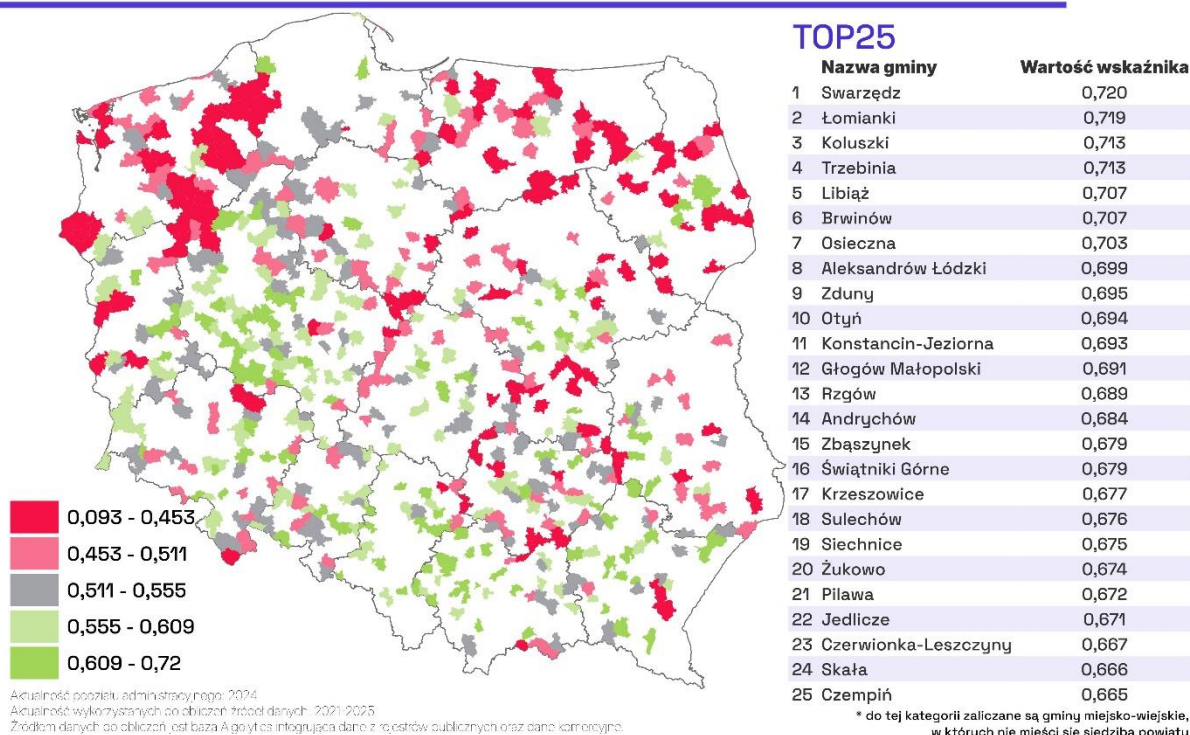
W obu metodach ważeniach rysuje się podobna geografia: **pasmowe przewagi stref podmiejskich dużych ośrodków** (zwłaszcza na Mazowszu i w Małopolsce) oraz **słabsze wyniki** w części regionów północno-wschodnich i zachodnich. Zmiana metody ważenia dla części gmin wywraca układ pozycji w rankingu. W czołówce obu rankingów można zauważyć pewne zmiany pozycji np. Piaseczno, Grodzisk Mazowiecki, Ożarów Mazowiecki (wyższe pozycje w podejściu ankietowym). Końcówka rankingów pozostaje spójna z drobnymi zmianami o jedną lub dwie pozycje. Największa różnica w osiągniętym miejscu dotyczy gminy Krapkowice, która w metodzie eksperckiej plasuje się na 100. pozycji, a w ujęciu eksperckim na 44.

Drobne różnice można zauważyć w cechach wyróżniających liderów - w wariancie **eksperckim** mocniej liczą się **zdrowie, transport i środowisko**, natomiast w wariancie **ankietowym** dominują **transport, zdrowie, edukacja, dostępność usług i ekonomia**, a komponent środowiskowy nie odróżnia najlepszych.

Gminy miejsko-wiejskie

Jakość życia w gminach miejsko-wiejskich*

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

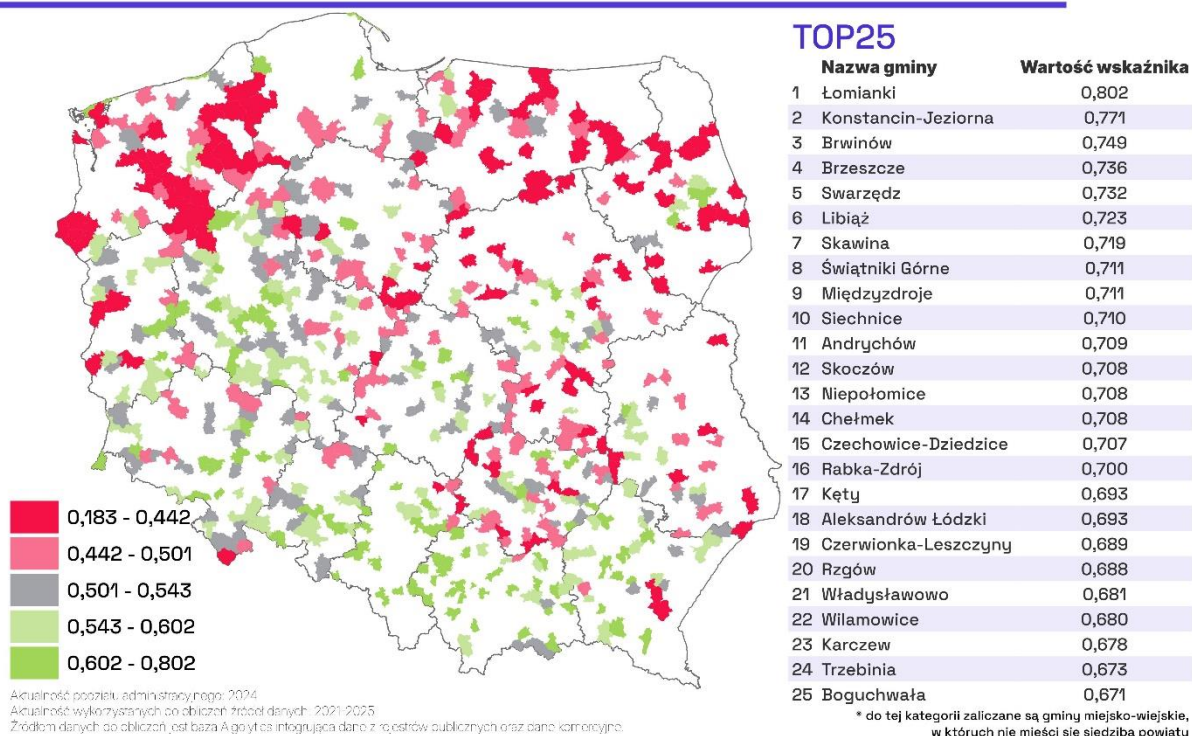
W ujęciu eksperckim średni poziom wskaźnika jakości życia w segmencie wynosi **0,527** (mediana **0,534**; zakres **0,093–0,720**; odchylenie standardowe **0,092**). Zróżnicowanie osiąganych wartości jest bardzo szerokie, ale rozkład jest zbliżony do normalnego. **1,2%** gmin osiąga wynik poniżej **0,3**, **33,9%** mieści się w przedziale **0,3–0,5**, **41,9%** w **0,5–0,6**, **21,9%** w **0,6–0,7**, a **1,2%** osiąga wynik powyżej **0,7**.

Rozkład przestrzenny wyników jasno pokazuje, że najlepsze wyniki osiągnęły gminy z Wielkopolski i południa kraju. Najstabilniej natomiast wypadają krańce północno-zachodnie i północno-wschodnie. Czołówkę tworzą najczęściej **gminy podmiejskie silnych ośrodków** (zwłaszcza wokół Poznania, Krakowa, Warszawy czy aglomeracji śląskiej). Końcówka rankingu to gminy województw zachodniopomorskiego – **Cedynia i Nowe Warpno**, i podlaskiego – **Lipsk i Michałowo**.

Analiza różnic między górnymi a dolnymi 20% gmin wskazuje, że o przewadze liderów najbardziej decydowały: **zdrowie (+0,262pkt)** i **edukacja (+0,261 pkt)**, a następnie **dostępność usług (+0,149pkt)** oraz **transport (+0,131pkt)**. Istotny, choć nieco słabszy był wpływ **warunków ekonomicznych (+0,131pkt)** i **kultury/rekreacji (+0,125pkt)**. W praktyce wysoka pozycja to kombinacja **sprawnej mobilności i sieci usług publicznych** oraz **silnego zaplecza społecznego (szkoły, zdrowie)**.

Jakość życia w gminach miejsko-wiejskich*

Wyznaczona w oparciu o 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

W wariancie eksperckim przeciętny poziom jakości życia jest zbliżony, nieco niższy niż w ujęciu eksperckim: **0,519** (mediana **0,523**; zakres **0,183–0,802**; odchylenie **0,094**). Rozkład ponownie jest zbliżony do normalnego **1,3%** gmin osiąga wynik poniżej **0,3**, **38,2%** mieści się w przedziale **0,3-0,5**, **40%** w **0,5–0,6**, **18,4%** w **0,6-0,7**, a **2,7%** osiąga wynik powyżej **0,7**.

Geografia najwyższych pozycji to Wielkopolska i południe Polski, a także strefy podmiejskie metropolii. Najniższe wyniki osiągają gminy z północy kraju. Ranking zamykają gminy z województwa Podlaskiego (Michałow, Krynki, Lipsk) i Zachodniopomorskiego (Cedynia, Nowe Warpno).

W porównaniu górnych i dolnych 20% gmin o pozycji decydują przede wszystkim **edukacja (+0,275pkt)** i **zdrowie (+0,272pkt)**, dalej **dostępność usług (+0,198pkt)** i **transport (+0,182pkt)** oraz **warunki ekonomiczne (+0,161pkt)**. Co istotne, **środowisko (K2)** nie różnicuje liderów pozytywnie, co potwierdza, wcześniejsze spostrzeżenia, iż dla Polaków ważniejsza jest „**codzienna użyteczność**” i **dostęp do usług** niż parametry środowiskowe.

Oba wagowania rysują spójny obraz segmentu: **najsilniejsze wyniki w strefach podmiejskich dużych ośrodków na południu i w centrum, słabsze na północnym-wschodzie i północnym-zachodzie**. Zdarza się, że zmiana metody ważenia wywraca układ pozycji w rankingu. Taki zwrot dotyczy np. gminy Międzyzdroje, która w wariancie eksperckim uplasowała się dopiero na 392. pozycji, natomiast w ujęciu ankietowym

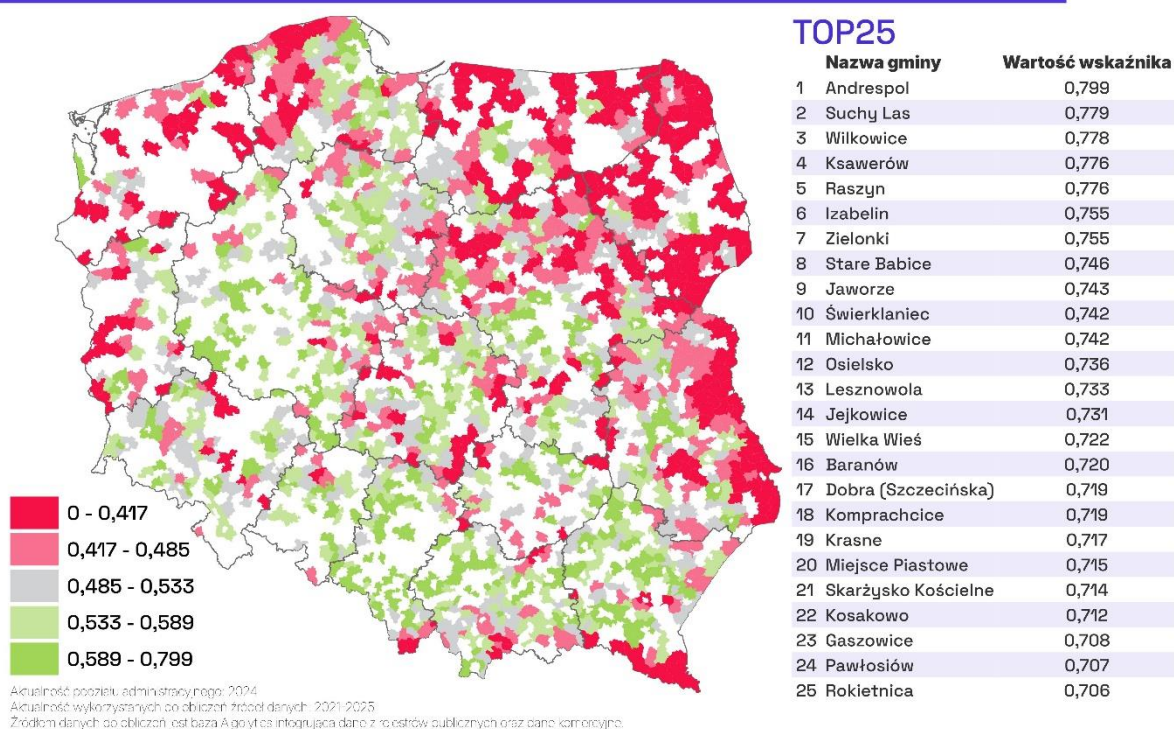
znalazła się w top 10 (9. pozycja). Końcówka rankingów w obu podejściach pozostaje spójna tworzą je głównie gminy z województw podlaskiego i zachodniopomorskiego.

Akcenty czynników sukcesów są podobne w obu podejściach z różnicami w wartościach wpływu na miejsce gminy w rankingu. W podejściu **eksperckim** rola **zdrowia i edukacji** jest bardzo duża, ale wciąż liczą się **usługi i transport**; w podejściu **ankietowym** przewaga „codziennych” komponentów (edukacja, zdrowie, usługi, transport) jest **jeszcze wyraźniejsza**, a **środowisko** traci znaczenie różnicujące

Gminy wiejskie

Jakość życia w gminach wiejskich

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag eksperckich

W ujęciu eksperckim przeciętny poziom jakości życia w gminach wiejskich jest **najniższy spośród wszystkich segmentów – średnia 0,502** (mediana 0,510), przy największym zróżnicowaniu osiąganych wartości (rozstęp 0-0,799, odchylenie standardowe 0,105). Rozkład ponownie jest zbliżony do normalnego, z przesunięciem w stronę niższych wartości - **3,7%** gmin osiąga wynik poniżej **0,3**, **42,5%** mieści się w przedziale **0,3-0,5**, **36,5%** w **0,5-0,6**, **15,2%** w **0,6-0,7**, a **1,8%** osiąga wynik powyżej **0,7**.

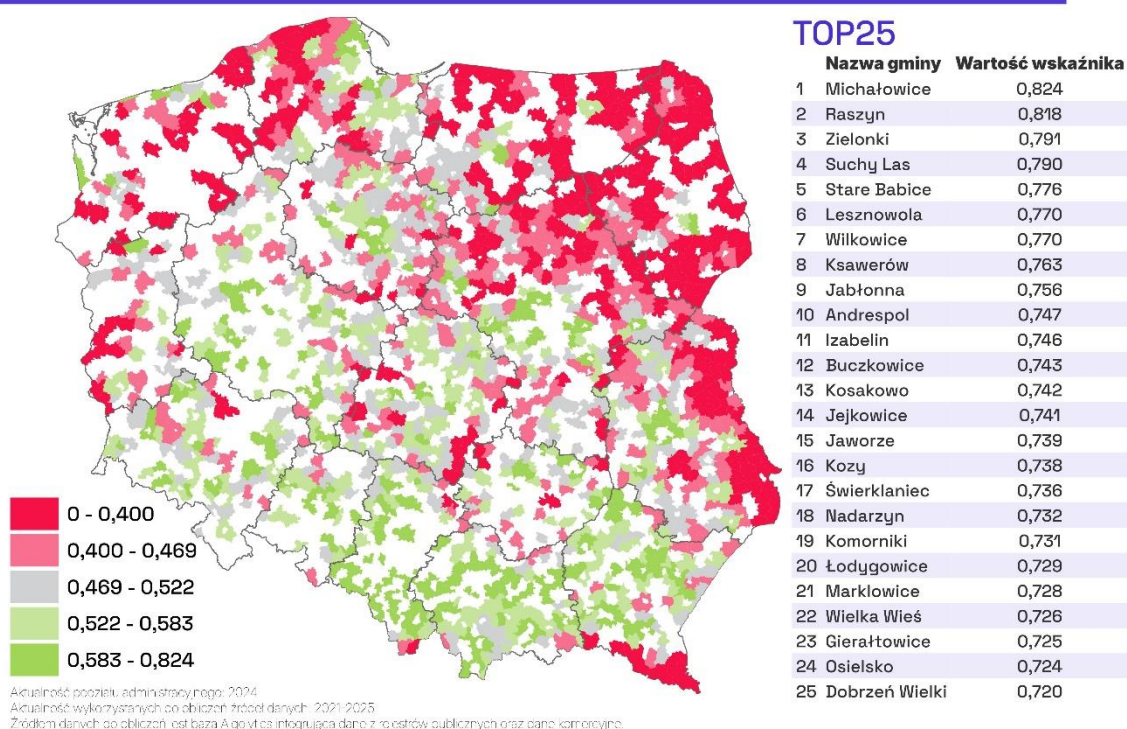
Geografia wyników wyraźnie rysuje **kontrast między strefami podmiejskimi dużych ośrodków południa i centrum kraju a północno-wschodnią i północno-zachodnią**

częścią Polski. Do górnego decyla częściej trafiają gminy z otoczenia **Warszawy, Poznania, Krakowa, Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii i Wrocławia**, a także pas Polski południowej. **10% gmin z najniższymi** wynikami w tym segmencie koncentrują się przede wszystkim **na wschodzie, północnym-wschodzie i północnym-zachodzie kraju**.

Porównanie profili kategorii pomiędzy górnymi a dolnymi 20% gmin wskazuje, że w podejściu eksperckim wynik w segmencie najsilniej „ciągną w górę” **zdrowie (+0,310pkt)** i **edukacja (+0,352pkt)**, które osiągają wyraźnie wyższe wartości w gminach z czołówki. Znaczny ale zdecydowanie mniejszy wkład mają kwestie związane z dostępem do **kultury i rekreacji (+0,172pkt)** oraz **usług codziennych (+0,167pkt)**, a także **transport (+0,161pkt)**. Komponent środowiskowy nie różnicuje liderów w tym segmencie.

Jakość życia w gminach wiejskich

Wyznaczona w oparciu 90 wskaźników cząstkowych z zastosowaniem wag z badania ankietowego

W ujęciu ankietowym przeciętny poziom jest **nieco niższy niż w eksperckim (średnia 0,492, mediana 0,496)**, przy większym zróżnicowaniu osiąganych wartości (rozstęp 0-0,824, odchylenie standardowe 0,112). Rozkład ponownie jest zbliżony do normalnego, z wyraźniejszym niż w ujęciu eksperckim przesunięciem w stronę niższych wartości - **4,5% gmin osiąga wynik poniżej 0,3, 46,9% mieści się w przedziale 0,3-0,5, 32,2% w 0,5-0,6, 13,2% w 0,6-0,7, a 2,1% osiąga wynik powyżej 0,7.**

Rozkład przestrzenny jeszcze mocniej uwypukla **polaryzację** między **strefami podmiejskimi silnych metropolii** oraz **południem kraju**, a „**ścianą wschodnią**” i

Pomorzem Zachodnim. Gminy z końcówki rankingu to **Lutowiska i Cisna** z województwa podkarpackiego oraz **Gródek i Zawady** z województwa podlaskiego.

W ujęciu ankietowym największe różnice między górnymi, a dolnymi 20% gmin dotyczą dostępności i jakości kwestii codziennych – **edukacja (+0,336pkt), zdrowie (+0,324pkt), dostępność usług (+0,225pkt) i transport (+0,212pkt)**. Komponent **środowiskowy** ma **mniejsze znaczenie różnicujące** niż w wielu segmentach miejskich.

Obie metody pokazują **ten sam porządek przestrzenny**: najwyższe wyniki w gminach wiejskich **w strefach podmiejskich dużych miast południa i centrum**, najniższe – **na północnym wschodzie oraz na Pomorzu Zachodnim**. W obu wariantach **kluczowe dla przewagi** są komponenty „codzienne”: **szkoły, ochrona zdrowia, mobilność i bliskość usług**. Zmiana metody ważenia dla większości gmin koryguje układ pozycji w rankingu. W czołówce rankingu występują zmiany pozycji o kilka miejsc. Końcówka jest raczej spójna - dwie gminy z najniższymi wynikami są w obu podejściach identyczne – Lutowiska i Cisna. Największa różnica w pozycji dotyczy gminę Kościelec, która w wariancie eksperckim zajmuje 1143. miejsce, a w ujęciu eksperckim 409. miejsce.

Podsumowanie

Segmentacja pokazała, że **poziom i „kształt” jakości życia systematycznie zmienia się wraz ze stopniem zurbanizowania jednostek**. W obu wagowaniach najwyższe średnie notują **duże ośrodki miejskie** (miasta wojewódzkie, miasta powiatowe, miasta na prawach powiatu), a najniższe – **gminy wiejskie i gminy miejsko-wiejskie**.

Koncentracja **wartości wskaźnika jakości życia jest tym większa, im wyższy szczebel miejskości**. W pewnym stopniu jest to związane z liczebnością gmin w poszczególnych segmentach, ale duże znaczenie ma również zróżnicowanie wewnętrzne. Nie trudno zauważyć że duże miasta wojewódzkie są do siebie bardziej zbliżone wielkością i cechami funkcjonalnymi niż gminy z segmentu gmin wiejskich, w którym mieszczą się jednostki o typowo rolniczym charakterze, jak i obszary podmiejskie dużych metropolii, które przesuwają akcenty w stronę pełnienia funkcji „sypialni” dla miasta. Te różnice wskazują, że być może segmentacja powinna odejść od podziału administracyjnego, na rzecz podziału funkcjonalnego. Szczególnie dobrze to uwidacznia rozkład przestrzenny decyli, do których należą gminy z poszczególnych segmentów, który odzwierciedla realne różnice funkcjonalne i dostępności regionów Polski, dzieląc ją na dwie wyraźne strefy. **Polska centralna i południowa częściej skupia gminy z wysokimi wartościami wskaźnika jakości życia** – niezależnie od segmentu – podczas gdy **północny wschód i północny zachód** mają wyraźnie większy udział gmin osiągających najniższe wartości.

Różny jest także **zestaw czynników**, które windują jednostki na szczyt w poszczególnych segmentach. W segmentach **miejskich** o pozycji decydują przede

wszystkim **warunki ekonomiczne, mobilność, dostępność i jakość usług wyższego rzędu (kultura, rekreacja)**, a w ocenie eksperckiej dodatkowo **komponent środowiskowy**. W segmentach **mniej zurbanizowanych** przewagi budują **edukacja, zdrowie, transport i dostępność usług podstawowych** – czyli elementy „codziennej użyteczności”. Środowisko w tych segmentach rzadziej rozstrzyga o miejscu w rankingu, co nie deprecjonuje jego wagi, ale pokazuje, że **bez zaopiekowania usług bazowych walory przyrodnicze nie przekładają się na wysoką jakość życia w ocenie Polaków**.

W segmentach widzimy **stabilny obraz przestrzenny** oraz **jasną hierarchię czynników** różnicujących jakość życia. Silne miasta pozostają liderami dzięki gęstości usług i gospodarce, a gminy mniej zurbanizowane zyskują tam, gdzie udało się zapewnić **codzienną dostępność i sprawną łączność** z ośrodkami pracy i edukacji. To właśnie te dwa wymiary – **funkcjonalność i dostępność** – stanowią wspólny mianownik polityk, które realnie podnoszą jakość życia w każdym segmencie.

Przewodnik po Location Intelligence

Czym właściwie jest Location Intelligence i na co pozwala?

Location Intelligence (LI) to podejście analityczne, które pozwala wydobywać wiedzę z danych posiadających komponent przestrzenny – czyli takich, które są powiązane z konkretnym miejscem na mapie.

Location Intelligence zdobywa coraz większą popularność w biznesie, ponieważ dodanie aspektu lokalizacyjnego do danych pozwala odkrywać nieznane wcześniej zależności między miejscem zamieszkania a konkretnymi cechami lub zachowaniami klientów. Na podstawie samego adresu można z dużą trafnością oszacować m.in. poziom dochodu, skłonność do spłaty zobowiązań, ryzyko nadużycia czy prawdopodobieństwo kliknięcia w reklamę. To sprawia, że dane lokalizacyjne stają się kluczowym komponentem w modelach scoringowych, segmentacyjnych i predykcyjnych wykorzystywanych w finansach, marketingu i sprzedaży czy analizie ryzyka.

W jakich branżach Location Intelligence znajduje zastosowanie?

Location Intelligence znajduje zastosowanie w wielu sektorach gospodarki — zarówno w firmach komercyjnych, jak i instytucjach publicznych — wszędzie tam, gdzie

lokalizacja może wpływać na decyzje, ryzyko, zachowania klientów lub efektywność działań. Poniżej przedstawiliśmy przykładowe branże wraz z typowymi obszarami zastosowań:

- E-commerce – do optymalizacji kampanii reklamowych i personalizacji komunikatów na podstawie lokalizacji klienta, co zwiększa szansę na konwersję, oraz do lepszego planowania dostaw.
- Logistyka – do planowania tras, lokalizacji magazynów, optymalizacji kosztów transportu oraz monitorowania efektywności operacji terenowych w zależności od uwarunkowań przestrzennych.
- Ubezpieczenia i finanse – do oceny ryzyka kredytowego i ubezpieczeniowego na poziomie konkretnego adresu, predykcji nadużyć, segmentacji klientów oraz wspierania decyzji w procesach underwritingowych.
- Telekomunikacja – do planowania infrastruktury, analizowania zasięgu i jakości usług, lokalizowania punktów sprzedaży oraz targetowania ofert w zależności od lokalizacji użytkownika.
- Nieruchomości (portale i pośrednicy) – do oceny wartości lokalizacji, prognozowania cen nieruchomości, analizowania atrakcyjności otoczenia oraz dopasowywania ofert do preferencji lokalnych użytkowników.
- Utilities (energetyka, wodociągi, odpady) – do planowania sieci infrastrukturalnych, lokalizowania awarii, optymalizacji rozmieszczenia zasobów oraz analizowania zapotrzebowania na usługi w różnych obszarach.
- Biura planowania przestrzennego – do analiz demograficznych, planowania inwestycji, oceny jakości życia w regionach oraz wspierania decyzji urbanistycznych i rozwojowych.
- Administracja publiczna – do zarządzania przestrzenią miejską, planowania usług publicznych, analizowania potrzeb mieszkańców oraz monitorowania rozwoju lokalnego.

Czego potrzebujesz do wdrożenia Location Intelligence w swojej firmie?

Wdrożenie Location Intelligence to proces, który wymaga kilku konkretnych elementów, aby mógł przynieść realne korzyści biznesowe. Poniżej przedstawiamy, co jest niezbędne, by skutecznie uruchomić analitykę przestrzenną w organizacji.

Wysokiej jakości dane adresowe wraz ze współrzędnymi geograficznymi

Aby wdrożyć Location Intelligence, potrzebujesz danych adresowych w ujednoliconym formacie oraz przypisanych do nich dokładnych współrzędnych geograficznych. To

absolutna podstawa – bez niej nie da się prowadzić analiz przestrzennych ani połączyć lokalizacji z dodatkowymi cechami otoczenia.

Każdy adres powinien być:

- wystandaryzowany – zgodny ze słownikami referencyjnymi (np. TERYT),
- zgeokodowany – z przypisaną długością i szerokością geograficzną,
- powiązany z identyfikatorami lokalizacyjnymi (np. ID budynku w bazie referencyjnej).

Dopiero po uzyskaniu takiego zestawu możliwe jest wzbogacenie go o kontekst lokalizacyjny (np. demografia, infrastruktura) i wykorzystanie go w analizach biznesowych.

Dane przestrzenne

Do wdrożenia Location Intelligence potrzebujesz również bogatego zestawu danych przestrzennych, które pozwolą zrozumieć kontekst lokalizacyjny każdego punktu adresowego. Same współrzędne geograficzne nie wystarczą – konieczne jest powiązanie lokalizacji z cechami otoczenia, które mają znaczenie biznesowe.

Przykładowe typy informacji przestrzennych, którymi warto wzbogacić dane adresowe:

- Budynki: liczba kondygnacji, rok budowy i inne cechy fizyczne.
- Mieszkańcy: liczba mieszkańców i mieszkań, dane demograficzne, dochody, liczba firm (spółek i JDG) działających pod danym adresem.
- Otoczenie: liczba i typy punktów POI w pobliżu, rodzaj terenów wokół adresu, dane o potencjale lokalizacji, wskaźniki rynku nieruchomości.
- Bezpieczeństwo: dane o przestępstwach, wypadkach, interwencjach straży pożarnej, dostęp do opieki medycznej i schronienia.
- Zagrożenia naturalne: odległość od obszarów zagrożonych powodzią, osuwiskami, pożarami itp.
- Dane o konkurencji: liczba i odległość konkurencyjnych punktów w promieniu określonej liczby kilometrów.
- Ryzyko finansowe: ryzyko defaultu, ryzyko fraudu.
- Dostęp do Internetu: liczba i nazwy operatorów, maksymalna prędkość, medium transmisyjne i technologia.
- Jakość życia: dostęp do placówek oświatowych i żłobków, terenów zielonych, infrastruktury paliw alternatywnych, wybranych sieci handlowych.
- Przeszkody inwestycyjne: przeszkody naturalne i antropogeniczne.
- Ograniczenia inwestycyjne: przeszkody naturalne, przeszkody antropogeniczne.
- Inwestycje w okolicy: bliskość i skala inwestycji z pozwoleniem na budowę, zagospodarowanie przestrzenne w gminie.

Im bogatszy zestaw informacji przestrzennych, tym pełniejszy i bardziej wielowymiarowy obraz kontekstu lokalizacyjnego każdego punktu adresowego. To z kolei przekłada się na jakość analiz i modeli predykcyjnych. Modele mają więcej danych do rozpoznania wzorców i zależności, co zwiększa ich skuteczność w generowaniu trafnych prognoz i wspieraniu podejmowania decyzji biznesowych.

Środowisko do budowy modeli predykcyjnych

Aby wykorzystać pełen potencjał danych przestrzennych, potrzebujesz środowiska, które umożliwia tworzenie na ich podstawie modeli predykcyjnych. W zależności od potrzeb organizacji, dostępnych zasobów i kompetencji zespołu, można podejść do tego na różne sposoby.

Jedną z opcji jest wykorzystanie narzędzi klasy AutoML. Tego typu rozwiązania automatyzują cały proces modelowania: od wyboru istotnych zmiennych, przez testowanie algorytmów, po strojenie parametrów i walidację wyników. Użytkownik definiuje jedynie dane treningowe i cel modelu, a system generuje gotowy algorytm w kilka minut – bez konieczności programowania czy zaawansowanej wiedzy statystycznej. To podejście sprawdza się szczególnie dobrze, gdy zależy Ci na szybkim wdrożeniu, skalowalności i powtarzalności procesu oraz wysokiej jakości.

Alternatywnie, możesz budować modele w sposób manualny – z wykorzystaniem języków programowania (np. Python, R), bibliotek machine learning (np. scikit-learn, XGBoost, LightGBM) oraz własnych procedur analitycznych. Taka ścieżka daje większą kontrolę nad każdym etapem modelowania, ale wymaga większych nakładów czasowych oraz kompetencji technicznych.

Niezależnie od wybranej metody, środowisko do budowy modeli powinno zapewniać:

- możliwość pracy z dużymi i zróżnicowanymi zbiorami danych,
- narzędzia do testowania i porównywania różnych wersji modeli,
- wsparcie dla walidacji jakości i interpretacji wyników,
- warunki do systematycznego doskonalenia modeli,
- integrację z kolejnymi etapami procesu – wdrożeniem, monitoringiem i zarządzaniem cyklem życia modelu.

Dobrze zaprojektowane środowisko analityczne pozwala nie tylko na efektywne tworzenie modeli, ale też na ich systematyczne doskonalenie i przygotowanie do realnego zastosowania w procesach biznesowych.

Środowisko wdrożeniowe dla modeli predykcyjnych

Zbudowanie modelu predykcyjnego to dopiero początek – aby przynosił wartość biznesową, musi zostać wdrożony w środowisku produkcyjnym. Oznacza to, że model powinien działać w ramach rzeczywistych procesów decyzyjnych, być zasilany

aktualnymi danymi i zwracać wyniki w formie użytecznej dla systemów operacyjnych firmy.

Jednym z podejść jest wykorzystanie platform MLOps, które pozwalają na:

1. Wdrażanie modeli w systemach biznesowych – np. jako usługi API lub aplikacje batch, które mogą być zintegrowane z systemami CRM, platformami scoringowymi, panelami analitycznymi czy innymi procesami decyzyjnymi.
2. Zarządzanie przepływem danych – od pobrania danych wejściowych, przez ich przygotowanie (np. standaryzację, wzbogacenie), scoring modelem, aż po zwrócenie wyniku w formie użytecznej dla systemu lub użytkownika.
3. Monitorowanie jakości modeli – śledzenie metryk wydajności, wersjonowanie modeli, aktualizacje oraz kontrola nad cyklem życia modelu.

Dzięki takiemu środowisku wdrożenie modeli Location Intelligence do procesów biznesowych jest szybkie i bezpieczne, a utrzymanie i aktualizacja modeli – wygodne na dłuższą metę.

Alternatywnie, organizacje mogą wdrażać modele w sposób bardziej manualny – np. jako skrypty uruchamiane cyklicznie, komponenty w aplikacjach lub moduły w systemach ETL. Choć takie podejście może być wystarczające w prostszych przypadkach, wiąże się z większym nakładem pracy, trudniejszym zarządzaniem wersjami i ograniczoną skalowalnością.

Niezależnie od wybranej ścieżki, środowisko wdrożeniowe powinno umożliwiać:

- bezpieczne i stabilne uruchamianie modeli na danych produkcyjnych,
- łatwą integrację z istniejącymi systemami,
- kontrolę nad jakością i aktualnością wyników,
- możliwość szybkiego reagowania na zmiany w danych, modelach lub wymaganiach biznesowych.

Dobrze zaprojektowane środowisko wdrożeniowe to warunek konieczny, by modele predykcyjne – w tym te oparte na danych lokalizacyjnych – realnie wspierały decyzje operacyjne i strategiczne w firmie.

Jak Algolytics pomaga wdrażać Location Intelligence?

Algolytics dostarcza kompleksowy moduł Location Intelligence, który umożliwia organizacjom wdrażanie rozwiązań opartych o analitykę przestrzenną od A do Z. Od pozyskania i przetwarzania danych, przez modelowanie predykcyjne (machine learning), po wdrożenie modeli w środowisku biznesowym i zarządzanie nimi.

W skład modułu Location Intelligence od Algolytics wchodzi:

Moduł	Funkcje	Co go wyróżnia?
-------	---------	-----------------

Standaryzacja i geokodowanie danych	• Poprawa literówek • Uzupełnienie braków w danych • Weryfikacja poprawności danych • Uspójnienie formatu zapisu danych • Dopisanie współrzędnych geograficznych (do poziomu budynku) • Deduplikacja danych	• Wysoka precyzja standaryzacji i geokodowania - 99% dokładności • Międzynarodowa dostępność - standaryzacja adresów z Polski, Czech, Słowacji, Rumunii i Węgier (kolejne kraje wkrótce) • Wysoka wydajność - wystandaryzowany rekord w zaledwie 5 ms • Elastyczne wdrożenie - cloud lub on-premise, real-time lub batch
Baza danych przestrzennych	Wzbogacanie adresów o informacje przestrzenne: • Budynki: typ, funkcja, kondygnacje, powierzchnia • Mieszkańcy: liczba, wiek, płeć • Otoczenie: obiekty w pobliżu, rodzaj terenów • Bezpieczeństwo: szpitale, wypadki, schrony • Zagrożenia: pożary, podtopienia, osuwiska I wiele więcej.	• Aktualne informacje – dane są odświeżane kwartalnie lub rocznie (zależnie od źródła) • Najbardziej kompleksowe dane w Polsce – tysiące zmiennych, 13 kategorii • Możliwość rozszerzenia bazy – możliwość pozyskania dodatkowych informacji, jeśli pojawi się taka potrzeba
Narzędzie AutoML (budowa modeli)	• Automatyczna budowa i selekcja najlepszego możliwego modelu (użytkownik definiuje jedynie zbiór danych treningowych i cel modelu) • Automatyczny wybór istotnych zmiennych, testowanie różnych algorytmów, strojenie parametrów i walidacja wyników Wynikiem jest gotowy algorytm, który może być wykorzystany do scoringu dla nowych danych zarówno w trybie wsadowym, jak i real-time.	• Wysoka jakość modeli • Wsparcie kompetencji - możliwość budowy wysokiej jakości modeli w kilka minut nawet przez początkujących analityków • Możliwość szybkiego wdrożenia - dzięki integracji z platformą MLOps
Platforma MLOps (wdrażanie modeli)	• Wbudowanie wygenerowanego modelu w proces decyzyjny i zdefiniowanie przepływu danych wejściowych / wyjściowych • Udostępnianie procesu jako usługi API lub aplikacji batch • Wersjonowanie modeli, monitoring ich jakości,	• Niski koszt utrzymania infrastruktury (w porównaniu z m.in. Amazon SageMaker, Azure DataBricks, Google Vertex) dzięki reaktywnej architekturze i zoptymalizowanym kodom scoringowym

	zarządzenie cyklem życia modeli Mechanizmy orkiestracji danych	- Wysoka wydajność - przetwarzanie tysięcy zapytań na sek. dla dziesiątek modeli jednocześnie - Wdrożenie modeli w kilka godzin zamiast dni/tygodni / miesięcy - Scoring odporny na błędy i awarie (każdy etap działa niezależnie)
--	--	--

Location Intelligence w praktyce (use cases)

Location Intelligence (LI) to narzędzie, które coraz częściej staje się kluczowym elementem skutecznych strategii biznesowych i samorządowych. Dzięki wykorzystaniu danych przestrzennych możliwe jest nie tylko lepsze zrozumienie otoczenia, w którym funkcjonuje organizacja, ale także osiąganie wymiernych korzyści biznesowych czy społecznych.

W kolejnych podrozdziałach prezentujemy wybrane przykłady zastosowań LI – od optymalizacji dystrybucji materiałów marketingowych, przez ocenę ryzyka, po wsparcie procesów planistycznych w administracji publicznej.

[roboczy tytuł] Dino czy Biedronka?

Wyzwanie: Jak znaleźć najlepsze lokalizacje dla nowych sklepów?

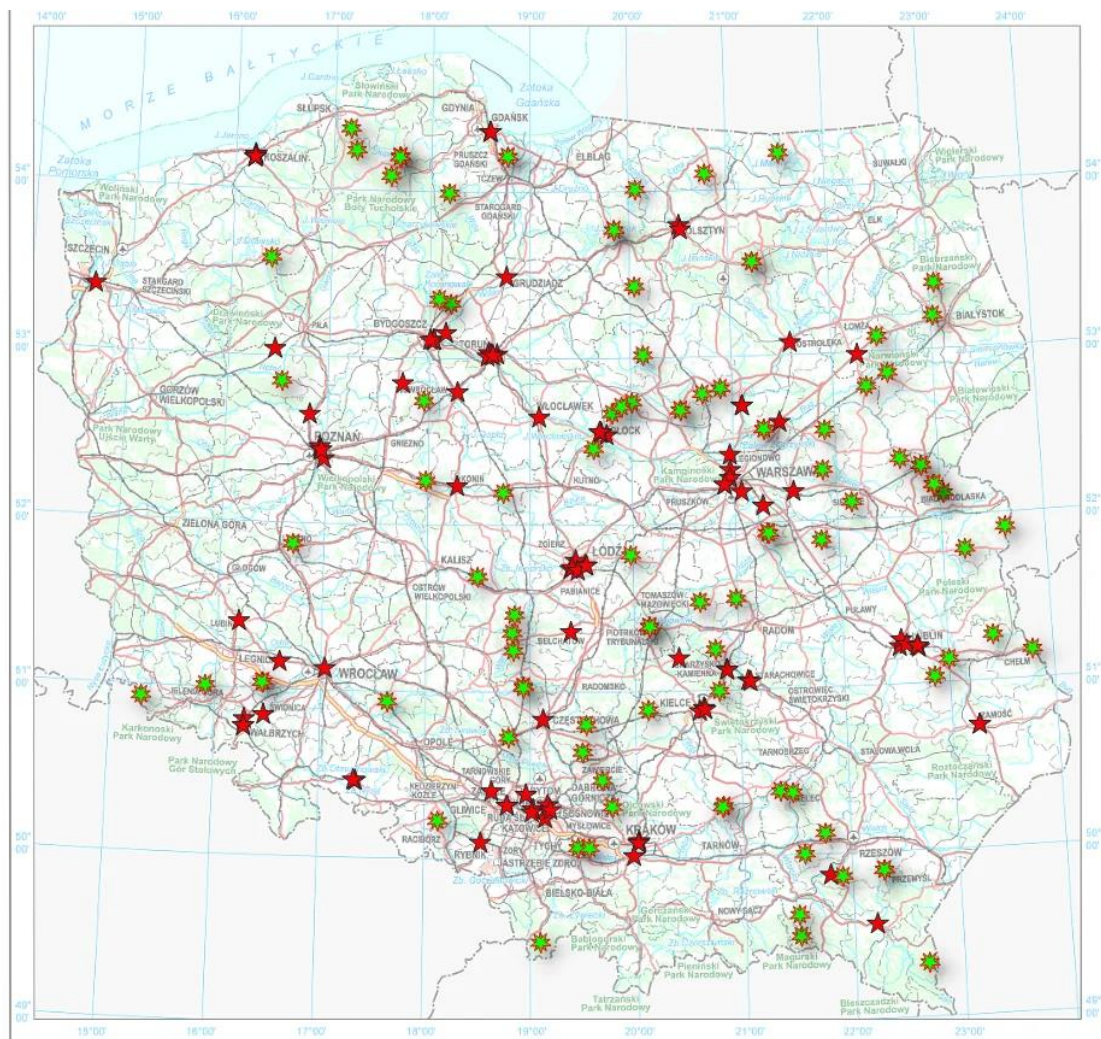
Ekspansja sieci handlowej to gra o miliony. Ale jak wybrać lokalizacje, które naprawdę przyniosą zysk? Nie wystarczy spojrzeć na mapę i liczbę mieszkańców. Potrzebujemy pełnego obrazu: obecność konkurencji, ryzyka lokalizacyjne, potencjał zakupowy mieszkańców. Tradycyjne dane nie pokazują kontekstu przestrzennego - a to właśnie on decyduje o sukcesie.

Rozwiązanie: Modele ML + dane przestrzenne

Stworzyliśmy model look-alike, który analizuje 130 tysięcy punktów adresowych w Warszawie, by wskazać te, które najlepiej pasują do profilu sklepów Dino lub Biedronka.

Model wziął pod uwagę setki zmiennych przestrzennych (m.in.: konkurencja i sąsiedztwo punktów POI, struktura demograficzna i siła nabywcza lokalnej społeczności, dostępność transportowa i infrastruktura) i stworzył ranking najlepszych miejsc pod nowe sklepy.

Top 100 lokalizacji dla sieci Biedronka – kolor czerwony i Dino – kolor zielony

Porównaliśmy też wyniki naszego modelu z rzeczywistymi działaniami sieci - nowa lokalizacja sklepu Dino przy ul. Sytej i Jara na Wilanowie znalazła się na 10. miejscu w naszym rankingu najlepszych lokalizacji w całej Warszawie.

Korzyści: Trafniejsze decyzje lokalizacyjne

Lepsze decyzje inwestycyjne: Modele ML wskazują lokalizacje o najwyższym potencjale sprzedażowym, podobne do tych już rentownych.

Ograniczenie ryzyka: Możliwość oceny ryzyk lokalizacyjnych (np. przestępczość, powódzie, wykluczenie komunikacyjne) przed podjęciem decyzji.

Case Study: Inteligentna selekcja adresów w kampanii door-to-door

Wyzwanie: Jak zwiększyć skuteczność kampanii door-to-door?

E-commerce prowadzi kampanie marketingowe z wykorzystaniem drukowanych gazetek produktowych. Dotychczasowa dystrybucja opierała się na losowym doborze adresów, co skutkowało niską efektywnością i wysokimi kosztami. Kluczowym wyzwaniem było wskazanie lokalizacji, w których mieszkają osoby najbardziej skłonne do zostania klientami - bez użycia danych osobowych, wyłącznie na podstawie cech przestrzennych.

Rozwiązanie: Inteligentna selekcja adresów z najwyższym potencjałem

Wdrożono model predykcyjny typu look-alike/propensity, oparty na algorytmie XGBoost. Analizuje on ponad 750 cech lokalizacyjnych każdego adresu - m.in. charakterystyka budynków, profil mieszkańców, dostępność usług, ryzyko finansowe, jakość życia.

Model wyznacza prawdopodobieństwo, że pod danym adresem mieszka potencjalny klient sklepu e-commerce. Adresy są sortowane według tego prawdopodobieństwa, a do kampanii wybierane są te z najwyższym scorem (tryb top-K) lub powyżej określonego progu decyzyjnego.

Korzyści: Efektywne targetowanie kampanii

Znacznie wyższa skuteczność selekcji adresów: dla top 5% adresów precision $\approx$ 98%, lift $\approx$ 2,5 – niemal każdy egzemplarz trafia pod właściwy adres, a więc do osób z wysokim potencjałem zakupowym.

Oszczędność budżetu: mniej wysyłek do przypadkowych adresów, większa koncentracja na lokalizacjach perspektywicznych.

Wysoka rentowność kampanii: ROI dla segmentów top-K wynosi od 75% do 95%. Precyzja znacznie przekracza próg opłacalności.

Elastyczność i skalowalność strategii: Model umożliwia dynamiczne sterowanie progiem decyzyjnym lub rankingiem top-K, co pozwala dostosować kampanię do budżetu i celów biznesowych.

Zgodność z regulacjami: model nie wykorzystuje danych osobowych - bazuje wyłącznie na cechach przestrzennych.

Potencjał dalszego rozwoju: integrację danych behawioralnych obecnych klientów lub historycznych reakcji na kampanie otwiera drogę do dalszej poprawy skuteczności modelu.

[roboczy tytuł] Paczkomaty

XYZ

[roboczy tytuł] Ocena ryzyka i szacowanie dochodu

Wyzwanie: Jak skutecznie ocenić ryzyko fraudu / defaultu?

Tradycyjne modele scoringowe stosowane przez sektor finansowy i ubezpieczeniowy często pomijają kluczowy aspekt: lokalizację klienta, która może znacząco wpływać na prawdopodobieństwo nadużycia, braku spłaty czy zgłoszenia szkody.

Rozwiązanie: Geoscoring oparty na danych przestrzennych

Dzięki analityce lokalizacyjnej wystarczy adres klienta, by oszacować ryzyko.

W Algolytics wykorzystujemy ponad 400 cech przypisanych do lokalizacji - od demografii i sytuacji ekonomicznej mieszkańców, przez fizyczne cechy nieruchomości, po charakterystykę najbliższego otoczenia - tworząc modele ryzyka defaultu / fraud o wysokiej skuteczności:

- ROC 69% dla klientów indywidualnych
- ROC 80% dla firm

Systemy geoscoringowe działają jako pierwsza linia obrony przed defaultem / fraudem, samodzielnie lub w synergii z istniejącymi modelami, znacząco zwiększając ich skuteczność.

Korzyści biznesowe

Precyzyjna segmentacja klientów - możliwość dostosowania ofert i strategii sprzedażowych już na etapie pozyskiwania adresu.

Optymalizacja zasobów - wcześniejsze wykrycie ryzykownych lokalizacji umożliwia skupienie działań sprzedażowych na bardziej perspektywicznych obszarach.

Skalowalność i szybkość - ocena ryzyka możliwa w czasie rzeczywistym, bez konieczności pozyskiwania danych od klienta.

Wizualizacja ryzyka - mapy ryzyka na poziomie budynków (np. dla Warszawy i Wrocławia) wspierają decyzje operacyjne i strategiczne.

[roboczy tytuł] Czy Dino na Zawadach obniża wskaźnik jakości życia mieszkańców?

Wyzwanie: Jak ocenić wpływ nowych inwestycji na jakość życia mieszkańców?

Nowe inwestycje – sklepy, punkty usługowe, zakłady przemysłowe – mogą poprawić komfort życia, ale też go pogorszyć. W przypadku planowanego nowego sklepu Dino w Wilanowie pojawiły się kontrowersje: czy to dobry pomysł z perspektywy lokalnej społeczności?

Mieszkańcy Zawad obawiają się wzrostu ruchu, hałasu, pogorszenia estetyki okolicy. A co mówią na to dane? Czy ta inwestycja rzeczywiście poprawia jakość życia, czy ją obniża?

Rozwiązanie: Wskaźnik jakości życia oparty na danych przestrzennych

Algolytics opracował narzędzie, które pozwala ocenić wpływ inwestycji na jakość życia na poziomie konkretnego adresu. Wykorzystano ok. 900 zmiennych przestrzennych, pogrupowanych w 34 wskaźniki cząstkowe i 10 kategorii tematycznych.

Zakres danych obejmuje m.in.:

- Środowisko przyrodnicze – np. jakość powietrza (poziomy NO₂, PM10, PM2.5), zanieczyszczenie hałasem
- Dostępność usług publicznych i komercyjnych – np. odległość od i liczba pobliskich sklepów spożywczych czy lokali gastronomicznych
- Kultura i rekreacja – np. dostępność terenów zieleni i obiektów sportowych
- Zagęszczenie zabudowy

Aby ocenić wpływ nowego sklepu sieci Dino na jakość życia mieszkańców Zawad, dodaliśmy do danych jego lokalizację i zasymulowaliśmy wpływ inwestycji na dostępność usług (czy sklep uzupełnia lukę w lokalnej ofercie handlowej?) oraz wywołanie typowych uciążliwości jak np. hałas, zwiększony ruch samochodowy itp.

Wnioski: Większość mieszkańców powinna odczuć poprawę jakości życia

Wyniki przeprowadzonej przez nas symulacji jasno wskazują, że efekt netto inwestycji jest wyraźnie dodatni:

- 98,6% budynków odnotowuje wzrost wskaźnika jakości życia;
- spadki wskaźnika jakości życia dotyczą budynków położonych w najbliższym sąsiedztwie planowanej inwestycji i występują marginalnie (1,4% adresów)

W praktyce oznacza to, że ok. 9300 mieszkańców Zawad doświadcza mierzalnej poprawy dostępu do usług codziennych (krótszy dystans do sklepu). Pojedyncze ujemne wahania (ok. 1,4% adresów) są niewielkie liczebnie i populacyjnie, co wynika przede wszystkim z jednorodzinnej charakteru zabudowy wokół planowanej inwestycji.

[roboczy tytuł] Termomodernizacja

Wyzwanie: Jak efektywnie planować termomodernizację budynków?

W obliczu rosnącej presji regulacyjnej i ambitnych celów klimatycznych, instytucje finansowe, samorządy i firmy energetyczne potrzebują szybkiego i precyzyjnego sposobu identyfikacji budynków o niskiej efektywności energetycznej.

Rozwiązanie: AutoML + Location Intelligence w służbie transformacji

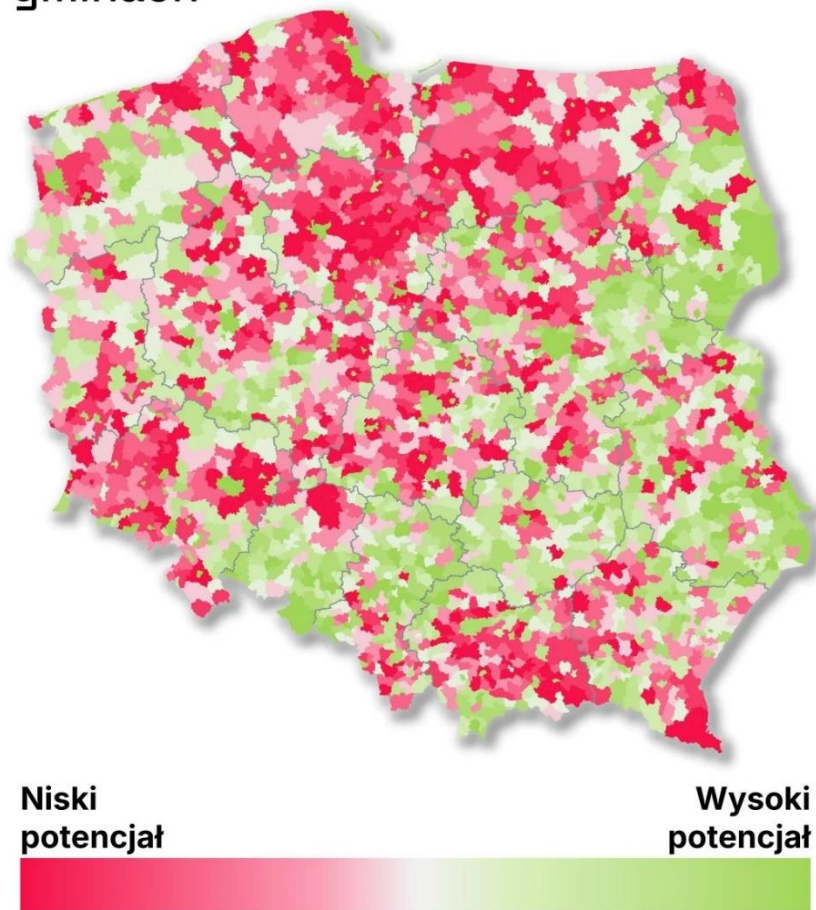
Algolytics opracował innowacyjne rozwiązanie predykcyjne, które wykorzystuje:

- dane z Centralnego Rejestru Charakterystyki Energetycznej Budynków (CHEB),
- autorską platformę AutoML ABM (Automatic Business Modeler),
- system Location Intelligence wzbogacony o dane demograficzne, urbanistyczne i socjoekonomiczne.

Model automatycznie identyfikuje budynki jednorodzinne o klasach energetycznych D–G i ocenia ich potencjał termomodernizacyjny na poziomie gmin.

Wyniki projekcji oceny scoringowej potencjału na projekty termomodernizacji - agregacja na poziomie gminy:

Potencjał termomodernizacji budynków jednorodzinnych w gminach

Korzyści: Precyzyjne decyzje, realne oszczędności

Dla banków: precyzyjne targetowanie zielonych produktów finansowych.

Dla samorządów: planowanie polityki energetycznej i dotacji (np. „Czyste Powietrze”, KPO).

Dla firm energetycznych i ESCO: wstępna kwalifikacja nieruchomości do modernizacji.

Dla deweloperów i zarządców: ocena portfela nieruchomości pod kątem ryzyk regulacyjnych.

Dla właścicieli i rzeczoznawców: przygotowanie do obowiązkowej certyfikacji energetycznej.

Model osiągnął wysoką jakość predykcji (ROC AUC ~80%), co czyni go wiarygodnym narzędziem wspierającym decyzje strategiczne.

Podsumowanie

Strona kontaktowa

Strona końcowa